Jaarstukken 2023

Deel A Jaarverslag

“Aandacht geven loont!"

Maasgouw, 28 mei 2024; versie definitief raad 9 juli 2024

GEMEENTE MAASGOUW.

Inhoudsopgave

1. Samenvatting 5
2. Inleiding 10
3. Programmaverantwoording 11
   3.1. ALGEMEEN BESTUUR EN BEDRIJFSVOERING 13
   3.2. DIENSTVERLENING 25
   3.3 SOCIAAL DOMEIN 33
   3.4 BEHEER OPENBARE RUIMTE, INFRA EN VASTGOED 61
   3.5 LEEFOMGEVING, WONEN EN ECONOMIE 71
   3.6 GEBIEDSONTWIKKELINGEN 93
4. Financiële overzichten 105
   4.1 OVERZICHT PROGRAMMA ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN 105
   4.2 OVERZICHT PROGRAMMA OVERHEAD 109
   4.3 OVERZICHT PROGRAMMA VENNOOTSCHAPSBELASTING 113
   4.4 OVERZICHT PROGRAMMA ONVOORZIEN 115
   4.5 OVERZICHT LOON- EN PRIJSINDEXATIES 2023-2026 117
5. Paragrafen inzake de financiële positie 119
   5.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING INLEIDING 121
   5.2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN 139
   5.3 FINANCIERING 147
   5.4 BEDRIJFSVOERING 155
   5.5 VERBONDEN PARTIJEN 169
   5.6 GRONDBELEID 199
   5.7 LOKALE HEFFINGEN 211
   5.8 OPENBAARHEID 219
   5.9 RECHTMATIGHEIDSVERKLARING 221
   5.10 VLUCHTELINGEN 225

MaasCakei

1. Samenvatting

Samenvatting uitvoeringsjaar 2023

In de programmabegroting 2023 zijn de gezamenlijke afspraken op hoofdlijnen weergegeven. In deze jaarstukken is per programma aangegeven in hoeverre de ambities, doelen en acties zijn gerealiseerd door beantwoording van de 3 W-vragen.

Op 8 november 2022 is de Programmabegroting 2023 'Aandacht geven loont! vastgesteld. In 2023 is er nog meer dan anders geïnvesteerd in het leren kennen van mensen, het opbouwen van een relatie, het leggen van verbindingen en het inzetten en uitbreiden van een netwerk. Dit alles om mensen in hun kracht te zetten. Daarbij hebben wij een beroep gedaan op eigen verantwoordelijkheid en faciliteren wij als gemeente het proces en eventuele bijbehorende middelen. Ondanks de ruimtevragende claims, de marginale belastingverhoging en de substantiële prijsstijgingen was er sprake een structureel sluitende begroting.

Ook in 2023 heeft de oorlog in Oekraïne een negatieve impact gehad op een aantal fronten zoals prijsstijgingen, schaarste aan grondstoffen, energie en lange levertijden. De taken m.b.t. de opvang van ontheemden is binnen Maasgouw uitgevoerd door eigen personeel waarbij wel voor vervanging is gezorgd voor belangrijke taken die zouden zijn blijven liggen. De opvangcrisis is aanzienlijk waarbij niet alleen voor huisvesting voor ontheemden uit de Oekraïne wordt gezorgd maar ook asielzoekers en statushouder onderdak nodig hebben. De paragraaf crisis Oekraïne is daarom ook omgedoopt naar paragraaf Vluchtelingen (hoofdstuk 5.10). In dit jaarverslag hebben wij bij 4.5 de realisatie van de loon- en prijsindexaties 2023 weergegeven in vergelijking met de tabel die in de begroting 2023 is opgenomen ter vergelijk. Verder maakt binnen het jaarverslag de paragraaf Covid-19 geen deel meer uit van de paragrafen.

Tot en met de jaarstukken 2022 gaf de accountant een controleverklaring af voor getrouwheid en rechtmatigheid. Vanaf de jaarstukken 2023 is het college verantwoordelijk voor de rechtmatigheids-verantwoording. Hiervoor is een nieuwe paragraaf rechtmatigheidsverklaring (hoofdstuk 5.9) in het jaarverslag opgenomen.

Met peildatum 1 mei 2023 is de 1e Prorap 2023 opgesteld, die op 11 juli 2023 is vastgesteld. In deze voortgangsrapportage was sprake van een kleine negatieve bijstelling van € 173.000 in 2023 maar substantiële negatieve bijstellingen in de navolgende jaar oplopend van € 1 mln in 2024 naar € 1,2 mln in 2026. Deze werd met name veroorzaakt door de bijstelling van de verbonden partijen. Deze negatieve saldo's zijn ten laste van de post onvoorzien structureel gebracht. In de 2e Prorap 2023 in december 2023 was sprake van een forse negatieve bijstelling over 2023 van € 1,4 mln en voor de jaren 2024 t/m 2026 ca. € 600.000 negatief. Het negatieve saldo over 2023 is ten laste van de algemene reserve gebracht en de bedragen voor 2024 t/m 2026 ten laten van de post onvoorzien structureel. Het jaar 2023 werd daarmee afgesloten met een saldo van € 0.

In de jaarrekening 2023 is sprake van een substantieel positief saldo van € 6.377.800. Op basis van de huidige inzichten van het positieve rekeningsaldo 2023 kan nu geconstateerd worden dat de aanvulling van het negatieve saldo van € 1,4 mln bij de 2e Prorap 2023 niet nodig was.
Verder zijn ook al bij de 2e Prorap 2023 een aantal budgetoverhevelingen aangekondigd, omdat voorzien werd dat uitgaven (deels) een jaar opschoven. Deze voorziene overhevelingen maken in eerste instantie wel deel uit van het positieve rekeningsaldo (resultaatbepaling) en komen vervolgens aan bod bij de voorgestelde budgetoverheveling (resultaatbestemming).

Analyse Saldo 2023		
Raming saldo per 19 december 2023	€	-
Verklaring saldo 2023	€	6.377.800
Werkelijk saldo 2023	**€**	**6.377.800**

De analyse van het positieve saldo ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

Programma algemeen bestuur en bedrijfsvoering	€
Bijdrage brandweer VRLN	-32.100
Gewezen wethouders	51.500
Bijdrage BsGW	-101.800

Programma dienstverlening	€
Verkiezingen (budgetoverheveling naar 2024)	40.400
Implementatie wet Open Overheid	58.400

Programma sociaal domein	€
Algemeen Maatschappelijk Werk	33.000
Participatie	69.600
Sport projecten	32.900
Bijdrage stichting SMBM Menswel	81.400
Gemeenschapsaccommodaties (budgetoverheveling naar 2024)	29.900
Energietoeslag (budgetoverheveling naar 2024)	206.400
Huishoudelijke Hulp (WMO)	33.800
Maatwerkvoorz Natura materieel WMO	51.600
Omnibuzz vervoer Maatwerkvrz nat imm WMO	54.300
Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) - Combinatiefuncties	40.800
MER Sociaal Domein	-162.000
Beschermd Wonen/MO/B&P (saldobestemming)	486.700
Preventie arrangementen (budgetoverheveling Streetcare € 20.300 en POH/SOJ €17.800 naar 2024)	68.100
Leerlingenvervoer	-79.800
Onderwijsachterstandenbeleid/VVE	42.300
Basisonderwijs Huisvesting	-31.500
Speciaal (voortgezet) onderwijs huisvesting	766.900
Jeugdhulp	-165.900
Loonkosten SD	63.600
Vluchtelingen i.v.m. noodtoestand Oekraïne (saldobestemming)	3.514.100
Energiekosten totaal programma Sociaal Domein	57.900
Bijzondere bijstand	29.100
Vluchtelingenwerk	84.000

Programma beheer openbare ruimte, infra en vastgoed	€
Onderhoud wegen (budgetoverheveling naar 2024)	132.500
Uitbreiding bomenbestand (budgetoverheveling naar 2024)	50.000
Klimaatadaptatie Groen (budgetoverheveling naar 2024)	31.000
Maaien bermen (budgetoverheveling naar 2024)	27.300
Riolering 2023	66.700
Energiekosten totaal programma BOR, infra en vastgoed	28.600

Programma leefomgeving, wonen en economie	€
Verkoop schoolgebouw De Maaskei	-796.000
Waardevol toerisme (budgetoverheveling naar 2024)	37.200
Inzet personeel	42.100
Ondersteuning woonwagens (budgetoverheveling naar 2024)	30.000
Groenimpuls Maasgouw (budgetoverheveling naar 2024)	98.800
Haalbaarheidsstudie overdekte parkeerplaatsten (budgetoverheveling naar 2024)	30.000
Uitvoering Omgevingswet (budgetoverheveling naar 2024)	90.000
Haven Koeweide (budgetoverheveling naar 2024)	40.000
Economisch programma (budgetoverheveling naar 2024)	30.000
Doorbelasting uren grex projecten	-36.800
Winstneming Bosserhofsveld	33.500
Winstneming Linne Zuid oost	50.400
Energiekosten totaal programma Leefomgeving	35.600
Waboleges	-64.300

Programma gebiedsontwikkeling	€
Vakantieparken Heel (budgetoverheveling naar 2024)	90.000
Gebiedsontwikkelingen algemeen (budgetoverheveling naar 2024)	279.000

Programma algemene dekkingsmiddelen	€
Deelneming Enexis	67.300
Algemene Uitkering	-54.600
Baten onroerende zaakbelasting	83.200
Baten toeristenbelasting	-50.000
Forensenbelasting	28.800
Oninbaar verklaarde debiteuren	-174.600

Programma overhead	€
Onttrekking reserve voormalig personeel	103.900
Personeel/toevoeging aan voorziening verlofsparen	-47.000
Overige personeelslasten	-180.200
Salariskosten overhead	42.800
Tijdelijk personeel (€ 89.600 budgetoverheveling naar 2024)	97.300
Gegevensveiligheid	43.500
Dwangsommen onrechtmatige bewoning	153.400
ICT: Onderhoud software (€ 9.000 budgetoverheveling naar 2024)	30.200

Programma vennootschapsbelasting	0

Programma bedrag voor onvoorzien	0
Kapitaallasten (overig)	0

Verschillen > 25.000 (toelichting jaarverslag)	5.793.200
Verschillen > 5.000 en < € 25.000	401.400
Verschillen < € 5.000	183.200

Totaal analyse	6.377.800

De voorgestelde bestemming van het batig rekeningsaldo van 2023 is als volgt:

- *Saldo-overheveling 2023:* *€ 1.388.100*
  Daar waar dit eerder voorzienbaar was, is bij de 2e Prorap 2023 al gerapporteerd dat budgetten niet (volledig) besteed werden en het voornemen om deze budgetten over te hevelen van 2023 naar 2024. Het voorstel tot feitelijke overheveling vindt nu plaats bij de vaststelling van de jaarstukken 2023.
  Door uiteenlopende oorzaken worden verschillende activiteiten later uitgevoerd en wordt voorgesteld om onbestede budgetten over te hevelen van 2023 naar 2024. Redenen voor de overheveling worden bij de individuele onderdelen in de programma's toegelicht, maar hebben hoofdzakelijk betrekking op late ontvangst van rijksbudgetten en gebrek aan grondstoffen en uitvoeringscapaciteit (bij leveranciers, aannemers, eigen organisatie).
  De bijbehorende budgetten voor uitvoering dienen overgezet te worden en kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Programma	Omschrijving	Bedrag
02 Dienstverlening	Verkiezingen	€ 40.400
03 Sociaal domein	Gemeenschapshuizen algemeen (onderzoek Drijvers & partners)	€ 29.900
03 Sociaal domein	Energietoeslag	€ 206.400
03 Sociaal domein	Streetcare	€ 20.300
03 Sociaal domein	Praktijkondersteuning huisarten (POH)	€ 17.800
03 Sociaal domein	Drainagesysteem Voetbal Mortelskoel Maasbracht	€ 9.000
04 Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed	Onderhoud wegen	€ 132.500
04 Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed	Uitbreiding bomenbestand	€ 50.000
04 Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed	Maaien bermen	€ 27.300
04 Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed	Klimaatadaptatie Groen	€ 31.000
05 Leefomgeving Wonen en Economie	Omgevingswet	€ 90.000
05 Leefomgeving Wonen en Economie	Groenimpuls Maasgouw ecologische verbindingszone	€ 98.800
05 Leefomgeving Wonen en Economie	Haalbaarheids studie zonnepanlene (amendement)	€ 30.000
05 Leefomgeving Wonen en Economie	uitbreiding woonwagen standplaatsen	€ 30.000
05 Leefomgeving Wonen en Economie	Economisch uitvoeringsprogramma	€ 30.000
05 Leefomgeving Wonen en Economie	Revitalisering haven Koeweide Maasbracht	€ 40.000
05 Leefomgeving Wonen en Economie	Waardevol Toerisme maasgouw	€ 37.200
06 Gebiedsontwikkeling	Gebiedsontwikkeling	€ 278.900
06 Gebiedsontwikkeling	Gebiedsontwikkeling vakantieparken Heel	€ 90.000
Overhead	ICT: e-dienst huwelijk en partnerschap	€ 9.000
Overhead	Personeel verkiezingen	€ 34.600
Overhead	Communicatie medewerker	€ 55.000
	Totaal uitgaven 2023 naar 2024	€ 1.388.100

- *Voorgestelde bestemming resultaat 2023:* *€ 2.013.900*
  Een aantal (inkomsten-)posten maken deel uit van het rekeningsaldo, maar zijn gekoppeld aan specifieke opbrengsten waarvoor toevoeging aan bestemmingsreserves plaatsvindt. In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen.

03 Sociaal domein	BW, MO en B&P	€	486.700
03 Sociaal domein	Vluchtelingen Oekraine	€	1.314.100
04 Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed	Reparatie 2024 kunstwerk haven Maasbracht	€	18.300
05 Leefomgeving Wonen en Economie	Afdekking hogere storting in voorziening nautische Boulevard	€	-16.000
05 Leefomgeving Wonen en Economie	Winstneming Bosserhofsveld	€	33.500
05 Leefomgeving Wonen en Economie	Winstneming Linne Zuid Oost	€	50.400
05 Leefomgeving Wonen en Economie	Aanvulling reserve Ontwikkelingsbedrijf	€	126.900
	Totaal te bestemmen	€	2.013.900

- *Restantsaldo* *€ 2.975.800*
  Het restantsaldo bedraagt € 2.975.800. Voor dit bedrag is geen geoormerkte besteding voorzien. Voorstel is om dit restantsaldo toe te voegen aan de algemene reserve.

TOTAAL **€ 6.377.800**

Bij elk programma is in de jaarstukken bij het onderdeel ‘Wat heeft het gekost?’ een financiële toelichting op hoofdlijnen verstrekt met een tabel met de belangrijkste verschillen tussen begroting na wijziging en de realisatie per einde van het jaar.

Bestemmingsvoorstel

In het raadsvoorstel bij de jaarstukken wordt van het batig rekeningsaldo een bestemmingsvoorstel gedaan zoals hiervoor in de samenvatting is opgenomen.

Procedure

De jaarstukken inclusief bijbehorende controleverklaring van de accountant zullen in de raadsvergadering van 10 juli 2024 worden behandeld na de voorafgaande commissievergadering op 20 juni 2024. De raad kan op basis van de jaarstukken het college decharge verlenen en beslissen over het bestemmingsvoorstel.

Hoogachtend,

De burgemeester, De secretaris,

D.W.J. Schneider C.M. Keersmaekers

2. Inleiding

De jaarstukken zijn het sluitstuk van de planning & control cyclus 2023. De jaarstukken bestaan uit een deel A het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) en een deel B de jaarrekening (de balans en de daarbij behorende toelichtingen en de SiSa bijlage).

Leeswijzer

In het jaarverslag, in hoofdstuk 3, wordt allereerst bij bijna ieder programma gerefereerd naar de ambities in de Strategische Visie 2025, die in december 2016 door de raad is vastgesteld. In de strategische visie 2025 is een ordening aangebracht in de strategische thema's. Intentie is om de P&C-documenten zoveel mogelijk te laten aansluiten bij de onderkende strategische thema's. Toegepast is de programmastructuur op basis van het Coalitieprogramma 2022-2026.
Daarna wordt per programma gerapporteerd over in hoeverre het voorgenomen beleid is gerealiseerd. Dit gebeurt aan de hand van de 3 W-vragen. In de begroting wordt vooruit gekeken. In het jaarverslag leggen we verantwoording af en kijken dus terug.

BEGROTING	JAARVERSLAG
Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Wat gaat dat kosten?	Wat heeft het gekost?

Nadat bij ieder programma beleidsmatig is teruggekeken op het gehele jaar, wordt daarna een cijfermatig totaaloverzicht gegeven op taakveldniveau. Daarbij wordt een verklaring op hoofdlijnen gegeven over afwijkingen > € 25.000.

Op grond van de nieuwe BBV voorschriften vanaf 2017 zijn er landelijk 8 hoofdtaakvelden onderkend, die vervolgens zijn opgedeeld in 53 sub-taakvelden.
Als laatste worden bij een aantal programma's de beleidsindicatoren opgenomen die van toepassing zijn op het betreffende programma. Dit is op grond van de gewijzigde BBV-voorschriften vanaf 2017 waarbij er 39 verplichte landelijke beleidsindicatoren zijn toegevoegd. Deze zijn, voor zover als mogelijk op basis van beschikbare informatie, gevuld.

In hoofdstuk 4 komen nog een aantal conform BBV, verplichte financiële overzichten aan de orde en een overzicht met betrekking tot de loon- en prijsindexatie 2023-2026.

In hoofdstuk 5 zijn de paragrafen opgenomen waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd met betrekking tot de beheersmatige aspecten. Het doel van deze paragrafen is om evaluatie van onderwerpen die verspreid in de jaarstukken staan, gebundeld weer te geven. Het betreft de verplichte paragrafen weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid, lokale heffingen en openbaarheid. Voor het 2e jaar op rij is de paragraaf crisis Oekraïne opgenomen die vanaf nu de titel Vluchtelingen draagt. Vanaf 2023 is een nieuwe paragraaf toegevoegd met betrekking tot de rechtmatigheidsverklaring.

Deel B, de jaarrekening 2023 wordt in een apart boekwerk verwerkt en aangeboden (hoofdstuk 6). Hierin zijn vooral cijfermatige overzichten met toelichtingen opgenomen, die conform de BBV-voorschriften een beeld geven over onze gemeente.

3. Programmaverantwoording

Opbouw van programma's

Deze Programmaverantwoording is de verantwoording op de Programmabegroting 2023. Bij de begroting is de opbouw van Coalitieakkoord 2022-2026 leidend geweest. Dit heeft geleidt tot de indeling in zes hoofdprogramma's:

1. **Algemeen bestuur en bedrijfsvoering**
2. **Dienstverlening**
3. **Sociaal domein**
4. **Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed**
5. **Leefomgeving, wonen en economie**
6. **Gebiedsontwikkelingen**

Zoals al vermeld in de inleiding staan bij ieder programma drie vragen centraal:

- Wat hebben we bereikt?
- Wat hebben we ervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Wat hebben we bereikt?

Bij het beantwoorden van deze vraag wordt per onderwerp beschreven welke maatschappelijke effecten we als gemeente heeft bereikt. Uit de beschrijving moet blijken welke voordelen we voor burgers, bedrijven of instanties hebben bereikt. Dat wil zeggen dat we niet beschrijven welke "*output*" (diensten, producten of documenten) we opleveren, maar welke *"outcome*" (maatschappelijke effecten) we als gemeente hebben bereikt.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Bij het beantwoorden van deze vraag wordt beschreven welke gemeentelijke activiteiten in 2023 zijn uitgevoerd om de beoogde maatschappelijke effecten te kunnen bereiken. Daarbij zijn de activiteiten zoals verbetering of vernieuwing van diensten of producten die voor burgers, bedrijven of instanties bedoeld meegenomen. Ook is gedacht aan de uitvoering van onderzoeken of het opstellen en uitvoeren van plannen die hebben geleid tot meer effectiviteit bij het bereiken van maatschappelijke effecten of meer efficiëntie in het functioneren van de organisatie.

Wat gaat dat kosten?

Bij het beantwoorden van deze vraag is beschreven met welke uitgaven de geplande activiteit is uitgevoerd. Verder is er per programma een totaaloverzicht van baten en lasten op taakveldniveau opgenomen.

Beleidsindicatoren

Bij ieder programma is een overzicht toegevoegd van enkele beleidsindicatoren die op grond van de BBV-voorschriften verplicht zijn gesteld. Deze indicatoren zijn nog niet goed bruikbaar als hulpmiddel omdat ze slechts betrekking hebben op een klein deel van de maatschappelijke effecten van de gemeentelijke activiteiten. Bovendien is het nog onduidelijk door welke factoren de hoogte van deze indicatoren beïnvloed wordt en daardoor kan ook niet goed worden bepaald op welke manier de gemeente de hoogte van een indicator kan beïnvloeden.

3.1. Algemeen bestuur en bedrijfsvoering

Coalitieakkoord 2022-2026

De schaal en omvang van de gemeente Maasgouw levert belangrijke voordelen op die we ook in de komende jaren willen benutten. De kleine afstand tussen lokaal bestuur en samenleving zorgt ervoor dat bestuurders en ambtenaren goed op de hoogte kunnen blijven van de wensen, opvattingen en zorgen die bij inwoners en ondernemers bestaan. We beschikken als gemeente over een compacte, wendbare en klantgerichte moederorganisatie en zijn in MER-verband ook verantwoordelijk voor drie dochterorganisaties: de Omgevingsdienst, de Sociale dienst en de dienst Bedrijfsvoering. Ook op andere fronten werken we samen met medeoverheden, instellingen en bedrijven om tot een adequate aanpak van opgaven te komen. Daarbij willen wij dat de gemeente Maasgouw zich blijft onderscheiden door een gezonde financiële positie en een laag niveau van belastingen.

Hoofddoelen coalitieakkoord	Onderwerp
Algemene strategie en samenwerking	**3.1.1**
Burgerparticipatie	**3.1.2** ▪ Coördinatie organisatie kinderraad
Global Goals gemeente	**3.1.3**
Veiligheid, crisisbeheersing en handhaving	**3.1.4** ▪ Integraal veiligheidsplan
Personeel en organisatie	**3.1.5** ▪ Personeelsplanning en krapte op de arbeidsmarkt ▪ Ondersteuning management ▪ Duurzame inzetbaarheid van medewerkers/ vitaliteitsbeleid ▪ Flexibele schil bezwaar/beroep ▪ Cao personeel en overige budgetten *Zie ook paragraaf 5.4 Bedrijfsvoering*
Financiën en belastingen	**3.1.6**

Voor een verder toelichting op de hoofddoelen verwijzen wij u naar het coalitieakkoord 2022-2026 “Samen bouwen aan een sterk, sociaal en duurzaam Maasgouw”.

3.1.1 Algemene Strategie en samenwerking

Door het college van B&W is besloten om de behandeling het procesplan voor de evaluatie van samenwerkingsverbanden door te schuiven naar het eerste kwartaal van 2024. Bij dit traject zal afstemming worden gezocht met het traject van strategische visievorming dat in de loop van 2024 gaat starten.

3.1.2 Burgerparticipatie

Coördinatie organisatie kinderraad		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
De kinderraad wordt nu vanuit de organisatie structureel begeleid en gecoördineerd.	Op 17 december 2019 is besloten om een kinderraad in te stellen. Gebleken is dat de begeleiding en coördinatie meer tijd vraagt dan aanvankelijk aangenomen. Daarom is er structurele capaciteit in de organisatie toegevoegd om deze taken te kunnen uitvoeren. Het betreft 18 uur per week. In mei 2023 is de functie ingevuld en is gestart met de begeleiding. Omdat de betreffende medewerker pas in mei van dat jaar is begonnen is het budget voor dat jaar niet volledig besteed. Voor 2024 zal dit wel het geval zijn.	Van het beschikbare budget van € 43.300 is € 27.000 besteed.

3.1.3 Global Goals gemeente

Er is voor 2023 geen actieplan vastgesteld. Er zijn geen middelen beschikbaar en het ambitieniveau voor de Global Goals-activiteiten van de gemeente is opnieuw bepaald. Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2024 is besloten geen middelen beschikbaar te stellen voor de Global Goals.

3.1.4 Veiligheid, crisisbeheersing en handhaving

Integraal veiligheidsplan		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Het Integraal Veiligheidsplan (IVP) is vastgesteld.	Ieder jaar wordt gerapporteerd over de uitvoering door middel van een raadsinformatiebrief. In het IVP zijn voor de komende jaren de prioritaire veiligheidsthema's vastgesteld waar we de aanpak willen intensiveren met het doel hier 'winst' op te boeken. Het gaat om de volgende drie thema's: 1. Zorg en veiligheid 2. Ondermijning 3. Digitale veiligheid Naast deze prioritaire thema's worden in het IVP ook de 'strategische thema's' vermeld. Deze thema's zijn eveneens van strategisch belang maar de aanpak behoeft geen bijzondere doorontwikkeling of intensivering. Deze maken onderdeel uit van de reguliere bedrijfsvoering. Monitoring van het IVP is hierbij een continu proces. Jaarlijks wordt het IVP over de voorliggende periode geëvalueerd. Daarbij wordt gekeken naar de efficiëntie en effectiviteit van onze maatregelen. Als de situatie daarom vraagt wordt de aanpak bijgesteld en kunnen er andere accenten worden gelegd. Met deze werkwijze is het mogelijk om in te spelen op actuele ontwikkelingen in de maatschappij. De prioritaire en de strategische thema's komen terug in de terugkoppeling die als RIB naar de raad wordt verstuurd. Hierin zien we dat we succesvol aan de doelstellingen hebben we gewerkt. Dit geeft dan ook geen aanleiding om andere accenten te leggen.	Bijdrage RIEC: € 12.400 Overige uitgaven IVP: € 22.100

3.1.5 Personeel en organisatie

Personeelsplanning en krapte op de arbeidsmarkt		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Anticiperen op continuïteit in de organisatie.	In de huidige arbeidsmarkt zien we dat vacatures steeds lastiger kwalitatief goed zijn in te vullen. Een van de mogelijkheden om te zorgen voor voldoende aanwas is om recent afgestudeerde jongeren de mogelijkheid te bieden voor een loopbaan binnen onze organisatie. In eerste instantie is gedacht aan 2 fte. In 2023 zijn 2 junior als trainee medewerkers in onze gemeente gestart. En er is ook een medewerkster die reeds in dienst was gestart in het traineetraject.	Het beschikbare budget van € 138.000 is volledige besteed.

Ondersteuning management		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Ondersteuning management	Gebleken is dat onze managers erg veel tijd kwijt zijn aan allerlei administratieve taken waardoor belangrijkere taken in het gedrang komen. Derhalve is er gekozen voor administratieve ondersteuning van de managers. Met deze ondersteuning zijn 32 uur per week gemoeid. De ondersteuning was met tijdelijke inhuur geregeld in 2023. Inmiddels is deze functie structureel ingevuld.	Het beschikbare budget van € 54.000 is volledige besteed.

Duurzame inzetbaarheid van medewerkers/vitaliteitsbeleid		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Medewerkers de mogelijkheid te bieden om in het zicht van hun pensioen eerder uit te stromen dan wel om medewerkers de mogelijkheid te bieden om op vitale wijze langer hun functie te kunnen blijven uitoefenen.	Vanaf 2023 kunnen medewerkers op basis van de cao gebruik maken van een Regeling Vervroegd Uittreding (RVU) mits ze aan de voorwaarden voldoen. In Maasgouw waren daarnaast voor medewerkers maatwerkafspraken mogelijk om minder te gaan werken of om eerder te stoppen met werken. In de begroting 2023 is daarom voor een periode van 4 jaar een toevoeging aan de reserve Voormalige Personeel gedaan ter grootte van € 400.000. Dit budget wordt uiteraard ingezet om de RVU's vanuit de cao te voldoen maar in de begroting 2024 is bepaald dat dit budget ook gebruikt kan worden voor het ondersteunen van medewerkers zodat ze langer hun functie kunnen blijven uit oefenen. Dat is dus een verbreding van het doel van deze reserve. Omdat we beschikken over geharmoniseerde arbeidsvoorwaarden met de MER organisaties wordt in 2024 gewerkt aan een uniforme regeling voor de betrokken 4 organisaties.	Onttrekking uit de reserve (voormalig) personeel bedraagt € 103.800.

Flexibele schil bezwaar/beroep		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Een adequate beheersing van het bezwaar en beroep proces	Het bezwaar en beroep proces kenmerkt zich door zijn wispelturigheid. Immers het is moeilijk in te schatten hoeveel bezwaarschriften er in een bepaalde termijn binnen komen. Voor dit proces zijn er binnen de organisatie structureel 28 uur aan capaciteit beschikbaar. Doorgaans is dat voldoende behalve wanneer er in een periode veel bezwaarschriften binnen komen. Dat kan doordat binnen er een bepaald project of activiteit veel bezwaarschriften worden ingediend. Om dit te kunnen opvangen moet het mogelijk zijn om in die gevallen extra capaciteit in te kunnen zetten. Inmiddels is er een contract afgesloten met een bureau dat in genoemde gevallen kan bijspringen bij het afwerken van de bezwaarschriften. In 2023 is het aantal bezwaarschriften mee gevallen waardoor er geen beroep op externe hulp is gedaan.	Van het beschikbare budget van € 20.000 is niets besteed.

Cao personeel en overige budgetten		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Het ramen van reële budgetten.	De cao-gemeenten 2023 had een looptijd van 2 januari 2023 tot 1 januari 2024. In deze cao is een nominale loonstijging afgesproken van € 240,- en vervolgens een stijging van 2 % met ingang van 2 januari 2023. Het hiervoor gereserveerde budget van € 560.000 in de begroting is hiermee volledige besteed. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf 5.4 bedrijfsvoering.	Het gereserveerde budget € 560.000 is volledig besteed.

3.1.6 Financiën en belastingen

Voor het jaar 2023 is geen nieuw beleid geformuleerd. Zie voor verdere informatie paragraaf 5.7 Lokale heffingen.

Totaaloverzicht lasten en baten programma algemeen bestuur en bedrijfsvoering

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
0.1	Bestuur	1.288.957	1.618.266	1.707.079	-88.813
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.974.086	2.062.286	2.098.580	-36.294
1.2	Openbare orde en veiligheid	134.713	147.077	125.318	21.759
3.1	Economische ontwikkeling	14.500	38.500	38.000	500
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	0	91.300	1.200	90.100
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	87.245	63.445	54.421	9.024
	Totaal lasten	**3.499.501**	**4.020.874**	**4.024.598**	**-3.724**
Baten					
0.1	Bestuur	0	24.038	75.979	51.941
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	76.032	62.032	61.870	-162
1.2	Openbare orde en veiligheid	20.660	20.660	11.936	-8.724
	Totaal baten	**96.692**	**106.730**	**149.785**	**43.055**
	Totaal saldo van baten en lasten	**-3.402.809**	**-3.914.144**	**-3.874.812**	**39.332**

Mutaties reserves

		Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten		0	0	0	0
Baten		25.654	129.318	26.854	-102.464
Saldo		**25.654**	**129.318**	**26.854**	**-102.464**

Resultaat programma Algemeen bestuur en bedrijfsvoering		**-3.377.155**	**-3.784.826**	**-3.847.959**	**-63.133**

Verklaring saldo programma Algemeen bestuur en bedrijfsvoering		
Kapitaallasten		0
Reserves		0
Verschillen > € 25.000	Bijdrage Brandweer VRLN	-32.100
	Gewezen wethouders	51.500
	Bijdrage BsGW	-101.800
Verschillen > € 5.000 en < € 25.000	Diverse	4.300
Verschillen < € 5.000	Diverse	15.000
Totaal		**-63.100**

Toelichting verschillen > € 25.000

Bijdrage brandweer VRLN **incidenteel nadeel € 32.100**

Het incidentele nadeel op dit budget wordt in 2023 voornamelijk veroorzaakt door een afrekening de kosten functioneel leeftijdsontslag (FLO) naast een jaarlijkse teruggave van (doorschuif) BTW.

Bij de regionalisering van het de brandweer in 2012 is de overdracht ten aanzien van de kosten behorende bij het functioneel leeftijdsontslag en het tweede loopbaanbeleid niet expliciet beschreven in het sociaal statuut en daarmee ook niet geregionaliseerd. Dit geldt voor de voormalige brandweerdistricten Venlo en Roermond. Het voormalige district Roermond bestond uit de gemeenten Roermond, Roerdalen, Maasgouw, Echt-Susteren en gedeeltelijk Leudal (alleen de voormalige gemeente Haelen).

Wij zijn van mening dat deze kosten thuishoren bij de huidige werkgever de veiligheidsregio Limburg Noord. Op dit moment zijn we samen met de betreffende gemeenten en de Veiligheidsregio aan het zoeken naar een passende oplossing om de FLO kosten, die nu nog alleen worden doorbelast aan de gemeenten Roermond, Roerdalen en Maasgouw, structureel op te nemen in de volledige begroting van Veiligheidsregio Noord Limburg. Uitgangspunt is dat in 2024 middels een eenmalige afkoop e.e.a. geformaliseerd kan worden.

Pensioenvoorziening gewezen wethouders **incidenteel voordeel € 51.500**

Jaarlijks dient een storting in de pensioenvoorziening voor gewezen wethouders plaats te vinden om de uitbetalingsverplichting naar de toekomst op peil te houden. Deze verplichting is gebaseerd op een actuariële berekening. Door de stijging van de te hanteren rekenrente voor de actuariële berekening is de waarde van de pensioenverplichting per ultimo 2023 afgenomen. Dit resulteert in een eenmalige voordeel van € 51.500.

Bijdrage BsGW **incidenteel nadeel € 101.800**

In de 2e prorap 2023 is er een winstwaarschuwing van € 50.000 afgegeven. De oorzaak hiervan was de negatieve resultaatverwachting van BsGW in haar bestuursrapportage. Op basis van het negatieve resultaat van BsGW in haar jaarrekening 2023 er aanvullend € 35.900 te worden bijgedragen.

Daarnaast heeft de nieuwe accountant van BsGW (RSM) een andere kijk op de verwerkingswijze van de projectkosten met betrekking tot het Ondernemings- en Ontwikkelplan (OOP) dan de vorige accountant. Deze andere visie heeft er toe geleid dat de projectkosten OOP (tot en met 2023 € 4 miljoen) ten laste van 2023 zijn genomen. Deze correctie leidt er toe dat er voor gemeente Maasgouw een aanvullende bijdrage verschuldigd is van € 68.800. Dit betekent een totale extra bijdrage van € 104.700. Tevens is er sprake van een voordeel van € 2.900 door een hoger bedrag aan compensabele BTW. Per saldo is er sprake van een incidenteel nadeel van € 101.800.

Beleidsindicatoren programma algemeen bestuur en bedrijfsvoering

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Vorige periode	Waarde	Periode	Waarde	Toelichting
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2022	5,0	2023	5,1	De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 31 december.
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2022	5,2	2023	5,1	Het werkelijk aantal fte dat per 1 januari en 31 december 2023 werkzaam was voor de gemeente.
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2022	€ 435,00	2023	€ 560,00	Apparaatskosten zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten % van totale loonsom + totale kosten inhuur extern	2022	14,1	2023	10,9	Hieronder valt **niet**: -alle vormen waarin een product of opdracht compleet in de markt wordt gezet; -inhuur van deskundigheid voor de uitoefening van wettelijke taken zoals bijvoorbeeld tolken.
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	2022	12,4	2023	14,2	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 jongeren	2021	60,0	2022	60,0	Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar.
1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	2022	0,6	2023	0,6	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2022	3,3	2023	2,5	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Vorige periode	Waarde	Periode	Waarde	Toelichting
1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2022	0,8	2023	0,8	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	aantal per 1.000 inwoners	2022	4,0	2023	3,9	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde, per 1.000 inwoners.
6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	%	2021	1,0	2022	1,0	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

De beleidsindicatoren van het taakveld 0. Bestuur en ondersteuning zijn tot stand gekomen door eigen berekeningen. Bron voor de overige beleidsindicatoren: Waarstaatjegemeente.nl. De laatst bekende waardes per 25 maart 2024 zijn verwerkt.

3.2. Dienstverlening

Coalitieakkoord 2022-2026

De gemeente verleent op veel manieren diensten aan inwoners en ondernemers. Daarbij kan worden gedacht aan fysieke, telefonische, digitale of schriftelijke dienstverlening. Deze diensten worden geleverd door de gemeentelijke moederorganisatie en door de MER-diensten die onder verantwoordelijkheid van de gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen vallen. Zowel voor de gemeentelijke moederorganisatie als de MER-diensten lopen programma's en projecten om de dienstverlening verder te verbeteren. Ook is het nodig om in te spelen op ontwikkelingen in wet- en regelgeving.

Hoofddoelen coalitieakkoord	Onderwerp
Dienstverlening door gemeente	**3.2.1** ▪ Aanschaf persoonlijke internet pagina ▪ Aanschaf E-dienst huwelijk en partnerschap ▪ Personeel Klant Contact Centrum ▪ Kwaliteitsmedewerkers en projectleider
Dienstverlening door MER-diensten	**3.2.2** ▪ Programma dienstverlening MER breed
Eisen in landelijke wet- en regelgeving	**3.2.3** ▪ Eisen landelijke wet- en regelgeving

Voor een verder toelichting op de hoofddoelen verwijzen wij u naar het coalitieakkoord 2022-2026 “Samen bouwen aan een sterk, sociaal en duurzaam Maasgouw”.

3.2.1 Dienstverlening door gemeente

Aanschaf persoonlijke internet pagina (PIP)		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Zodra de persoonlijke internet pagina live is, bereiken we voor het proces 'Afkoppelen hemelwater' onderstaande punten. Verbeteren van ons digitale kanaal. Verbeterende communicatie naar onze inwoners. Sneller en transparanter aanvragen afhandelen. Veiliger met persoonsgegevens omgaan. Voldoen aan wet- en regelgeving bij het digitaliseren binnen overheden. Digitale toegankelijkheid dusdanig optimaliseren om daarmee de burger te verleiden tot het digitale kanaal.	Het implementeren van een persoonlijke internet pagina. Dit hebben wij als pilot opgezet met het proces 'Afkoppelen hemelwater'. De PIP helpt om onze inwoners digitaal van dienst te kunnen zijn. Het proces 'afkoppelen hemelwater' is eerst geoptimaliseerd door middel van LEAN-sessies (een LEAN-sessie is een bijeenkomst waar de manier van werken en het proces wordt geanalyseerd, waar nodig vinden verbeteringen plaats die van waarde zijn voor de inwoner). In 2023 zijn wij gestart met het inrichten van de PIP, door technische problemen heeft de livegang in 2023 niet plaats kunnen vinden. In het 3de kwartaal van 2024 wordt de PIP geïmplementeerd voor het proces 'Afkoppelen hemelwater'.	Het incidenteel beschikbar gestelde budget van € 10.000 is niet besteed en het kan vrijvallen ten gunste van het resultaat 2023. De structurele kosten van 2023 van € 5.000 zijn niet besteed en kunnen vrijvallen ten gunste van het resultaat 2023.

Aanschaf e-dienst huwelijk en partnerschap		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Digitale toegankelijkheid dusdanig verder geoptimaliseerd om daarmee de burger te verleiden tot het digitale kanaal. Het aanbieden van optimale dienstverlening aan onze inwoners.	Het proces huwelijk -en partnerschap doorontwikkelen en het digitaal kunnen aanbieden van dit proces aan inwoners. Het proces huwelijk en geregistreerd partnerschap is door middel van LEAN-sessies (een LEAN-sessie is een bijeenkomst waar de manier van werken en het proces wordt geanalyseerd. Waar nodig vinden verbeteringen plaats die van waarde zijn voor de inwoner) geoptimaliseerd. Deze sessies zijn georganiseerd om verspillingen te minimaliseren en standaardisatie te maximaliseren. Hierdoor kunnen wij een betere dienstverlening leveren. Bijvoorbeeld door dubbele registraties in een proces te voorkomen. Door het aanschaffen van de e-dienst in 2023 wordt het voor de inwoner mogelijk om het huwelijk of het geregistreerd partnerschap zelf, eenvoudig, snel, waar en wanneer het uitkomt te regelen door middelen van deze e-dienst op de website. Hierdoor verbetert onze digitale dienstverlening. De inwoner kan het digitale dossier aanvullen en/of wijzingen. Alle zaken zijn centraal op één plek te raadplegen. In 2023 hebben wij het contract afgesloten met de leverancier, om daarmee zorg te dragen dat vanaf het 3de kwartaal 2024 de e-dienst beschikbaar is voor de inwoners. De implementatie heeft gedeeltelijk plaatsgevonden in 2023. Vanaf het 3de kwartaal 2024 wordt de e-dienst huwelijk en partnerschap beschikbaar gesteld voor de inwoners.	Van het incidentele budget van € 9.000 is nog niets besteed. Het budget dient overgeheveld te worden naar 2024 vanwege de reeds aangegane verplichtingen bij de leverancier en implementatie van e-dienst. Het structureel beschikbare budget van € 3.000 is niet besteed in 2023 en het kan vrijvallen ten gunste van het resultaat 2023.

Personeel Klant Contact Centrum		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Goede bereikbare telefonische dienstverlening	Van deze middelen is personeel geworven voor een bereikbaar callcenter.	Het structurele beschikbare budget van € 121.600 is volledig besteed.

Kwaliteitsmedewerkers en projectleider		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Goede, kwalitatieve, digitale dienstverlening.	Zowel in 2021 als in 2022 was hiervoor incidenteel budget beschikbaar gesteld, in 2023 is dit budget structureel geworden. Van dit budget hebben wij structureel één projectleider procesoptimalisatie en twee kwaliteitsmedewerkers ingezet.	Het beschikbare structurele budget van € 243.100 is volledig besteed.

3.2.2 Dienstverlening door MER-diensten

Programma dienstverlening MER breed		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Realiseren van de vastgestelde gezamenlijke dienstverleningsvisie.	In de samenwerking met alle MER-organisatieonderdelen (Roerdalen, Echt-Susteren, Maasgouw, SC-MER OD, SC-MER SD en SC-MER BV) wordt samengewerkt om de dienstverlening organisatiebreed te verbeteren, met de prioriteit op de digitale dienstverlening. De directeuren van alle vier de organisaties, zijn daarnaast uitwerking aan het geven aan de verder ontwikkeling op het gebied van het harmoniseren van bedrijfsvoering en dienstverlening.	Er zijn hiervoor geen specifieke kosten gemaakt.

3.2.3 Eisen in landelijke wet- en regelgeving

Eisen in landelijke wet- en regelgeving		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Voldoen aan de (nieuwe) wet- en regelgeving	In het programma verbeteren dienstverlening door gemeente is één project specifiek gericht op de wet- en regelgeving. De activiteiten die hiervoor nodig zijn, zo ver momenteel bekend is, worden door de kwaliteitsmedewerkers en de projectleider procesoptimalisatie opgepakt of aangestuurd in de organisatie of binnen de MER-samenwerking.	De kosten zijn gedekt uit de post kwaliteitsmede-werkers en projectleider procesoptimalisatie.

Totaaloverzicht lasten en baten programma dienstverlening

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
0.2	Burgerzaken	506.815	712.280	618.261	99.019
1.2	Openbare orde en veiligheid	9.000	9.000	854	8.146
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	141.574	142.887	131.480	11.407
	Totaal lasten	**657.389**	**869.167**	**750.595**	**118.572**
Baten					
0.2	Burgerzaken	220.415	257.695	289.017	31.322
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	83.054	85.654	91.598	5.944
	Totaal baten	**303.469**	**343.349**	**380.615**	**37.266**
	Totaal saldo van baten en lasten	**-353.920**	**-525.818**	**-369.980**	**155.838**

Mutaties reserves

		Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten		0	0	0	0
Baten		1.304	1.304	1.304	0
Saldo		**1.304**	**1.304**	**1.304**	**0**

Resultaat programma Dienstverlening		**-352.616**	**-524.514**	**-368.676**	**155.838**

Verklaring saldo programma Dienstverlening		
Kapitaallasten		0
Reserves		0
Verschillen > € 25.000	Verkiezingen (budgetoverheveling naar 2024)	40.400
	Implementatie wet Open Overheid	58.400
Verschillen > € 5.000 en < € 25.000	Diverse	34.800
Verschillen < € 5.000	Diverse	22.300
Totaal		**155.900**

Toelichting verschillen > € 25.000

Verkiezingen **incidenteel voordeel € 40.400**

Op 7 juli 2023, bood het kabinet ontslag aan. Hierdoor was er een vervroegde Tweede Kamerverkiezing op 22 november 2023. Als gemeente hebben wij de verplichting deze verkiezing te organiseren. Omdat deze verkiezing niet voorzien was, is er een incidenteel budget gevraagd in de 2de programmarapportage.

Het budget is in 2023 nog niet volledig benut en het budget dient dan ook overgeheveld te worden naar 2024, vanwege nakomende rekeningen en de personele inzet. In totaal was in 2023 € 160.400 beschikbaar t.b.v. het organiseren van de verkiezingen. In 2023 is € 120.000 besteed. Voorgesteld wordt om het restantbudget 2023 van € 40.400 via budgetoverheveling over te zetten naar 2024.

Implementatie Wet Open Overheid **incidenteel voordeel € 58.400**

De toelichting van dit incidenteel voordeel is opgenomen in de paragraaf 5.8 Openbaarheid.

ST MARTINUS

3.3 Sociaal domein

Coalitieakkoord 2022-2026

Door de decentralisatie van taken van het Rijk naar de gemeenten is het takenpakket van gemeente in het sociaal domein in de afgelopen jaren fors uitgebreid. Samen met andere organisaties geeft de gemeente invulling aan een takenpakket op het terrein van "arbeid, inkomen en participatie", "zorg, wonen en veiligheid" en "jeugdzorg en onderwijs". De gemeente bouwt aan een sociale basisinfrastructuur en bevordert positieve gezondheid en inclusie. Daarnaast willen we op het werkveld "sport, cultuur en accommodaties" blijven werken aan de mogelijkheden voor mensen om invulling te geven aan sportieve of sociaal-culturele activiteiten. Binnen dit geheel moet worden ingespeeld op demografische ontwikkelingen, zoals de vergrijzing.

Hoofddoelen coalitieakkoord	Onderwerp
Toekomstbestendige zorg	**3.3.1** ▪ Toekomstbestendig sociaal domein ▪ Versterken sociale basisinfrastructuur ▪ Coördinator/coach sociaal wijkteam ▪ Gezond en Actief leven (GALA)
Doorontwikkeling sociaal wijk team (SWT)	**3.3.2** ▪ Sociaal raadslieden
Zorg, ondersteuning, wonen en veiligheid	**3.3.3** ▪ Indexering budgetten Wmo ▪ Energietoeslag ▪ Extra middelen aanpak energiearmoede ▪ Saldo beschermd wonen ▪ Preventie arrangementen
Sociale basisinfrastructuur, gezondheid en inclusie	**3.3.4** ▪ Communicatie en marketing sociaal domein ▪ Dorpscontactpersonen ▪ Inclusie
Arbeid, inkomen en participatie	**3.3.5** ▪ Laaggeletterdheid - Participatie ▪ Nieuwe Wet Inburgering ▪ Ontwikkeling Participatie
Cultuur, sport en accommodaties	**3.3.6** ▪ Sport ▪ Indexering subsidies sociaal domein ▪ Gemeenschapshuizen en accommodaties ▪ Bibliotheek
Jeugdzorg en onderwijs	**3.3.7** ▪ Jeugdzorg algemeen ▪ Indexatie jeugdzorg ▪ Hervormingsagenda jeugdzorg

Voor een verdere toelichting op de hoofddoelen verwijzen wij u naar het coalitieakkoord 2022-2026 “Samen bouwen aan een sterk, sociaal en duurzaam Maasgouw”.

3.3.1 Toekomstbestendige zorg

Toekomstbestendig sociaal domein (Toekomstbestendige zorg, GALA, IZA en HVJ)		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Het programma Toekomstbestendige zorg is in 2023 voortgezet. Er is een bijdrage geleverd aan de doelstelling: door middel van projectmatig werken initiatieven en/ of voorzieningen versterken en ontwikkelen die er voor zorgen dat: 1. de zelfredzaamheid van inwoners verbeterd; 2. de participatie van inwoners wordt vergroot; 3. inwoners elkaar meer helpen/ ondersteunen; 4. meer inwoners positief, gezond en veilig leven. Daarnaast is de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en medewerking aan het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en de Hervormingsagenda Jeugd (HVJ) ook samen met het programma-team opgepakt. Dit omdat deze taken ook bijdragen aan de doelstellingen van Toekomstbestendige zorg.	Er is uitvoering gegeven aan de volgende projecten: - Doorontwikkeling Sociaal Wijkteam - Cliëntervaringsonderzoek Wmo 2022 en 2023 begeleiding individueel en begeleiding groep met de klantreismethodiek - Implementeren Praktijkondersteuner jeugd en Specialistisch ondersteuner jeugd bij huisartsen - Streetcare (specialistisch aanbod voor jongeren die dreigen af te glijden in de maatschappij, ingezet vanuit de eigen leefwereld van jongeren) - Ontwikkeling van voorliggende voorzieningen (denk aan inzet opbouwwerk bij opzetten repaircafé in Beegden, gesprekken met Maasgouwse medewerkers van Westrom over de mate waarin voorliggende voorzieningen voor hen passend zijn en Samen sterker in de wijk). Het plan van aanpak voor het GALA is opgesteld en er is gestart met de uitvoering op de diverse thema's. Het regiobeeld en het regioplan voor het IZA is in de regio Noord- en Midden-Limburg samen met zorgpartijen, zorgverzekeraars en gemeenten opgesteld. Er is een overzicht gemaakt van de regionale en lokale opgave voor de HVJ. Op onderdelen valt dit samen met projecten binnen Toekomstbestendige zorg (Praktijkondersteuner jeugd en Specialistisch ondersteuner jeugd en Streetcare). Op al deze onderdelen is er extra aandacht voor communicatie met alle stakeholders (waaronder nadrukkelijk ook inwoners). Daarom wordt een communicatieadviseur Sociaal Domein ingezet.	De kosten van doorontwikkeling sociaal wijkteam (coördinator), Praktijk ondersteuner Jeugd en Specialistisch ondersteuner jeugd en Streetcare, GALA en de communicatieadviseur staan in aparte formats weergegeven. Kosten uitvoering projecten € 82.500 (dekking budget Regionale Uitkering Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang, Bemoeizorg en Preventie OGGZ ter versterking sociale basis).

Versterken sociale basisinfrastructuur		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
We hebben gewerkt aan een sterke sociale basisinfrastructuur waarbinnen alle inwoners de kans hebben om zich te ontwikkelen op alle pijlers van positieve gezondheid. Het welzijnswerk heeft hierbij een belangrijke rol gehad: - als organisatie die de inwoners kent en weet wat er speelt in de dorpen; - als organisatie die door inwoners gekend wordt en waar zij hun vragen en ideeën neerleggen in de wetenschap dat ze daarmee ook verder zullen komen met wat er op dat moment speelt.	Voor 2023 hebben we ingezet op opbouwwerk. Daartoe heeft Wel.kom middelen gekregen voor extra formatie voor de inzet van deze expertise. Opbouwwerkers hebben activiteiten ontwikkeld zoals: Proef Heel, een dorpslunch in Stevensweert, extra activiteiten op thema's als mantelzorg, eenzaamheid, ondersteuning vrijwilligers. Ze zijn aangesloten bij De Keet, het Sociaal wijkteam en het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). Ze hebben de Zorggroep ondersteund bij de doorontwikkeling van de Huiskamer Plus en relaties gelegd met tal van inwoners en organisaties in Maasgouw. In de loop van 2024 wordt de extra inzet geëvalueerd.	Het beschikbare budget van € 67.500 is volledig besteed.

Coördinator/coach sociaal wijkteam		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Per 1 juni 2023 is een coördinator/coach voor 32 uur per week aangesteld en is er een start gemaakt met het werken aan de doelen van de doorontwikkeling van het Sociaal wijkteam.	In samenspraak met de samenwerkingspartners is een coördinator Sociaal Wijkteam geworven die per 1 juni in dienst is gekomen bij de gemeente. Er is een begeleidingsgroep ingesteld bestaande uit de managers van de samenwerkende partners MER SD, MEE De Meentgroep, Amw ML, Wel.kom, De Zorggroep en Proteion. De coördinator en beleidsmedewerker overleggen periodiek met de begeleidingsgroep over de voortgang en de randvoorwaarden voor de doorontwikkeling (zoals de inzet van personeel). Het doel van de doorontwikkeling is het realiseren van een laagdrempelig toegankelijk Sociaal wijkteam waar inwoners en professionals vroegtijdig contact mee op nemen, zodat er zoveel mogelijk voorliggende en preventieve vormen van ondersteuning ingezet kunnen worden.	Budgettair neutraal. De uitgaven (€ 44.400 in de periode juni tot en met december 2023) zijn afgedekt door een extra bijdrage van het Rijk in de Algemene Uitkering (POK gelden).

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
We hebben een aanvraag gedaan en – in juni 2023 – middelen ontvangen vanuit de Brede Specifieke Uitkering (Brede SPUK) om het GALA uit te voeren voor de periode 2023-2026. Doel daarbij is versterking van de sociale basis en preventie. Voor een deel betreft het activiteiten en voorzieningen die we al uitvoerden en voor een deel betreft het nieuwe activiteiten dan wel een doorontwikkeling van bestaande activiteiten.	We hebben een plan van aanpak geschreven en een projectleider GALA aangesteld die in dienst is bij Wel.kom. We hebben nieuwe stappen gezet op het gebied van: - Valpreventie - Aanpak eenzaamheid - Mantelzorg - Aanbod van sport en bewegen voor verschillende doelgroepen - Bestrijding overgewicht en obesitas - Mentale gezondheid Zie voor meer informatie de Raadsinformatiebrief (Z/23/033045) van december 2023.	Van het beschikbare budget van € 454.200 is € 358.400 besteed. Hiervan wordt € 80.600 meegenomen naar 2024 via de SPUK. Het resterende bedrag van € 15.200 zal moeten worden terugbetaald aan het Rijk.

3.3.2 Doorontwikkeling sociaal wijkteam (SWT)

Sociaal raadslieden		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
In 2023 hebben we een duidelijke stijging van het aantal hulpvragers met een middeninkomen gezien. Zij kunnen evenals de sociale minima moeilijker rondkomen en hebben sneller met een opeenstapeling van problemen te maken. Zij waren zelfredzaam maar komen nu in een nieuwe wereld terecht. We hebben nadrukkelijker ingezet op ondersteuning van inwoners die vragen hebben op financieel en/ of administratief gebied. De Sociale Raadslieden hebben in 2023 ruim 400 contacten gehad met inwoners. Het betreffen vragen die een direct verband houden met bestaanszekerheid van onze inwoners en van invloed zijn op andere levensgebieden.	De Sociale Raadslieden hebben in 2023 vragen beantwoord van inwoners op het gebied van financiën, juridische kwesties, maatschappelijke organisaties, administratie en huisvesting. De Sociale Raadslieden hebben geïnvesteerd in de samenwerkingsrelatie met partners zoals het AMW, CJG, VluchtelingenWerk, gemeente/ Sociaal wijkteam, Verder Schuldhulpverlening (voorheen PLANgroep), stichting Schuldhulp Maasgouw en de klantmanagers werk en inkomen van SC MER. Zowel in Maasbracht als in Heel zijn wekelijks inloopspreekuren. Er is door de Sociale Raadslieden aansluiting gevonden bij onze dorpscontactpersonen. Er is geïnvesteerd in PR voor de Sociale Raadslieden om de bekendheid bij de inwoners van Maasgouw te vergroten. Er zijn extra spreekuren ingepland voor de zorgverzekering in de verschillende kernen tijdens het zorgverzekeringsseizoen. De lijntjes tussen de Sociale Raadslieden en de bibliotheek (Bibliocenter) zijn kort zodat er samen opgetrokken kan worden in de samenwerking/ training/ scholing naar inwoners toe.	Van het beschikbare budget van € 80.000 is € 41.800 besteed. Het restant van € 38.200 valt vrij in de exploitatie.

3.3.3 Zorg, ondersteuning, wonen en veiligheid

Indexering budgetten Wmo		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Het ramen van reële budgetten.	In de begroting 2023 is een inventarisatie gemaakt van alle budgetten, waaronder de budgetten van Wmo, die op dat moment aan loon- en/of prijsindicaties indexatie onderhevig waren. Zie voor een totaaloverzicht indexeringen hoofdstuk 4.5.	€ 120.000

Energietoeslag		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Energietoeslag verstrekt aan inwoners die onder de 120% inkomensgrens vallen.	In mei 2023 heeft de nabetaling plaatsgevonden van de energietoeslag. Inwoners die in aanmerking kwamen hebben een bedrag van € 500 aan energietoeslag ontvangen. De Wet op Energietoeslag is op 3 oktober 2023 aangenomen door de 1e Kamer. Daarna is er gestart met de ambtshalve verstrekkingen van de energietoeslag 2023. Inwoners die in aanmerking kwamen voor de energietoeslag 2023 en bekend zijn bij de gemeente ontvangen automatisch € 800. Vanuit het Rijk hebben gemeenten in de decembercirculaire van 2023 middelen ontvangen voor het verstrekken van energietoeslag 2023. Deze middelen zijn bedoeld voor zowel de uitbetaling van de energietoeslag aan inwoners met een inkomensgrens van 120% van het wettelijk sociaal minimum als voor de uitvoeringskosten. Binnen de gemeente Maasgouw is het Servicecentrum MER Sociaal Domein belast met de uitvoering van de energietoeslag. Vanaf 4 december 2023 kunnen inwoners die geen ambtshalve verstrekking hebben ontvangen een aanvraag indienen voor de energietoeslag 2023. De totale kosten aan verstrekkingen energietoeslag in 2023 zijn € 1.182.100. Daar komen de uitvoeringskosten bij voor een bedrag van € 32.900. In totaal zijn 857 aanvragen toegekend in 2023. Omdat de energietoeslag 2023 aangevraagd kan worden tot en met 31 mei 2024 is het noodzakelijk dat er middelen beschikbaar blijven. Deze resterende middelen worden ingezet voor de verstrekkingen en uitvoeringskosten van het Servicecentrum MER Sociaal Domein.	Van het beschikbare budget van € 1.421.400 is € 1.215.000 besteed. Voorgesteld wordt om het overgebleven bedrag van € 206.400 over te hevelen naar 2024 voor de resterende verstrekkingen van de energietoeslag 2023 en de uitvoeringskosten aan het Servicecentrum MER Sociaal Domein.

Extra middelen aanpak energiearmoede		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Inwoners waarbij sprake is van energiearmoede kunnen kosteloos een afspraak maken met de bespaarcoach. Hij kijkt met de inwoners waar ze kunnen besparen op de energierekening. Tevens kunnen deze inwoners gebruik maken van het aanbod aan kleine energiebesparende maatregelen, welke kosteloos worden aangebracht.	Voor de aanpak energiearmoede zijn er door het Rijk middelen verstrekt in de vorm van een Regeling Specifieke Uitkering (SPUK). Deze middelen dienen te worden ingezet voor kleine energiebesparende maatregelen gericht op huishoudens die te maken hebben met energiearmoede. Deze middelen kunnen worden ingezet t/m 31 december 2024. De SPUK is in 2023 aangevuld met Extra middelen aanpak energiearmoede van € 122.600, om huishoudens nog beter te kunnen ondersteunen bij het besparen op de energierekening en om energiearmoede te bestrijden. Uit de gesprekken van de bespaarcoach is gebleken dat inwoners baat hebben bij een energiezuinig witgoedapparaat. Er is daarom in november 2023 een omruilactie witgoed opengesteld. Hierbij konden inwoners hun oude energie-intensief witgoedapparaat omruilen voor een nieuw energiezuinig witgoedapparaat. Hierdoor kan meteen bespaard worden op de energierekening.	Van het beschikbare budget van € 122.600 is € 14.200 besteed. Het restant van € 108.400 blijft beschikbaar in de reserve.

Saldo Beschermd wonen, maatschappelijke opvang, bemoeizorg en preventie openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ)		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Versterking van de lokale sociale basisinfrastructuur (in het bijzonder voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid). Uitvoering geven aan Beschermd Wonen, maatschappelijke opvang, bemoeizorg en preventie OGGZ. Uitvoering gegeven aan het programma 'Toekomstbestendige zorg'.	- Bekostiging van de Modulaire gemeenschappelijke regeling Limburg Noord (uitvoering regionale taken (denk aan inkoop, contractmanagement, toezicht, procesregie en coördinatie toegang) en bekostiging beschermd wonen, maatschappelijke opvang, bemoeizorg en preventie OGGZ (uitgevoerd door regionale aanbieders)). - Bekostiging projecten Toekomstbestendige zorg. - Bekostiging Toegang beschermd wonen en maatschappelijke opvang SC MER. - Bekostiging voorzieningen en taken ten aanzien van mentale gezondheid en preventie. Vanuit dit budget worden ook de volgende zaken bekostigd: - Bekostiging extra inzet begeleiding individueel (bgi). - Bekostiging inzet dagbesteding bij beschermd wonen (bgg). - Bekostiging Streetcare en POH jeugd en SOJ (onderdeel Hervormingsagenda Jeugd). - Bekostiging communicatieadviseur.	De kosten zijn volledig gedekt uit de ontvangsten via de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein (MGR SD). Voorgesteld wordt om het restant saldo van € 486.700 in een reserve beschikbaar te houden voor toekomstige investeringen in de sociale basis.

Preventie arrangementen		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
De pilot StreetCare is per 1 juni 2023 gestart. Met als doel voorkomen van zwaardere jeugdhulp.	StreetCare biedt een voorliggende voorziening, ook bij complexe problematiek, waarbij vanuit nabijheid en een goede samenwerking met de ketenpartners vroegtijdige interventies worden ingezet. Inmiddels hebben zij 7 casussen succesvol afgerond en zijn ze een vraagbaak binnen ons voorliggende veld. StreetCare werkt samen met partners in het onderwijs, Centrum Jeugd & Gezin, Algemeen Maatschappelijk werk, Praktijkondersteuner Jeugd (POH), Specialistisch Ondersteuner Jeugd (SOJ), Politie en Jongerenwerk.	Alle onderstaande zaken zijn budget neutraal uitgevoerd. De kosten zijn volledig gedekt uit het budget Regionale Uitkering Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang, Bemoeizorg en Preventie OGGZ. Van het beschikbare budget € 91.300 is € 71.000 besteed. Het restant van € 20.300 wordt overgeheveld naar 2024.
De pilot Specialistisch Ondersteuner Jeugd(SOJ) is 1 mei 2023 gestart. Met als doel voorkomen van zwaardere jeugdhulp.	De SOJ ontlast de huisarts door vragen over opvoeden en opgroeien van jeugdigen en hun gezinnen op te pakken. De SOJ denkt mee en onderzoekt de zwaarte van een hulpvraag en adviseert de huisarts en de jeugdigen en gezinnen over een passend aanbod binnen het formele en informele netwerk. Er wordt breder gekeken naar de gehele situatie dan alleen het oplossen van één bepaalde hulpvraag. Hierdoor worden wachtlijsten korter, worden kosten bespaard en wordt er sneller passende hulp aangeboden.	Van het beschikbare budget € 65.000 is € 47.200 besteed Het restant van € 17.800 wordt overgeheveld naar 2024.
Sociaal Medische indicaties (SMI)	In sommige situaties kan kinderopvang noodzakelijk zijn voor het kind, zonder dat de ouder werkt. De sociale en/of medische noodzaak moet aangetoond worden. De jeugdarts van de GGD en Centrum Jeugd en Gezin (CJG) zijn degene die de noodzaak bepalen. In dat geval kan het zijn dat deze gezinnen geen of onvoldoende toeslag krijgen vanuit de Belastingdienst en kunnen zij via de Sociaal Medische Indicatie (SMI) vanuit de gemeente een bijdrage krijgen in de kosten voor de kinderopvang. De regeling kan preventief worden ingezet om duurdere jeugdzorg te voorkomen. Het aantal aanvragen en de duur van de indicaties fluctueert.	Van het beschikbare budget van € 140.000 is € 119.200 besteed. Het restant valt vrij in de exploitatie.
Buurtgezinnen	In 2023 hebben er 5 koppelingen plaatsgevonden, die nu nog met elkaar verbonden zijn. Er waren 8 aanmeldingen van vraaggezinnen en 6 aanmeldingen van steungezinnen in 2023. Door de inzet van Buurtgezinnen kunnen ouders/opvoeders even opladen terwijl hun kind/ kinderen positieve aandacht krijgen binnen een ander gezin.	Het beschikbare budget van € 19.600 is volledig besteed.

3.3.4 Sociale basisinfrastructuur, gezondheid en inclusie

Communicatie en marketing sociaal domein		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Strategisch communicatieadvies over het bereiken van de juiste doelgroepen voor sociaal domein voorzieningen is geleverd in de vorm van een rapport uitgevoerd door een extern communicatiebureau. Een communicatie professional gericht op het sociaal domein wordt ingehuurd voor het nader uitwerken en uitvoeren van de adviezen uit het rapport en voor het ondersteunen bij het creëren van een positievere beeldvorming bij inwoners over de gemeente.	Meerdere keren is een vacature uitgezet voor een communicatie- en marketingprofessional gericht op het sociaal domein voor zowel strategische als meer tactische en uitvoerende werkzaamheden. Uiteindelijk is het niet gelukt een geschikte persoon te vinden voor de structurele invulling van de vacature. Daarna is het strategische onderdeel uitgezet als een opdracht aan een communicatiebureau met als resultaat een adviesrapport. Hierna is in het najaar een externe communicatieadviseur ingehuurd via een bureau voor de duur van een jaar.	Budgettair neutraal De kosten van € 87.000 zijn volledig gedekt uit het budget Regionale Uitkering Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang, Bemoeizorg en Preventie OGGZ ter versterking sociale basis.

Dorpscontactpersonen		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Inzet van een extra Dorpscontactpersoon naast de structurele inzet van de bestaande Dorpscontactpersoon.	Inzet van 24 uur dorpscontactpersoon in kernen van Maasgouw om burgerinitiatieven op te halen en inwoners met elkaar te verbinden. De inzet van “de keet” levert ander soort vragen en gesprekken met inwoners op nu we dit 2 jaar doen. Er is meer verdieping in de vraagstelling en meer vertrouwen van inwoners. Er zijn in 2023 dan ook meer inwoners naar de Keet gekomen. Daarnaast hebben de dorpscontactpersonen een rol bij diverse overleggen, projecten en gebiedsvisies. Ook hebben ze een rol in het ondersteunen van Bewoners overleg organisaties en het begeleiden van initiatieven. Er zijn in 2023 8 initiatieven gestart die doorlopen in 2024.	Van het beschikbare budget € 78.500 is € 53.000 besteed. Het restant valt vrij in de exploitatie.

Inclusie		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Er is een projectleider gestart die een projectplan heeft geschreven. Vanuit dit plan zijn acties uitgezet. Er is een sociaal inclusie panel gevormd. Hiervoor is samen met communicatie verschillende wervingen georganiseerd om te komen tot de huidige groep. Zij zetten zich samen in met de projectleider om een lokale inclusie agenda op te stellen.	Daarnaast zijn er diverse bewustwordingsstrategieën ingezet voor medewerkers en collegeleden. Voorbeelden hiervan zijn de informatiecarrousel, rondgang door Heel, stembureaus keuren, training Visio bij BOR en meedenken over de grafische vormgeving van de klantreis Wmo. Ook heeft er een kennismaking plaatsgevonden met de raad en is van daaruit besloten om twee keer per jaar het sociaal inclusie panel te laten aansluiten bij de raad.	Van het beschikbare budget van € 75.500 is € 107.500 uitgegeven ten laste van het personeelsbudget. Het tekort komt ten laste van de exploitatie. Het budget van de adviesraad sociaal domein is verhoogd zodat de sociaal inclusie panelleden ook een vergoeding kunnen ontvangen.

3.3.5 Arbeid, inkomen en participatie

Laaggeletterdheid - Participatie		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Door middel van verschillend aanbod hebben wij inwoners zelfredzamer gemaakt als het gaat om het omgaan met hun smartphone. We hebben taalontwikkeling van kinderen en hun ouders weten te stimuleren en gezorgd dat deelnemers aan het Taalcafé zich de Nederlandse taal steeds meer eigen weten te maken. Ook hebben we een start gemaakt om taalmeters af te nemen bij de MER SD om laaggeletterdheid te signaleren en mensen te motiveren om aan de slag te gaan met het verbeteren van hun basisvaardigheden.	Bibliocenter heeft cursussen 'omgaan met je smartphone ' voor beginners en gevorderden aangeboden voor in totaal 32 deelnemers. Het project Voorlezen thuis richt zich op gezinnen waarbij kinderen in de leeftijd van 2 tot en met 10 jaar een taalachterstand hebben of waarbij het risico is dat de kinderen een taalachterstand ontwikkelen. In 16 gezinnen met in totaal 26 kinderen zijn vrijwilligers aan de slag gegaan met taal en (voor)lezen. De taalcafés in Heel en in Maasbracht hebben in totaal in 2023 613 contactmomenten gehad met deelnemers. Ook zijn er taalbingo's en taalwandelingen georganiseerd. Bibliocenter heeft bijeenkomsten georganiseerd rondom inzicht in inkomsten en uitgaven, rondom uitleg over wat er (financieel) wijzigt als je de meerderjarige leeftijd bereikt en rondom toeslagen. Voor deze bijeenkomsten was de animo helaas erg beperkt. Een lezing over veilig internetbankieren in samenwerking met de Regiobank en een seniorenvereniging was wel drukbezocht met 70 senioren.	Van het beschikbare budget van € 50.000 is € 38.200 uitgegeven. Het restant van € 11.800 valt vrij in de exploitatie.

Nieuwe Wet Inburgering		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Er is uitvoering gegeven aan de nieuwe Wet Inburgering. - De leerroutes lopen, al blijven we kritisch op de uitvoering door Gilde. - We kopen de cursus Omgaan met Geld in die wordt verzorgd door Vluchtelingenwerk Nederland. - Participatieverklarings-traject wordt verzorgd door Vluchtelingenwerk Nederland. - MAP wordt uitgevoerd door Vluchteling aan Zet. - Huurachterstanden zijn weggewerkt.	We blijven in gesprek met Gilde om goed zicht te houden op de drie leerroutes en het verloop daarvan. Er zijn momenten geweest dat er sprake was van wachtlijsten maar Gilde heeft dit op tijd kunnen oplossen. Met Vluchtelingenwerk Nederland blijven we samenwerken. We zijn van subsidie overgegaan naar inkoop en maken gebruik van hun kennis en expertise op het gebied van maatschappelijke begeleiding, juridische begeleiding en ook de cursus 'Omgaan met Geld'. Door nu in te kopen ligt de regie ook meer bij de gemeente. Met woningcorporaties blijven we in contact om te voorkomen dat er opnieuw statushouders een huurachterstand krijgen.	Het beschikbare budget van € 11.000 is volledig besteed.

Ontwikkeling Participatie

Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat heeft het gekost?
We hebben zoveel mogelijk mensen zinvol laten participeren. Voor sommige mensen is dit een betaalde baan. Wanneer dit niet haalbaar is, kan vrijwilligerswerk of deelname aan georganiseerde activiteiten een optie zijn. We hebben werkgevers ondersteund in hun vraag naar arbeidskrachten.	We willen als gemeente Maasgouw dat zo veel mogelijk mensen kunnen participeren. Daarom bieden we een gevarieerd aanbod van voorzieningen aan en proberen we hiermee zoveel mogelijk mensen naar vermogen mee te laten doen. Ons klantenbestand (inwoners van de gemeente die een bijstandsuitkering ontvangen) ziet er als volgt uit (peildatum per 31 december):	Van het extra beschikbare budget in de reserve van € 100.000 is € 0 besteed. Het bedrag valt vrij in de reserve.

Participatieladder		**2022**	**2023**
Trede 1	Leeft geïsoleerd	19	21
Trede 2	Neemt deel aan sociale contacten buitenshuis	130	139
Trede 3	Neemt deel aan georganiseerde activiteiten	83	74
Trede 4	Heeft onbetaald werk (vrijwilligerswerk)	58	69
Trede 5	Heeft betaald werk met ondersteuning	82	85
Trede 6	Heeft betaald werk	1	3
Totaal		373	370

Uit de reguliere budgetten zijn re-integratietrajecten aangeboden via Sociaal Werkbedrijf Westrom en diverse commerciële aanbieders, zodat mensen begeleid konden worden naar betaald werk. Ook hebben we jobcoaches ingezet.

Ingezette jobcoaching 2023 (peildatum 31-12-2023):

Lopende jobcoaching: 24
Succesvol afgesloten jobcoaching: 14
Niet succesvol afgesloten jobcoaching: 3
Beëindigd i.v.m. verhuizing: 3

Mensen die redelijk snel bemiddelbaar zijn richting betaald werk, hebben we naar werk geholpen via het WerkgeversServicePunt (WSP).

We hebben lokale arbeids- en ontwikkelprojecten bij de Kledingbank en de leerpool van ons eigen wijkteam uitgevoerd. Hieraan hebben we medio 2023 het project ‘Ontmoeten & Ontwikkelen’ toegevoegd. Hiermee hebben we ons lokale aanbod van arbeids- en ontwikkeltrajecten uitgebreid en proberen we zoveel mogelijk mensen een passend aanbod voor hun ontwikkeling te bieden. Bij de Kledingbank bieden we per project 10 tot 12 mensen een werkervaringsplek, bij de leerpool circa 15 en bij ‘Ontmoeten & Ontwikkelen’ circa 10.

	Het project 'Ontmoeten & Ontwikkelen' wordt in 2024 e.v. doorontwikkeld, zodat een nog breder publiek kan worden bereikt. Met de start van dit project heeft initiatiefnemer PSW geen rekening gehouden met een werkbudget voor aanschaf van goederen en dergelijke. PSW heeft deze kosten tot nu toe zelf gedragen. Nu het aantal deelnemers en activiteiten toeneemt, vraagt PSW hiervoor om financiering. Hiervoor wordt een werkbudget ter hoogte van € 20.000 gereserveerd. Na het besluit in december 2022 om niet als aandeelhouder te participeren in de nieuwe entiteit voor de doorontwikkeling van de Participatiewet, maar eventueel een inkooprelatie aan te gaan, is dit met betrokken partijen verder opgepakt. In 2023 is onderzocht op welke manier invulling wordt gegeven aan het realiseren van de opgaven en ambities met betrekking tot deze doorontwikkeling. De gereserveerde middelen van € 167.600 die uit de reserve kwamen kunnen voor een bedrag van € 127.600 vrijvallen naar de algemene middelen, omdat dit budget niet is besteed in 2023. Het plan van de doorontwikkeling Participatiewet, krijgt in 2024 verder vorm. Dit in de vorm van een Mensontwikkelbedrijf Roermond, met eventuele integratie van de Westrom. Wanneer dit plan ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd, zal dit gepaard gaan met een financiële onderbouwing en voorstel voor financiering. Het resterende bedrag van € 40.000 dat niet vrijvalt wordt beschikbaar gesteld voor het participatie-werkbudget voor 'Ontmoeten & Ontwikkelen' (€ 20.000) en eventuele inhuur specialistische ondersteuning (€ 20.000) ten behoeve van het traject Westrom/Mensontwikkelingsbedrijf Roermond.	

3.3.6 Cultuur, sport en accommodaties

Sport		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
We hebben inwoners gestimuleerd om te bewegen. En geïnvesteerd in de vitaliteit van de sportverenigingen en de toekomst van sportaccommodaties.	Op diverse manieren is er een bijdrage geleverd aan het in beweging brengen van inwoners. Er zijn activiteiten aangeboden en er is nieuw aanbod opgezet door en in samenwerking met verenigingen. Enkele voorbeelden zijn Pickleball bij Westa en een sport- en beweegdag voor Daelzicht en Koraal bij VV Hebes. Om verenigingen te ondersteunen is er, met behulp van de middelen van het sportakkoord, financiële ondersteuning aangeboden. Tevens hebben vereniging ondersteuning ontvangen van de verenigingsondersteuner over diverse vraagstukken. Ook zijn er bijeenkomsten georganiseerd om verenigingen te inspireren en informeren over ontwikkelingen en kansen. Er is aandacht besteed aan het scholen van technisch kader op het gebied van les- en leidinggeven en beweegaanbod voor mensen met beperking. En is er een inspiratiesessie georganiseerd over het belang van een veilig sportklimaat binnen de sportvereniging met daarin aandacht voor de rol van een vertrouwenscontactpersoon. Het volwassenenfonds Sport & Cultuur heeft een structureel karakter gekregen om de financiële drempel om mee te doen aan sport- en beweegactiviteiten weg te nemen. De samenwerking tussen organisaties is op gang gebracht bij scholen, verenigingen en andere partners in een naschools activiteitenaanbod. Tevens wordt in samenwerking met MBvO docenten, verenigingen en fysiotherapiepraktijken gewerkt aan het in beweging brengen en houden van de doelgroep 55+. De jeu de boules baan in Linne is gerealiseerd. Het plan om bij MBC ’13 van het evenementenveld een trainingsveld te maken is gedeeltelijk gerealiseerd. Het restant van de werkzaamheden vindt in 2024 plaats.	Budgettair neutraal (middelen sportakkoord). € 10.500 € 6.000

Indexering subsidies sociaal domein		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Het ramen van reële budgetten.	In de begroting 2023 is er een inventarisatie gemaakt van alle budgetten, waaronder de budgetten voor subsidies, die op dat moment aan loon- en/of prijsindicaties indexatie onderhevig waren. Zie voor een totaaloverzicht indexeringen hoofdstuk 4.5.	€ 5.000

Gemeenschapshuizen en accommodaties		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Er is geïnvesteerd in de ontwikkeling van gemeenschapsaccommodaties in de kernen waar accommodaties niet voldoen aan de wensen van de gemeenschap en/of de verenigingen. In Thorn, Linne en Stevensweert zijn de bewonersinitiatieven gefaciliteerd en waar nodig begeleid in de realisatie van nieuwbouw of verbouw van gemeenschapshuizen.	Na een positief besluit van de Raad in juli is er krediet beschikbaar gesteld voor de verbouwing van 't Leuke voor de realisatie van een ontmoetingsruimte. De uitgangspunten voor de realisatie van nieuwbouw of verbouw van gemeenschapsaccommodaties zijn in de loop van 2023 opgesteld en door de Raad in december 2023 vastgesteld. Er is nauw contact tussen de gemeente en de bewonersinitiatieven over het behoud en/of realisatie van gemeenschapsaccommodaties in Thorn, Stevensweert en Linne. Hiervoor is extra capaciteit ingezet. Vanwege de plotselinge sluiting van De Harmonie in Linne is een tijdelijke openstelling mogelijk gemaakt in samenwerking tussen Hansen B.V. en de gemeente. Dit heeft geleid tot het faciliteren en ondersteunen van een aantal inwoners om De Harmonie te beheren met ondersteuning van Stichting Menswel Beheer Maasgouw. Eind 2023 is er door de Raad een positief besluit genomen om onder bepaalde voorwaarden krediet beschikbaar te stellen voor de koop van Aod Thoear. De verder ontwikkeling hiervan vindt plaats in de eerste helft van 2024. In Stevensweert is het onderzoek naar de haalbaarheid van een MFC door de dorpsraad afgerond. Om het onderzoek compleet te maken heeft de gemeente geadviseerd om de mogelijkheid van het integreren van de gymzaal hierin mee te nemen. De uitwerking hiervan vindt plaats in kwartaal 2.	Van het beschikbare budget van € 325.000 is € 25.000 besteed. Het restant krediet gaat over naar 2024. € 49.200

Bibliotheek		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
We hebben voor de inwoners een bibliotheekvoorziening gerealiseerd die bijdraagt aan het creëren van welzijn, veiligheid, goed onderwijs en goede zorg. Er is een nota lokaal bibliotheekbeleid 2024-2027 opgesteld. Hierin is de koers voor een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening opgenomen.	Er is een enquête uitgevoerd naar de huidige beleving en de toekomstige wensen en behoeften van onze inwoners omtrent de bibliotheek. Hiermee is invulling gegeven aan de koers voor een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening waarbij de bibliotheek als een laagdrempelige voorziening fungeert met een verbindende functie. De 'community librarian' verbindt en stemt het aanbod van de bibliotheek af op de wensen en behoeften van onze inwoners. Hierdoor wordt bijgedragen aan het creëren van welzijn, veiligheid, goed onderwijs en goede zorg.	Het beschikbare budget van € 29.000 is volledig besteed.

Processen en projecten die doorlopen in 2023	
Proces/Project	**Status/ fase in 2023**
Verenigingsaccommodatie Wessem	In uitvoering.

Dit is de status van de projecten per 31 december 2023.

3.3.7 Jeugdzorg en onderwijs

Jeugdzorg algemeen		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Wij hebben Jeugdzorg vanuit de Jeugdwet uitgevoerd. Tevens zijn we gestart verdere invulling te geven aan de Regiovisie MLO en de Hervormingsagenda Jeugd. Dit alles met het streven om elke kind de mogelijkheid te geven om veilig en gezond op te groeien in een zo thuis mogelijke omgeving.	Wij hebben in de regio MLO uitvoering gegeven aan de regionale en landelijke ontwikkelingen, zoals het implementatieplan en de regionale startfoto hervormingsagenda, het project verwerving ambulante jeugdhulp, subsidies CJG en Gecertificeerde Instellingen. Op het gebied van de specialistische jeugdhulp hebben wij samengewerkt met de regio Midden-Limburg West en Noord-Limburg, afhankelijk van de schaal waarop de jeugdzorg is ingekocht. Bij de aanbestedingen zijn ontwikkeldoelstellingen voor de specialistische jeugdhulp geformuleerd: we streven er voortdurend naar om in partnerschap met de aanbieders de jeugdhulp tijdig, meer gezinsgericht, meer passend en meer nabij in te richten. Vanuit de regiovisie en met het oog op de Hervormingsagenda Jeugd (zie kopje-Hervormingsagenda Jeugd) en de daaruit voortkomende besparing wordt ingezet op het versterken van het lokale beleid en het lokale aanbod (zie hiervoor kopje Preventie Arrangementen). Dit alles natuurlijk ook vanuit onze eigen ambitie om ieder kind de mogelijkheid te geven om veilig en gezond op te groeien in een zo thuis mogelijke omgeving.	Van het beschikbare budget van € 6.078.700 is € 6.244.600 besteed. Het tekort van € 165.900 komt ten laste van de exploitatie.

Indexatie jeugdzorg		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Het ramen van reële budgetten.	In de begroting 2023 is een inventarisatie gemaakt van alle budgetten, waaronder de budgetten van jeugdzorg, die op dat moment aan loon- en/of prijsindicaties indexatie onderhevig waren. Zie voor een totaaloverzicht indexeringen hoofdstuk 4.5.	€ 385.000

Hervormingsagenda jeugdzorg		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Zowel lokaal als regionaal, hebben we ons voorbereid op de implementatie van de hervormingsagenda. Met de opgeleverde handreiking en het implementatieplan hebben we in 2023 inzicht verkregen in wat er nu al mogelijk is om te doen en wat pas later aan de orde is. Daarnaast zijn we al aan de slag gegaan met een aantal zaken. Deze zijn terug te vinden onder de kopjes: Toekomstbestendig Sociaal Domein en Preventie arrangementen	In juni 2023 is de Hervormingsagenda daadwerkelijk vastgesteld. In november 2023 is de handreiking en het implementatieplan Hervormingsagenda Jeugd 2023 - 2028 beschikbaar gesteld voor gemeenten en andere belanghebbenden. Deze documenten zijn opgesteld door de landelijke vertegenwoordigers van cliënten (en naasten), professionals, aanbieders, gemeenten en het Rijk die actief zijn op terrein van jeugdhulp. Lokaal en regionaal wordt in beeld gebracht welke maatregelen nodig zijn om uitvoering te geven aan de hervormingsagenda. De pilots die gestart zijn in het programma Toekomstbestendig Sociaal Domein zoals: Streetcare, POH/SOJ zijn al een invulling daarvan. Naast de inhoudelijke opgave om het stelsel van jeugdhulp te verbeteren, is de financiële opgave een belangrijk onderdeel van de Hervormingsagenda. Dit betreft een oplopende besparing tot € 1 miljard euro vanaf 2027 (voor Maasgouw ongeveer 1 mlj.), waarvan over ruim € 650 miljoen (voor Maasgouw ongeveer € 650.000) overeenstemming tussen rijk en VNG is over de mogelijke haalbaarheid. De rest is met meer onzekerheden omgeven. Met het uitvoeren van de maatregelen dient duidelijk te worden wat de maatschappelijke en financiële effecten zijn en in welke tijdspanne deze worden gerealiseerd.	N.v.t.

Totaaloverzicht lasten en baten programma sociaal domein

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
3.4	Economische promotie	13.484	13.484	13.449	35
4.1	Openbaar basisonderwijs	54.903	54.903	47.982	6.921
4.2	Onderwijshuisvesting	919.738	1.682.038	944.082	737.956
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	841.038	957.689	965.052	-7.363
5.1	Sportbeleid en activering	1.684.715	2.148.429	1.901.648	246.781
5.2	Sportaccommodaties	1.380.460	1.518.871	1.493.123	25.748
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	510.168	657.232	519.604	137.628
5.6	Media	350.558	379.458	378.231	1.227
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	68.185	64.754	60.601	4.153
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.017.457	6.032.403	4.099.449	1.932.954
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.304.399	1.307.399	1.248.144	59.255
6.3	Inkomensregelingen	6.896.330	10.541.483	9.699.106	842.377
6.4	WSW en beschut werk	2.671.334	3.092.683	3.058.065	34.618
6.5	Arbeidsparticipatie	665.296	688.896	498.234	190.662
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.433.257	1.774.257	1.654.797	119.460
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	2.508.667	2.601.067	2.583.898	17.169
6.71B	Begeleiding (WMO)	1.359.700	1.216.850	1.240.699	-23.849
6.71C	Dagbesteding (WMO)		439.450	415.756	23.694
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	4.189.000	0	0	0
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	46.434	257.634	240.337	17.297
6.72B	Jeugdhulp behandeling		712.400	822.369	-109.969
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding		548.200	566.311	-18.111
6.73A	Pleegzorg		163.000	177.038	-14.038
6.73B	Gezinsgericht			26.141	-26.141
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig		564.800	924.717	-359.917
6.74A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf		1.176.800	1.255.403	-78.603
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf		1.297.800	805.601	492.199
6.74C	Gesloten plaatsing		103.800	256.519	-152.719
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	693.405	622.999	324.171	298.828
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	30.000	30.000	16.738	13.262
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	591.000	0	0	0
6.82A	Jeugdbescherming	104.477	458.177	453.632	4.545
6.82B	Jeugdreclassering		43.500	33.697	9.803
7.1	Volksgezondheid	1.015.645	1.564.174	1.423.057	141.117
	Totaal lasten	**32.349.650**	**42.714.630**	**38.147.649**	**4.566.981**

Baten

4.2	Onderwijshuisvesting	137.119	148.119	147.680	-439
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	133.548	245.499	212.201	-33.298
5.1	Sportbeleid en activering	614.331	905.187	821.089	-84.098
5.2	Sportaccommodaties	91.897	105.425	113.117	7.692
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	6.121	5.121	30.999	25.878
5.6	Media		23.900	23.863	-37
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	175.150	2.463.393	4.416.356	1.952.963
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen			73.428	73.428
6.3	Inkomensregelingen	4.140.302	5.073.158	4.673.391	-399.767
6.4	WSW en beschut werk		0	-1	-1
6.5	Arbeidsparticipatie			0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	248.400	260.200	249.304	-10.896
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	922.527	1.000.881	1.205.807	204.926
7.1	Volksgezondheid	12.200	289.129	242.466	-46.663
	Totaal baten	**6.481.595**	**10.520.012**	**12.209.699**	**1.689.687**
	Totaal saldo van baten en lasten	**-25.868.055**	**-32.194.618**	**-25.937.950**	**6.256.668**

Mutaties reserves

		Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten			362.644	362.266	378
Baten		1.115.807	3.218.558	2.520.092	-698.466
Saldo		**1.115.807**	**2.855.914**	**2.157.826**	**-698.088**

Resultaat programma - sociaal domein		**-24.752.248**	**-29.338.704**	**-23.780.124**	**5.558.580**

Verklaring saldo programma sociaal domein		
Kapitaallasten		0
Reserves		0
Verschillen > € 25.000	Algemeen Maatschappelijk Werk	33.000
	Participatie	69.600
	Sport projecten	32.900
	Bijdrage stichting SMBM Menswel	81.400
	Gemeenschapsaccommodaties (budgetoverheveling naar 2024)	29.900
	Energietoeslag (budgetoverheveling naar 2024)	206.400
	Huishoudelijke Hulp (WMO)	33.800
	Maatwerkvoorz Natura materieel WMO	51.600
	Omnibuzz vervoer Maatwerkvrz nat imm WMO	54.300
	Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) - Combinatiefuncties	40.800
	MER Sociaal Domein	-162.000
	Beschermd Wonen/MO/B&P (saldobestemming)	486.700
	Preventie-arrangementen (budgetoverheveling Streetcare € 20.300 en POH/SOJ € 17.800 naar 2024)	68.100
	Leerlingenvervoer	-79.800
	Onderwijsachterstandenbeleid/VVE	42.300
	Onderhoud huisvesting brede school Heel	-31.500
	Huisvesting speciaal onderwijs	766.900
	Jeugdhulp	-165.900
	Loonkosten SD	63.600
	Vluchtelingen i.v.m. noodtoestand Oekraïne (saldobestemming)	3.514.100
	Energiekosten totaal programma Sociaal Domein	57.900
	Bijzondere bijstand	29.100
	Vluchtelingenwerk	84.000
Verschillen > € 5.000 en < € 25.000	Diverse	183.400
	Drainagesysteem sportpark Mortelskoel Maasbracht (budgetoverheveling naar 2024)	9.000
Verschillen < € 5.000	Diverse	59.000
Totaal		**5.558.600**

Toelichting verschillen > € 25.000

Algemeen Maatschappelijk Werk **incidenteel voordeel € 33.000**

Het incidentele voordeel van € 33.000 is ontstaan doordat we meer begroot hebben dan uiteindelijk de inzet is geweest. We hebben 0.44 Fte Sociale Raadslieden ingezet in 2023. In de toekomst verwachten we meer uren Sociale Raadslieden in te zetten.

Uitkeringen Participatiewet **incidenteel voordeel € 69.600**

Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie.

De rijksinkomsten voor de BUIG-uitkeringen lopen niet in de pas met de uitgaven (uitkeringen) die Maasgouw heeft. In de tweede programmarapportage 2023 is dit nader toegelicht, in deze rapportage zijn tevens extra middelen voor 2023 gevraagd om deze kosten te dekken. Nu blijkt, aan het eind van het jaar, dat er nog geld over is van het bijgeraamde deel. Dit is te verklaren omdat het pas aan het eind van het jaar duidelijk is hoeveel uitkeringsgerechtigden er binnen Maasgouw zijn en hoe dit zich verhoudt met de (BUIG) inkomsten van het rijk, én de vooraf gemaakte prognose.

Sport projecten **incidenteel voordeel € 32.900**

De gemeente kan jaarlijks de BTW op sportaccommodaties terugvorderen via de specifieke uitkering (SPUK) Sport. Door een extra ontvangst na vaststelling van de SPUK 2022 en lagere uitgaven op projecten is er een incidenteel voordeel ontstaan.

Bijdrage Stichting Menswel Beheer Maasgouw (SMBM) **incidenteel voordeel € 81.400**

Volgens de overeenkomst met SMBM worden de energiekosten op basis van de werkelijke kosten afgerekend. In de begroting is rekening gehouden met de enorme stijging van de energieprijzen en de realisatie laat zien dat dit meevalt. Daarnaast hebben we gebruik gemaakt van de landelijke regeling specifieke uitkering (SPUK) Meerkosten onderhoud energiekosten zwembaden. Hierdoor hebben we extra inkomsten ontvangen voor de stijging van de energiekosten van buitenzwembaden. Dit heeft geleid tot een incidenteel voordeel.

Gemeenschapsaccommodaties **incidenteel voordeel € 29.900**

De ontwikkeling in de diverse kernen ten aanzien van de realisatie van gemeenschapsaccommodaties is in een stroomversnelling terechtgekomen. Om deze processen in goede banen te leiden is er gebruik gemaakt van tijdelijke inhuur. De opdracht is tweeledig. Enerzijds gericht op advisering over de vraagstukken over gemeenschapsaccommodaties en anderzijds over de ambitie uit het coalitieakkoord om inzicht te krijgen in de financiële middelen die gepaard gaan met het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. Beide opdrachten zijn nog niet afgerond en lopen in 2024 door. Het bedrag wordt overgeheveld naar 2024.

Energietoeslag **incidenteel voordeel € 206.400**

Zie beleidsmatige toelichting 3.3.3. Zorg, ondersteuning en veiligheid, onderdeel Energietoeslag.

Maatwerkvoorzieningen Wmo **incidenteel voordeel € 139.700**

Hulp bij het huishouden, incidenteel voordeel € 33.800
Bij de tweede programmabegroting is bijgeraamd vanuit de verwachting dat door stijgende indexatiepercentages de kosten structureel hoger zullen zijn. Vanwege te weinig zicht op de hoogte hiervan zijn deze kosten incidenteel bijgeraamd. Uiteindelijk zijn de kosten voor 2023 lager uitgevallen dan ingeschat bij de tweede programmabegroting. In 2024 wordt dit budget opnieuw beoordeeld.

Woonvoorziening, incidenteel voordeel € 51.600
Bij de tweede programmarapportage is incidenteel bijgeraamd omdat de kosten van woonvoorzieningen zijn gestegen vanwege een wereldwijde stijging van materiaalkosten en stijging van de loonkosten. Daarnaast zijn drie duurdere woningaanpassingen gerealiseerd. Toch blijft er eind 2023 nog een bedrag over. Dit komt doordat de kosten voor trapliften deels vanuit de SPUK GALA bekostigd konden worden, vanuit overgebleven middelen.

Omnibuzz vervoer, incidenteel voordeel € 54.300
Door het grillige vervoersvolume na corona was geen betrouwbare inschatting mogelijk voor de toekomstige vervoersvraag. In plaats daarvan is Omnibuzz uitgegaan van het gerealiseerde volume in 2019 waarop een opslagpercentage is toegepast. Het aantal ritten per maand in 2023 ligt nog onder het niveau van 2019 waardoor er een incidenteel voordeel is. Wel is er sprake van een stijging ten opzichte van 2022, waardoor vanaf 2024 weer een inschatting kan worden gemaakt gebaseerd op het voorgaande jaar (2023). Daardoor neemt de betrouwbaarheid op de inschatting voor de toekomstige vervoersvraag weer toe.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) **incidenteel voordeel € 40.800**

De grootste post waarop de middelen van de Brede SPUK niet volledig zijn gebruikt, is de post combinatiefuncties. Deze post betreft een subsidie waarbij 40% van de loonkosten wordt gesubsidieerd door het rijk en 60% door de gemeente zelf wordt bekostigd. De betreffende regeling bestaat sinds 2008.
Sinds september 2023 is de vacature projectleider GALA ingevuld. Daarmee zijn op jaarbasis de beschikbare middelen voor de combinatiefuncties grotendeels besteed. Omdat we in 2023 pas later in het jaar met de uitvoering van het GALA van start konden gaan en de projectleider dus pas later begon, zijn de middelen in 2023 niet opgegaan.

SC MER SD **incidenteel nadeel € 162.000**

We hebben geconstateerd dat het Uitvoeringsprogramma 2023 Servicecentrum MER Sociaal Domein niet ter vaststelling aan het college is voorgelegd. Hierdoor is een gedeelte van de uitvoeringskosten niet verwerkt in de budgetten 2023. Helaas is dit niet eerder gesignaleerd. Daardoor is er een tekort voor de tijdelijke uitbreiding van de capaciteit klantmanagers Wmo en Inkomen. Een van de redenen voor deze uitbreiding is een stijging in het aantal aanvragen Wmo en Participatiewet (Inkomen, o.a. als gevolg van het financieel ontzorgen van statushouders op grond van de Wet inburgering). Daarnaast als gevolg van de toename van de complexiteit van de aanvragen, waardoor de behandeling ervan meer tijd vraagt. Ook heeft uitbreiding van capaciteit plaatsgevonden in verband met het borgen van gegevensveiligheid/privacy. Deze taak is belegd bij de kwaliteitsadviseurs maar gezien het belang vraagt het om extra inzet.
De (gerealiseerde) kosten, op basis van de verdeelsleutel, bedragen:

- Voor de tijdelijke uitbreiding van de capaciteit Wmo: € 55.900
- Voor de tijdelijke uitbreiding van de capaciteit Inkomen: € 24.700
- Voor de extra capaciteit informatiebeveiliging/privacy: € 13.500

Effect herverdeling bijdragen gemeenten: € 39.300
De herverdeling van de gemeentelijke bijdragen vindt één keer per jaar plaats, voorafgaand aan de vaststelling van de jaarrekening. Dit gebeurt op basis van de realisatie in het lopende jaar, waarbij een nieuwe verdeelsleutel wordt vastgesteld. Vervolgens wordt de bijdrage van de salariskosten voor de frontoffice herberekend met die nieuwe verdeelsleutel. Dit gebeurt alleen voor de basisdienstverlening en niet voor de projecten en aanvullende dienstverlening. Het verschil in de gemeentelijke bijdrage wordt gefactureerd: gedebiteerd of gecrediteerd. Voor Maasgouw betekent dit voor 2023 een extra bijdrage van € 39.300 omdat de output hoger was dan begroot op basis van de verdeelsleutel voor 2023.

Begrotingswijziging SC MER SD: € 22.700
Er is abusievelijk te weinig begroot op basis van de Begrotingswijziging SC MER SD 2023-2.

Resultaat SC MER SD: € 4.900
Het programma Sociaal Domein heeft in 2023 een negatief resultaat van € 4.900.

Saldo beschermd wonen, maatschappelijke opvang, bemoeizorg en preventie openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) **incidenteel voordeel € 486.700**

Vanuit een samenwerkingsovereenkomst tussen de 14 gemeenten in Noord- en Midden-Limburg zijn afspraken gemaakt op gebied van Beschermd Wonen (BW), Maatschappelijke Opvang (MO) en Bemoeizorg & Preventie (B&P). Het incidenteel voordeel van € 486.700 is het aandeel van gemeente Maasgouw vanuit het regionaal saldo na aftrek van alle regionale kosten. Afhankelijk van zorggebruik en de rijksbijdrage voor deze taken, varieert dit bedrag jaarlijks en heeft een incidenteel karakter.
In de samenwerkingsovereenkomst is de afspraak gemaakt dat het restant wordt ingezet voor eigen lokale initiatieven ter verbetering van de lokale basis en preventie. Dit alles met het doel om meer in te zetten op het voorliggend veld (voorliggende voorzieningenstructuur) om zo de toestroom (groei) naar geïndiceerde zorg te beperken. Zo heeft het Sociaal Domein deze middelen in 2023 ingezet op de ontwikkeling van het voorliggend veld door diverse pilots en projecten, hierover is in de reguliere P&C gerapporteerd. (Zie beleidsmatige toelichting 3.3.1. Toekomstbestendige Sociaal Domein).
Meerjarige investeringen en tijdelijk extra beleidscapaciteit zijn nodig om een impuls te geven aan de (door)ontwikkeling van de voorliggende voorzieningenstructuur met het oog om de sociale basis te versterken. Dit alles met het oog de instroom in Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang te beperken en de uitstroommogelijkheden te verbeteren. Om deze meerjarige investeringen te kunnen uitvoeren is er in 2024 aanvullende financiering nodig. Vanwege de onzekerheid die bestaat over het saldo dat in 2024 beschikbaar is, is daarom het voorstel om het restant budget 2023 te reserveren voor uitgaven in 2024.

Elke extra inzet verloopt via het reguliere besluitvormingsproces. De reserve zorgt ervoor dat deze middelen uiteindelijk ingezet kunnen worden voor het doel waarvoor deze middelen bestemd zijn.

Preventie arrangementen **incidenteel voordeel € 68.100**

Het budget van de preventie arrangementen is beschikbaar vanaf januari 2023 en uit dit budget worden diverse initiatieven gefinancierd. In deze tekst wordt toegelicht waaruit het incidenteel voordeel is opgebouwd.
De pilot StreetCare is later gestart in het jaar 2023 en begonnen op 1 juni 2023 en eindigt 31 mei 2024. Hierdoor is in het jaar 2023 € 71.000 betaald en is er in 2023 een incidenteel voordeel van € 20.300. Dit bedrag wordt overgeheveld naar 2024.

De pilot Specialistisch Ondersteun Jeugd (SOJ) is ook later gestart dan januari 2023 en begonnen op 1 mei 2023 en eindigt 30 april 2024. In het jaar 2023 is € 47.200 betaald en is er voor het jaar 2023 een incidenteel voordeel van € 17.800. Dit bedrag wordt overgeheveld naar 2024.

Het aantal SMI aanvragen en de duur van de indicaties fluctueert. In het jaar 2023 zijn er 16 SMI-indicaties aangevraagd en ook verzilverd. Op het budget van € 140.000 resteert daardoor in 2023 een bedrag van € 20.800.

De kosten van de Voorzorg worden normaliter ook geboekt van de preventie arrangementen. Maar in het jaar 2023 mochten deze kosten gefinancierd worden uit de SPUK GALA middelen. Omdat het extra traject Voorzorg uit de SPUK GALA middelen 2023 is betaald is er nog een incidenteel voordeel van € 9.200 ontstaan.

Leerlingenvervoer **incidenteel nadeel € 79.800**

Het incidenteel nadeel op dit budget wordt in 2023 voornamelijk veroorzaakt door de stijging van de voor het vervoer geldende NEA-index per 1-1-2023. Deze bedroeg 13,7%. Daarnaast was er een stijging van het aantal leerlingen in het vervoer van ongeveer 20% ten opzichte van 2022.

De zeer forse stijging van de index is vooral te wijten aan de sterk gestegen brandstofprijzen in 2022.
De stijging van het aantal leerlingen heeft met name te maken met het aantal leerlingen dat afhankelijk is van onderwijs aan de taalscholen in Baexem en Pey-Echt.

In de 1e Prorap 2024 komen we hierop terug met een onderbouwing en een structurele bijraming.

Onderwijsachterstandenbeleid/ VVE **incidenteel voordeel € 42.300**

Het restant onderwijsachterstandenbeleid wordt jaarlijks ingezet bij de tekorten in de Voor- en Vroegschoolse Educatie (peuterspeelzalen) hetgeen ook onder onderwijsachterstanden valt. De afgelopen jaren is de uitkering onderwijsachterstandsbeleid echter jaarlijks fors verhoogd (van € 51.648 in 2017 naar € 199.862 in 2023), waardoor het incidentele voordeel in 2023 is gestegen. De kosten in 2023 vielen lager uit dan verwacht, waardoor dit voordeel dit jaar nog hoger is.
Deze specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid heeft een looptijd van 4 kalenderjaren (2023-2026) en wordt via SiSa verantwoord. De looptijd van dit tijdvak van vier kalenderjaren eindigt per 31 december 2026. Opgebouwde reserves uit de tijdens de looptijd ontvangen uitkeringen worden teruggevorderd (met uitzondering van een bedrag ter hoogte van de helft van de uitkering door u ontvangen in het vierde jaar).
Deze specifieke uitkering is in 2023 volledig besteed. Het restant van deze budgetten zijn eigen middelen, die vrij vallen in de exploitatie.

Onderhoud huisvesting brede school Heel **incidenteel nadeel € 31.500**

De bijdrage aan de Vereniging van Eigenaren met betrekking tot onderhoud van Brede School Heel is over 2023 gestegen door een negatief exploitatieresultaat 2022 (€ 9.465) en de sterk gestegen kosten van het (conform meerjaren-onderhoudsplan) doorgevoerde groot onderhoud in 2023.

Huisvesting speciaal onderwijs **incidenteel voordeel € 766.900**

Het schoolgebouw van ZMLK De Maaskei wordt sinds het schooljaar 2020-2021 niet meer als onderwijslocatie gebruikt. Het eigendom ging daarmee over naar de gemeente Maasgouw.

In het budget van de kapitaallasten afschrijving 2023 is reeds de verkoop opgenomen maar deze vindt pas in 2024 plaats. Om deze reden zien we een afwijking in de afschrijving kapitaalslasten in 2023. Deze valt echter budgettair neutraal weg in programma 5 Leefomgeving, wonen en economie.

Jeugdzorg algemeen **incidenteel nadeel € 165.900**

Zie beleidsmatige toelichting 3.3.7 Jeugdzorg algemeen.

Loonkosten SD **incidenteel voordeel € 63.600**

Doordat een aantal vacatures binnen het sociaal domein pas later in het jaar zijn ingevuld, is er een incidenteel voordeel ontstaan van € 63.600.

Vluchtelingen i.v.m. noodtoestand Oekraïne **incidenteel voordeel € 3.514.100**

Zie voor een verdere toelichting paragraaf 5.10 vluchtelingen.

Energiekosten totaal programma sociaal domein **incidenteel voordeel € 57.900**

Zie paragraaf 5.2 Onderhoud kapitaalgoederen, onderdeel energiekosten.

Bijzondere bijstand **incidenteel voordeel € 29.100**

Bij de vaststelling van de begroting 2023 zijn extra middelen voor de bijzondere bijstand beschikbaar gesteld. Daarnaast heeft de gemeente extra middelen ontvangen van het Rijk via de meicirculaire 2023. Hierdoor was er voldoende budget om de bijzondere bijstand te kunnen dekken en is er een incidenteel voordeel van € 29.100.

Vluchtelingenwerk **incidenteel voordeel € 84.000**

Doordat de kosten van vluchtelingenwerk grotendeels gefinancierd kunnen worden middels de specifieke uitkering Nieuwe wet inburgering, is dit budget in 2023 niet nodig geweest. Het incidentele voordeel van € 84.000 valt hierdoor vrij in de exploitatie.

Overige toelichtingen

Drainagesysteem Sportpark Mortelskoel Maasbracht **incidenteel voordeel € 9.000**

In de begroting van 2023 is budget (€ 15.000) opgenomen voor het verbeteren van het evenemententerrein behorend bij sportpark Mortelskoel te Maasbracht. Wegens de vele regen- en sneeuwval is het aanleggen van een drainagesysteem uitgesteld tot 2024. In 2023 is € 6.000 uitgegeven, derhalve wordt het restantbedrag van € 9.000 overgeheveld naar 2024.

Beleidsindicatoren programma sociaal domein

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Vorige periode	Waarde	Periode	Waarde	Toelichting
4. Onderwijs	Absoluut verzuim	aantal per 1.000 leerlingen	2021	0,0	2022	0,0	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school of instelling. De periodeaanduiding "2022" staat voor schooljaar "2021/2022".
4. Onderwijs	Relatief verzuim	aantal per 1.000 leerlingen	2021	8,0	2022	15,0	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is. De periodeaanduiding "2022" staat voor schooljaar "2021/2022".
4. Onderwijs	Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2022	2,2	2023	2,4	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2023" staat voor schooljaar "2022/2023".
5. Sport, cultuur en recreatie	Niet-sporters	%	2020	56,3	2022	50,9	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder.
6. Sociaal domein	Banen	per 1.000 inw.15-64jr	2021	597,1	2022	607,9	Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 - 64 jaar.
6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2021	3,0	2022	3,0	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	%	2022	69,1	2023	69,7	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	%	2021	2,0	2022	2,0	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).
6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2022	189,2	2023	172,4	Het aantal per 10.000 inwoners.
6. Sociaal domein	Lopende re-integratie voorzieningen	per 10.000 inw.15-64jr	2022	185,5	2023	225,4	Het aantal per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Vorige periode	Waarde	Periode	Waarde	Toelichting
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% jongeren tot 18 jr	2022	14,2	2023	12,7	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% jongeren tot 18 jr	2022	1,1	2023	1,1	Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen.
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	%	2022	0,4	2023	0,3	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar).
6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerk arrangement WMO	per 10.000 inwoners	2021	850,0	2022	870,0	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de WMO.

Bron: Waarstaatjegemeente.nl. De laatst bekende waardes per 25 maart 2024 zijn verwerkt.

3.4 Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed

Coalitieakkoord 2022-2026

De gemeente is verantwoordelijk voor beheer van een groot deel van het wegennet, riolering, pleinen, fiets- en wandelpaden, trottoirs, straatmeubilair, speeltuinen én openbaar groen. We willen daarbij het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte in Maasgouw hoog houden omdat dit mede bepalend is voor de kwaliteit van Maasgouw als woongemeente en toeristische gemeente. We zorgen ervoor dat de openbare ruimte klimaatbestendig is door aanwezigheid van voldoende bomen en groen en door voorzieningen voor de opvang van regenwater. We zetten in op een doelmatig beheer van het gemeentelijke vastgoed.

Hoofddoelen coalitieakkoord	Onderwerp
Kwaliteitsniveau openbare ruimte en wijkteam	**3.4.1** ▪ Wegen- en groen beheerplan 2023-2026 ▪ Leasekosten voertuigen groepsdetachering ▪ Nieuw beleid openbare verlichting ▪ Indexering energiekosten *Zie ook paragraaf 5.2 Onderhoud kapitaalgoederen*
Infraprojecten weg- en waterbouw	**3.4.2**
Klimaatadaptatie en waterbeheer	**3.4.3**
Gemeentelijk vastgoed en inzet middelen	**3.4.4**

Voor een verder toelichting op de hoofddoelen verwijzen wij u naar het coalitieakkoord 2022-2026 “Samen bouwen aan een sterk, sociaal en duurzaam Maasgouw”.

3.4.1 Kwaliteitsniveau openbare ruimte en wijkteam

Wegen- en groen beheerplan 2023-2026		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Nieuw wegen- en groenbeheerplan 2023-2026	Financiële middelen zijn ingezet om het onderhoud van wegen en groen op het gewenste niveau te houden. In de begroting 2023 is budget opgenomen voor onderhoud wegen en groen. Bij onderhoud wegen zijn in Q4 2023 opdrachten uitgezet die door weersomstandigheden niet volledig in Q4 2023 zijn uitgevoerd. Deze werkzaamheden zijn begin 2024 afgerond. Restant bedrag overhevelen naar 2024. Bij onderhoud groen (uitbreiding bomenbestand) is er gestart met de uitvoering van het project in 2023 en is nog niet afgerond. Dit project loopt door in 2024. Restant bedrag overhevelen naar 2024. Voor nadere toelichting verwijzen we naar de paragraaf 5.2 Onderhoud kapitaalgoederen. Zie voor een totaaloverzicht indexeringen hoofdstuk 4.5	Het merendeel van de werkzaamheden (en kosten) is conform beheerplan uitgevoerd. Onderhoud wegen: budget overheveling naar 2024 € 132.500. Onderhoud groen: budget overheveling naar 2024 € 50.000.

Leasekosten voertuigen groepsdetachering		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Nieuwe leaseovereenkomst	De overeenkomst met Zuidlease B.V. is in 2021, 1-op-1, overgenomen van de sociale dienst Westrom. Deze overeenkomst liep tot medio 2022. Na een Europese Openbare Aanbesteding gehouden te hebben en de BPM verplichting van de gemeente bleek het huidige budget niet meer toereikend. De eerste voertuigen zijn geleverd in 2023. De rest van de voertuigen volgt in de eerste maanden van 2024.	€ 54.300 De raming bedroeg € 79.000. Door latere levering van enkele voertuigen is er sprake van een overschot van € 24.700. Dit valt vrij ten gunste van de exploitatie 2023.

Nieuw beleid openbare verlichting		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Nieuw beleidsplan Openbare verlichting	In de raadsvergadering van 19 december 2023 is het nieuwe beleidsplan Openbare verlichting 2024-2028 vastgesteld.	€ 12.000 voor opstellen beleidsplan.

Indexering energiekosten		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Indexering energiekosten	Voor de indexering van de energiekosten is extra € 420.000 (incidenteel) opgenomen voor 2023 en 2024. Op basis van de afrekeningen over 2022 en 2023 is geconstateerd dat dit bedrag niet volledig nodig is. Het overschot komt in de jaarrekening 2023 ten gunste van de exploitatie. Afwijkingen vanaf 2024 zullen indien aan de orde worden meegenomen in een Prorap. Zie voor een totaaloverzicht indexeringen hoofdstuk 4.5	€ 293.400 ten opzichte van € 420.000. Overschot € 126.600

3.4.2 Infraprojecten weg- en waterbouw

Zie voor verdere informatie paragraaf 5.2 Onderhoud kapitaalgoederen.

3.4.3 Klimaatadaptatie en waterbeheer

Zie voor verdere informatie paragraaf 5.2 Onderhoud kapitaalgoederen.

3.4.4 Gemeentelijk vastgoed en inzet middelen

Zie voor verdere informatie paragraaf 5.2 Onderhoud kapitaalgoederen.

Totaaloverzicht lasten en baten programma beheer openbare ruimte, infra en vastgoed

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	109.742	109.742	107.922	1.820
2.1	Verkeer en vervoer	4.057.934	4.185.579	3.968.071	217.508
2.2	Parkeren	22.559	22.559	21.377	1.182
2.4	Economische havens en waterwegen	61.803	81.084	74.293	6.791
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	311	311	380	-69
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.990.490	2.045.931	1.902.046	143.885
7.2	Riolering	1.938.028	1.979.531	1.861.949	117.582
7.4	Milieubeheer	7.669	7.669	4.295	3.374
	Totaal lasten	**8.188.536**	**8.432.406**	**7.940.333**	**492.073**
Baten					
2.1	Verkeer en vervoer	40.500	422.500	438.743	16.243
2.4	Economische havens en waterwegen	500	500	18.500	18.000
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1	1	1.001	1.000
7.2	Riolering	4.245.883	4.283.021	4.225.971	-57.050
7.4	Milieubeheer	319	319		-319
	Totaal baten	**4.287.203**	**4.706.341**	**4.684.216**	**-22.125**
	Totaal saldo van baten en lasten	**-3.901.333**	**-3.726.065**	**-3.256.117**	**469.948**

Mutaties reserves

		Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten		0	355.096	240.000	115.096
Baten		81.478	373.458	253.190	-120.268
Saldo		**81.478**	**18.362**	**13.190**	**-5.172**

Resultaat programma beheer openbare ruimte, infra en vastgoed		**-3.819.855**	**-3.707.703**	**-3.242.927**	**464.776**

Verklaring saldo programma beheer openbare ruimte, infra en vastgoed		
Kapitaallasten		0
Reserves		0
Verschillen > € 25.000	Onderhoud wegen (budgetoverheveling naar 2024)	132.500
	Uitbreiding bomenbestand (budgetoverheveling naar 2024)	50.000
	Klimaatadaptatie groen (budgetoverheveling naar 2024)	31.000
	Maaien bermen (budgetoverheveling naar 2024)	27.300
	Riolering 2023	66.700
	Energiekosten programma BOR, infra en vastgoed	28.600
Verschillen > € 5.000 en < € 25.000	Diverse	116.500
Verschillen < € 5.000	Diverse	12.200
Totaal		**464.800**

Toelichting verschillen > € 25.000

Wegen- en groenbeheerplan 2023-2026 **incidenteel voordeel € 182.500**

Zie toelichting Wegen- en groenbeheerplan 2023-2026 in het programma Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed. Het voordeel wegen betreft € 132.500 en het voordeel groen € 50.000.

Klimaatadaptie binnen de bebouwde kom **incidenteel voordeel € 31.000**

In de begroting 2023 is budget (€ 55.000) opgenomen voor klimaatadaptatie (vergroenen voortuinen en hittestress). De uitvoering van de projecten zijn in 2023 opgestart en lopen door in 2024. In 2023 is € 24.000 uitgegeven, het restbedrag van € 31.000 wordt overgeheveld naar 2024.

Maaien bermen **incidenteel voordeel € 27.300**

In de begroting 2023 is een budget (€ 184.100) opgenomen voor maaien bermen. Wegens de vele regen- en sneeuwval zijn enkele werkzaamheden pas begin 2024 uitgevoerd. In 2023 is € 156.800 uitgegeven, het restantbedrag van € 27.300 wordt overgeheveld naar 2024.

Riolering **incidenteel voordeel € 66.700**

De baten en lasten van rioleringen worden via een zogenaamd gesloten financieel systeem in de begroting en jaarrekening verwerkt. Tekorten en overschotten worden verrekend met de voorziening Riolering. In 2023 is de onttrekking uit deze voorziening € 105.800 lager dan geraamd, met name door lagere exploitatielasten.

Specificatie voordeel Riolering:		
Lagere exploitatielasten	€	195.900
Lagere opbrengsten rioolheffing	€	-23.400
Lagere uitname voorziening Riolering	€	-105.800
Voordeel tgv exploitatie 2023*	**€**	**66.700**

* Toelichting voordeel:		
Hogere toerekening BTW	€	5.700
Hogere doorbelasting overhead	€	69.700
Correctie mutatie voorziening begrot. wijziging bijstelling energiekosten	€	-8.700
Voordeel tgv exploitatie 2023	**€**	**66.700**

Het saldo van hogere BTW-compensatie en hogere doorbelasting van overhead komt ten gunste van de exploitatie 2023.

Energiekosten totaal beheer openbare ruimte, infra, vastgoed **incidenteel voordeel € 28.600**

Zie paragraaf 5.2 Onderhoud kapitaalgoederen, onderdeel energiekosten.

Overige toelichtingen

Beleidsplan Nautische voorzieningen **budgettair neutraal**

In de begroting 2022 is budget opgenomen voor het opstellen van het beleidsplan Nautische voorzieningen. Het restantbedrag van € 23.000 is bij de jaarrekening 2022 overgeheveld naar 2023. In 2023 is enkel het baggeren van de gemeentelijke haven in Maasbracht voorbereid.

Enkele nautische voorzieningen zijn nu opgenomen in het beheerplan Kunstwerken. Het nieuwe beheerplan Kunstwerken, bruggen en viaducten wordt in 2024 opgesteld. Derhalve is het actualiseren van het beheerplan Kunstwerken samen met het opstellen van een nieuw beheerplan Nautische voorzieningen in 2024 voorzien.

Het bedrag van € 23.000 dat resteert bij de jaarrekening 2023 blijft in 2024 beschikbaar in de reserve “Claims, zoals vermeld in de 2e Prorap 2023.

3.5 Leefomgeving, wonen en economie

Coalitieakkoord 2022-2026

De kwaliteit van de fysieke leefomgeving maakt de gemeente Maasgouw tot een aantrekkelijke gemeente om te wonen, leven en recreëren. Daarom willen we de kwaliteit van de leefomgeving beschermen en versterken. We zetten in op duurzame ontwikkeling en werken aan opgaven op het gebied van natuur en biodiversiteit, energietransitie, afvalinzameling en circulariteit. De woningbouw krijgt topprioriteit: we willen dat er genoeg geschikte woningen zijn voor mensen die in Maasgouw willen wonen. Ook blijven we economische en toeristische ontwikkelingen faciliteren omdat die zorgen voor werkgelegenheid en welvaart. Daarbij bewaken we dat economie en toerisme niet ten koste gaan van de kwaliteit van de woon- en leefomgeving.

Hoofddoelen coalitieakkoord	Onderwerp
Omgevingswet en omgevingsbeleid	**3.5.1** ▪ Uitvoering plan van aanpak gemeentebreed omgevingsplan ▪ Uitvoeringsprogramma (UP) MER-OD ▪ Herinrichting voetbalvelden Stevensweert
Natuur en biodiversiteit	**3.5.2** ▪ Beheer bossen en natuurterreinen ▪ Zorgplan Natuur en Landschap ▪ Groenimpuls Maasgouw
Energietransitie	**3.5.3** ▪ Energietransitie lokaal ▪ Regionale Energie Strategie ▪ Haalbaarheidsstudie zonnepanelen op overdekte parkeerplaatsen
Afvalinzameling en circulariteit	**3.5.4** ▪ Afval en riolering kostendekkend
Wonen en volkshuisvesting	**3.5.5** ▪ Woonwagenstandplaatsen
Erfgoed, monumenten en leegstand	**3.5.6** ▪ Wijzigen of verduurzamen monumenten
Verkeer, parkeren en mobiliteit	**3.5.7** ▪ Regionale verkeersplannen
Economie, werklocaties en ondernemerschap	**3.5.8** ▪ Economisch uitvoeringsprogramma ▪ Keyport ▪ Centrumvisie Heel ▪ Evenementen ▪ Robuuste samenwerking van Limburgse en Belgisch Limburgse havens ▪ Revitalisering industrie haven Koeweide Maasbracht
Toerisme en recreatie	**3.5.9** ▪ Waardevol Toerisme Maasgouw ▪ Projectleiding en programmacoördinatie fysiek domein

Voor een verder toelichting op de hoofddoelen verwijzen wij u naar het coalitieakkoord 2022-2026 “Samen bouwen aan een sterk, sociaal en duurzaam Maasgouw”.

3.5.1 Omgevingswet en omgevingsbeleid

Uitvoering plan van aanpak gemeentebreed omgevingsplan		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Voor de activiteiten waarvoor de meeste omgevingsvergunningen worden aangevraagd, zijn regels gemaakt die in het omgevingsplan worden opgenomen.	Samen met een adviesbureau, alle relevante beleidsvelden en adviseurs van de MER OD, wordt gewerkt aan een zogenoemd casco voor een Omgevingsplan. Hiervoor is Wessem als pilotgebied genomen. Dit casco is nodig om het wettelijke verplichte omgevingsplan te kunnen maken. De invoering van de omgevingswet is met 1 jaar opgeschoven en is ingegaan per 1 januari 2024. Voor het jaar 2024 worden daarom extra kosten verwacht.	Van de beschikbare reserve van € 67.300 is € 31.600 besteed. Het restant van € 35.700 blijft beschikbaar in de reserve. Het reguliere budget van 2023 van € 90.000 over te hevelen naar 2024.

Uitvoeringsprogramma (UP) MER-OD		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Op een effectieve en efficiënte manier vergunningverlening, toezicht en handhaving uitgevoerd conform het beleid van de gemeente Maasgouw.	We hebben in overleg met de MER OD een Uitvoeringsprogramma 2023 geformuleerd, gebaseerd op de reguliere taken en werkzaamheden die al door de MER OD worden uitgevoerd en projectmatige taken op vraag van gemeente Maasgouw. Daarnaast zijn de projectactiviteiten die door Maasgouw met de MER OD worden afgesproken in het programma opgenomen. Conform dat programma geeft de MER OD uitvoering aan de taken, en op basis van met kwartaalrapportages sturen de portefeuillehouders Maasgouw die bij.	Het beschikbare budget van € 3.347.300 is volledig besteed.

Herinrichting voetbalvelden Stevensweert		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Een nieuwe invulling voor de twee voetbalvelden in Stevensweert die niet meer in gebruik zijn.	Twee van de drie voetbalvelden in Stevensweert zijn inmiddels niet meer in gebruik. In november 2022 is een inrichtingsplan afgerond voor een nieuwe functie van de vrijgekomen velden. Dit plan is samen met bewoners en instanties (o.a. basisschool, dorpsraad en voetbalvereniging) opgesteld. Voor de uitvoering van het plan is in de programmabegroting 2023 € 144.000 een krediet beschikbaar gesteld. De inrichting van het noordelijkste veld – fase 1, de aanplant van het bos en de aanleg van het hondenspeelveld – is in 2023 uitgevoerd. Dit is uit andere budgetten gefinancierd. Van fase 2 is alleen de jeu des boulesbaan in 2023 al gerealiseerd. De rest van de werkzaamheden uit fase 2 kan pas worden gestart wanneer het materiaaldepot voor de herinrichting van de oude kern van het terrein is verwijderd. Naar verwachting is dit na de zomervakantie van 2024.	In 2023 is € 3.100 uitgegeven. Het restant krediet blijft beschikbaar in 2024.

3.5.2 Natuur en biodiversiteit

Beheer bossen en natuurterreinen		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Er is gewerkt aan de instandhouding van bos en natuur.	Reguliere bosbeheerwerkzaamheden zijn uitgevoerd. Er is een plan in voorbereiding om de beheersbaarheid van bosbranden te vergroten, in samenwerking met de Veiligheidsregio Limburg Noord en de aansluitende regio in Duitsland. De bossen in Maasgouw worden klimaatbestendig gemaakt, bijvoorbeeld door het uitstrooien van steenmeel en de aanplant van nieuwe bomen en heesters.	Het beschikbare budget in 2023 was € 57.000 en is volledig besteed.

Zorgplan Natuur en Landschap		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Projecten die bijdragen aan het versterken van het groenblauwe karakter zijn gestart.	Biodiversiteitsproject met particulieren, aanplantregeling landschapselementen, het steenuilenproject, de ondersteuning van vrijwilligersgroepen in natuurgebieden en dorpsboomgaarden zijn gestart en deze lopen de komende jaren door. Scholeneducatie is voorbereid en wordt vanaf 2024 uitgevoerd.	Het beschikbare budget voor 2023 was € 85.000, hiervan is € 73.600 besteed. Het restant van € 11.400 valt vrij.

Groenimpuls Maasgouw		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Spoor 1 – de aanplant van 7200 nieuwe bomen – is in 2023 afgerond. Voor spoor 2 – ontwikkeling van nieuwe natuur – is inzichtelijk gemaakt waar schakels ontbreken in het groene netwerk. Binnen spoor 3 – verkoeling door vergroening – is het Kerkplein vergroend en is voor het Raadhuisplein in Heel een plan gemaakt.	• Binnen spoor 1 zijn de laatste nieuwe boslocaties opgeleverd. In totaal zijn er 437 solitaire bomen, 7.478 stuks bosplantsoen, 1.622 heesters en 240 stuks haagplantsoen aangeplant. • Voor spoor 2 zijn per gedefinieerde verbindingszone gedetailleerde plankaarten op perceel niveau gemaakt. De volgende stap is samen met partners en grondeigenaren te zoeken naar realisatiemogelijkheden. • De werkzaamheden binnen spoor 3 vallen grotendeels onder het project Uitvoering klimaatatlas en worden zo veel als mogelijk via het programma Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed uitgevoerd en gefinancierd. Het project Groenimpuls Maasgouw is een meerjarig lopend project; het restant budget 2023 van € 98.800 moet dan ook worden overgeheveld naar 2024 en worden toegevoegd aan de reserve Claims.	Over 2023 was het beschikbare budget € 100.000. Hiervan is in 2023 een bedrag van € 1.200 uitgegeven aan: • een vergunning voor het beplanten van een perceel (spoor 1); • cartografische ondersteuning bij het uitwerken van het onderdeel groene verbindingen (spoor 2) Budgetoverheveling naar 2024 € 98.800.

3.5.3 Energietransitie

Energietransitie lokaal		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Het Actieplan Energie (2022-2023) heeft een looptijd t/m 2023. In het actieplan zijn in totaal 40 acties beschreven. In totaal zijn 22 acties afgerond of in uitvoering, 10 in voorbereiding en 8 niet gestart.	In 2023 hebben we de inwoners actief betrokken bij de overgang naar duurzame energie en hebben we hen vooral geïnformeerd over hoe ze de energiebehoefte van hun woning kunnen verminderen. Een greep uit de uitgevoerde acties in 2023: - Samen met Coöperatie Duurzaam Maasgouw hebben we een fysiek duurzaamheidsloket aangeboden, waar mensen terecht kunnen voor informatie en waar energie-audits worden aangeboden. - Via het Duurzaam Bouwloket hebben we inwoners over subsidiemogelijkheden geïnformeerd en telefonisch maatwerkadvies aangeboden. - We hebben een speciale avond georganiseerd over het verduurzamen van monumentale panden. - We hebben de participatiewebsite 'Energiek Maasgouw' opgezet, waar mensen kunnen meedenken en meepraten over duurzaamheidsinitiatieven. - In samenwerking met het Sociaal Domein hebben we ingezet op het bestrijden van energiearmoede en een subsidieverordening voor isolatie opgesteld.	In 2023 was er € 57.300 beschikbaar, hiervan is € 21.500 uitgegeven. Het restant van € 35.800 valt vrij in het jaarrekening saldo. De middelen (€ 217.900) in de reserve blijven beschikbaar voor 2024 voor de (verdere) uitwerking van het Actieplan Energie 2024-2025.
Inwoners van Maasgouw geïnformeerd over energietransitie via de nieuw gelanceerde website Energiek Maasgouw.	De communicatiemedewerker is niet per 1 januari 2023 gestart, maar op een later moment in 2023, waardoor niet het gehele budget is besteed. Het succes van de acties en projecten in het Actieplan Energie is sterk afhankelijk van goede communicatie. Deze werkzaamheden kunnen niet worden belegd bij de andere communicatiemedewerkers. Daarom is deze eenmalige overheveling van € 55.000 nodig, via het overschot op het inhuurbudget personeel, voor een nieuw in te huren medewerker.	Van het beschikbare budget van € 80.000 (incidenteel) voor de communicatiemedewerker is € 25.000 besteed. Het restant van € 55.000 over te hevelen naar 2024.

Regionale Energie Strategie (RES)		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Een bijdrage geleverd aan de energie-transitie in Nederland die moet leiden tot minder gebruik van fossiele brandstoffen en daarmee tot CO_2-reductie. We liggen op schema voor 1.200 GWh in duurzame energie-opwek in 2030.	RES Vanzelfsprekend speelde de netcongestie in 2023 een grote rol. De toenemende vraag naar elektriciteit toont de noodzaak van een robuust, toekomstbestendig energiesysteem. Als RES NML is in 2023 de werkgroep 'Energiesysteem' opgezet om in oplossingen te denken. In RES-verband is een gezamenlijke aanbesteding voor de besteding van de NIP-gelden voorbereid. In 2023 is gewerkt aan de pijler Sociale Duurzaamheid, waarbij een energiestrippenkaart is ontwikkeld voor lokaal eigendom. In de begroting 2023 stond aangegeven dat een RES 2.0 en een Regionale Structuur Warmte (RSW) zouden worden opgesteld, maar dat is later niet meer verplicht gesteld, waardoor dit niet is gebeurd. Algemeen Verschillende acties uit het lokale Actieplan Energie 2022-2023 zijn (verder) tot uitvoering gebracht (zie format 'Energietransitie lokaal').	RES-bijdrage 2023 bedroeg (conform raming, € 1,50 per inwoner) € 36.000 en is gefinancierd uit de van het Rijk ontvangen CDOKE-middelen.

Haalbaarheidsstudie zonnepanelen op overdekte parkeerplaatsen		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Er is een overzicht gemaakt van locaties van overdekte parkeerplaatsen en andere mogelijke locaties die geschikt zijn voor zonnepanelen.	Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2023 op 8 november 2022 is amendement 25 unaniem aanvaard. Coöperatie Duurzaam Maasgouw heeft in 2023 samen met de gemeente onderzoek gedaan naar locaties in de nabijheid van historische kernen waar kansen liggen voor zonnepanelen. Met als doel met name de inwoners van de historische kernen, waar beperkingen liggen voor zonnepanelen, mee te laten profiteren van deze duurzame opwek van elektriciteit. Uit dit onderzoek is een overzicht ontstaan van locaties die mogelijk geschikt zijn voor zonnepanelen. In 2024 wordt een haalbaarheidsstudie uitgevoerd voor een aantal van de locaties uit het overzicht.	In totaal was in 2023 € 30.000 beschikbaar. Van dit budget is € 3.500 uitgegeven, maar ook afgedekt uit de CDOKE-gelden. Daarom resteert het volledige budget 2023 van € 30.000 en moet dit worden overgeheveld naar 2024 voor de verdere uitwerking.

3.5.4 Afvalinzameling en circulariteit

Afval en riolering kostendekkend		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
	Voor een nadere uiteenzetting van de verrekening van kosten 2023 inzake afval en riolering wordt verwezen naar de toelichtingen opgenomen bij programma beheer openbare ruimte, infra en vastgoed, programma leefomgeving wonen en economie en de paragraaf lokale heffingen.	

3.5.5 Wonen en volkshuisvesting

Woonwagenstandplaatsen		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Concreet zicht op het toevoegen van een standplaats op de woonwagenlocatie in Ohé en Laak, en vorderingen in de dossiers uitbreiding locaties Thorn en Linne.	Uit het eerder beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet zijn de volgende activiteiten uitgevoerd: • opstellen inrichtingsplan voor de uitbreiding van de locaties Ohé en Laak en Thorn; • opstellen van het ontwerp bestemmingsplan voor de uitbreiding van de locatie Ohé en Laak, inclusief alle daarvoor benodigde onderzoeken; • een eerste ruimtelijke verkenning naar uitbreidings-mogelijkheden van de locatie in Brachterbeek.	Het beschikbare budget voor 2023 van € 30.000 (incidenteel) moet volledig overgeheveld worden naar 2024 voor de verdere uitvoering.

Processen en projecten die doorlopen in 2023	
Proces/Project	**Status/ fase in 2023**
Bosserhofsveld Maasbracht (woningbouw)	Gereed.
Sint Anna-terrein Heel (woningbouw)	Noordelijk deel: gereed, Zuidelijk deel: in uitvoering.
Linne Zuid-Oost / Linnerpark (woningbouw)	In uitvoering.
Op de Konie Stevensweert (woningbouw)	In uitvoering.
Krijtenberg Beegden (woningbouw)	In uitvoering.
Uitbreiding woonwagenstandplaatsen	In uitvoering.

Dit is de status van de projecten per 31 december 2023.

3.5.6 Erfgoed, monumenten en leegstand

Wijzigen of verduurzamen monumenten		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Voor eigenaren van monumenten is het duidelijker en eenvoudiger om een monument te wijzigen of te verduurzamen.	De mogelijkheden voor het verduurzamen erfgoed zijn verruimd door vaststellen van nieuwe nadere regels bij de erfgoedverordening en dakenkaarten voor de beschermde stads- en dorpsgezichten Thorn, Wessem en Stevensweert. Bepaalde verduurzamingsmaatregelen bij monumenten zijn legesvrij gemaakt. Er is een start gemaakt om het volledige erfgoed en erfgoedbeleid in Maasgouw in beeld te brengen, zodat het erfgoed goed kan worden beschermd in het omgevingsplan dat we maken. Daarmee wordt invulling gegeven aan motie 24 van 8 november 2022 – Beleidsontwikkeling cultuur historisch erfgoed. Er zijn belangrijke stappen gezet om samen met de parochies tot een kerkenvisie te komen. De bedoeling is dit proces in de eerste helft 2024 af te ronden zodat eind dit jaar de visie ter vaststelling aan de gemeenteraad kan worden aangeboden.	€ 15.000 voor het maken van de dakenkaarten is uit de CDOKE gelden gedekt. De kerkenvisie wordt uit bestaande middelen (reserve) betaald.

3.5.7 Verkeer, parkeren en mobiliteit

Regionale verkeersplannen		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Regionaal, effectief en duurzaam wegen en weggebruik is op elkaar afgestemd (met de buurgemeenten Echt-Susteren, Roerdalen, Roermond, Leudal, Nederweert en Weert).	In regioverband is er een mobiliteitsvisie opgesteld. Aan de hand van deze visie wordt er nu jaarlijks een jaarplan uitgewerkt met activiteiten. Eén van deze activiteiten is het (regionale) verkeersmodel. Dit is een middel om verkeerseffecten van ontwikkelingen door te rekenen. Het verkeersmodel wordt in regioverband geactualiseerd (begin 2024).	Bijdrage 2023 RMO (Regionaal Mobiliteitsoverleg) bedroeg € 32.400. De raming was € 26.500. Het tekort van € 5.900 komt ten laste van de exploitatie 2023.

3.5.8 Economie, werklocaties en ondernemerschap

Economische uitvoeringsprogramma		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
De Economische visie, inclusief Uitvoeringsprogramma is vastgesteld door de gemeenteraad. Dienstverlening aan en samenwerking met ondernemers is verbeterd.	Met de Economische Visie als leidraad richt Economie zich op Nautische Bedrijvigheid, Zorg en Recreatie en Toerisme en het thema Energie. Het programma “Versterking Ondernemerschap” stuurt op het optimaliseren van de dienstverlening en een interne focus op Ondernemerschap. Binnen het programma “Versterking ondernemerschap” zijn processen vriendelijker gemaakt voor individuele ondernemers door o.a. het werken met intaketafels en het ondernemersloket. De samenwerking met de MER OD om ondernemers beter te begeleiden is voortgezet. Met een ondernemersnieuwsbrief, ondernemerspagina op de website van de gemeente en een overlegstructuur met ondernemers Maasgouw breed en op thema zijn de communicatie en samenwerking met ondernemers verbeterd. Ook het nieuwe CRM systeem (klantvolgsysteem) waarin contactmomenten worden vastgelegd, draagt hier aan bij. De bestaande overlegverbanden voor Zorg, Maritiem, Recreatie en Toerisme, ondernemersverenigingen uit de kernen worden gebruikt om met ondernemers te werken aan ontwikkelingen. De uitwerking van de Centrumvisie Heel wordt vormgegeven in een gebiedsontwikkelingsproject. In Maasbracht zijn meerdere sessie gehouden met centrumondernemers en wordt een centrumvisie voorbereid. In de regio (SML, Keyport en OML) zet Maasgouw in op een focus op de koppeling tussen duurzaamheid en economie. SML en OML zetten in op Duurzame Bedrijventerreinen. Dat thema staat dan ook als businesscase in de Regiodeal.	Het incidentele budget van € 80.000 is volledig besteed. Het incidentele budget van € 30.000 is niet besteed in 2023 en moet volledig overgeheveld worden naar 2024 voor verdere uitvoering.

Keyport		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Met Keyport samen invulling gegeven aan de versterking van de belangrijkste clusters in de economie van Maasgouw, zoals vastgesteld in de economische visie	De doorontwikkeling van het scheepsbouw cluster Maasgouw Maritiem, met een actieve profilering richting scholen, leerlingen en arbeidsmarktpartners. Een verder onderzoek naar de mogelijkheden van samenwerking regionaal met en tussen de zorginstellingen Midden Limburg. Daarnaast denkt Keyport met ons mee in het Ondernemersnetwerk en leveren wij input aan de strategische agenda van de regionale samenwerking via Keyport.	Het beschikbare budget van € 60.000 is besteed.

Centrumvisie Heel		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
	Bij de 2e prorap 2023 is de Centrumvisie Heel opgenomen in de voortgangsrapportage gebiedsontwikkelingen. Zie voor een verdere toelichting programma 6, 3.6.8 Centrumvisie Heel.	

Evenementen		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
De stimulatie van evenementen in gemeente Maasgouw.	Voor De Slag om Stevensweert is een subsidie verstrekt van € 20.000. Het historische evenement De Slag om Stevensweert was een succes en heeft de vestingstad Stevensweert (en gemeente Maasgouw) weer op de kaart gezet. Het sportevenement Powerman heeft geen doorgang gevonden.	Het beschikbare budget van € 20.000 is besteed.

Robuuste samenwerking en Limburgse en Belgisch Limburgse havens		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
De samenwerking is robuust gebleken, ook al is de overeenkomst waarin deze is vastgelegd al enige tijd verstreken.	De havens in Limburg en de provincie Limburg werken samen alsof de overeenkomst nog loopt. Voor Maasgouw heeft deze samenwerking belangrijk bijgedragen in het opstellen van een businesscase voor de Clean Energy Hub in de haven van Maasbracht. De kosten van € 40.000 heeft de provincie betaald. De gemeente is lid geworden van het walstroomcollectief omdat dit tijdelijk niet meer door Blueports is opgepakt (€ 1.950). Daarnaast zijn er SDG-scans voor alle havens uitgevoerd waarvan de provincie 50% van de kosten voor rekening heeft genomen. Een klein deel (€ 3.750) van de kosten komt ten laste van het Blueports budget. De voorgenomen voorstellen voor de vorm van samenwerking zijn er nog niet gekomen door het wegvallen van de trekker bij de provincie. De opvolging is recent ingevuld en verwacht wordt dat de acties voor 2023 alsnog worden opgepakt.	Van het beschikbare budget van € 10.000 is € 9.600 besteed.

Revitalisering industrie haven Koeweide Maasbracht		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Met de uitvoering van een SDG onderzoek (Sustainable Development Goals) is een volgende stap gezet naar een toekomstbestendig bedrijventerrein Koeweide Maasbracht	In 2019 is de evaluatie Visie herstructureringsaanpak natte bedrijventerreinen Maasgouw 2013-2018 afgerond. Een van de aanbevelingen van deze evaluatie was het uitvoeren van een inventariserend onderzoek in de haven Koeweide. Dit onderzoek is in 2022 afgerond. Dit inventariserend onderzoek vormt de basis voor onderzoek naar de mogelijkheden tot revitalisering industriehaven Koeweide. Voor een eerste onderzoek (onderzoek naar de SDG's) is in 2023 de opdracht verstrekt waarvan de provincie 50% van de kosten heeft betaald.	Van het beschikbare budget van € 50.000 is € 10.000 besteed en het restant van € 40.000 moet worden overgeheveld naar 2024.

3.5.9 Toerisme en recreatie

Waardevol Toerisme Maasgouw		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Het beleid is vastgesteld en er is een start gemaakt met de invulling van het eerste focusgebied. De beleidsvisie Ohé en Laak is deels voorbereid.	Met behulp van een externe adviseur zijn de inwoners van Ohé en Laak gevraagd een enquête in te vullen. De uitkomsten van deze enquête waren de basis voor de eerste participatiebijeenkomst. Tevens is er een organisatie brede interne projectgroep geformeerd die input heeft geleverd. Beide hebben geleid tot een eerste concept van de beleidsvisie. Deze is wederom aan de inwoners voorgelegd, waarna het concept tot een ontwerpvisie gebracht kan worden. De beleidsvisie wordt ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd in de raadsvergadering van 9 juli 2024.	Van het beschikbare budget van € 75.000 is € 37.800 besteed. Het restant dient te worden overgeheveld naar 2024.

Projectleiding en programmacoördinatie fysiek domein		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Er is continuïteit in aanpak vakantieparken en Maasresidence en er is een programma Wonen opgestart.	Het personeelsbudget is structureel verhoogd en daarvan is een medewerker aangesteld als programmamanager.	Het beschikbare budget van € 105.000 is volledig besteed.

Status/fase overige projecten

Processen en projecten die doorlopen in 2023	
Proces/Project	**Status/ fase in 2023**
Fun Beach Panheel	In uitvoering.
Groenimpuls Maasgouw	In uitvoering.

Dit is de status van de projecten per 31 december 2023.

Totaaloverzicht lasten en baten programma leefomgeving, wonen en economie

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	122.234	140.706	139.695	1.011
2.1	Verkeer en vervoer	265.912	300.348	294.018	6.330
2.3	Recreatieve havens	100.084	117.947	103.480	14.467
2.4	Economische havens en waterwegen	61.193	61.193	19.529	41.664
3.1	Economische ontwikkeling	364.781	394.787	325.287	69.500
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	73.779	55.930	37.505	18.425
3.4	Economische promotie	868.006	920.197	767.597	152.600
5.4	Musea	168.702	180.502	181.973	-1.471
5.5	Cultureel erfgoed	175.023	240.453	215.429	25.024
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	509.279	600.988	416.709	184.279
7.3	Afval	2.622.097	2.843.097	2.827.832	15.265
7.4	Milieubeheer	267.839	2.044.139	386.787	1.657.352
8.1	Ruimte en leefomgeving	866.487	988.512	914.336	74.176
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-84.900	-84.900	3.484.948	-3.569.848
8.3	Wonen en bouwen	3.787.614	3.933.741	3.753.289	180.452
	Totaal lasten	**10.168.130**	**12.737.640**	**13.868.415**	**-1.130.775**
Baten					
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	69.320	1.013.550	123.687	-889.863
0.63	Parkeerbelasting	105.000	90.000	113.575	23.575
2.3	Recreatieve havens	25.240	25.240	23.935	-1.305
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	28.050	28.050	33.965	5.915
3.4	Economische promotie	25.750	15.250	16.694	1.444
5.4	Musea	8.700	8.700	9.402	702
5.5	Cultureel erfgoed	5	5	5	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	50.050	56.895	52.579	-4.316
7.3	Afval	3.172.650	3.084.650	3.032.331	-52.319
7.4	Milieubeheer	2.867	1.462.867	134.707	-1.328.160
8.1	Ruimte en leefomgeving	10.000	20.000	37.384	17.384
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)			3.610.145	3.610.145
8.3	Wonen en bouwen	405.391	542.391	477.850	-64.541
	Totaal baten	**3.903.023**	**6.347.598**	**7.666.259**	**1.318.661**
	Totaal saldo van baten en lasten	**-6.265.107**	**-6.390.042**	**-6.202.156**	**187.886**

Mutaties reserves

		Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten			1.090.770	299.853	790.918
Baten		671.374	2.162.618	916.800	-1.245.818
Saldo		**671.374**	**1.071.848**	**616.947**	**-454.901**
Resultaat programma leefomgeving, wonen en economie		**-5.593.733**	**-5.318.194**	**-5.585.209**	**-267.015**

Verklaring saldo programma leefomgeving, wonen en economie		
Kapitaallasten		0
Reserves		0
Verschillen > € 25.000	Verkoop schoolgebouw De Maaskei (voordeel kapitaallasten pr. Sociaal Domein)	-796.000
	Waardevol toerisme (budgetoverheveling naar 2024)	37.200
	Salarissen personeel pr. Leefomgeving	42.100
	Ondersteuning woonwagens (budgetoverheveling naar 2024)	30.000
	Groenimpuls Maasgouw (budgetoverheveling naar 2024)	98.800
	Haalbaarheidsstudie overdekte parkeerplaatsen (budgetoverheveling naar 2024)	30.000
	Uitvoering Omgevingswet (budgetoverheveling naar 2024)	90.000
	Haven Koeweide (budgetoverheveling naar 2024)	40.000
	Economisch programma (budgetoverheveling naar 2024)	30.000
	Doorbelasting uren grex projecten	-36.800
	Winstneming Bosserhofsveld	33.500
	Winstneming Linne Zuid oost	50.400
	Energiekosten totaal programma Leefomgeving, wonen en economie	35.600
	Waboleges	-64.300
Verschillen > € 5.000 en < € 25.000	Afval nadeel 2023	-23.600
	Diverse	85.700
Verschillen < € 5.000	Diverse	50.400
Totaal		**-267.000**

Toelichting verschillen > € 25.000

Verkoop Maaskei **incidenteel nadeel € 796.000**

In het budget 2023 is de verkoop van de Maaskei opgenomen. De verkoop vindt echter pas in 2024 plaats, waardoor er een afwijking in kapitaallasten ontstaat. De afwijking valt voor € 770.000 echter budgettair neutraal weg in programma 3 sociaal domein. Het extra nadeel van € 26.000 is o.a. ontstaan door niet gerealiseerde boekwinst verkopen.

Waardevol Toerisme Maasgouw **incidenteel voordeel € 37.200**

Zie beleidsmatige toelichting 3.5.9 Toerisme en recreatie, onderdeel Waardevol Toerisme Maasgouw. Het incidenteel voordeel op dit voorbereidingsbudget in 2023 over te boeken naar het uitvoeringsbudget 2024 e.v. Er hebben minder voorbereidende werkzaamheden plaatsgevonden dan aanvankelijk gepland. Dit aangezien regulier werk meer tijd in beslag nam en regionale projecten trager dan verwacht werden doorlopen.

Energietransitie lokaal (personeel) **incidenteel voordeel € 42.100**

Er is een lagere doorbelasting vanuit personeel op dit programma. Zie beleidsmatige toelichting in 3.5.3 Energietransitie, onderdeel Energietransitie lokaal en paragraaf 5.4 Bedrijfsvoering.

Woonwagenstandplaatsen **incidenteel voordeel € 30.000**

Zie beleidsmatige toelichting 3.5.5. Wonen en volkshuisvesting, onderdeel Woonwagenstandplaatsen.

Duurzame ontwikkeling – Groen Maasgouw als prioriteit **incidenteel voordeel € 98.800**

In de programmabegroting van 2022 is voor het onderdeel 'Duurzame ontwikkeling' een bedrag van € 100.000 gereserveerd voor vergroening van Maasgouw. Hiervan is in 2022 een bedrag van € 8.700 besteed aan de planvorming voor de voetbalvelden in Stevensweert, vooruitlopend op het uitvoeringskrediet dat hiervoor in de programmabegroting 2023 beschikbaar is gesteld. Voorgesteld wordt om het restantbedrag van € 91.300 (reserve) uit de programmabegroting 2022 samen te voegen met het budget Groenimpuls Maasgouw uit de programmabegroting 2023 (zie ook beleidsmatige toelichting onder 3.5.2 Natuur en biodiversiteit, onderdeel Groenimpuls Maasgouw), omdat dit beleidsmatig over dezelfde aspecten gaat. Gezamenlijk wordt dit budget dan € 190.100 (in de reserve Claims).

Haalbaarheidsstudie zonnepanelen op overdekte parkeerplaatsen **incidenteel voordeel € 30.000**

Zie beleidsmatige toelichting 3.5.3 Energietransitie, onderdeel Haalbaarheidsstudie zonnepanelen op overdekte parkeerplaatsen.

Omgevingswet en omgevingsbeleid **incidenteel voordeel € 90.000**

Zie beleidsmatige toelichting 3.5.1. Omgevingswet en omgevingsbeleid, onderdeel Uitvoering plan van aanpak gemeente breed omgevingsplan.

In 2022 hadden we nog een bedrag in de reserve van € 67.300 van het oorspronkelijke budget voor de invoering van de Omgevingswet. Dit budget is toen wederom overgeheveld naar 2023, omdat de invoering van de Omgevingswet weer uitgesteld was. In 2023 zijn we begonnen ons gereed te maken voor de manier waarop we aan de slag gaan om uiteindelijk tot een gemeente breed Omgevingsplan te komen. Hiervoor is structureel € 90.000 opgenomen in de meerjarenbegroting. Aangezien de Omgevingswet uiteindelijk weer is uitgesteld tot de invoeringsdatum van 2024 is het wenselijk het bedrag van € 125.700 in zijn totaliteit over te hevelen, waarvan € 35.700 in de reserve. Dit bedrag is in 2024 noodzakelijk om naast het opzetten van het Omgevingsplan vooral personele capaciteit in te vullen. Eind 2023 is er een grote toename van vergunningaanvragen ingediend, waarvan de ruimtelijke procedures in 2024 gaan lopen. Bovendien is het aantal aanvragen begin 2024 onverminderd hoog gebleven.

Revitalisering industriehaven Koeweide Maasbracht **incidenteel voordeel € 40.000**

Zie beleidsmatige toelichting 3.5.8 Economie, werklocaties en ondernemerschap, onderdeel Revitalisering industriehaven Koeweide Maasbracht. Van het beschikbare budget van € 50.000 is in 2023 € 10.000 uitgegeven voor een SDG-(sustainable development goals) onderzoek. Dit onderzoek is de basis voor vervolgonderzoeken die in 2024 voorbereid en mogelijk opgestart kunnen worden. Hiervoor is het nodig het bedrag van € 40.000 over te hevelen.

Economisch uitvoeringsprogramma **incidenteel voordeel € 30.000**

Zie beleidsmatige toelichting 3.5.8 Economie, werklocaties en ondernemerschap, onderdeel Economisch uitvoeringsprogramma.

Doorbelasting uren Grex projecten **incidenteel nadeel € 36.800**

De geraamde doorbelasting van interne uren bedroeg € 84.900. De daadwerkelijke doorbelasting komt uit op € 48.100. De lagere doorbelasting vormt een nadeel voor de exploitatie. De lagere doorbelasting wordt mede veroorzaakt door rechtstreekse urentoerekening aan het project Nautische Boulevard, waarvan de kosten deels subsidiabel zijn.

Winstneming Bosserhofsveld **incidenteel voordeel € 33.500**

Zie paragraaf 5.6 Grondbeleid.

Winstneming Linne Zuid oost **incidenteel voordeel € 50.400**

Zie paragraaf 5.6 Grondbeleid.

Energiekosten totaal programma Leefomgeving, wonen en economie **incidenteel voordeel € 35.600**

Zie paragraaf 5.2 Onderhoud kapitaalgoederen, onderdeel energiekosten.

Waboleges **incidenteel nadeel € 64.300**

In de 2e prorap 2023 heeft er een bijstelling van € 138.500 plaatsgevonden van de opbrengsten Waboleges over 2023. Bij de jaarrekening 2023 is gebleken dat deze bijstelling te hoog is. Er zijn leges (o.a. RO leges en gebruiksvergunningen) begroot en geboekt op diverse andere grootboekrekeningen die per abuis niet betrokken zijn in de beoordeling van de Waboleges in de bijstelling 2e prorap 2023.

Overige toelichtingen

Afval **incidenteel nadeel € 23.600**

De baten en lasten van afval worden via een zogenaamd gesloten financieel systeem in de begroting en jaarrekening verwerkt. Het exploitatietekort 2023 'Afval' bedraagt € 57.800 ten laste van de gemeentelijke exploitatie.
Het saldo van hogere BTW-compensatie en hogere doorbelasting overhead, in totaal een voordeel van € 34.200, komt ten gunste van de exploitatie. Het totale nadeel bedraagt € 23.600.

Specificatie nadeel Afval:		
Hogere exploitatielasten/-baten (t.o.v. bijstelling 2e Prorap 2023)	€	-44.400
Lagere opbrengsten afvalstoffenheffing (t.o.v. bijstelling 2e Prorap 2023)	€	-13.400
	€	**-57.800**
Hogere toerekening BTW	€	7.600
Hogere doorbelasting overhead	€	26.600
Nadeel tlv exploitatie 2023	**€**	**-23.600**

Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energie (CDOKE)- gelden **budgettair neutraal**

Van het Rijk heeft de gemeente Maasgouw € 458.600 ontvangen om de CO_2-uitstoot naar beneden te brengen. Het bedrag kan worden uitgegeven aan salariskosten, ingeleend personeel, onderzoeksopdrachten en beleids- en technisch onderzoek gerelateerd aan vermindering van de CO_2-uitstoot en is te besteden tot en met 31 december 2025. In 2023 is hiervan € 232.150 besteed, onder andere aan acties uit het Actieplan Energie 2022-2023, zoals bemanning van een fysiek bouwloket en uitvoering van quickscans bij verenigingen. Het restant van deze subsidie zal in 2024 en 2025 worden besteed. In 2024 en 2025 zal door het Rijk in totaal nog eens € 929.700 aan CDOKE-middelen worden ontvangen. In totaal wordt er over 3 jaar € 1.388.300 ontvangen van het Rijk aan CDOKE-gelden.

Nationaal Isolatie Programma (NIP)-gelden **budgettair neutraal**

Van het Rijk heeft de gemeente Maasgouw in 2023 een eerste tranche van € 632.180 en vervolgens een tweede tranche van € 428.441 voor het Nationaal Isolatie Programma (NIP) ontvangen. In totaal is voor 2023 € 1.060.621 ontvangen. Dit bedrag is bedoeld om huishoudens met een energielabel D en slechter én onder de Nationale Hypotheek Garantie (NHG)-grens te helpen verduurzamen via isolatie. De gelden zijn inzetbaar tot en met 31 december 2026. Een plan van aanpak voor besteding wordt op dit moment opgesteld. In 2024 volgt er uit hetzelfde programma nog een tranche van € 204.400, waarmee het totale NIP-bedrag uitkomt op € 1.265.021. De uitvoering van het plan van aanpak voor besteding van de € 1.265.021 start in 2024, in samenwerking met de RES. Met de totaalgelden van NIP kunnen ca 570 huishoudens worden geholpen met verduurzamen via isolatie.

Daarnaast is er nog € 101.051 beschikbaar vanuit een in 2022 ontvangen pre-NIP-tranche. Dit bedrag wordt besteed vanaf 2024 via een lokale, gemeentelijke isolatieaanpak.

Energietransitie lokaal (Actieplan) **budgettair neutraal**

Zie beleidsmatige toelichting 3.5.3. Energietransitie, onderdeel 'Energietransitie lokaal'. Vanuit het Actieplan Energietransitie 2022-2023 zijn er reeds gelden beschikbaar in de reserve voor het financieel steunen van inwoners bij de isolatie van hun woningen. Vanwege de tijdsintensieve uitdagingen en het uitzoekwerk rondom het natuur-inclusief isoleren, een goede juridische borging en de aanbestedingsregels is het niet mogelijk geweest deze plannen in 2023 uit te voeren. Er ligt een plan voor de isolatieaanpak, waarmee in 2024 gestart kan worden. Na overheveling van deze gelden van 2022 naar 2023, is er nog een eenmalige overheveling nodig van deze middelen naar 2024. Dit ook reeds vermeld in de 2e prorap 2023. € 217.900 blijft dan beschikbaar in de reserve Claims. Zie beleidsmatige toelichting 3.5.3. Energietransitie, onderdeel 'Energietransitie lokaal'.

Regionaal uitvoeringsprogramma SML R&T **budgettair neutraal**

Binnen het regionale project "Vitaal en Onderscheidend", waaraan 6 midden Limburgse gemeenten deelnemen en waarvoor de regio een provinciale subsidie van € 90.000 heeft ontvangen, zijn een toekomstregisseur en een projectleider aangesteld.
Dit project voorziet in een aanpak om bestaande verblijf recreatieve ondernemers te helpen:

- inzicht te krijgen in de vitaliteit van hun onderneming;
- deze duurzaam te verbeteren;
- daadwerkelijke kansen te verzilveren.

Daarnaast biedt het project nieuwe initiatiefnemers actuele inzichten in de markt die zij kunnen gebruiken om de kwaliteit en het onderscheidend vermogen van hun plannen te onderbouwen.

Het project Limburgse datahub is een provincie breed project om tot komen tot een naar real time datadashboard voor Limburg. In 2023 is de pre-operationele fase opgepakt, waarna in 2024 op grond van de verkregen informatie uit deze fase wordt besloten tot een "go" of "no-go" voor het verdere project.

Beide projecten kennen een langere looptijd. In 2024 volgen meer kosten. Hier liggen collegebesluiten aan ten grondslag. Van het beschikbare budget van € 38.000 in de reserve is in 2023 € 8.500 besteed. Gezien de langere looptijd van projecten dient € 29.500 beschikbaar te blijven in de reserve.

Energiefixergelden t.b.v. grote isolatiemaatregelen inwoners in energie-armoede **budgettair neutraal**

Van het Rijk is er een Spuk-uitkering ontvangen voor de ondersteuning van inwoners in energie-armoede. Deze kunnen worden gespendeerd aan de realisatie van grote isolerende maatregelen. In 2024 zal een begin worden gemaakt met de besteding van dit bedrag van € 168.400. Dit bedrag is reeds in september 2023 ontvangen, maar wordt ingezet in 2024 met wellicht een overloop in 2025. De middelen zijn besteedbaar tot en met 31 december 2025.

Beleidsindicatoren programma leefomgeving, wonen en economie

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Vorige periode	Waarde	Periode	Waarde	Toelichting
3. Economie	Functiemenging	%	2021	44,4	2022	44,4	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15-64jr	2021	169,7	2022	179,3	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2021	158,0	2022	88,0	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	2020	28,9	2021	29,1	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ-waarde woningen	X € 1.000	2022	271	2023	315	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2021	7,8	2022	15,6	Het aantal nieuwbouwwoningen.
8. Vhrosv	Demografische druk	%	2022	79,0	2023	79,5	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoons-huishouden	euro	2022	733	2023	776	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden	euro	2022	827	2023	873	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Bron: Waarstaatjegemeente.nl. De laatst bekende waardes per 25 maart 2024 zijn verwerkt.

3.6 Gebiedsontwikkelingen

Coalitieakkoord 2022-2026

In de gemeente Maasgouw lopen enkele gebiedsontwikkelingen die vanuit ruimtelijk, economisch, maatschappelijk én financieel perspectief een grote impact hebben en daardoor van strategisch belang zijn. De gemeente speelt een regisserende en faciliterende rol binnen deze ontwikkelingen en werkt daarbij samen met andere overheden, bedrijven en instellingen. Dit vraagt om de inzet van middelen in personele en financiële zin. Gelet op de samenhang tussen deze ontwikkelingen en het belang daarvan wordt door de gemeente een gecoördineerde aanpak opgezet.

Hoofddoelen coalitieakkoord	Onderwerp
Coördinatie gebiedsontwikkelingen	**3.6.1** ▪ Gecoördineerde aanpak van gebiedsontwikkelingen
Land van Thorn – Maasresidence	**3.6.2** ▪ Gebiedsontwikkeling Land van Thorn - Maasresidence
Thorn – Meersveld – Wessem	**3.6.3** ▪ Gebiedsontwikkeling Thorn - Meersvel - Wessem
Vakantieparken	**3.6.4** ▪ Gebiedsontwikkeling vakantieparken
Woon-zorg cluster Heel	**3.6.5** ▪ Gebiedsontwikkeling Woon-zorg cluster Heel
Clauscentrale Maasbracht	**3.6.6** ▪ Gebiedsontwikkeling Clauscentrale Maasbracht
Havengebied Maasbracht	**3.6.7** ▪ Gebiedsontwikkeling havengebied Maasbracht
Centrumvisie Heel	**3.6.8** ▪ Gebiedsontwikkeling centrumvisie Heel

Voor een verder toelichting op de hoofddoelen verwijzen wij u naar het coalitieakkoord 2022-2026 “Samen bouwen aan een sterk, sociaal en duurzaam Maasgouw”.

3.6.1 Coördinatie gebiedsontwikkelingen

Gecoördineerde aanpak van gebiedsontwikkelingen		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Over de voortgang per ontwikkeling in dit programma is in 2023 via voortgangsrapportages gerapporteerd. De voortgang, de stand van zaken en de uitgaven per gebied zijn hierna opgenomen in deze jaarrekening.	Zie de rapportage per gebiedsontwikkeling die hierna is opgenomen. De kosten voor Gebiedsontwikkeling Land van Thorn-Maasresidence en Vakantieparken zijn niet uit dit budget betaald. Hiervoor was nog een eerder beschikbaar gesteld budget.	Van het budget van € 300.000 is € 185.000 uitgegeven. Van het inhuurbudget van € 200.000 is € 36.000 uitgegeven. Van het totale budget van € 500.000 resteert een bedrag van € 279.000.

3.6.2 Land van Thorn - Maasresidence

Gebiedsontwikkeling Land van Thorn - Maasresidence		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Het vakantiepark is deels in exploitatie (centrale voorzieningen, 60 appartementen, circa 145 woningen). Er is een verkeersplan met maatregelen opgeleverd en besproken met de omgeving.	Binnen het gebiedsprogramma Land van Thorn - Maasresidence lopen de volgende projecten: 1. Gefaseerde bouw vakantiepark Maasresidence 2. Bouw hotel Maasresidence (Grote Hegge) 3. Voorzieningen Maasresidence (Grote Hegge) 4. Verkeer en parkeren Thorn en omgeving 5. Toerisme en recreatie Thorn en omgeving De projecten 1 t/m 3 worden geïnitieerd en geleid door eigenaar Grouwels Vastgoed en projectontwikkelaar Arcus Zuid en begeleid door de gemeente. De verdere ontwikkeling is gepland tot en met 2026 (ongeveer 145 woningen, hotel, 45 ecolodges Vijverbroek) De projecten 4 en 5 worden geïnitieerd en geleid door de gemeente. Vanwege de noodzaak van afstemming worden de projecten aangestuurd in de vorm van een gebiedsprogramma dat wordt gecoördineerd door de gemeente. Op grond van het adviesrapport Verkeer en Parkeren Thorn, dat medio 2022 is opgeleverd door adviesbureau Goudappel, wordt in 2024 – via een uitvoerig zienswijzentraject - een plan met maatregelen rondom verkeer en parkeren in Thorn vastgesteld om dit vervolgens in uitvoering te brengen. Land van Thorn is als ‘focusgebied’ opgenomen in het programma Waardevol Toerisme, dat in de raadsvergadering van december 2023 is vastgesteld.	Van het incidentele budget van € 22.100 voor 2023 is € 6.200 uitgegeven. Het restant van € 15.900 valt vrij.

3.6.3 Thorn-Meersveld-Wessem

Gebiedsontwikkeling Thorn-Meersveld-Wessem		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Het gebiedsplan is inhoudelijk afgerond en er is een haalbaarheidsstudie naar de bedrijfspercelen uitgevoerd.	Themabijeenkomst georganiseerd Het gebiedsplan Thorn-Wessem is in een themabijeenkomst op 14 november 2023 gesondeerd bij de gemeenteraad. De richting is bepaald op welke manier de door de gemeente gereserveerde 1 miljoen wordt ingezet. De andere overheden hebben ook de inzet van hun middelen bepaald. De percelen van de voormalige liftenfabriek zijn door de eigenaar verkocht aan GRAZ BV (Grouwels – Arcus Zuid) Haalbaarheidsstudie bedrijvenpercelen uitgevoerd. Daarnaast is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd voor het gebied van de twee grote bedrijfspercelen aan de Meers in Thorn. De uitkomsten hiervan zijn ook met de gemeenteraad gedeeld op 14 november 2023.	Er is € 64.000 besteed van het beschikbare budget gebiedsontwikkeling.

3.6.4 Vakantieparken

Gebiedsontwikkeling vakantieparken		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
	De gemeente heeft ambtelijk en bestuurlijk op integrale wijze ingespeeld op de ontwikkelingen op de parken. We hebben als gemeente vanaf de zijlijn ook ontwikkelingen op gang gebracht op de parken, onder andere door de inzet van de Vitaliteitsmanager (extern adviseur).	Van het eerder beschikbare gestelde budget van € 49.000 is € 35.900 besteed in 2023. Het restant reserve van € 13.100 valt vrij Het beschikbare budget van 2023 van € 90.000 moet overgeheveld worden naar 2024.
Op park Boschmolenplas zijn stappen gezet in de recreatief-toeristisch opwaardering van het vakantiepark.	Op park Boschmolenplas hebben de eigenaren in het gebied samengewerkt aan planvorming voor fysieke ontwikkelingen (o.a. receptiegebouw, afbouw park) en overeenkomsten gesloten voor recreatief gebruik van het water. Het park wordt op dit moment door eigenaren/investeerders verder afgebouwd.	
Op park Porta Isola hebben we de discussie over de toekomst van het park op de wagen gekregen. In 2024 wordt besloten: vitaliseren of transformeren.	Op park Porta Isola zijn de huiseigenaren bewust gemaakt van de noodzaak tot het komen van een toekomstvisie op het park en een (investerings-)plan om daaraan te gaan werken. Medio 2024 leidt dit tot een conclusie.	
Op park Heelderpeel leidt een handhavingsstrategie tot aanpak van onrechtmatig gebruik, als voorwaarde voor vitalisering in een volgende fase.	De gemeente handhaaft op park Heelderpeel fasegewijs op onrechtmatig gebruik op het hele park. Het sociaal domein is aangehaakt voor een menswaardige aanpak. Voor elk van de drie parken is/wordt een intensieve exploitatievergunning procedure doorlopen. Hiervoor hebben we juridische ondersteuning ingeschakeld.	

3.6.5 Woon-zorg cluster Heel

Gebiedsontwikkeling Woon-zorg cluster Heel		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Bestemmingsplan Daelzicht-terrein is ter inzage gelegd. Er is gestart met het bouwrijp maken van het woningbouwterrein voor het zuidelijk deel van het project Kasteeldal. Het bestemmingsplan voor fase 2 en 3 van het project Chateaupark Heel is ter inzage gelegd. Het college heeft principemedewerking toegezegd aan de bouw van 7 sociale huurwoningen aan het Raadhuisplein in Heel.	1a Daelzicht-terrein - Masterplan Het bestemmingsplan dat realisatie mogelijk moet maken van de elementen uit het masterplan die nu niet in het huidige bestemmingsplan passen, is opgesteld en ter inzage gelegd. Er zijn geen zienswijzen op het ontwerp ingediend 1b Ligtenberg De bouw van de woningen aan de Ligtenberg is gestart en momenteel volop in uitvoering. 2a Koraal-terrein - Sint Anna Janssen de Jong heeft voor het zuidelijk plandeel een aangepast stedenbouwkundig plan opgesteld. Verkoop van de woningen is in november 2023 gestart. 2b Maaskei-terrein - verkoop De koopovereenkomst is opgesteld en ligt voor interne besluitvorming bij Koraal. Aktepassering gepland in Q1 2024. 3 Chateau Heel Park Het bestemmingsplan dat realisatie van de plandelen ‘Kloosterhof’ (fase 2) en ‘Parkhof’ (fase 3) mogelijk moet maken, is opgesteld en ter inzage gelegd. Er zijn geen zienswijzen ontvangen. Helaas heeft de realisatie van het totale plan voor onbepaalde tijd vertraging opgelopen doordat op 28 december 2023 het Rijksmonument Chateau Heel door een grote brand ernstig is aangetast en grotendeels verloren is gegaan. 4 Raadhuisplein: Wonen-Zuid heeft een principeverzoek ingediend voor de bouw van 7 sociale-huurwoningen aan het noordelijk gedeelte van het Raadhuisplein. De plannen worden nu concreter in detail uitgewerkt.	Er is € 19.000 besteed uit het budget van gebiedsontwikkelingen.

3.6.6 Clauscentrale Maasbracht

Gebiedsontwikkeling Clauscentrale Maasbracht		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
In het onderzoek naar het toekomstperspectief van het Clauscentralegebied en omgeving is in beeld gebracht welke grote energieprojecten (mogelijk) in de toekomst tot 2050 op Maasbracht e.o. af gaan komen en waar ruimte nodig is voor deze projecten. Ook is in beeld gebracht met welke waarden in de leefomgeving rekening moet worden gehouden bij de verdere ontwikkeling van het gebied.	In februari 2023 is de opdracht verstrekt aan de bovengenoemde bureaus. Voor de uitvoering van de opdracht is de volgende planning gehanteerd: Fase 1 – Onderzoek Fase 2 – Ontwikkeling scenario's Fase 3 – Concept eindbeeld (toekomstperspectief) Fase 4 – Detaillering en review Fase 5 – Oplevering onderzoeksrapport. De specialisten van de onderzoeksbureaus hebben ook overleg gevoerd met een begeleidingscommissie van de opdrachtgevers (provincie, gemeente en RWE) en met specialisten van de Rijksoverheid (over de grote projecten van het Rijk zoals Delta Rhine Corridor en VAWOZ) en met Tennet (over de energieprojecten die zich richting op het hoogspanningsnetwerk. De onderzoekers hebben met specialisten van RWE gesproken over de varianten die mogelijk zijn om de Clauscentrale op weg naar 2025 te verduurzamen via het afvangen van CO2 of door om te schakelen naar het gebruik van aardgas. Door een juridisch onderzoeksbureau is in beeld beracht welke wettelijke procedures moeten gaan lopen om de energieprojecten in het toekomstperspectief te realiseren en wie daarvoor initiatiefnemers zal zijn en welke overheid in die procedures bevoegd gezag zal zijn. Zowel in april en november 2023 als in februari 2023 hebben druk bezochte bewonersbijeenkomsten plaatsgevonden en de resultaten van daarvan worden meegewogen bij het definitieve onderzoeksrapport. Ook bestaat voor de bewoners de mogelijkheid om via een speciaal mailadres reacties in te dienen en vindt er sinds november 2023 ook overleg plaats van de gemeente met het bewonersplatform Brachterbeek dat is ingesteld.	De kosten van het onderzoek dat wordt uitgevoerd door vier onderzoeksbureaus worden volledig gedragen door de provincie Limburg. Voor deze bijeenkomsten is in 2023 € 2.300 besteed uit het werkbudget gebiedsontwikkelingen.

3.6.7 Havengebied Maasbracht

Gebiedsontwikkeling havengebied Maasbracht		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
Vastgesteld projectplan (31-01-2023) met de volgende deelprojecten: 1. Realisatie Clean Energy Hub 2. Revitalisering scheepswerf 3. Aanpassing infrastructuur 4. Ontwikkeling locatie Edelzand 5. Realisatie walstroom	1. Realisatie Clean Energy Hub (CEH): Komt op een laag pitje te staan i.v.m. huidige erfpachtconstructie. De op te stellen integrale gebiedsvisie wordt onderlegger bij nieuwe erfpachtcontracten. Revitalisering binnenhaven Maasbracht bv zal, zonder CEF2 subsidie, stappen gaan zetten met betrekking tot de realisering van een CEH, waar weinig investeringen voor nodig zijn. 2. Revitalisering scheepswerf. Loopt conform planning. Bestemmingsplan is eind 2023 ter inzage gelegd en wordt naar verwachting 2024 vast gesteld. 3. Aanpassing infrastructuur: is afhankelijk van realisatie CEH, dus ook op laag pitje 4. Ontwikkeling locatie Edelzand: Zijn wij vooralsnog geen partij in en is voornamelijk afhankelijk van de plannen van de eigenaar van Edelzand 5. Realisatie walstroom: Zijn lid geworden van walstroomcollectief, maar moet ook door RWS en in Blueports-verband worden opgepakt. Daarnaast wordt er een integrale gebiedsvisie opgesteld voor geheel Bunkerhaven en Oude Maas inclusief de landtong. Deze wordt naar verwachting in 2024 vastgesteld.	Er is € 46.700 besteed van het budget gebiedsontwikkelingen.

3.6.8 Centrumvisie Heel

Gebiedsontwikkeling centrumvisie Heel		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wat heeft het gekost?**
1) Het eindproduct 'Centrumvisie Heel' is opgeleverd.	1) Begin 2023 is de Centrumvisie Heel opgeleverd. Bureau Cosi heeft deze als penvoerder vanuit 'de kern Heel' geschreven, de gemeente heeft dit proces gefaciliteerd en betaald.	1) € 20.000 binnen de bestaande budgetten.
2) Er heeft besluitvorming plaatsgevonden over de aanpak van de uitvoering van de centrumvisie.	2) Het college heeft in juli 2023 een projectplan en beleidsplan vastgesteld waarin is vastgelegd hoe de gemeente coördineert dan wel participeert in het uitvoeringstraject.	2) n.v.t.
3) Er is een start gemaakt met het opstellen van een plan voor een nieuw Winkelhart Heel.	3) Er hebben twee brede participatiebijeenkomsten plaatsgevonden en de contouren van een nieuw plan voor het winkelhart in Heel beginnen zich af te tekenen. Het plan zal naar verwachting in juli 2024 voor besluitvorming aan de gemeenteraad kunnen worden voorgelegd.	3) € 53.100, dit is in 2023 gedekt uit het programma Gebiedsontwikkelingen.
	In de loop van 2023 is dit onderwerp onderdeel geworden van het programma gebiedsontwikkelingen.	Vanaf 2024 worden de kosten voor de uitvoering van de projecten uit de centrumvisie Heel betaald uit het programma Gebiedsontwikkelingen.

Totaaloverzicht lasten en baten programma gebiedsontwikkelingen

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
2.4	Economische havens en waterwegen	0	32.000	0	32.000
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	243.497	63.497	64.753	-1.256
8.3	Wonen en bouwen	390.000	1.625.080	227.200	1.397.880
	Totaal lasten	**633.497**	**1.720.577**	**291.953**	**1.428.624**
Baten					
8.3	Wonen en bouwen	0	0	0	0
	Totaal baten	**0**	**0**	**0**	**0**
	Totaal saldo van baten en lasten	**-633.497**	**-1.720.577**	**-291.953**	**1.428.624**

Mutaties reserves

		Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten		0	0	0	0
Baten		590.000	1.103.080	42.145	-1.060.935
Saldo		**590.000**	**1.103.080**	**42.145**	**-1.060.935**

Resultaat programma gebiedsontwikkelingen		**-43.497**	**-617.497**	**-249.808**	**367.689**

Verklaring saldo programma gebiedsontwikkeling		
Kapitaallasten		0
Reserves		0
Verschillen > € 25.000		
	Vakantieparken Heel (budgetoverheveling naar 2024)	90.000
	Gebiedsontwikkelingen algemeen (budgetoverheveling naar 2024)	279.000
Verschillen > € 5.000 en < € 25.000	Diverse	0
Verschillen < € 5.000	Diverse	-1.300
Totaal		**367.700**

Toelichting verschillen > € 25.000

Gebiedsontwikkeling vakantieparken **incidenteel voordeel € 90.000**

Zie beleidsmatige toelichting 3.6.4 Vakantieparken, onderdeel gebiedsontwikkeling vakantieparken. Er wordt voorgesteld om € 90.000 over te hevelen naar 2024, omdat de ontwikkeling van deze vakantieparken.
Daarnaast is er een subsidie aangevraagd en verleend door de Provincie Limburg. Het bedrag (€ 67.500) betreft een voorschot van 90% van de totaal beschikte subsidie van € 75.000 voor de projectperiode 2023 tot en met 2025.
Voor de jaren 2024 en verder is er in totaal € 165.000 beschikbaar.

Gecoördineerde aanpak van gebiedsontwikkelingen **incidenteel voordeel € 279.000**

Zie beleidsmatige toelichting 3.6.1 Gecoördineerde aanpak van gebiedsontwikkelingen. Er wordt voorgesteld om € 279.000 over te hevelen naar 2024 voor de verdere uitvoering van de gebiedsontwikkelingen. In de begroting van 2024 is er € 200.000 weg bezuinigd, waardoor er dan nog € 79.000 resteert na overheveling.

4. Financiële overzichten

4.1 Overzicht programma algemene dekkingsmiddelen

Voor een inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar de paragraaf financiering en de paragraaf 5.7 Lokale heffingen.

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
0.5	Treasury	536.500	688.300	670.627	17.673
0.61	OZB woningen	193.233	212.737	212.748	-11
0.64	Belastingen overig	3.000	108.400	283.577	-175.177
	Totaal lasten	**732.733**	**1.009.437**	**1.166.952**	**-157.515**
Baten					
0.5	Treasury	1.222.279	1.986.847	2.057.713	70.866
0.61	OZB woningen	2.922.475	2.955.475	2.867.149	-88.326
0.62	OZB niet-woningen	1.680.500	2.080.900	2.252.466	171.566
0.64	Belastingen overig	138.924	138.924	131.431	-7.493
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	42.900.722	46.307.230	46.252.593	-54.637
3.4	Economische promotie	881.800	886.291	865.040	-21.251
	Totaal baten	**49.746.700**	**54.355.667**	**54.426.393**	**70.726**
	Totaal saldo van baten en lasten	**49.013.967**	**53.346.230**	**53.259.441**	**-86.789**

Mutaties reserves

		Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten		0	0	0	0
Baten		0	0	0	0
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**

Resultaat programma algemene dekkingsmiddelen		**49.013.967**	**53.346.230**	**53.259.441**	**-86.789**

Verklaring saldo programma algemene dekkingsmiddelen		
Kapitaallasten		0
Reserves		0
Verschillen > € 25.000	Deelneming Enexis	67.300
	Algemene uitkering	-54.600
	Baten onroerendezaakbelasting	83.200
	Baten toeristenbelasting	-50.000
	Forensenbelasting	28.800
	Oninbaar verklaarde debiteuren	-174.600
Verschillen > € 5.000 en < € 25.000	Diverse	11.700
Verschillen < € 5.000	Diverse	1.400
Totaal		**-86.800**

Toelichting verschillen > € 25.000

Algemene uitkering **incidenteel nadeel € 54.600**

Er hebben nog nabetalingen plaatsgevonden over de jaren 2021 en 2022, met een voordeel van € 19.100. Daarnaast hebben er bijstellingen plaatsgevonden op basis van de diverse circulaires in 2023 per saldo voor € 73.700 negatief. De bedragen opgenomen in de begroting zijn hoger dan de werkelijk ontvangen bedragen. Het betreft afrekeningen die hebben plaatsgevonden in de mei-, september-, en decembercirculaire 2023.

Deelneming Enexis **incidenteel voordeel € 67.300**

Het jaarlijks uit te keren dividend door Enexis BV is hoger afgerekend dat het bedrag waarmee in de begroting vooraf was rekening gehouden. Het dividend wordt jaarlijks door Enexis BV vastgesteld en is jaarlijks aan wijziging onderhevig.

Onroerendzaakbelasting (OZB) **incidenteel voordeel € 83.200**

Uit onderstaande tabel blijkt dat er op de onderdelen sprake is van afwijkingen.
OZB gebruikers niet- woningen:
Hierin zijn geen afwijkingen.

OZB eigenaren niet- woningen:
Er is meer OZB eigenaren niet-woningen ontvangen dan begroot.
In 2023 zijn er aanvullende aanslagen voor belastingjaar 2022 en 2023 opgelegd na afronding van gerealiseerde nieuwbouw. Deze aanslagen waren nog niet eerder in de heffing betrokken.

OZB eigenaren woningen:
Op het onderdeel OZB eigenaren woningen blijft de realisatie achter bij de raming. Er heeft eind oktober 2023 een negatieve afrekening over 2022 plaatsgevonden van € 30.000 door vermindering van belastingaanslagen (bezwaren). Dit heeft ook doorwerking op het jaar 2023, waardoor hier ook een vermindering van belastingaanslagen van € 8.000 is. Daarnaast is de waardestijging van de woningen achtergebleven ten opzichte waarbij in de begroting rekening is gehouden op basis van de PMA (Permanente Markt Analyse). Lagere ontvangsten over belastingjaar 2023 zijn € 50.000.

Bedragen x € 1.000	Raming	Realisatie	Verschil
OZB gebruikers niet-woningen	905	904	-1
OZB eigenaren niet-woningen	1.176	1.348	+172
OZB eigenaren woning	2.955	2.867	-88
Totaal	**5.036**	**5.119**	**+83**

Toeristenbelasting **incidenteel nadeel € 50.000**

Een groot deel van de opbrengsten toeristenbelasting worden pas achteraf gefactureerd, in de loop van het nieuwe jaar (2024). Op dit moment is de beste inschatting een opbrengst van € 677.200 waardoor er een incidenteel nadeel van € 50.000 ten opzichte van de begroting 2023 is.

Dit nadeel is gedeeltelijk te verklaren doordat 'het in exploitatie nemen' van accommodaties bij Maasresidence te optimistisch is begroot in de begroting 2023. Indien op een later moment blijkt dat de opbrengst toeristenbelasting afwijkt dan zal deze ter zijner tijd worden bijgesteld in een Prorap in 2024. Eventuele voor- of nadelen zullen dan in 2024 genomen worden.

Forensenbelasting **incidenteel voordeel € 28.800**

De opbrengsten uit forensenbelasting zijn € 28.800 hoger dan vooraf begroot. Deze afwijking is te verklaren door aanvullende aanslagen die zijn opgelegd over 2023 na een volledigheidscontrole in het najaar van 2023.
Er zijn aanvullende aanslagen forensenbelasting opgelegd in een van de vakantieparken.

Dubieuze debiteuren **incidenteel nadeel € 174.600**

De omvang van de voorziening dubieuze debiteuren moet in samenhang worden bezien met de balanspost debiteuren en de daaraan gekoppelde opbrengsten. De geraamde storting in de voorziening dubieuze debiteuren bedroeg € 105.400. De werkelijk gerealiseerde storting bedraagt €280.000. Dit betekent een nadeel van € 174.600. De hogere storting is het gevolg van zes nieuwe dwangsommen voor onrechtmatige bewoning op vakantieparken die zijn toegevoegd aan deze voorziening. In het programma Overhead is een extra opbrengst van opgelegde dwangsommen van € 153.400 verantwoord die wordt gebruikt om dit incidentele nadeel af te dekken.

People
17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN
Een veilige en rechtvaardige samenleving
Samen maken we Maasgouw.
Global Goals gemeente

4.2 Overzicht programma overhead

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
0.4	Overhead	10.982.129	12.073.328	12.133.849	-60.521
	Totaal lasten	**10.982.129**	**12.073.328**	**12.133.849**	**-60.521**
Baten					
0.4	Overhead	245.300	412.800	654.152	241.352
	Totaal baten	**245.300**	**412.800**	**654.152**	**241.352**
	Totaal saldo van baten en lasten	**-10.736.829**	**-11.660.528**	**-11.479.697**	**180.831**

Mutaties reserves

		Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten		400.000	400.000	400.000	0
Baten		758.003	555.013	615.878	60.865
Saldo		**358.003**	**155.013**	**215.878**	**60.865**

Resultaat programma overhead		**-10.378.826**	**-11.505.515**	**-11.263.819**	**241.696**

Realisatie programma overhead 2023	
Ondernemingsraad + Commissies + Contributies	158.800
Organisatie Ontwikkeling	2.500
Salariskosten afd. hoofden, teamleiders, ondersteunde diensten en staf	3.770.000
Tijdelijk personeel (indirect) (1)	1.245.400
Overige personeelslasten (opleidingskosten, reis- en verblijfskosten e.d.)	542.300
Huisvestingskosten en tractiekosten (2)	1.083.800
Overige algemene kosten (3)	214.400
ICT (4)	647.900
MER Bedrijfsvoering	3.814.600
Totaal overhead	**11.479.700**
Dekking (incidenteel) Reserve Claims: Tijdelijk personeel (1)	88.900
Dekking (structureel) div. reserves dekking kapitaallasten t.b.v. overhead (2)	377.100
Dekking (incidenteel) Reserve Claims: Overige algemene kosten (3)	9.400
Dekking (incidenteel) Reserve Claims: ICT (4)	36.600
Mutaties (incidenteel) Reserve Voormalig personeel	-296.100
Totaal overhead 2023 ten laste van exploitatie	**11.263.800**

Verklaring saldo programma overhead		
Kapitaallasten		0
Reserves	Onttrekking reserve voormalig personeel (zie paragraaf 5.4 Bedrijfsvoering)	103.900
Verschillen > € 25.000	Personeel/toevoeging aan voorziening verlofsparen	-47.000
	Overige personeelslasten	-180.200
	Salariskosten overhead	42.800
	Tijdelijk personeel (€89.600 budgetoverheveling naar 2024)	97.300
	Gegevensveiligheid	43.500
	Dwangsommen onrechtmatige bewoning	153.400
	ICT: Onderhoud software (€9.000 budgetoverheveling naar 2024)	30.200
Verschillen > € 5.000 en < € 25.000	Diverse	-26.500
Verschillen < € 5.000	Diverse	24.300
Totaal		**241.700**

Toelichting verschillen > € 25.000

Personeel/ toevoeging aan voorziening verlofsparen **incidenteel nadeel € 47.000**

Zie paragraaf 5.4 Bedrijfsvoering, onderdeel personeelsbudget. Het betreft de voorziening verlofsparen € 26.500 en voorziening overmatige verlofsaldi € 20.500.

Overige personeelslasten **incidenteel nadeel € 180.200**

Zie paragraaf 5.4 Bedrijfsvoering, onderdeel personeelsbudget.

Salariskosten overhead **incidenteel voordeel € 42.800**

Zie paragraaf 5.4 Bedrijfsvoering, onderdeel personeelsbudget. Doordat vacatures later zijn ingevuld is er budgettaire voordeel ontstaan in de overhead.

Tijdelijk personeel **incidenteel voordeel € 97.400**

Zie paragraaf 5.4 Bedrijfsvoering, onderdeel personeelsbudget. Er wordt voorgesteld om € 89.600 over te hevelen naar 2024, € 55.000 voor een communicatiemedewerker duurzaamheid en € 34.600 voor dienstverlening.

Gegevensveiligheid **incidenteel voordeel € 43.500**

In 2023 is voor Gegevensveiligheid een bedrag van € 74.800 begroot. Van dit bedrag is € 31.300 werkelijk gerealiseerd, wat betekent dat er een resterend bedrag staat van € 43.500.

In 2023 is de Chief Information Security Officer (CISO)- rol niet ingevuld. Door het ontbreken van vast invulling van de CISO rol en de hoge werkdruk van de Privacy Officer (PO), is in overleg met het MT reeds in 2022 besloten om de ontwikkeling van het programma gegevensveiligheid (tijdelijk) stop te zetten. De focus lag op wettelijke verplichtingen. Deze wettelijke verplichtingen zijn grotendeels uitgevoerd door onder andere het uitvoeren van Data protection impact assesment (DPIA) op de verwerkingen van persoonsgegevens binnen diverse teams van de gemeente. Hiervoor was een deel van het budget gereserveerd. Enkele DPIA's zijn helaas niet uitgevoerd door uitstel van Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (WAMS). Deze wet en de daaruit vloeiende aanpak is ook belangrijk voor het domein Openbare Orde en Veiligheid en de samenwerkende, gegevens delende aanpak. Daardoor zijn ook de DPIA's voor team OOV uitgesteld.

Daarnaast worden de kosten voor de Eenduidige Normatiek Single Information Audit **(**ENSIA) vanaf 2023 niet meer bekostigd uit dit budget maar worden deze kosten meegenomen in het UP.

Omdat de verwachting is dat in 2024 wel alle beoogde activiteiten gaan plaatsvinden en het daarvoor reeds begrote bedrag voldoende is, kan het resterende budget van € 43.500 vrijvallen ten gunste van het resultaat 2023.

Dwangsom onrechtmatige bewoning **incidenteel voordeel € 153.400**

Het begrote bedrag aan te ontvangen dwangsommen in verband met handhavingsactiviteiten bedroeg € 30.200. Dit bedrag was gebaseerd op de stand van zaken ten tijden van de 2e Prorap 2023. Na de 2e Prorap zijn nog zes nieuwe dwangsommen opgelegd ten bedrage van totaal € 153.000. Eén dwangsom is als oninbaar aangemerkt. Echter de looptijd voor deze aflossingen is vaak lang. We ontvangen nu een maandelijkse aflossing maar het is dus zeer onzeker of deze dwangsommen wel volledig zullen worden afgelost en daarom zijn deze als volledig dubieus opgenomen. De voorziening dubieuze debiteuren is aangevuld met eenmalige extra storting van € 174.600. Dit voordeel van €153.400 is ingezet om eenmalige storting in de voorziening dubieuze debiteuren af te dekken.

Onderhoud software **incidenteel voordeel € 30.200**

Het incidentele voordeel van € 30.200 is toegelicht onder de beleidsmatige toelichting programma 3.2.1 Dienstverlening in twee aparte documenten: Aanschaf persoonlijke internetpagina PIP (berichten in JOIN) en Aanschaf e-dienst huwelijk-geregistreerd partnerschap.

4.3 Overzicht programma vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 zijn overheidsondernemingen, zoals gemeenten, provincies en waterschappen, belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

In 2016 zijn voor het eerst de activiteiten van de gemeente geclusterd voor de vennootschapsbelasting. De meest risicovolle clusters zijn nader onderzocht. Vastgesteld is dat de diverse clusters niet door de ondernemingspoort komen. Bijzondere aandacht is besteed aan het cluster grondexploitatie. In samenwerking met een extern adviesbureau zijn de grondexploitaties 2016 tot en met 2018 fiscaal doorgelicht. Hieruit is gebleken dat de grondexploitaties niet voldoen aan de ondernemingstoets en derhalve niet vpb-plichtig zijn. Dit heeft ertoe geleid dat er over de jaren 2016 tot en met 2018 nihil aangiften zijn gedaan voor de vennootschapsbelasting. Van de belastingdienst is bericht ontvangen dat er over voornoemde jaren geen aanslag wordt opgelegd. Tevens is aangegeven dat de gemeente geen aangifte vpb over het jaar 2019 en verder hoeft in te dienen, tenzij sprake is van veranderde omstandigheden.

In maart 2023 is de fiscale positie van de grondexploitaties opnieuw in beeld gebracht. Ook hieruit is gebleken dat de gemeentelijke grondexploitaties niet door de ondernemingspoort komen en derhalve niet belast zijn met vennootschapsbelasting.

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
	Totaal lasten	**0**	**0**	**0**	**0**
Baten					
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
	Totaal baten	**0**	**0**	**0**	**0**
	Totaal saldo van baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**

Mutaties reserves

		Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten		0	0		0
Baten			0		0
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**

Resultaat programma vennootschapsbelasting		**0**	**0**	**0**	**0**

4.4 Overzicht programma onvoorzien

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
0.8	Overige baten en lasten	696.037	0	-290	290
	Totaal lasten	**696.037**	**0**	**-290**	**290**
Baten					
0.8	Overige baten en lasten	0	0	5.852	5.852
	Totaal baten	**0**	**0**	**5.852**	**5.852**
	Totaal saldo van baten en lasten	**-696.037**	**0**	**6.142**	**6.142**

Mutaties reserves

		Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten		0	0	0	0
Baten		0	1.450.723	1.450.723	0
Saldo		**0**	**1.450.723**	**1.450.723**	**0**

Resultaat Onvoorzien		**-696.037**	**1.450.723**	**1.456.865**	**6.142**

Verklaring saldo programma Onvoorzien		
Kapitaallasten		0
Reserves		0
Verschillen > € 25.000		0
Verschillen > € 5.000 en < € 25.000	Diverse	6.100
Verschillen < € 5.000	Diverse	0
Totaal		**6.100**

GEMEENTE
MAASGOUW

4.5 Overzicht loon- en prijsindexaties 2023-2026

In de begrotingen van gemeente Maasgouw van voor het jaar 2023 werd in principe als uitgangspunt gehanteerd dat er geen rekening werd gehouden met indexeringen van budgetten als gevolgd van inflatie. Alleen indien er sprake was van contractuele overeenkomsten werd indexering wel toegepast.

Vanaf het 2e kwartaal 2022 is er sprake van substantiële prijsstijgingen. De eerste doorwerkingen van deze hoge inflatiepercentages zijn in de 1e prorap 2022 financieel vertaald waarbij toen tevens de kanttekening werd geplaatst dat de loon- en prijsstijgingen zich mogelijk nog verder zouden ontwikkelingen.

Gezien de substantiële budgettaire effecten zijn in de begroting 2023 onderstaande loon- en prijsindexaties 2023-2023 opgenomen.

bedragen x € 1	2023	2024	2025	2026
Cao personeel 2023	560.000	560.000	560.000	560.000
Tijdelijk personeel	50.000	50.000	50.000	50.000
Opleidingsbudget	18.000	18.000	18.000	18.000
Wmo budgetten	120.000	120.000	120.000	120.000
Diverse subsidies sociaal domein	5.000	5.000	5.000	5.000
Jeugdzorg budgetten	385.000	385.000	385.000	385.000
Wegen	291.100	286.100	291.100	331.100
Groen	60.000	60.000	60.000	60.000
Energiekosten	420.000	420.000	-	-
Totaal	**1.909.100**	**1.904.100**	**1.489.100**	**1.529.100**

Nu het jaar 2023 verstreken is vergelijken wij de raming 2023 met de realisatie 2023.

Hfst	*bedragen x € 1*	Raming 2023	Realisatie 2023	Pagina
3.1.5	Cao personeel 2023	560.000	560.000	19
3.1.5	Tijdelijk personeel	50.000	50.000	nvt
3.1.5	Opleidingsbudget	18.000	18.000	nvt
3.3.3	Wmo budgetten	120.000	120.000	38
3.3.6	Diverse subsidies sociaal domein	5.000	5.000	46
3.3.7	Jeugdzorg budgetten	385.000	385.000	49
3.4.1	Wegen	291.100	291.100	62
3.4.1	Groen	60.000	60.000	62
3.4.1	Energiekosten	420.000	293.400	63
	Totaal	**1.909.100**	**1.782.500**	

5. Paragrafen inzake de financiële positie

In dit hoofdstuk zijn de paragrafen opgenomen waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd voor ‘beheersmatige aspecten’. Het doel van deze paragrafen is om onderwerpen die verspreid in de jaarstukken staan, gebundeld weer te geven. De hieronder genoemde paragrafen zijn opgenomen in het jaarverslag 2023.

Weerstandsvermogen & risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico’s. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt de financiële positie beschreven. Dit is belangrijk voor wanneer zich financiële tegenvallers voordoen.

Onderhoud kapitaalgoederen

Dit onderdeel gaat met name in op de onderhoudstoestand en de kosten van wegen, riolering, gebouwen, kunstwerken en dergelijke. Een goed overzicht is belangrijk voor een juist inzicht in de financiële positie.

Financiering

De financieringsparagraaf is sinds 2001 een verplichte paragraaf bij de programmabegroting en het jaarverslag. De paragraaf geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering is nodig voor het verwezenlijken van de taken van gemeenten. De bedrijfsvoeringparagraaf moet inzicht geven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens over de bedrijfsvoering; met het oog op het uitvoeren van de activiteiten binnen de programma’s en met het oog op de continuïteit van de gemeente. Onderdelen van onze bedrijfsvoering zijn vanaf 1 juli 2017 ondergebracht in het Servicecentrum MER. Het betreft personeel & organisatie, financiën, documentaire informatievoorziening en informatisering en automatisering.

Verbonden partijen

De paragraaf verbonden partijen moet inzicht geven in de relaties van de gemeente in derde rechtspersonen, waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en waarmee financiële belangen gemoeid zijn. Verbonden partijen zijn een manier om een bepaald beleidsvoornemen uit te voeren; het aangaan van verbonden partijen komt altijd voort uit het publiek belang. Gezien de veelheid aan verbonden partijen en hun financiële en bestuurlijke belang is het voor het inzicht van de raad belangrijk dat de relatie tussen verbonden partijen en het publieke belang aan worden gegeven. Daarbij wordt apart stilgestaan bij de voornemens van verbonden partijen.

Grondbeleid

De hoofdlijnen van het grondbeleid komen in deze paragraaf aan de orde. De paragraaf grondbeleid geeft de visie op het grondbeleid in relatie tot de uitvoering van de doelstellingen zoals opgenomen in de gebiedsontwikkelingen. Via grondbeleid kan een nadere invulling aan het uitvoeren van bepaalde beleidsvoornemens worden gegeven. Gedacht kan worden aan volkshuisvesting. Gezien het financiële belang van grondbeleid is een overzicht van het grondbeleid noodzakelijk voor de raad.

Lokale heffingen

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op de belastingen en op de heffingen. De paragraaf bevat de uitgangspunten voor het tarievenbeleid en geeft op hoofdlijnen een overzicht van alle gemeentelijke belastingen en leges. Ook wordt er inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de leges en het kwijtscheldingsbeleid.

Openbaarheid
Vanaf 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) gedeeltelijk in werking getreden. De Woo bevat een algemene zorgplicht om documenten in goede, geordende en toegankelijke staat te houden, en bepaalt dat er in de begroting en in de jaarlijkse verantwoording van elke gemeente een openbaarheidsparagraaf moet worden opgenomen

Rechtmatigheidsverklaring
Met ingang van boekjaar 2023 verklaart het college dat zij rechtmatig heeft gehandeld. Dit rechtmatig handelen bestaat uit 3 deelaspecten:

1. Het voorwaardencriterium
   Alle financiële beheershandelingen zijn verricht in overeenstemming met wet- en regelgeving.
2. Het begrotingscriterium
   Alle lasten in het begrotingsjaar vallen binnen de begroting zoals door de gemeenteraad is goedgekeurd.
3. Het Misbruik & oneigenlijk gebruik (M&O) criterium
   Het college heeft voldoende waarborgen genomen om te voorkomen dat als gevolg van misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen is verleend of een te laag dan wel geen bedrag aan heffingen aan de gemeente is betaald.

Vluchtelingen
Bij de opmaak van de Programmabegroting 2023 (zomer 2022) is voor het eerst de paragraaf crisis Oekraïne opgenomen. Na verloop van tijd is gebleken dat deze benaming niet de hele lading dekt van alle onderwerpen en werkzaamheden die worden uitgevoerd. De nieuwe naam voor deze paragraaf is: Vluchtelingen.

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing stellen we vast of de financiële positie van Maasgouw robuust genoeg is om onvoorziene tegenvallers op te vangen. Om dat te bepalen zijn twee componenten belangrijk:

1. De risico's die we als gemeente lopen. Een aantal risico's zijn afgedekt door verzekeringen af te sluiten en door samen te werken met andere partijen (risicodeling). De risico's die niet te verzekeren zijn of verbonden zijn aan de maatschappelijke doelen die we als Maasgouw willen realiseren, moeten we in kaart brengen, proberen te verkleinen en goed bewaken.
2. De 'weerstandscapaciteit' (buffer) die er is om de resterende risico's op te vangen. De weerstands-capaciteit zijn de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om deze niet begrote risico's te ondervangen.

Deze twee begrippen geven in essentie het begrip 'risicomanagement' weer. Een aantal risico's dekken we af met beheersmaatregelen. Voor de overblijvende risico's geven we inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om de financiële en niet-financiële gevolgen van risico's op te vangen. Ook geven we inzicht in de financiële buffer die we daarvoor nodig en beschikbaar hebben.

De paragraaf is als volgt opgebouwd: eerst gaan we in op het bestaand beleid rondom weerstandsvermogen; daarna wordt de weerstandscapaciteit geïnventariseerd en dan komen de risico's aan bod.
Op basis hiervan wordt de weerstandsratio bepaald.

Beleid

In de raad van 23 februari 2021 is de beleidsnota Risicomanagement & Weerstandsvermogen 2021-2024 (verder Nota R&W) vastgesteld. Dit betekent dus ook dat gehanteerde normen van de Nota R&W 2021-2024 als toetsingskader in deze jaarrekening 2023 worden gehanteerd. In de Nota R&W zijn o.a. kaders gesteld met betrekking tot:

- Te onderkennen risico's (alleen negatieve, financieel kwantificeerbare risico's onderkennen)
- Rapportage van risico's in de P&C-documenten (alleen risico's met een score >10 o.b.v. kans x impact). Daarbij richten we ons niet alleen op de risicosignalering van de interne organisatie, maar ook van de risico's bij onze verbonden partijen.
- Berekening van de incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Daarbij wordt de incidentele weerstandscapaciteit berekend exclusief stille reserves. De structurele weerstandscapaciteit wordt met name bepaald door de onbenutte belastingcapaciteit en de begrotingsruimte.
- Het onderscheiden van een incidentele en een structurele weerstandsratio. Zowel voor de incidentele als voor de structurele variant wordt een ratio nagestreefd van tenminste 1, waarbij we een signaleringsfunctie inbouwen vanaf 2.

Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Het is relevant om onderscheid te maken tussen incidenteel weerstandsvermogen dat beschikbaar is (voor incidentele tegenvallers op te vangen) en weerstandsvermogen met een structureel karakter.
Uit de tabellen is te herleiden uit welke componenten dat de incidentele en structurele weerstandscapaciteit zijn opgebouwd.

Onderdelen incidentele Weerstandscapaciteit	Omschrijving	€
Algemene reserve Vrij aanwendbare deel	Dit zijn vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken. Algemene reserve per 31-12-2023 exclusief bestaande claims.	27.051.400
Bestemmingsreserves Vrij aanwendbare deel	Dit zijn reserves waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft gegeven en waarvan de bestemming nog kan wijzigen. Dit heeft dan wel gevolgen voor het budget en de financiering. Concreet betreft het saldo de reserve Ontwikkelbedrijf per 31-12-2023.	789.200
Totaal incidentele weerstandscapaciteit		**27.840.600**

Onderdelen structurele Weerstandscapaciteit	Omschrijving	€
Begrotingsruimte	Dit is de ruimte die ombuigingen op de korte (en lange) termijn mogelijk maakt. Per medio maart 2024 is het actuele structurele begrotingssaldo 2026 negatief. Het tekort wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de teruglopende algemene uitkering uit het gemeentefonds m.i.v. 2026, hogere loonkosten a.g.v. cao, indexering, hogere bijdragen aan verbonden partijen (SC MER, BsGW) en ruimtevragend beleid (BOA-capaciteit). In het structurele begrotingssaldo 2024 e.v. jaren zijn tevens een aantal substantiële structurele taakstellingen heroverweging bestaand beleid opgenomen. In afwachting van de Meicirculaire 2024 en de op te stellen begroting 2025-2028 wordt de begrotingsruimte vooralsnog op nihil gesteld.	0
Onvoorziene uitgaven	Deze post creëren we om middelen te hebben om nieuwe beleidsinitiatieven (incidenteel of structureel) te bekostigen of om onvoorzienbare, onontkoombare, onuitstelbare tegenvallers op te vangen. Voor incidentele uitgaven is € 25.000 beschikbaar.	25.000
Onbenutte belastingcapaciteit	Dit zijn inkomsten die nog niet gemaximeerd of kostendekkend zijn. De tarieven voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn al kostendekkend. Dit betreft alleen de onroerende zaakbelastingen.	2.425.000
Totaal structurele weerstandscapaciteit		**2.450.000**

Inventarisatie risico's

Een risico is de kans dat een gebeurtenis optreedt, met een (negatief) gevolg voor de betrokkene.
We onderscheiden de volgende soorten risico's:

Risicocategorieën
1. Budgettaire risico's; dit zijn risico's die o.a. voortvloeien uit het eigen beleid, uit het beleid van een hogere overheid of uit samenwerking met andere instanties. 2. Risico's op eigendommen; dit zijn bijvoorbeeld risico's als ontvreemding, schade door brand, storm en water, maar ook risico's die voortvloeien uit niet bijgestelde onderhouds- en beheerplannen. 3. Risico's die samenhangen met de bedrijfsvoering; hiermee bedoelen we de informatievoorziening, de administratieve organisatie en de interne controle. 4. Overige risico's; dit zijn risico's als imago, politiek, strategie, veiligheid, aansprakelijkheid-stelling, milieu en Arbo.

In de Nota R&W is als kader gesteld om alleen financiële negatieve risico's te kwantificeren; het betreft de risico's uit categorie 1 van bovenstaand overzicht. Kwantificering wordt toegepast door de kans te vermenigvuldigen met de financiële impact.

Enkele uitgangspunten bij de inventarisatie van risico's

- We pretenderen niet volledig te zijn. Het is van belang om de belangrijke risico's te signaleren, deze proberen te verminderen en te monitoren. Risico's kunnen een belangrijk afwegingscriterium zijn om tot een goed besluit te komen.
- De financiële risico's zijn geclassificeerd.
  Daarnaast worden een aantal kans-klassen onderscheiden om gradaties aan te brengen in risico's. In beleidskader 3 van de nota R&W is op basis van kans x risico een risicomatrix opgesteld.

  Deze ziet er als volgt uit:

Risico in € → / Kans ↓			1	2	3	4	5
			x< €25.000	€ 25.000 < x > €100.000	€ 100.000 < x > €500.000	€ 500.000 < x > €1.000.000	x> € 1.000.000
5	Zeer groot	80-99 %	5	10	15	20	25
4	Groot	60-80 %	4	8	12	16	20
3	50/50	40-60 %	3	6	9	12	15
2	Klein	20-40 %	2	4	6	8	10
1	Zeer klein	1-20 %	1	2	3	4	5

Tabel 2: risicokaart (scores)

Aan de risicomatrix is een rapportagestructuur gekoppeld, waarbij het principe is gehanteerd dat risico's met een score van 10 en hoger via de P&C-cyclus aan de raad worden gerapporteerd via een toelichting.

Voor de risico's met een lagere score wordt volstaan met benoeming van het risico en het bedrag o.b.v. kans x impact. Een verdere specificatie is op basis van het risicoregister beschikbaar.

Risico's met incidentele financiële impact

Omschrijving	Kans-klasse	Risico-klasse	Risico-score	Kans x Fin. impact	Toelichting
Informatiebeveiliging	4	4	**16**	€ 350.000	De AVG en vereisten m.b.t. informatieveiligheid leidt tot aanscherping in accountability, dus aantoonbaar in control zijn, en handhaving bij de verwerking van (persoons-)gegevens. Binnen de teams is er nog niet voldoende inzicht in de risico's die wij lopen t.a.v. de kritieke processen, informatie-systemen en verwerking van persoonsgegevens (AVG) vanuit het oogpunt van gegevensveiligheid. Dit komt omdat er op teamniveau nog geen (volledige) BIO GAP risico-analyse heeft plaatsgevonden. Hierdoor is er onvoldoende zicht of we voldoende maatregelen hebben genomen, én kan er geen weloverwogen risicoafweging plaatsvinden. Vanaf najaar 2021 is gestart met het in kaart brengen van kritieke processen, informatie-systemen en persoonsgegevens per team. Na deze inventarisatie kunnen risico's vervolgens worden gemanaged. Dit is een continu proces, maar is nu nog onvoldoende geborgd. Het programma digitale weerbaarheid is door verloop van medewerkers en capaciteitsgebrek uitgesteld. De directe impact van een datalek, hack en/of boete vanuit de AP en daaruit voortvloeiende gevolgschade kan grote gevolgen hebben voor de continuïteit van de bedrijfsvoering en vertrouwelijkheid van informatie waarbij grote groepen mensen geraakt kunnen worden. Daarbij speelt de mate van verwijtbaarheid en getroffen beheersmaatregelen een belangrijke rol. Het financieel (niet-verzekerbare) risico wordt geschat op > € 500.000, met kansklasse 4 (70%).
	4	3	**12**	€ 140.000	De bouw van het Cultuurhuis en de verbouwing/uitbreiding van sporthal "De Tump" in Wessem verlopen voorspoedig. Aandachtspunt is energieaansluiting. Voor Sporthal de Tump is dit geen probleem als de huidige aansluiting verzwaard kan worden. Van deze

					zijde van Enexis is geen bezwaar. Bij het cultuurhuis is een aanzienlijk zwaardere aansluiting nodig. Hierover is overleg met Enexis welke mogelijkheden er zijn om de huidige aansluiting te verzwaren. Mocht het niet mogelijk zijn om de beschikbare capaciteit te verhuizen en/of te verzwaren naar de nieuwe accommodatie dan is het alternatief om te werken met een accubatterij. Bijkomend voordeel van het gebruik van een accubatterij is dat zonne-energie opgeslagen wordt en tegen een lager tarief stroom beschikbaar hebben. Feit blijft dat de kosten die gemoeid zijn met een accubatterij (nog niet) terug te verdienen zijn. De kosten van een accubatterij van die orde bedragen ongeveer € 200.000. Naar verwachting kunnen deze kosten niet helemaal opgelost worden binnen de financiële reikwijdte van dit project. Na afronding van het project kan pas de financiële balans worden opgemaakt en zal pas blijken hoeveel t.l.v. gebracht kan worden van het project. Voor nu moeten we uitgaan van een investering van € 200.000. De kans dat zich dit voordoet wordt ingeschat op 70%.
Afwikkeling FLO-gelden VRLN	4	2	**8**	€ 70.000	Bij de overgang van het brandweer-district Roermond naar de Veiligheidsregio VRLN is de afspraak gemaakt dat er nog een afwikkeling komt t.a.v. de FLO-gelden. Brandweerlieden kunnen met functioneel leeftijdsontslag (FLO). Maar door wettelijke maatregelen, verschuiving AOW-leeftijd en fiscale boetes bij vroegtijdig stoppen, dient de juiste hoogte van dit bedrag nog bepaald te worden. Besluitvorming van het onderbrengen van deze FLO kosten binnen de VRLN is per 1 januari 2025 voorzien. Dan vervalt dit risico en is de VRLN zelf de drager van de FLO kosten. Het max. risico wordt

					ingeschat op € 100.000.
Tekort op BUIG-inkomsten	3	2	**6**	€ 120.000	T.a.v. BUIG-uitkeringen was er sprake van een hoog financieel risico. Inmiddels is op basis van de jaarcijfers 2023 en de definitieve BUIG-beschikking, én het structureel bijgeraamde budget in de 2e prorap 2023 (á € 400.000) het financieel risico behoorlijk verminderd. Een restanttekort kan mogelijk deels worden opgevangen door de vangnetregeling die in 2024 wordt aangevraagd. Echter deze compensatie wordt pas op zijn vroegst in 2025 uitgekeerd (mits toegekend). Daarom is dit niet meegenomen in het bepalen van het risicobedrag. Het financieel risico wordt geschat op € 300.000. De kansklasse is ingeschat op 2 (40%).
Obligatieportefeuille	1	4	**4**	€ 25.000	Waarde obligatieportefeuille eind 2023 € 8,4 mln. Er bestaat een zeer kleine kans (10%) dat hoofdsom belegde obligaties niet wordt terugontvangen. ASR Vermogensbeheer monitort de ontwikkelingen. Max. risico wordt ingeschat op € 250.000.
Rioolheffing bezwaarschrift	1	3	**3**	€ 46.000	Bezwaarschrift Woningcorporatie tegen kostendekkendheid rioolheffing 2014 – 2018. Op 24-12-2021 is het bezwaar door de Rechtbank ongegrond verklaard. Op 10-02-2022 is door de woningcorporatie hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak. De uitspraak van het hoger beroep is al enkele malen uitgesteld en wordt uiterlijk 8-5-2024 verwacht. Max. risico € 460.000. Risicoklasse wordt ingeschat op 1 (zeer klein; 10% kans).
Aanbesteding softwarepakketten	1	3	**3**	PM	Bestaande contracten met diverse softwareleveranciers worden vanwege complexe inrichting van ICT-infrastructuur verlengd omdat het niet mogelijk is om e.e.a. als vervangbaar systeem te zien. Aanbesteding van deze dienstverlening is uit oogpunt van doelmatigheid en doeltreffendheid niet direct te realiseren omdat continuïteit van geautomatiseerde gegevensverwerking gewaarborgd moet blijven.
TOTAAL risico's incidenteel				**€ 751.000**	

Risico's met structurele financiële impact

Omschrijving	Kans-klasse	Risico-klasse	Risico-score	Kans x Fin. impact	Toelichting
Herstel(plan) Mutsaersstichting	5	3	**15**	€ 315.000	Er is sprake van een financieel zorgelijke situatie bij de Mutsaersstichting waarvan Maasgouw diensten i.h.k.v. jeugdzorg afneemt. Inmiddels is een meerjaren-herstelplan opgesteld. Deze zal naar verwachting in medio 2024 bestuurlijk worden vastgesteld. Voorwaarden echter is dat alle 14 deelnemende gemeente alsmede de bevoegde autoriteiten instemmen met het herstelplan. In het herstelplan wordt steun gevraagd aan de 14 deelnemende gemeenten voor tenminste € 11 mln, waarvan € 7,1 mln in 2024. Afhankelijk van de gekozen verdeelsleutel zal het aandeel Maasgouw naar verwachting maximaal € 350.000 in 2024 en € 150.000 in 2025. Het is nog niet bekend in welke mate er sprake is van een financiële (structurele) doorwerking voor 2026 e.v. De kans wordt geschat op 90%.
Jeugdzorg Arbitrage VNG	3	4	**12**	€ 450.000	De Hervormingsagenda Jeugd komt voort uit bestuurlijke afspraken die VNG en Rijk op 2-6-2021 over jeugdhulp hebben gemaakt. De Hervormingsagenda is medio 2023 door allen partijen vastgesteld en vervolgens ingediend bij de Tweede Kamer. De Hervormingsagenda bevat een groot pakket maatregelen om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Er zal structureel worden geïnvesteerd in de landelijke kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp. Echter dit moet ook leiden tot een bezuiniging. Hierbij is de uitspraak van de Commissie van Wijzen het uitgangspunt. Van de bezuiniging van € 1 mld op rijksniveau is erkend dat € 650 mln onderbouwd en mogelijk haalbaar is vanaf 2026 voor Maasgouw ca. € 650.000). Van de € 1 mld is de overige € 380 mln nog met onzekerheden omgeven en is nog geen uitsluitsel of en hoe deze bezuiniging gerealiseerd wordt. Om de bezuinigingen in jeugdzorg te kunnen waarmaken, zullen komende jaren flinke investeringen c.q.

					transitiekosten moeten worden gemaakt. Voor een deel van deze transitiekosten en investeringen verloopt financiering via het gemeentefonds (voor Maasgouw ca. € 172.000). Per saldo betreft het hier dus een besparing van € 478.000, plus de onzekerheid rondom de € 380 mln (ongeveer € 380.000 aandeel Maasgouw). Het maximale risico is dat meerjarig geen rijkscompensatie van kosten jeugdzorg volgt en/of de gestelde bezuiniging door de gemeente Maasgouw niet (tijdig) gerealiseerd wordt (terwijl deze besparing wel reeds is ingeboekt). De aframing van ingeboekte rijkscompensatie bedraagt dan afgerond € 900.000. De kans wordt geschat op 50%.
Regionale RUD-vorming	4	3	**12**	€ 140.000	Op 28-3-2024 heeft het AB van RUD Limburg Noord ingestemd met het plan van aanpak en advies om te komen tot een robuuste Omgevingsdienst voor Noord- en Midden-Limburg. Dit besluit betekent dat we de komende 2 jaar toewerken naar een regionale en robuuste OD voor onze regio. De planning is erop gericht om vóór 1-4-2026 te voldoen aan de criteria die waaraan alle OD's moeten voldoen om taken op gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving professioneel uit te voeren. Dit betekent dat de huidige netwerkorganisatie omgevormd wordt tot een fysieke OD. In het plan van aanpak wordt inzicht gegeven in de kansen en risico's incl. beheers-maatregelen die tijdens de uitvoering van het plan van aanpak spelen. De incidentele kosten voor de periode 2024-2027 worden geraamd op € 3,3 mln., waarvan Maasgouws aandeel ruim € 200k. De structurele kosten per gemeente zullen zeer waarschijnlijk hoger uitkomen na overdracht van taken en formatie naar de RUD. Dit is afhankelijk van door gemeenten te maken keuzes in VTH beleid, benodigde overhead en invulling van robuustheidseisen.
Algemene uitkering	4	3	**12**	PM	Met de huidige trap-op-trap-af-systematiek krijgen gemeenten voor de hogere groei van hun zorgkosten een hoger accres, omdat de zorgkosten op de rijksbegroting ook

					een hogere groei kennen. Met de overstap voor de normering naar de nominale ontwikkeling bbp, valt dit weg. De (potentiële) reële groei van het bbp (dus geschoond voor inflatie) bedraagt de komende kabinetsperiode gemiddeld 1,5%, terwijl het aantal ouderen door vergrijzing (67+) met gemiddeld 2,48% per jaar (bron: CBS) toeneemt en de reële lonen de komende jaren met gemiddeld 2,12% per jaar (bron: MEV 2024) stijgen. De reële groei van de gemeentelijke zorgkosten die uit het gemeentefonds worden betaald, ligt daarmee veel hoger.
Onderhoud bruggen / gebouwen	3	3	**9**	€ 250.000	Er is een MOP opgesteld voor bruggen en gebouwen. Kosten van groot onderhoud dienen afgedekt te worden door een toereikende voorziening. Het in december 2020 vastgestelde beheerplan heeft een horizon van 4 jaar: 2021-2024. Het onderliggende MOP is opgesteld voor een periode van 10 jaar. M.n. in de jaren na 2024 zijn een groot aantal vervangingsinvesteringen groot onderhoud aan de orde. Het risico op een jaarlijks hogere toekomstige bijstorting bedraagt € 500.000. De komende jaren wordt bekeken hoe de werkelijke kosten zich ontwikkelen t.o.v. het MOP. De kans wordt op 50% geschat.
WMO abonnementstarief	3	3	**9**	€ 125.000	Er is een besparing ingeboekt als gevolg van verhoging van het WMO brede abonnementstarief per 2026. Het is de bedoeling dat de eigen bijdrage weer inkomensafhankelijk wordt. Het is echter door twee facetten onzeker of dit ook tot hogere inkomsten en afname van WMO gebruik leidt. Met name door de val van het kabinet is onzeker of de eigenbijdrage daadwerkelijk wordt aangepast. Daarnaast wordt er een afname van WMO-middelen gebruik verwacht (met name bij de hulp bij het huishouden) maar moet de tijd uitwijzen of er daadwerkelijk een afname komt. Het risico bedraagt ca. € 250.000 structureel vanaf 2026. De kans wordt geschat op 50%
Open eindregelingen sociaal domein	3	3	**9**	€ 125.000	M.n. bij de jeugdzorg is sprake van een toename in kosten a.g.v. langere zorg, duurdere zorg en meer jeugdigen die gebruikmaken van zorg. De meerkosten zijn grotendeels

					budgettair vertaald in de meerjarenbegroting waarbij wel uitgangspunt is dat de meerkosten op termijn afnemen. Het is echter niet voorzienbaar in hoeverre deze tendens zich voortzet en in welke mate door preventie, vroeg signalering, monitoring en contractmanagement de kostentoename omgebogen kan worden. M.n. v.w.b. Jeugdzorg plus en LTA is sprake van grote schommelingen en beperkte voorspelbaarheid. Het max risico wordt geschat op € 250.000; kans 50%
Omgevingswet	3	3	**9**	PM	De invoeringskosten van de Omgevingswet en het opzetten van het Omgevingsplan zijn deels incidenteel en deels structureel afgedekt. De structurele financiële gevolgen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn van veel zaken afhankelijk en nog niet te duiden. Vooral de uitwerking van de aangepaste legesverordening speelt hier een rol in.
TOTAAL risico's structureel				**€ 1.405.000**	

Weerstandsratio

Op basis van de benodigde- als de beschikbare weerstandscapaciteit kan men het weerstandsvermogen berekenen (beschikbare weerstandscapaciteit ÷ benodigde weerstandscapaciteit). Hierbij wordt het onderscheid doorgetrokken tussen het incidentele weerstandsvermogen en het structurele weerstandsvermogen:

$$\text{Weerstandsratio incidenteel} = \frac{27.840.600}{751.000} = 37,1$$

$$\text{Weerstandsratio structureel} = \frac{2.450.000}{1.405.000} = 1,7$$

In de Nota R&M worden kwalificaties aangeduid voor de hoogte van de weerstandsratio.

Indeling	Ratio Weerstandsvermogen	Kwalificatie
A	≥ 2,0	Uitstekend
B	≥ 1,4 en < 2,0	Ruim voldoende
C	≥ 1,0 en < 1,4	Voldoende
D	≥ 0.8 en < 1,0	Matig
E	≥ 0.5 en < 0.8	Onvoldoende
F	< 0.5	Ruim onvoldoende

Het streven is om de robuuste financiële positie van Maasgouw te behouden om daarmee financieel toekomstbestendig te zijn. De normen die zijn afgesproken in de nota R&W 2021-2024 voor de ratio zijn een signaleringsfunctie vanaf een ratio van 2 en een ondergrens van 1.

Incidentele weerstandsratio

Toetsing aan de gestelde norm laat zien dat de incidentele weerstandsratio uitstekend is (waarde 37,1 > norm 2,0). De incidentele weerstandsratio is robuust als gevolg van de zeer goede reservepositie, wat resulteert in een hoge weerstandscapaciteit.

Structurele weerstandsratio

De structurele weerstandsratio is net met waarde 1,9 voldoende. Deze ratio dient wel genuanceerd te worden. Bij bepaling van de weerstandscapaciteit mag de onbenutte belastingcapaciteit worden meegerekend. Door het relatief lage belastingniveau is deze ruimte met € 2,45 miljoen erg groot. Volledige benutting van de belastingcapaciteit zou impliceren dat de ozb met meer dan 50% verhoogd zou worden, hetgeen niet reëel wordt geacht gezien de terughoudendheid van belastingverhoging in de afgelopen jaren.
Verder zijn we als gemeente in grote mate afhankelijk van de Algemene Uitkering uit het gemeentefonds. Het gemeentefonds fluctueert sterk, is moeilijk voorspelbaar en in het geheel niet beïnvloedbaar. Dit geldt voor zowel de hoogte van het totale gemeentefonds op macroniveau als voor de verdeling tussen de gemeenten onderling. Verder ligt de kostenstructuur van de gemeente grotendeels vast en is de mate waarin de gemeente extra inkomsten kan genereren beperkt. Bij de kosten in het sociaal domein is veelal sprake van openeindfinanciering, waardoor een financieel risico wordt gelopen. Mocht de structurele financiële risico's zich manifesteren, dan gaat het meteen om substantiële bedragen en kan de weerstandsratio ook sterk fluctueren. Presenteren van een structureel sluitende begroting vormt dan een uitdaging die impact heeft op het relatief beperkte autonome beleid en bijbehorende kosten.

Conclusie

Resumerend kan worden gesteld dat de gemeente Maasgouw beschikt over een robuuste financiële positie, vooral ingegeven door de goede reservepositie. Dit beeld ligt in lijn met de (verplichte) financiële kengetallen en de resultaten uit de benchmark die in de volgende paragraaf aan bod komen.
Op macroniveau staat de weerstandscapaciteit van gemeenten onder druk. In de afgelopen jaren is een trend waarneembaar dat de financiële positie verslechtert [1]. Door de VNG is dit signaal al meermaals bij het Rijk afgegeven. Dit heeft tot op heden nog niet tot aanpassingen geleid.

Financiële kengetallen

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de volgende financiële kengetallen:

- Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit

[1] BDO benchmark Nederlandse gemeenten

Deze kengetallen moeten het inzicht van de raad in de financiële positie van de gemeente vergroten. Daarnaast bieden deze kengetallen de mogelijkheid om onze gemeente te vergelijken met andere gemeenten of het landelijk gemiddelde. De Commissie BBV heeft recent de notitie ‘Meerjarig Financieel inzicht voor de raad’ uitgebracht waarin de samenhang tussen beleid en kengetallen wordt toegelicht om daarmee meer inzicht te krijgen in de financiële positie en financiële ruimte van de gemeente.

Beoordeling kengetallen
Uit de beschrijving van de verschillende kengetallen (zie hierna) blijkt dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. Ook is van belang om te bezien hoe de waardes van de diverse kengetallen zich in de tijd gezien ontwikkelen en hoe deze zich verhouden ten opzichte van andere Nederlandse gemeenten.

Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of de gemeente over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

Onderstaand volgt een nadere uitwerking en toelichting per kengetal.

Netto Schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)
Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De netto schuldquote wordt berekend aan de hand van diverse gegevens uit de balans. Samengevat ziet deze berekening er als volgt uit.

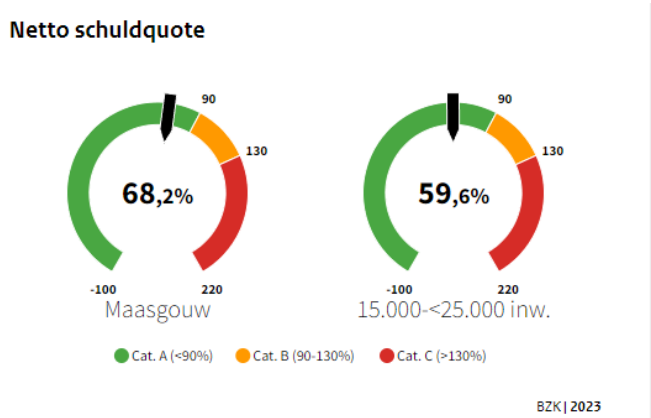
$$Netto\ schuldquote = \frac{(A + B + C - D - E - F - G)}{H} \times 100\%$$

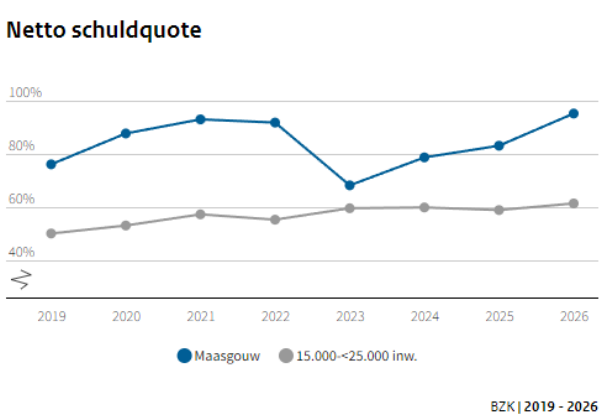
A. Het totaal van de vaste schulden
B. Het totaal saldo van de netto-vlottende schulden
C. Het totaal saldo van alle overlopende passiva
D. Het totaal saldo van de financiële vaste activa
E. Het totaal saldo van alle uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
F. Het totaal saldo van alle liquide middelen
G. Het totaal saldo van de overlopende activa
H. Het gerealiseerde saldo van de baten

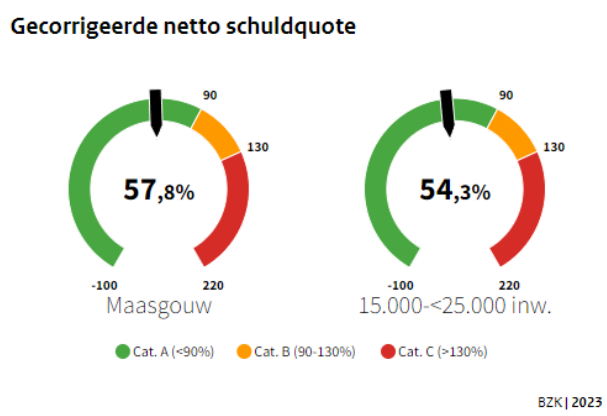
Toepassing van de bovenstaande berekening leidt tot de volgende uitkomsten voor de gemeente Maasgouw:

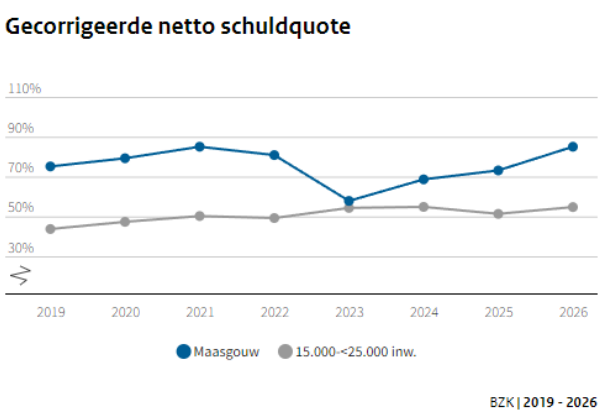
	Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Netto schuldquote	50,5%	47,0%	46,7%	68,2%	50,2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	39,3%	36,7%	37,5%	57,8%	41,5%

Een uitkomst van 90% of lager is ‘veilig’. In Findo (data Financiën Decentrale Overheden) van de Rijksoverheid zijn de financiële kengetallen van alle Nederlandse gemeenten tot en met de begroting 2023 opgenomen. Hieruit blijkt dat de Maasgouwse schuldquote vergelijkbaar is met overige gemeenten. De realisatiecijfers van 2023 wijken voor Maasgouw beperkt af ten opzichte van 2022.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente. De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen (eigen en vreemd vermogen). Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, bestemmingsreserves en het resultaat.

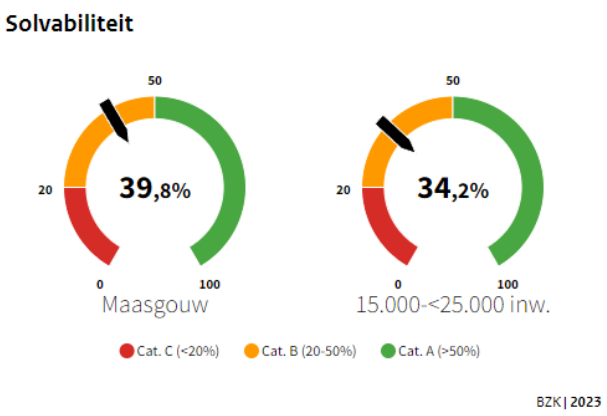
De solvabiliteitratio wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het totale vermogen uitgedrukt in een percentage.

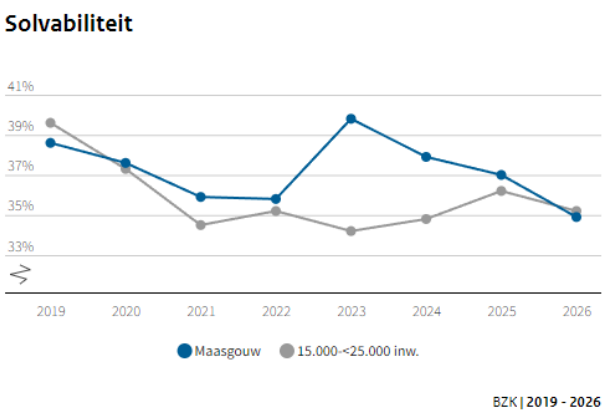
$$Solvabiliteitsratio = \frac{Eigen\ vermogen}{Totale\ vermogen}$$

De solvabiliteitsratio laat het volgende beeld zien voor onze gemeente:

	Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Solvabiliteitsratio	46,8%	45,8%	45,8%	39,8%	44,9%

Een uitkomst van 50% is ‘veilig’. Uit Findo blijkt dat de Maasgouwse solvabiliteit onder de veilige score zit, maar nog steeds hoger in vergelijking met overige gemeenten. De licht dalende tendens is m.n. verklaarbaar door aanwending van de reserve.
De realisatiecijfers van 2023 zijn voor Maasgouw nagenoeg ongewijzigd ten opzichte van 2022.

Kengetal Grondexploitatie
Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde van de grondexploitatie) is ten opzichte van de totale baten exclusief mutaties reserves.

Voor het kengetal van de grondexploitatie wordt gebruik gemaakt van de volgende formule.

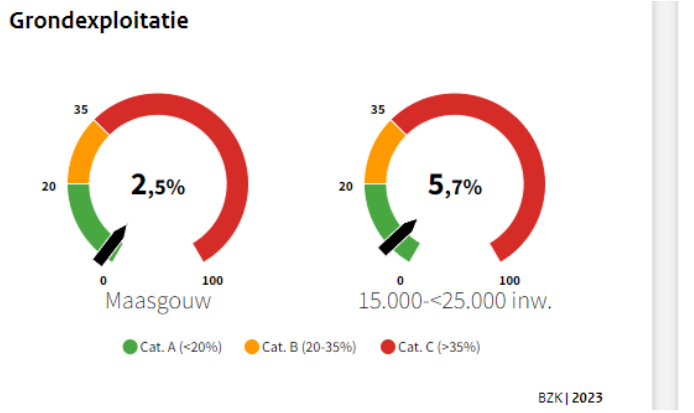
$$Grondexploitatie = \frac{(A + B)}{C}$$

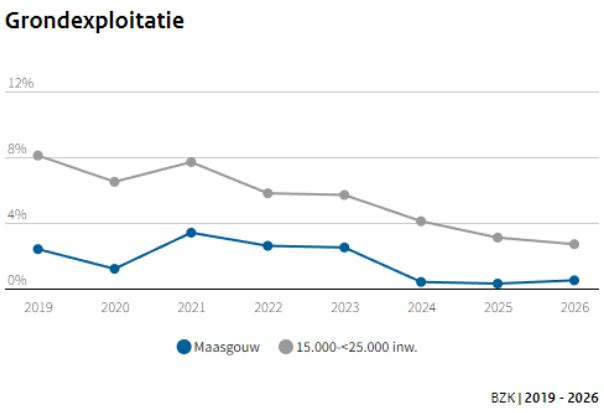
A= saldo van niet in exploitatie genomen gronden
B= saldo van in exploitatie genomen gronden
C= saldo van baten

Uit de onderstaande tabel blijkt dat de grondexploitatie een relatief zeer geringe impact heeft op de financiële positie.

	Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Grondexploitatie	0,4%	0,4%	0,0%	2,5%	0,5%

De gemeente Maasgouw steekt hierbij gunstig af ten opzichte van een gemiddeld percentage van 5,7% volgens Findo op basis van de laatst bekende cijfers over de begroting 2023.

Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen de structurele en incidentele lasten.

De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

De formule voor het berekenen van de structurele exploitatie ruimte is:

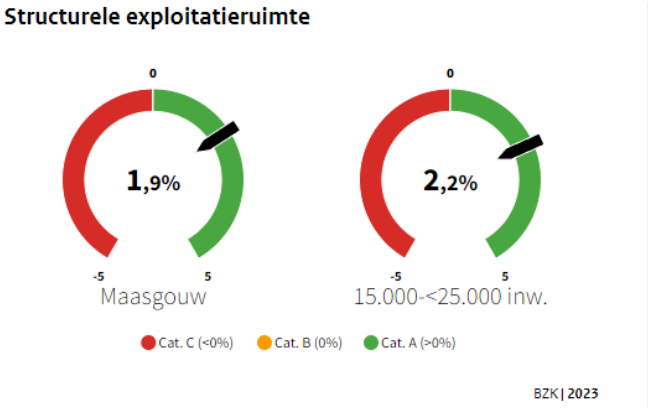
$$structurele\ exploitatieruimte = \frac{(B - A) + (D - C)}{E} \times 100\%$$

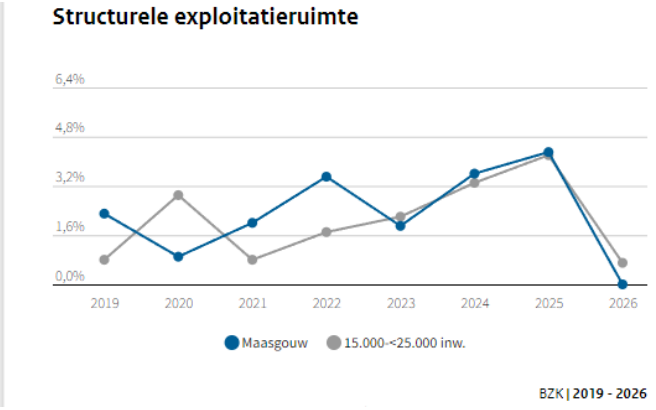
A= structurele lasten
B= structurele baten
C= structurele toevoegingen aan de reserve
D= structurele onttrekkingen aan de reserve
E= saldo van de totale baten

Toepassing van de bovenstaande berekening leidt tot de volgende uitkomsten voor de gemeente Maasgouw:

	Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Structurele exploitatieruimte	1.9%	3.1%	5,3%	1,9%	5.4%

De structurele begrotingsruimte fluctueert jaarlijks en tendeert naar nul in het kader van een structureel sluitende begroting. Een waarde groter dan nul is dan ook de streefwaarde. In de jaarrekening 2023 is dit kengetal met een waarde van 5,4% vergelijkbaar met 2022 en net iets onder Nederlands gemiddelde.

Belastingcapaciteit

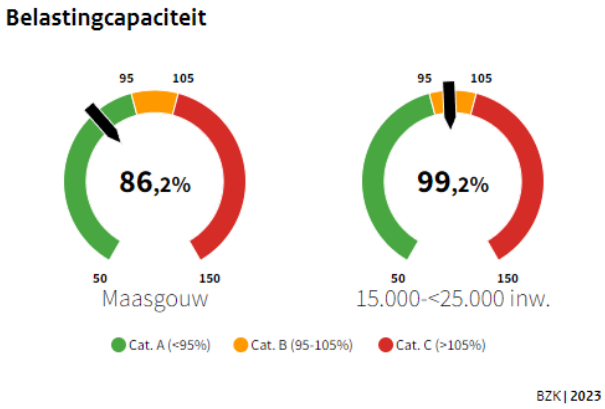
De OZB is de belangrijkste eigen belastinginkomsten van een gemeente. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente. De reden dat tevens wordt gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing is dat deze heffing maximaal kostendekkend mag zijn. In het geval dat de heffing lager dan kostendekkend wordt vastgesteld, is er sprake van belastingcapaciteit die niet wordt benut.

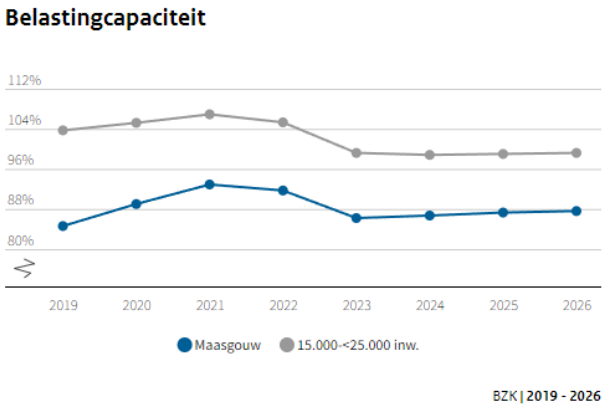
De belastingcapaciteit van gemeenten wordt berekend door de totale woonlasten van meerpersoonshuishoudens in jaar-t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t^{-1}.

$$Belastingcapaciteit = \frac{gemiddelde\ woonlasten\ in\ Maasgouw}{gemiddelde\ woonlasten\ in\ Nederland} \times 100\%$$

Een score van 95% of lager wordt als relatief gunstig beschouwd. Uit de onderstaande tabel blijkt dat de gemeentelijke belastingcapaciteit vergelijkbaar is met 2022. Door de lage ozb-belastingtarieven bevindt Maasgouw zich ruim onder het Nederlands gemiddelde (o.b.v. vergelijkbare cijfers tot en met de begroting 2023).

	Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Gemeentelijke belastingcapaciteit	90,7%	90,6%	85,6%	86,2%	85,0%

Conclusie

In zijn algemeenheid kan geconcludeerd worden dat de uitkomsten van de financiële kengetallen als toereikend gekwalificeerd kunnen worden.

Als onderbouwing voor deze kwalificatie kan een recent gepubliceerde benchmark worden gehanteerd. In januari 2024 heeft BDO Accountants een benchmark Nederlandse gemeenten 2024 uitgevoerd, waarin alle Nederlandse gemeenten langs de financiële meetlat zijn gelegd ter vergelijking van de financiële positie. De onderzoeksresultaten van de financiële stresstest zijn er o.a. op gebaseerd door de verplichte financiële kengetallen o.b.v. de jaarcijfers 2022 met elkaar te vergelijken. Maasgouw eindigt daarbij op een 24^{e} plaats in de ranking van gemeenten <25.000 inwoners (van de 113 gemeenten in deze klasse) met een rapportcijfer 8,6. Bij de vergelijkbare benchmark in 2023 (o.b.v. jaarcijfers 2021) stond Maasgouw op de 27^{e} plaats met eveneens een rapportcijfer 8,7.

5.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf lichten we de belangrijkste investeringen in het beheer van de openbare ruimte van de gemeente toe, gebaseerd op de volgende beheerplannen:

- Beleidsplan Onderhoud gemeentelijke gebouwen 2021-2024 (15 december 2020);
- Beleidsplan Onderhoud civieltechnische kunstwerken 2021-2024 (15 december 2020);
- Beleidskaders Wegen en Groen 2023-2026 (20 december 2022);
- GRP 2022-2026 (5 oktober 2021);
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2019-2023 (13 december 2018);

Geconstateerd kan worden (dit geldt voor alle beheerprogramma's), dat er geen sprake is van achterstallig onderhoud.

Beleidsplannen 'Onderhoud gemeentelijke gebouwen' en 'Onderhoud civiele kunstwerken'

In december 2020 zijn de nieuwe beleidsplannen Onderhoud gemeentelijke gebouwen en onderhoud Civieltechnische kunstwerken 2021-2024 vastgesteld.

De kosten van groot onderhoud gemeentelijke gebouwen en bruggen zijn opgenomen in de betreffende onderhoudsplannen en worden gefinancierd uit diverse voorzieningen.
Gerealiseerd resultaat; Voor het merendeel is uitvoering gegeven aan de beheerplannen.

Kwaliteitsniveau onderhoud gebouwen

In de vastgoedwereld wordt gebruik gemaakt van een zespunt-schaalverdeling volgens conditiemeting Stichting Bouw Research (SBR), voor het bepalen van het onderhoudsniveau van een gebouw:
1. Uitstekende onderhoudstoestand: het object dient in nieuwstaat te worden gehouden;
2. Goede onderhoudstoestand: het object dient in goede conditie te worden gehouden;
3. Redelijke onderhoudstoestand: het object dient in redelijke conditie te worden gehouden;
4. Matige onderhoudstoestand: het object dient in matige conditie te worden gehouden;
5. Slechte onderhoudstoestand: er wordt alleen onderhoud uitgevoerd als er problemen zijn;
6. Zeer slechte onderhoudstoestand: het gebouw kan beter worden gesloopt.

Voor de meeste operationele objecten van de gemeente is onderhoudsniveau 2 of 3 van toepassing. Bij niveau 3 mag enige veroudering worden geaccepteerd, dit mag echter nooit het gebruik beperken.
Op dit moment wordt het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen uitgevoerd naar minimaal niveau 3, basiskwaliteit; sober en doelmatig.

Financieel overzicht

Gebouwen				
	Primitieve raming 2023	Raming 2023 ná wijziging	Realisatie 2023	Verschil raming / realisatie 2023
Storting voorziening	777.500	777.500	777.500	0
SPUK bijdrage Rijk	0	0	40.600	40.600
Totaal	**777.500**	**777.500**	**818.100**	**40.600**

Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	1-1-2023	31-12-2023
Stand beschikbare voorziening*	1.026.400	1.355.400

* Enerzijds worden de kosten van het gemiddeld groot-onderhoud, bezien over een periode van 4 jaar, in deze voorziening vanuit de exploitatie gestort. Anderzijds worden de jaarlijks fluctuerende uitgaven voor groot-onderhoud hieruit gedekt.

Op basis van het beheerplan Onderhoud gemeentelijke gebouwen zou er in 2023 aan groot onderhoud € 1.576.800 (incl. restant 2022 € 328.900) worden uitgegeven. In 2023 is € 489.100 ten laste van de voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen verantwoord. Van het restantbedrag van € 1.087.700 wordt € 821.600 besteed in 2024. SPUK sport bijdrage van € 40.600 is ten gunste van de voorziening verantwoord. Na herrekening van de geraamde uitgaven 2021-2024 blijkt dat de hoogte en de jaarlijkse storting in de voorziening toereikend is.

Financieel overzicht

Schoolgebouwen				
	Primitieve raming 2023	Raming 2023 ná wijziging	Realisatie 2023	Verschil raming / realisatie 2023
Storting voorziening	62.200	62.200	62.200	0
Totaal	**62.200**	**62.200**	**62.200**	**0**

Voorziening groot onderhoud schoolgebouwen	1-1-2023	31-12-2023
Stand beschikbare voorziening*	85.300	88.000

* Enerzijds worden de kosten van het gemiddeld groot-onderhoud, bezien over een periode van 4 jaar, in deze voorziening vanuit de exploitatie gestort. Anderzijds worden de jaarlijks fluctuerende uitgaven voor groot-onderhoud hieruit gedekt.

Op basis van het beheerplan Onderhoud gemeentelijke schoolgebouwen zou er in 2023 aan groot onderhoud € 86.800 (incl. restant 2022 € 35.800) worden uitgegeven. In 2023 is € 59.500 ten laste van de voorziening groot onderhoud schoolgebouwen verantwoord. Van het restantbedrag van € 27.300 wordt € 25.000 besteed in 2024. Na herrekening van de geraamde uitgaven 2021-2024 blijkt dat de hoogte en de jaarlijkse storting in de voorziening toereikend is.

Energiekosten

In 2022 is structureel een bedrag van totaal € 700.000 in de begroting (inclusief mutatie 1e Prorap 2022) opgenomen. Voor 2023 en 2024 is er een extra bedrag van € 420.000 (incidenteel) begroot voor de energiekosten.
Gerealiseerd resultaat; een gedeelte van dit bedrag is in 2023 over. Dit kan vrijvallen in de jaarrekening 2023. Zie toelichting ‘indexatie energiekosten’ onder het programma Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed.

Hieronder een overzicht van het totale incidentele voordeel per programma:

	Overschot energie 2023
Programma Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	€ 1.400
Programma Dienstverlening	€ -500
Programma Sociaal Domein	€ 57.900
Programma Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed	€ 28.600
Programma Leefomgeving, wonen en economie	€ 35.600
Programma Overhead	€ 3.600
Totaal	**€ 126.600**

Kwaliteitsniveau onderhoud kunstwerken

Niveau		Kwaliteit	Omschrijving
Hoog	Uitgebreid	Hoogwaardig gebruiksniveau (zeer intensief beheer)	Het kunstwerk wordt behandeld met het oog op de duurzaamheid. Op dit niveau zal het onderdeel zo lang mogelijk meegaan, zonder dat het zijn functionaliteit verliest. De kosten voor een optimaal niveau zijn aanzienlijk, maar zullen vooral visueel effect hebben.
Basis	Esthetisch	Normaal gebruiksniveau (intensief beheer)	Met het onderhoudsniveau basis wordt ervoor gezorgd dat een kunstwerk zijn functie niet verliest. Veiligheid, gebruik, duurzaamheid en toegankelijkheid worden gewaarborgd tegen redelijke kosten. Een verslechtering van de onderhoudstoestand wordt geaccepteerd, maar het technisch onderhoud blijft op orde.
Laag	Noodzakelijk	Technische basiskwaliteit (matig intensief beheer)	Onderhoud wordt slechts uitgevoerd wanneer de veiligheid in het geding is. Functieverlies van diverse onderdelen wordt getolereerd. De jaarlijkse kosten voor vervanging en groot onderhoud zullen echter toenemen. Verder is er sprake van duidelijk zichtbare schade.

Voorop staat dat de constructieve en de gebruiksveiligheid van de kunstwerken niet in het geding mogen zijn of komen. Periodiek beoordelen van de toestand is dus een noodzakelijke voorwaarde om op tijd te kunnen anticiperen. Zowel voor wat betreft de uitvoering als de daarvoor benodigde financiële middelen.
Voor alle kunstwerken in de gemeente Maasgouw wordt aangehouden dat de kunstwerken moeten voldoen aan het kwaliteitsniveau ‘Basis'.

Financieel overzicht

Bruggen en civiele kunstwerken*				
	Primitieve raming 2023	Raming 2023 ná wijziging	Realisatie 2023	Verschil raming / realisatie 2023
Exploitatie	12.900	12.900	600	12.300
Storting voorziening	92.100	92.100	92.100	0
Kapitaallasten	20.400	20.400	20.400	0
Totaal	**125.400**	**125.400**	**113.100**	**12.300**

*In het overzicht is geen rekening gehouden met de kosten van bedrijfsvoering (personeel + overhead)

Voorziening groot onderhoud civiele kunstwerken	1-1-2023	31-12-2023
Stand beschikbare voorziening**	87.900	178.200

** Enerzijds worden de kosten van het gemiddeld groot-onderhoud, bezien over een periode van 4 jaar, in deze voorziening vanuit de exploitatie gestort. Anderzijds worden de jaarlijks fluctuerende uitgaven voor groot-onderhoud hieruit gedekt.

Op basis van het beheerplan Onderhoud civiele kunstwerken zou er in 2023 aan groot onderhoud € 63.200 worden uitgegeven. In 2023 is € 1.700 ten laste van de voorziening groot onderhoud civiele kunstwerken verantwoord. Van het restantbedrag van € 61.500 wordt € 23.800 besteed in 2024. Na herrekening van de geraamde uitgaven 2021-2024 blijkt dat de hoogte en de jaarlijkse storting in de voorziening toereikend is.

Beleidskaders Wegen en Groen

De beheerplannen Wegen en Groen 2023-2026 zijn in december 2022 vastgesteld en hebben een looptijd tot en met 2026. In 2022 is er een actualisatie uitgevoerd van het areaal wegen en groen naar aanleiding van projecten, omvorming, gebiedsontwikkeling en overname van andere beheerders. In deze actualisatie is er gekeken naar het beheer van de totale openbare ruimte en het actuele prijspeil. De onderhoudsbudgetten van wegen zijn structureel verhoogd in de begroting 2023.

Wegenbeheerplan 2023-2026 (vasthouden aan ambitieniveau B, conform de CROW-richtlijn)

Gerealiseerd resultaat; Het merendeel van de werkzaamheden is conform beheerplan uitgevoerd. Er zal nog een budgetoverheveling van € 132.500 naar 2024 plaatsvinden van werkzaamheden waar nog geen uitvoering aan is gegeven.

Kwaliteitsniveau onderhoud wegen

We hebben voor 2023-2026 gekozen voor hetzelfde ambitieniveau B, conform de CROW-richtlijn.

Financieel overzicht

Wegen en trottoirs*				
	Primitieve raming 2023	Raming 2023 ná wijziging	Realisatie 2023	Verschil raming / realisatie 2023
Onderhoud	1.086.800	1.427.900	1.295.400	132.500
Vegen wegen	63.900	63.900	57.700	6.200
Projecten (saldo baten en lasten)	-40.500	-165.500	-147.300	-18.200
Overige exploitatie (saldo baten en lasten)	84.500	69.500	61.700	7.800
Kapitaallasten	528.300	386.300	388.400	-2.100
Totaal	**1.723.000**	**1.782.100**	**1.655.900**	**126.200**

**In het overzicht is geen rekening gehouden met de kosten van bedrijfsvoering (personeel + overhead)*

Groenbeheerplan 2023-2026 (vasthouden aan differentiatie A-niveau (centrum gebied / begraafplaatsen / sportvelden / toeristische hotspots / rotondes) en B-niveau (woonwijken / bedrijventerreinen / buitengebied)

In de begroting 2023 zijn de onderhoudsbudgetten van groen structureel verhoogd.

Gerealiseerd resultaat; Het merendeel van de werkzaamheden is conform beheerplan uitgevoerd. Er zal nog budgetoverheveling van € 50.000 (uitbreiding bomenbestand) en € 27.300 (maaien bermen) naar 2024 plaatsvinden van werkzaamheden waar nog geen uitvoering aan is gegeven.

Kwaliteitsniveau onderhoud groen

De dorpskern, begraafplaatsen, sportvelden, toeristische hotspots en rotondes worden beheerd op CROW beeldkwaliteitsniveau A. Woonwijken worden beheerd op CROW beeldkwaliteitsniveau B. Bedrijventerreinen en buitengebieden worden beheerd op CROW beeldkwaliteitsniveau B. Ongeacht bovenstaande gebiedsindeling vindt zwerfafvalbeheersing, het onderhoud van bomen en herstellen van beschadigde plaatsen plaats op CROW beeldkwaliteitsniveau A.

Financieel overzicht

Groen en plantsoenen*				
	Primitieve raming 2023	Raming 2023 ná wijziging	Realisatie 2023	Verschil raming / realisatie 2023
Onderhoud	109.200	168.400	145.200	23.200
Maaien bermen	167.400	184.100	156.800	27.300
Onkruidbestrijding	35.700	35.700	34.800	900
Projecten (saldo baten en lasten)	78.500	206.000	156.000	50.000
Kapitaallasten	47.500	39.400	39.400	0
Directe kosten Werkbedrijf	613.800	706.300	666.800	39.500
Totaal	**1.052.100**	**1.339.900**	**1.199.000**	**140.900**

**In het overzicht is geen rekening gehouden met de kosten van bedrijfsvoering (personeel + overhead)*

GRP 2022-2026 en Waterketenplan 2022-2026

In het Waterketenplan zijn de gezamenlijke ambities voor de toekomst van de waterketen en de route om de ambities te bereiken beschreven. Het plan beschrijft een aantal concrete projecten en aandachtsgebieden voor de planperiode: het actieprogramma. Ten slotte legt het plan vast hoe de samenwerking vorm wordt gegeven. Het Waterketenplan is in 2020 vernieuwd en in het voorjaar 2021 vastgesteld door Waterpanel Noord.

In 2020 is een nieuw BRP (basisrioleringsplan Maasgouw /hydraulische doorrekening) gemaakt. Het BRP heet tegenwoordig SSW (Systeemoverzicht Stedelijk Water). Voor deze naamsverandering is gekozen omdat met de nieuwe rekenmodellen ook afstromend water over maaiveld in beeld wordt gebracht en tevens de interactie met oppervlaktewater wordt berekend. Aansluitend hierop zijn de uitkomsten van het SSW in het nieuwe GRP.

In het waterketenplan is nadrukkelijk gekeken naar de effecten van klimaatverandering. Niet alleen het effect van hevigere buien, maar ook hittestress, droogte en overstromingsgevaar komt aan bod. Door middel van twee brede sessies, de zogenaamde risicodialoog, die we met dorpsraden, belangengroepen, woningbouwverenigingen, ondernemers en beleidsmedewerkers hebben gevoerd, zijn de resultaten van de klimaatatlas vertaald naar bedreigingen en kansen. Ook hebben we het Maasgouws Burgerpanel benaderd en hun middels een vragenlijst de bedreigingen en kansen van klimaatverandering in beeld laten brengen. Vanuit deze bedreigingen en kansen en onze klimaatstrategie is een lokale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie opgesteld incl. kostenraming. De lokale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie is in de raad van oktober 2021 vastgesteld.

Parallel aan het opstellen van het Waterketenplan zijn voor alle gemeenten individuele gemeentelijke rioleringsplannen opgesteld. Alle gezamenlijke keuzes, beelden en projecten zijn vastgelegd in het Waterketenplan, de lokale uitwerking daarvan staat in het betreffende lokale GRP. Verder beschrijft het plan welke voorzieningen de gemeente bezit, hoe deze functioneren, hoe het beheer wordt uitgevoerd en welke kosten hieraan zijn verbonden. Het GRP geeft inhoud aan de gemeentelijke watertaken voor afvalwater, hemelwater en grondwater. De investeringen uit het GRP zijn opgenomen in het JIP/MIP. Het nieuwe GRP

2022-2026 is in de raad van oktober 2021 vastgesteld.

Kwaliteitsniveau Riolering

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor een goede invulling van onze gemeentelijke Watertaken, zoals in de Wet milieubeheer is aangegeven. Daarnaast volgt uit het Besluit kwaliteit leefomgeving (artikel 3.17) dat de gemeente er zorg voor draagt dat een openbaar vuilwaterriool zo wordt ontworpen, gebouwd en onderhouden dat:
a) het zoveel mogelijk berekend is op de eigenschappen, samenstelling en hoeveelheid van het afvalwater;
b) lekkage zoveel mogelijk wordt voorkomen;
c) het aantal overstortingen zo beperkt is als voor een doelmatig beheer van afvalwater mogelijk is.
We zorgen ervoor dat de riolering aan bovenstaande zaken voldoet.

Financieel overzicht

Riolering				
	Primitieve raming 2023	**Raming 2023 ná wijziging**	**Realisatie 2023**	**Verschil raming / realisatie 2023**
Exploitatie riolering				
Energie	74.700	66.000	51.400	14.600
Waterverontreiniging	3.000	3.000	900	2.100
Onderhoud putten en gemalen	56.000	91.000	96.400	-5.400
Inspectie en reiniging riolering	60.000	75.000	56.300	18.700
Kosten vegen wegen	63.900	63.900	57.700	6.200
Onderhoud	60.000	75.000	68.800	6.200
Onderhoud groen	35.000	35.000	50.800	-15.800
Kolkenzuigen	65.000	65.000	58.100	6.900
Huisaansluitingen	0	0	-100	100
Schade afwikkeling verzekeringen (saldo)	0	0	-2.200	2.200
Externe ondersteuning	60.000	60.000	32.400	27.600
Telefoon - verbindingskosten	7.000	14.000	12.000	2.000
Projecten	120.500	143.500	69.100	74.400
Overige uitgaven	5.000	5.000	1.800	3.200
Afvalwaterplan Limburgse Peel	25.000	25.000	37.900	-12.900
Stimuleringsregeling afkoppelen (saldo)	30.000	30.000	2.200	27.800
Kapitaallasten (afschrijvingen)	850.800	764.000	764.000	0
Kapitaallasten (rente)	1.201.300	1.188.200	1.188.200	0
Salarissen en overhead	879.600	879.600	912.000	-32.400
Doorbelasting bijdrage BSGW	125.600	132.100	131.400	700
Totaal lasten excl. BTW	**3.722.400**	**3.715.300**	**3.589.100**	**126.200**
BTW	**498.500**	**498.500**	**504.200**	**-5.700**
Opbrengsten rioolheffing	**-3.174.500**	**-3.269.500**	**-3.246.100**	**-23.400**
Mutatie voorziening	**-1.046.400**	**-944.300**	**-847.200**	**-97.100**
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**

Reconstructies wegen / riolering (algemeen)

Gerealiseerd resultaat; In 2023 zijn deze reconstructieplannen fase 1 Stevensweert, Elzenweg Maasbracht gerealiseerd. Gestart zijn de reconstructies Maasstraat e.o. Linne, Paardenbeemd Wessem, Walburgisstraat Ohé en Laak en fase 2 Stevensweert. Deze reconstructies worden in 2024 afgerond. In 2023 is gestart met de voorbereiding van de Oude Maasweg Maasbracht / Schuttersweg Stevensweert , Blauwe ader Heel en Akkerwal Thorn.

Voorbereiding Wal Thorn

Gerealiseerd resultaat; in verband met de herverdeling van de JIP-MIP projecten is de voorbereiding van Wal/Casino Thorn doorgeschoven naar 2025 en de uitvoering naar 2026.Dit is vermeld in de 1e prorap 2023.

Voorbereiding Bogenstraat Thorn

Gerealiseerd resultaat; in verband met de herverdeling van de JIP/MIP projecten is de reconstructie van de Bogenstraat komen te vervallen. Dit is vermeld in de 2e prorap 2023. Kabels en leidingen zullen wel vervangen worden. Hier zal in januari 2024 mee gestart worden.

Reconstructie oude kern Stevensweert (fase 1)

Gerealiseerd resultaat; Werkzaamheden zijn zo goed als afgerond. De onderhoudstermijn loopt momenteel.

Reconstructie oude kern Stevensweert (fase 2)

Gerealiseerd resultaat; Na akkoord van het benodigde aanvullend krediet is men in september 2023 met de uitvoering van fase 2 gestart. De verwachting is dat de reconstructie in het derde kwartaal 2024 gereed zal zijn.

Elzenweg Brachterbeek

Gerealiseerd resultaat; Werkzaamheden (riolering) zijn gereed.

Blauwe ader Heel fase 1

Gerealiseerd resultaat; In de 1e Prorap 2023 is aangegeven dat er nog eens gekeken moest worden naar de technische voorbereiding van het project, risico's en projectbudget. Inmiddels is de voorbereiding in volle gang en is de start voorzien voor het tweede kwartaal van 2024.

Maasstraat e.o. Linne

Gerealiseerd resultaat; Werkzaamheden lopen volgens planning. De verwachting is dat het project in maart 2024 gereed is.

Oude Maasweg Maasbracht / Schutterweg Stevensweert

Gerealiseerd resultaat; Voorbereiding is in volle gang. De start wordt voorzien voor maart 2024.

Voorbereiding reconstructie Heerbaan

Gerealiseerd resultaat; Daelzicht is momenteel bezig met de bouwontwikkeling op het zuidelijke gedeelte (Nieuwbouw Ligtenberg). Hiervoor is door Daelzicht een tijdelijke bouwinrit gerealiseerd aan de Heerbaan voor het bouwverkeer. Ter plaatse van deze tijdelijke bouwinrit wordt ook de definitieve aansluiting gerealiseerd. Het ontwerp voor deze nieuwe ontsluiting is reeds door Ducot Engineering gemaakt. In juni 2023 is Daelzicht gestart met de bouwontwikkelingen, welke medio 2025 klaar zijn. De realisatie van de definitieve aansluiting zal daarom in 2025 uitgevoerd worden.

Walburgisstraat Ohé en Laak

Gerealiseerd resultaat; De werkzaamheden op de Walburgisstraat zijn zo goed als gereed. De onderhoudstermijn loopt momenteel.

Beleidskader Openbare Verlichting
Gerealiseerd resultaat; De raad heeft op 19 december 2023 het nieuwe beleidsplan OVL 2024-2028 vastgesteld.

Vervanging armaturen door LED 2023
Gerealiseerd resultaat; De voorbereiding en aanbesteding hebben plaatsgevonden. Uitvoering is voorzien voor 2024.

Stabiliteitsmetingen 2023
Gerealiseerd resultaat; Stabiliteitsmetingen zijn uitgevoerd in 2023. De resultaten hiervan (vervangen masten) zullen in 2024 worden uitgevoerd.

Uitfasering fluorescentielampen
Gerealiseerd resultaat; In 2024 wordt er volledig overgaan op LED verlichting daarom is de voorraad fluorescentie lampen overbodig. Mogelijk wordt de voorraad tegen een vergoeding overgenomen door gemeente Roerdalen, aangezien zij nog niet helemaal over gaan naar LED.

Kwaliteitsniveau onderhoud Openbare Verlichting
Voor de Openbare Verlichting is aansluiting gezocht bij de systematiek 'Kwaliteitscatalogus 2013 CROW' die we algemeen toepassen in onze Openbare Ruimte. De kwaliteitscatalogus 2013 van de CROW is een standaard handboek waarmee de gewenste beeldkwaliteit per gebied wordt gekozen. Per onderdeel kunnen vijf kwaliteitsniveaus, variërend van zeer hoog (A+) tot zeer laag (D) worden gekozen. Algemeen geldt dat met betrekking tot de definitie van 'schoon, heel en veilig' voor beeldkwaliteit B is gekozen.

Financieel overzicht

Openbare Verlichting*				
	Primitieve raming 2023	**Raming 2023 ná wijziging**	**Realisatie 2023**	**Verschil raming / realisatie 2023**
Energie	295.500	366.000	340.400	25.600
Onderhoud	191.000	321.000	325.100	-4.100
Kapitaallasten	66.600	59.300	59.300	0
Totaal	**553.100**	**746.300**	**724.800**	**21.500**

**In het overzicht is geen rekening gehouden met de kosten van bedrijfsvoering (personeel + overhead)*

Vervangen tractie wijkteam
Gerealiseerd resultaat; De vrachtwagen en 2 zoutstrooiers zijn geleverd. De gunning van twee bedrijfsauto's heeft plaatsgevonden maar deze zullen eind 2024 geleverd worden.

Elektrische heftruck wijkteam
Gerealiseerd resultaat; De heftruck is geleverd in 2023.

Hondenspeelveldjes
Gerealiseerd resultaat; In Wessem en Stevensweert zijn er na een participatietraject hondenspeelveldjes gerealiseerd in 2023. In Heel kregen we de handen nog niet op elkaar voor de realisatie van een speelveldje voor de honden.

Bluswatervoorzieningen
Gerealiseerd resultaat; In 2023 is er geen bluswatervoorziening in Stevensweert gerealiseerd, omdat dit niet nodig was. Dit krediet is in de 1e Prorap afgeraamd. De komende jaren worden in de kernen Wessem, Beegden en Heel bluswatervoorzieningen gerealiseerd.

5.3 Financiering

Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de wijze waarop de gemeente is omgegaan met het beheer van de dagelijkse liquiditeiten, maar ook met financiële risico's. De kaders die hieraan ten grondslag liggen zijn vastgelegd in wettelijke richtlijnen, zoals de Wet Financiering decentrale overheden (Fido), Wet Houdbare OverheidsFinanciën (HOF) en de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (RUDDO). Deze kaders zijn verder uitgewerkt in het gemeentelijke Treasurystatuut.

Op grond van de verslaggevingsvoorschriften (BBV) geeft de financieringsparagraaf inzicht in:

- realisatie van de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille
- de rentelasten
- de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden is toegerekend
- de financieringsbehoefte

In het kader van de Wet Fido wordt in de financieringsparagraaf ook de kasgeldlimiet en de renterisiconorm toegelicht.

Realisatie beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille

Op 2 juni 2020 heeft de raad het Treasurystatuut 2020 vastgesteld. Dit statuut bevat de "beleidsmatige infrastructuur" van de treasuryfunctie, vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten.
Voor wat betreft het risicobeheer van de financieringsportefeuille wordt onderscheid gemaakt in:

- renterisico (beheersing o.b.v. toetsing aan renterisiconorm en kasgeldlimiet)
- valutarisico
- kredietrisico
- liquiditeitsrisico
- koersrisico

Onderstaand wordt toegelicht op welke wijze de gemeente Maasgouw deze risico's beheerst.

Renterisicobeheer

Renterisicobeheer omvat het beperken van de invloed van (externe) rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente. Zoals vermeld in het Treasurystatuut wordt het renterisico onder meer beheerst door het tussentijds monitoren van de renterisiconorm en de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

Een belangrijk uitgangspunt van de Wet Fido is het beheersen van de renterisico's op de vaste schuld (schuld met een rentetypische looptijd van minimaal één jaar). Het renterisico met betrekking tot de renterisiconorm gaat over de contractuele renteherzieningen en de aflossingen op de vaste schuld. Het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico wordt in een jaar getoetst aan de renterisiconorm. Deze wordt berekend door een vastgesteld percentage (20% voor gemeenten) te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal. Het renterisico wordt gestuurd door bij het aantrekken van nieuwe langlopende financieringen rekening te houden met de vervaldata en renteherzieningen van de bestaande schuld.

Uit de volgende tabel blijkt dat de renterisiconorm ruim € 13,7 mln bedraagt en het renterisico € 63.000. Afgerond blijft Maasgouw ca. € 11,6 mln onder de norm. De renterisiconorm is dus in 2023 niet overschreden.

Renterisiconorm			
1	Renteherziening leningen o/g	€	-
	Renteherziening leningen u/g	€	-
	Saldo	€	-
2	Aflossing leningen o/g	€	1.369.800
	Aflossing leningen u/g	€	1.306.400
	Saldo	€	63.400
3	**Renterisico (saldo 1+2)**	**€**	**63.400**
4	**Renterisiconorm**	**€**	**13.661.500**
(5a) = (4>3)	**Ruimte onder renterisiconorm**	**€**	**13.598.100**
(5b) = (3>4)	Overschrijding renterisiconorm	€	-
	Berekening renterisiconorm:		
(4a)	Begrotingstotaal	€	68.307.600
(4b)	Percentage regeling		20%
(4) = (4a x 4b)	**Renterisiconorm**	**€**	**13.661.500**

Kasgeldlimiet

Het 'rood' staan is voor gemeenten aan regels en richtlijnen gebonden. Hiermee beoogt de wetgever te voorkomen dat lagere overheden uitsluitend kortlopende leningen afsluiten. Het aantrekken van leningen met een kortlopende rentevaste periode is aantrekkelijk, wanneer de rente hierop erg laag is. Maar het renterisico (van een stijgende rente in het geval van herfinanciering) is daarmee in verhouding hoog.
Om dit risico te beperken, mogen gemeenten maximaal 8,5 % van het jaarlijkse begrotingstotaal gebruiken voor kortlopende leningen.

Onderstaand is het verloop van de kasgeldlimiet over 2023 toegelicht.

Kasgeldlimiet		1e kw 2023	2e kw 2023	3e kw 2023	4e kw 2023
1	Vlottende schuld	€ 3.333.300	€ 4.166.700	€ 4.166.700	€ 5.917.900
2	Vlottende middelen	€ 404.100	€ 391.700	€ 267.900	€ 325.100
3	**Netto vlottende schuld (1-2)**	**€ 2.929.200**	**€ 3.775.000**	**€ 3.898.800**	**€ 5.592.800**
4	**Kasgeldlimiet**	**€ 5.806.100**	**€ 5.806.100**	**€ 5.806.100**	**€ 5.806.100**
(5a) = (4>3)	Ruimte onder kasgeldlimiet	**€ 2.876.900**	**€ 2.031.100**	**€ 1.907.300**	**€ 213.300**
(5b) = (3>4)	Overschrijding kasgeldlimiet				
	Berekening kasgeldlimiet:				
(4a)	Begrotingstotaal	€ 68.307.600	€ 68.307.600	€ 68.307.600	€ 68.307.600
(4b)	Percentage regeling	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
(4) = (4a x 4b)	Kasgeldlimiet	€ 5.806.100	€ 5.806.100	€ 5.806.100	€ 5.806.100

De kwartaalrapportages zijn van belang voor het signaleren van mogelijke overschrijdingen. Uit de tabel blijkt dat de kasgeldlimiet in 2023 niet is overschreden.

Valutarisicobeheer

Valutarisico is het risico dat de waarde van een positie wordt beïnvloed door veranderingen in valutakoersen. De gemeente Maasgouw verricht geen transacties met 'niet-Eurolanden'. Daarom is het valutarisico niet aan de orde.

Kredietrisicobeheer

Kredietrisico is het risico dat de tegenpartij van een positie niet aan haar verplichtingen kan voldoen waardoor de gemeente verlies lijdt. In het Treasurystatuut is opgenomen onder welke voorwaarden de gemeente middelen mag uitzetten en garanties mag verstrekken.
De aan Enexis Holding NV verstrekte converteerbare hybride aandeelhouderslening van € 2,958 mln (raad 7 juli 2020) is uitgezet tegen 2,15%. Het debiteurenrisico op deze (verstrekte) lening wordt nihil geacht.
De uitzettingen uit hoofde van de publieke taak van de gemeente Maasgouw zijn vastgelegd in de staat van gewaarborgde geldleningen. Het debiteurenrisico valt ook onder het kredietrisicobeheer. Ten behoeve van de jaarrekening 2023 zijn de openstaande vorderingen geanalyseerd. Dubieuze en oninbare vorderingen zijn voorzien of in afgeboekt in de jaarrekening en daarmee verwerkt in het resultaat.

Bij het uitzetten van middelen uit hoofde van liquiditeitenbeheer zijn de risico's in sterke mate beperkt door de verankering van het schatkistbankieren in de wet Fido. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden verplicht worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Uitgezonderd hierop zijn de middelen onder het drempelbedrag (voor 2023 € 1.366.000).

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**1.366**	**1.366**	**1.366**	**1.366**
		Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**228**	**269**	**242**	**233**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	**1.138**	**1.098**	**1.124**	**1.133**
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	68.308			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	68.308			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
	Drempelbedrag (1*)	1.366	1.366	1.366	1.366
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	20.505	24.437	22.254	21.415
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	228	269	242	233
(1) De drempel is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 mln.*					
De drempel is nooit lager dan € 1 mln.					

Gedurende 2023 is het drempelbedrag niet overschreden. Voor de middelen die zijn uitgezonderd van het schatkistbankieren geldt dat uitzettingen uitsluitend plaatsvinden bij instellingen die voldoen aan de zeer strenge ratingeisen zoals gesteld in de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (RUDDO).

Liquiditeitsrisicobeheer

Het liquiditeitsrisico is het risico van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitenplanning en meerjarig investeringsprogramma (MIP) waardoor financiële resultaten kunnen afwijken van de verwachtingen.

Op dit moment is de gemeente voldoende liquide. Rente- en aflossingsverplichtingen van lopende geldleningen kunnen worden betaald zonder herfinanciering. Verder is van belang om binnen de exploitatie te zorgen voor een zo goed mogelijke afstemming van de inkomstenstromen met de uitgaven.

Koersrisicobeheer

Het koersrisico is het risico dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen.
Onze vermogensbeheerder (ASR) monitort de samenstelling van de obligatieportefeuille en de daarbij behorende risico's. ASR rapporteert maandelijks en kwartaal wordt een uitgebreide rapportage opgesteld over de status en voortgang. Als het nodig is, kan de vermogensbeheerder een transactievoorstel doen. In het verleden heeft dit enkele malen geleid tot vroegtijdige aflossingen door aanbiedingen te gebruiken en om het risico in onze obligatieportefeuille te verlagen.

De aankoopwaarde van de obligatieportefeuille in 2009 bedroeg € 37,6 mln. Sindsdien zijn een aantal obligaties terugbetaald (in totaal 78%). Van de nu nog lopende obligaties bedroeg de initiële aankoopprijs per 31 december 2023 € 8,4 mln. Door afschrijvingen en aflossing is de boekwaarde per 31 december 2023 € 7,7 mln.

De ontwikkeling van de obligatieportefeuille is in de tabel weergegeven.

Obligatieportefeuille, waardering per	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	
Nominale waarde per 1 januari	**€ 11.040.000**	**€ 11.040.000**	**€ 9.240.000**	**€ 8.840.000**	**1**
Aflossingen in boekjaar	€ -	€ 1.800.000	€ 400.000	€ 1.220.000	**2**
Nominale waarde per 31 december	**€ 11.040.000**	**€ 9.240.000**	**€ 8.840.000**	**€ 7.620.000**	**3 = 1 - 2**
Aankoopwaarde per 1 januari	€ 12.478.400	€ 12.478.400	€ 10.653.600	€ 10.247.700	**4**
Aankoopwaarde per 31 december	€ 12.478.400	€ 10.653.600	€ 10.247.700	€ 8.448.400	**5**
Afschrijvingen m.b.t. lopende obligaties					
Cumulatief afschrijving tot boekjaar	€ 984.600	€ 1.037.000	€ 1.125.500	€ 681.400	**6**
Afschrijving in boekjaar (op nog lopende obligaties)	€ 98.500	€ 94.300	€ 93.800	€ 52.400	**7**
Cumulatieve afschrijving tot en met boekjaar	**€ 1.083.100**	**€ 1.131.300**	**€ 1.219.300**	**€ 733.800**	**8 = 6 + 7**
Boekwaarde 31 december	***€ 11.395.300***	***€ 9.522.300***	***€ 9.028.400***	***€ 7.714.600***	**= 5 - 8**

Obligatieportefeuille, rente over	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	
Aan het jaar toegerekende rente	**€ 620.400**	**€ 575.900**	**€ 523.100**	**€ 500.200**	**10**
Gerealiseerd koersresultaat	€ -	€ -	€ 400	€ -1.100	**11**
Afschrijving in boekjaar	€ -98.500	€ -98.500	€ -94.300	€ -93.800	**12**
Beheersprovisie	€ -31.500	€ -27.800	€ -24.100	€ -25.300	**13**
Netto rendement over boekjaar	**€ 491.000**	**€ 449.600**	**€ 405.100**	**€ 380.000**	**14 = 10 + 11 + 12 + 13**
Jaarrendement op de obligatieportefeuille	4,11%	4,09%	4,12%	4,23%	

Het bovenstaande percentuele rendement van de obligatieportefeuille is uitgedrukt als het "Netto rendement over boekjaar" gedeeld door de "gemiddelde aankoopwaardewaarde" van de portefeuille van het betreffende boekjaar (na afschrijving)

Het rendement in 2023 bedroeg 4,23 % (na aftrek van de beheerprovisie).

De obligatieportefeuille is in het verleden samengesteld aan de hand van strenge randvoorwaarden ten aanzien van rating, spreiding qua looptijd, land en sector van belegging. Een resultante van de aflossingen van bestaande obligatieleningen is dat deze obligatieportefeuille als geheel niet meer volledig aan alle voorwaarden voldoet. Zo is als voorwaarde gesteld dat minimaal 50% van de obligaties een AAA-rating heeft en dat maximaal 50% van de portefeuille bestaat uit obligaties met een rating van AA. Lagere ratings zijn in beginsel niet toegestaan. Uit het onderstaande overzicht van de vermogensbeheerder blijkt dat de huidige ratings niet in overeenstemming zijn met de eerder gestelde randvoorwaarden.

Vastrentende waarden	31-12-23	
Rating * € 1.000	portefeuille waarde	% van de portefeuille
AA	5.471	65%
A	2.921	35%
Eindtotaal	**8.392**	**100%**

De portefeuille valt echter onder het overgangsrecht in het kader van de Ruddo. Maasgouw is niet verplicht om de obligatieportefeuille aan te passen. We zien daartoe ook geen aanleiding omdat:

- niet actief geswitcht mag worden
- het risico beperkt is
- de obligatieportefeuille steeds kleiner wordt, waardoor optimale spreiding niet meer te realiseren is
- er weinig keuze is in vergelijking met de huidige rendementsverwachting

Rentelasten en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden is toegerekend

Verslaggevingsvoorschriften rente

Vanwege de behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente in de begroting en jaarstukken te harmoniseren, is het verplicht om de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden toe te rekenen met behulp van een (rente-)omslag. Door het eenduidig toerekenen van rente aan taakvelden kunnen gemeenten ook beter onderling worden vergeleken.

Om te voldoen aan het voorschrift om inzicht te geven in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten volgt in het renteschema. Hierbij is uitgegaan van een rente omslagpercentage van 0%. Er zijn meer rentebaten dan rentelasten.

Renteschema		2023	
1	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 669.500	
2	De externe rentebaten over de korte en lange financiering	€ 671.400	
3	**Saldo rentelasten en rentebaten (saldo 1-2)**		**€ -1.900**
4	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	€ 2.700	
5	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€ 16.600	
6	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€ 16.700	
7	**Aan taakvelden toe te rekenen externe rente (saldo 6-5-4)**		**€ -2.600**
8	Rente over eigen vermogen	€ -	
9	Rente over voorzieningen	€ -	
10	**Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (saldo 3+7+8+9)**		**€ -4.500**
11	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		€ -
12	**Renteresultaat op het taakveld Treasury (saldo 10-11)**		**€ -4.500**
	Omslagpercentage		**0,0%**

Met name als gevolg van de hoge ontvangen rente op de obligatieleningen in vergelijking met de lage financieringskosten (door laag rentepercentage) is sprake van een positief renteresultaat in 2023 (in voorgaand renteschema weergegeven als negatieve renteresultaat van € 4.500).

Financieringsbehoefte

In het kader van een prudent financieel beleid is het wenselijk om langlopende investeringen zoveel als mogelijk te financieren uit langlopende financieringsmiddelen. Voor het bekostigen van geactiveerde uitgaven staan interne en externe financieringsmiddelen ter beschikking. De interne financieringsmiddelen bestaan uit de reserves en de voorzieningen. De opgenomen geldleningen kwalificeren als externe financieringsmiddelen.

De financieringspositie van de gemeente Maasgouw wordt bepaald door:

- het saldo van het totaalbedrag van de nog niet afgeschreven investeringen enerzijds, en
- het totaalbedrag van de vaste financieringsmiddelen anderzijds.

Is het bedrag van de financieringsmiddelen (reserves, voorzieningen en vaste geldleningen) lager dan het totaalbedrag van de geactiveerde uitgaven, dan is er sprake van een financieringstekort. Is het bedrag van de financieringsmiddelen hoger dan het totaalbedrag van de geactiveerde uitgaven, dan is er sprake van een financieringsoverschot.
Uit het onderstaande blijkt dat er in 2023 sprake was van een financieringstekort van € 6,7 mln.

Financieringspositie			
Totaal vaste activa	€ 115.192.300	Eigen vermogen	€ 59.454.400
Voorraden	€ 391.900	Voorzieningen	€ 8.373.200
		Vaste schulden	€ 40.939.700
		Financieringstekort	€ 6.816.900
	€ 115.584.200		**€ 115.584.200**

Voor een nadere toelichting bij het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden wordt verwezen naar de toelichting bij de jaarrekening 2023.

EMU saldo (Wet HOF)

Het begrotingssaldo van een land geeft weer of dat land een overschot of een tekort heeft bij zijn overheidsuitgaven. Als de uitgaven in een bepaald jaar groter zijn dan de inkomsten, is er in dat jaar sprake van een tekort en groeit de staatsschuld. Het begrotingssaldo geeft dus een indicatie van de staat waarin het ‘huishoudboekje’ van de overheid in een bepaald jaar verkeert.
Om precies te zijn is het EMU-saldo het vorderingensaldo van de totale overheid. Dit betekent dat niet alleen de financiën van de Rijksoverheid meetellen voor het EMU-saldo, maar ook die van de decentrale overheden Om te voorkomen dat de overheidsfinanciën van EMU-landen ontsporen, is in het Stabiliteits- en Groeipact afgesproken dat het EMU-tekort maximaal 3% van het BBP mag bedragen.

Tabel EMU saldo jaarrekening 2023

	Omschrijving	2022 Volgens jaarrekening 2022	2023 Volgens jaarrekening 2023	2024 Volgens meerjarenraming in begroting 2024
1.	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.948.400	1.852.900	397.600
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	4.991.600	6.909.600	3.948.300
3.	Mutatie voorzieningen	-202.500	-462.800	-1.232.200
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-296.400	418.600	410.100
5.	Verwachte boekwinst/verlies bij verkoop effecten en verwachte boekwinst/verlies bij verkoop (im)materiële vaste activa	400	-1.100	-
Berekend EMU-saldo		**-2.949.700**	**-5.937.000**	**-5.193.000**

Referentiewaarden

De individuele referentiewaarde voor het EMU saldo voor Maasgouw is € 3.501.000. Uitgaande van een begroting van € 68,4 miljoen zoals dit is opgenomen in de Decembercirculaire 2023. Maasgouw blijft niet binnen de gestelde EMU referentiewaarde.

Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. De Wet HOF bepaalt dat de individuele referentiewaarde voor het EMU-saldo van de individuele overheden naast het eigen aandeel ook het aandeel in openbare lichamen betreft.

Met het aandeel in openbare lichamen wordt bedoeld het deel van het EMU-saldo van de gemeenschappelijke regelingen waar een individuele decentrale overheid aan deelneemt dat aan de betreffende individuele overheid wordt toegerekend. Een deel van het EMU-saldo van de gemeenschappelijke regelingen maakt dus onderdeel uit van het EMU-saldo van de deelnemende decentrale overheden. Voor zover dit aandeel aan de deelnemende decentrale overheid moet worden toegerekend.

Bij bovenstaande berekening zijn de gemeenschappelijke regelingen buiten beschouwing gelaten.
Niet alle jaarrekeningen waren ontvangen of werd hierin het EMU saldo opgenomen.
Een juiste toerekening voor Maasgouw voor het aandeel van het EMU saldo is niet eenduidig te maken.

GEMEENTE MAASGOUW

5.4 Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling- algemeen

In eerdere P&C documenten is uitgebreider aangegeven wat de grondslag, de historie en de context is van de huidige organisatieontwikkeling. In januari 2019 is de ambtelijke organisatie in de nieuwe organisatiestructuur van start gegaan. Dit was een belangrijke stap in de ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie. Vanaf dat moment is verder geïnvesteerd in de zaken die in de strategische visie zijn aangehaald: verdere verbetering van de dienstverlening en van onze ondersteuning van het politiek-bestuurlijk besluitvormingsproces, en daarnaast participatie als vanzelfsprekend onderdeel van onze werkwijze. Dit raakt aspecten als (coachend) leiderschap, teamontwikkeling en procesmatig denken en werken: een proces van meerdere jaren dat ook in 2023 nog continu aandacht heeft gekregen.

Organisatieontwikkeling

In 2023 zijn op gebied van organisatieontwikkeling stappen gezet op de volgende onderwerpen:

- Personeelsplanning: dit gaat om een continu traject waarin het management het personeelsbestand in beeld brengt en de ontwikkeling daarvan naar de toekomst monitort. De uitkomsten daarvan helpen het management om te blijven investeren in de ontwikkeling van medewerkers en om de meest optimale taakverdeling en teamsamenstelling te realiseren. Een van de resultaten van personeelsplanning is dat in 2023 drie trainees zijn gestart. Doel is hen 2 jaar lang ervaring te laten opdoen in een bepaald vakgebied onder begeleiding van een mentor. De planning is dusdanig dat we na afloop van het traineeship, de trainees duurzaam aan ons kunnen verbinden omdat dan formatie vrijkomt vanwege natuurlijk verloop (pensionering) van zittende medewerkers.
- Na gewerkt te hebben in een proeftuin, zijn in 2023 de ‘Ik&Maasgouw’-gesprekken ingevoerd in de gehele organisatie. Deze gesprekken hebben als doel om een meer ontwikkelgerichte manier van gesprekken te voeren tussen leidinggevenden en medewerkers. De Ik&Maasgouw- gesprekken zijn voorwaardelijk om niet alleen individuele medewerkers, maar ook om de teams en de gehele organisatie te kunnen door ontwikkelen. Om dit zo succesvol mogelijk te laten zijn, is geïnvesteerd in inspiratiesessies om medewerkers en leidinggevenden te faciliteren in het voeren van deze gesprekken. Deze inspiratiesessies maken deel uit van het onboardingtraject voor nieuwe medewerkers.

Overheids Ontwikkel Model (OOM)

In MER-verband is geconstateerd dat ontwikkelingen op gebied van het Zaakgericht werken en het gebruik van Decos Join (het zaaksysteem) tussen de 4 MER-organisaties beter op elkaar afgestemd moet worden. Om dit te kunnen realiseren is het nodig dat de organisaties op een vergelijkbaar ‘volwassenheidsniveau’ werken. Om na te gaan in hoeverre men op gelijk niveau zit – en zo niet: waar bij welke organisatie nog extra geïnvesteerd moet worden – zijn in MER verband zogenaamde ‘organisatie-selfies’ gemaakt. Het instrument dat daarbij gebruikt is, is het Overheids Ontwikkel Model (OOM). Dit is het kwaliteitsmodel van INK (Instituut Nederlandse Kwaliteit), maar dan toegesneden op de lokale overheid. De begeleiding van dit OOM-traject in MER-verband is uitgevoerd door Telengy.
Voor elke organisatie is -via diverse sessies met een groot aantal deelnemers- de positie bepaald. Hierna zijn zogenaamde concensusmeeting georganiseerd om de ‘gemene delers’ te destilleren. Daaruit zijn voor de vier MER-organisaties gezamenlijk 7 adviezen aan het Breed Directie Beraad (de vier directeuren) voortgekomen:

1. Maak de MER-samenwerking expliciet.
2. Voer procesmanagement in binnen en tussen elk van de vier MER-organisaties.
3. Geef invulling aan het belang van informatie(voorziening) binnen de MER-samenwerking.
4. Maak de PDCA-cyclus expliciet in de MER-organisaties en in de samenwerking.
5. Investeer in professionalisering en binden & boeien van medewerkers.
6. Maak het bestuurlijk-ambtelijk samenspel expliciet.
7. Voer aantoonbaar resultaatgericht werken in.

Aan de hand van deze adviezen heeft het BDB 12 opdrachten geformuleerd waarmee door de vier organisaties gezamenlijk aan de slag wordt gegaan.

Toekomstgericht werkgeverschap

Bekend is dat het aanbod op de arbeidsmarkt steeds beperkter wordt. Dat leidt tot continuïteitsrisico's. Vanuit de wens om onze gezamenlijke positie op de arbeidsmarkt te versterken, is dit onderwerp -onder de noemer 'toekomstgericht werkgeverschap' door het team HR van het Servicecentrum-MER projectmatig opgepakt in afstemming met de vier MER-organisaties. Daarbij wordt tevens gestreefd naar een zo optimaal mogelijke inzet van de huidige medewerkers. De uitrol hiervan heeft als eerste stap een focus op onboarding/ offboarding, leren en ontwikkelen en employer branding.

Medewerkersonderzoek

Na een zorgvuldige voorbereiding door een werkgroep en een klankbordgroep heeft in september 2022 een medewerkersonderzoek plaatsgevonden onder het voltallige personeel. Het onderzoek betrof de volgende thema's: vitaliteit, ikzelf, taakeisen, hulpbronnen, de organisatie, personeelsbeleid, waardering, gevolgen van werkdruk en werkstress, werk-privé balans, ongewenst gedrag (intern en extern) en hybride werken/ beeldschermwerk. De deelnamegraad was maar liefst 76%. Uit de resultaten bleek dat Maasgouw op alle fronten minimaal gelijk en vaak zelfs hoger scoort in vergelijking met resultaten van gemeenten van dezelfde grootte en/of met alle organisaties in Nederland. Er is één uitzondering: alleen waar het gaat om het aspect waardering van de beloning scoren we lager. Nadat de resultaten zijn gepresenteerd aan het MT en de werkgroep, hebben de teammanagers in hun eigen team deze resultaten besproken en daarbij afspraken gemaakt over de te ontwikkelen punten voor het eigen team en hoe invulling te geven aan deze ontwikkeling. Vervolgens is een organisatie breed plan van aanpak opgesteld dat is vastgesteld door het MT. Daarbij gaat het niet alleen om punten waarbij we willen verbeteren of ontwikkelen, maar ook om wat we al goed doen en 'vast willen houden'.

Extern onderzoek

In het najaar 2022 is binnen het team dienstverlening een extern onderzoek uitgevoerd vanwege signalen van psychische en sociale onveiligheid. De onderzoeksvraag was duiding te geven aan deze signalen en aanbevelingen te doen over mogelijke verbeteringen. De uitkomst van het onderzoek, op hoofdlijnen, is dat het overgrote deel van het team aangeeft zich veilig te voelen en tevreden te zijn met het werk en de gemeente Maasgouw als werkgever. Het bestaan van een angstcultuur -namelijk dat een collectieve, belemmerende angst prominent aanwezig is en dit stelselmatig wordt ingezet om loyaliteit, gehoorzaamheid en inzet bij medewerkers af te dwingen- is door de onderzoeker niet aangetroffen. Dat neemt niet weg dat er een aantal zaken naar voren zijn gekomen die, aandacht vragen of aanpassing behoeven. Na afronding van het onderzoek is meteen gestart met de aanpak van deze aanbevelingen. In 2023 is veel geïnvesteerd in leiderschap en teamontwikkeling. Deze investering heeft geleid tot een stabieler team waarin aandacht is voor sociale veiligheid en waarin continue ontwikkeling van de medewerkers en het team als geheel centraal staat. In individuele gesprekken en groepsbijeenkomsten is de onderlinge samenwerking en de relatie met de teammanagers steeds onderwerp van gesprek.

Vluchtelingen crisis

De oorlog in Oekraïne blijft voortduren en vraagt voor veel inzet van onze organisatie om de opvang van vluchtelingen te kunnen oppakken. Deze opvang heeft ook in 2023 een behoorlijke impact op onze organisatie gehad en de verwachting is dat dit ook de komende jaren zeker nog het geval zal zijn. Waar meerdere gemeenten hebben gekozen om deze taak geheel uit te besteden is in onze gemeente de keuze gemaakt om het beheer met de eigen organisatie uit te voeren omdat wij denken dat we dan op de meest efficiënte en zorgvuldige wijze uitvoering kunnen geven aan deze opdracht. Niet alleen het kernteam, maar ook andere disciplines van onze organisatie zijn behoorlijk doende om dit in goede banen te leiden. Daarnaast is in het kader van de Spreidingswet het vluchtelingenvraagstuk breder geworden waardoor dit nog meer gaat vragen van de organisatie. Daarmee zal er op termijn ook geen sprake meer zijn van een crisis maar van een opdracht die gemeenten naast alle andere taken en opdrachten moet uitvoeren. Daarom zijn we bezig om dit vraagstuk te verankeren in de organisatie en zal er op den duur geen sprake meer zijn van een crisissituatie. In de paragraaf vluchtelingen is deze problematiek verder uitgewerkt.

Personeel & Organisatie

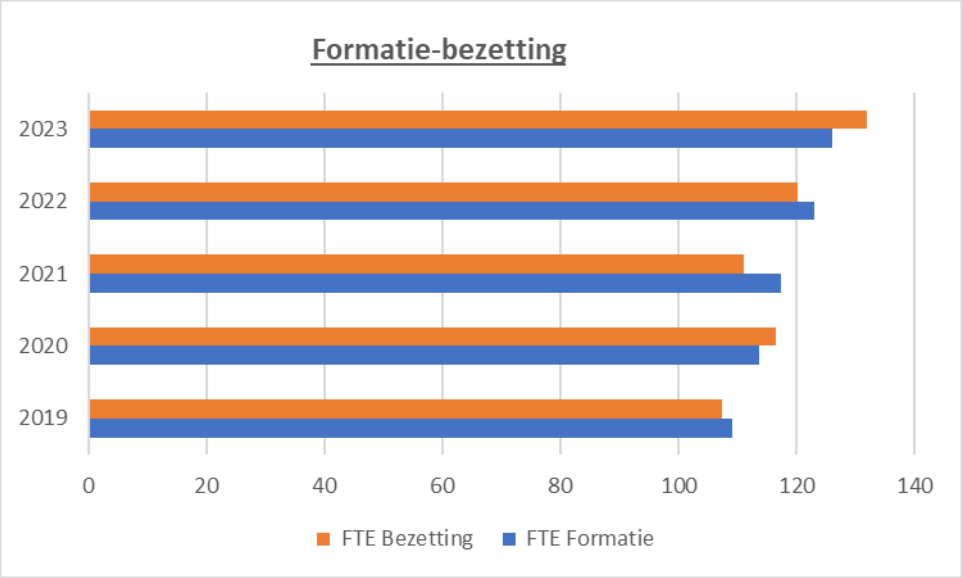
In deze paragraaf volgt een weergave van de samenstelling van het ambtelijk apparaat op diverse aspecten:

- Formatie - bezetting
- Verdeling mannen-vrouwen
- Verdeling voltijders-deeltijders
- Gemiddelde leeftijd
- Verzuimcijfers

Van al deze gegevens zijn de cijfers van de afgelopen 5 jaar weergegeven. Sommige cijfers zijn vergeleken met de landelijke gemiddelden van gemeentes van de klasse 20.000 – 50.000 inwoners. De landelijke cijfers over 2023 zijn daarbij nog niet bekend, dus die ontbreken in de tabellen.

Formatie- bezetting

Als het gaat om personele capaciteit is er de afgelopen jaren extra in de ambtelijke organisatie geïnvesteerd. Dit blijkt uit de volgende tabel 'formatie-bezetting':

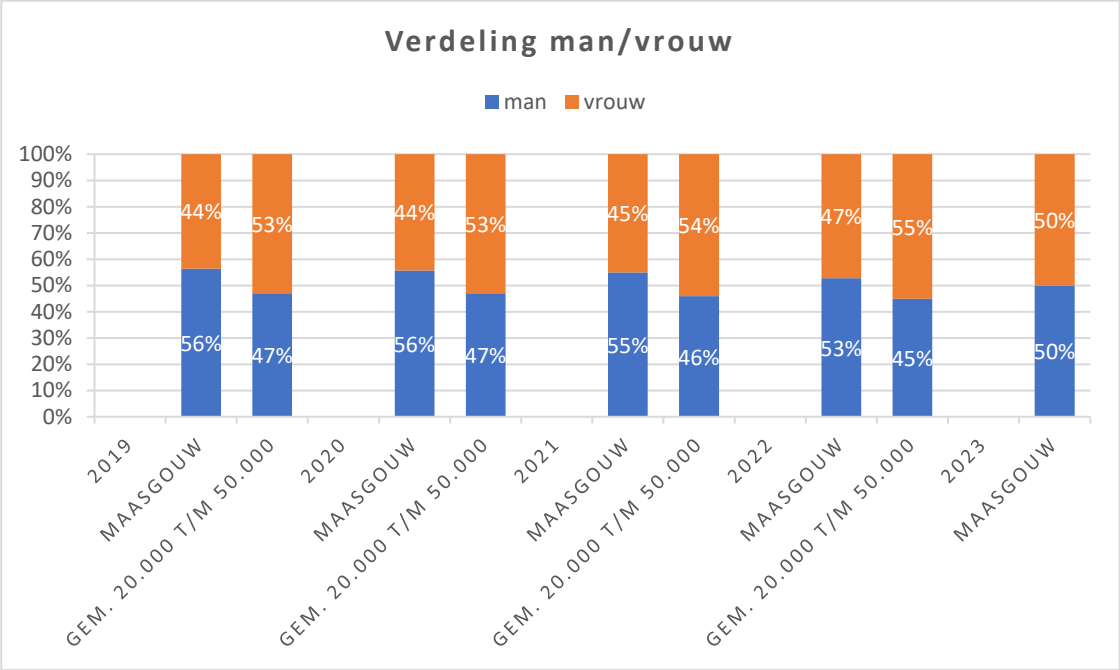

Wat valt op:

- De structurele formatie is in de afgelopen 5 jaar gestegen met 16,89 fte. Dit is het gevolg van uitbreiding van gemeentelijke taken. Deze uitbreiding is in de begrotingen van de afgelopen jaren steeds inhoudelijk onderbouwd.
- In de jaren dat de bezetting hoger is dan de formatie, is met name sprake van extra bezetting op tijdelijke formatie.

Verdeling mannen - vrouwen

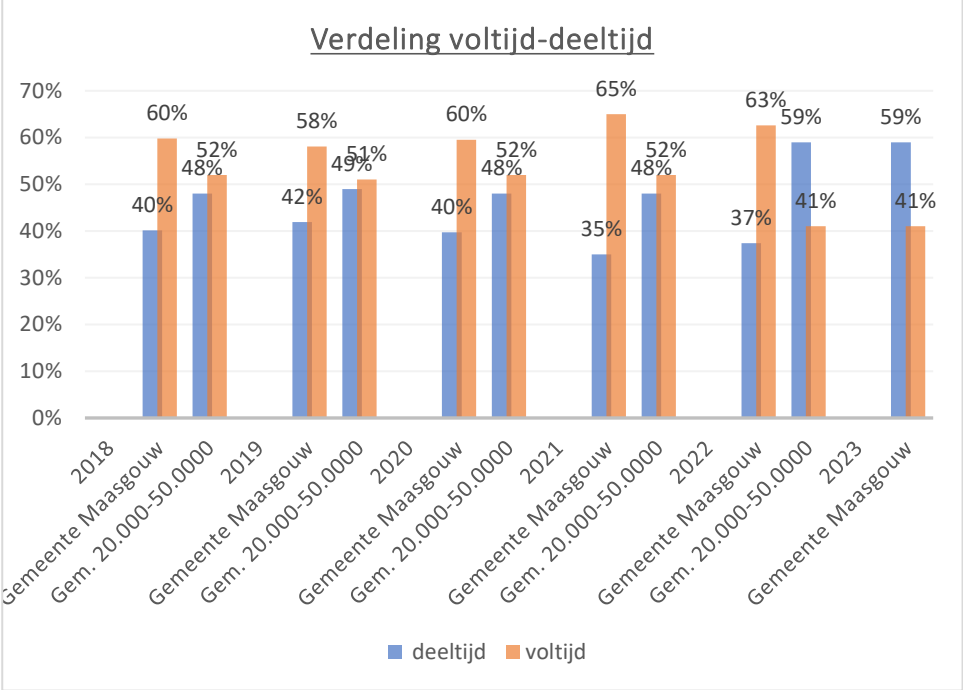
Onderstaande tabel geeft de verdeling man - vrouw aan in percentages, zowel voor Maasgouw als voor vergelijkbare gemeenten.

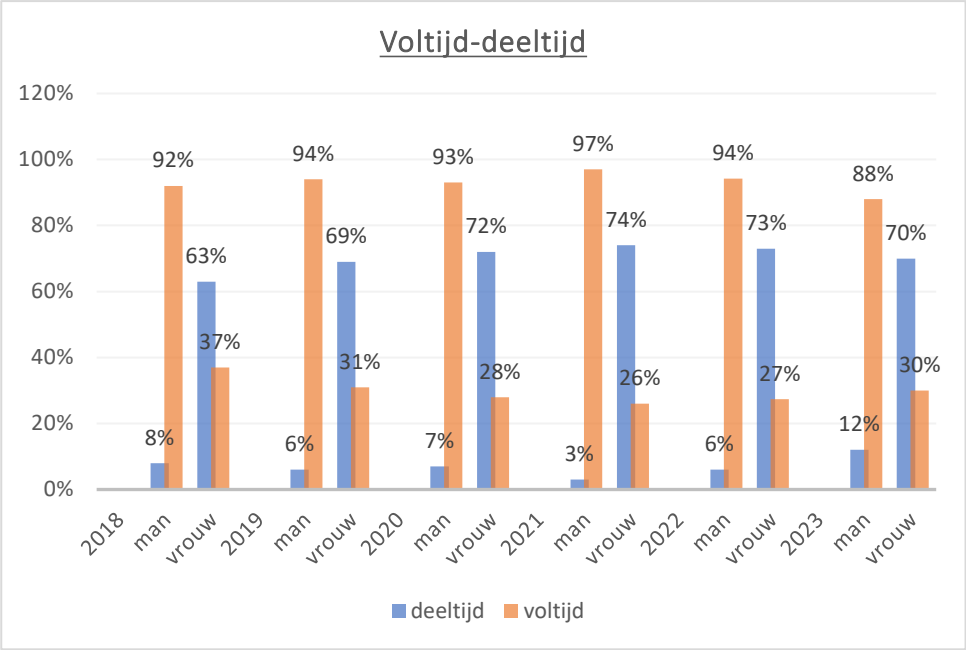
Wat valt op:
In de gemeente Maasgouw is het aandeel vrouwen in de afgelopen jaren met 6% gestegen (van 44% in 2019 naar 50% in 2023). Landelijk stijgt het aandeel vrouwen al een aantal jaren en zijn vrouwen inmiddels in de meerderheid (met 55% - peiljaar 2022).

Verdeling voltijders-deeltijders

De volgende tabel geeft de verdeling voltijd-deeltijd weer in vergelijking met gemeenten in dezelfde inwonersklasse

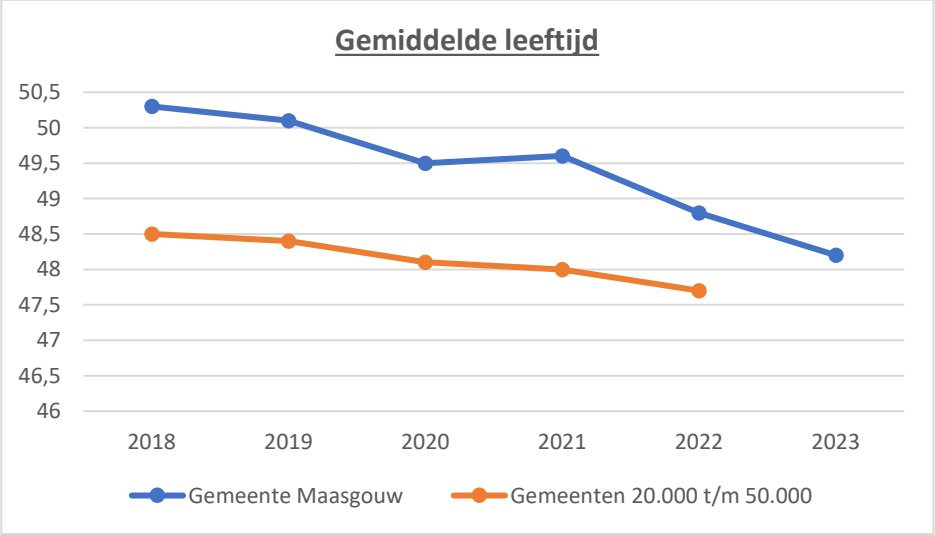
De volgende tabel geeft de verdeling weer tussen voltijders en deeltijders verdeeld naar man-vrouw.

Wat valt op:

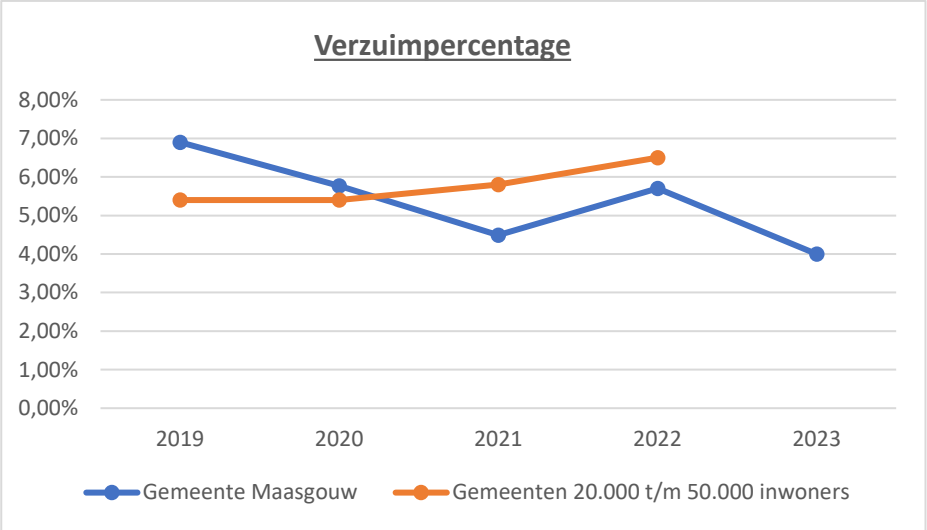
- Het verschil tussen voltijd en deeltijd in Maasgouw in 2023 is exact gelijk aan de landelijke verdeling (in 2022): 59% voltijd medewerkers t.o.v. 41% deeltijders;
- Het aantal voltijders is in 2023 gedaald.
- Dat het aandeel voltijders hoger is dan deeltijders, wordt mede veroorzaakt door het hoger aantal mannen (die gemiddeld genomen vaker fulltime werken).
- Het aantal parttime werkende mannen is in 2023 gestegen ten opzichte van het jaar ervoor (van 6% naar 12%).
- Het aantal fulltime werkende vrouwen is de afgelopen vijf jaar afgenomen van 37% naar 30%.

Gemiddelde leeftijd

Deze tabel geeft de gemiddelde leeftijd weer over de afgelopen jaren, zowel voor Maasgouw als voor vergelijkbare gemeenten. De gemiddelde leeftijd is in Maasgouw in de afgelopen jaren behoorlijk gedaald (van 50,4 in 2018 naar 48,2 in 2023). Deze ligt nog steeds hoger dan het landelijke gemiddelde, maar het verschil wordt steeds kleiner.

Verzuimcijfers

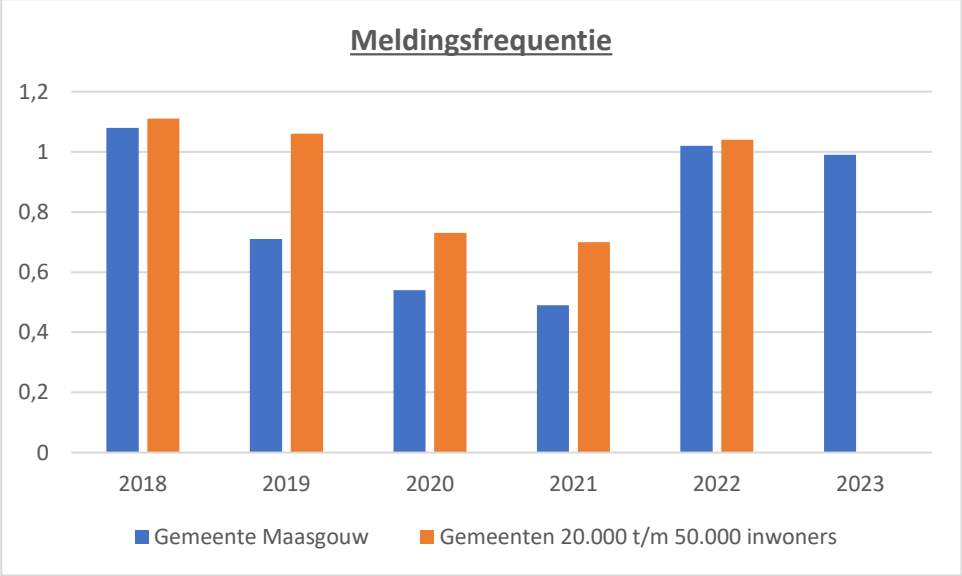

Deze tabel geeft het verzuimpercentage weer van Maasgouw en van gemeenten uit dezelfde inwonersklasse in de afgelopen jaren.

Wat valt op:
- Hierop is zichtbaar dat het percentage in de gemeente Maasgouw geleidelijk is gedaald (uitzondering 2022) terwijl het verzuimpercentage in vergelijkbare gemeenten juist is gestegen.
- Het verzuimpercentage ligt voor het derde jaar op rij onder het landelijke gemiddelde.

Meldingsfrequentie

De meldingsfrequentie bedroeg in 2023 0,99. Dit betekent dat een medewerker zich gemiddeld genomen 0,99 keer ziek heeft gemeld. In de volgende tabel wordt de vergelijking gemaakt met gemeenten uit dezelfde inwonersklassen. De meldingsfrequentie van de gemeente Maasgouw ligt de afgelopen jaren lager dan het landelijke cijfer. Dat de frequentie weer gestegen is -in combinatie met een lager verzuimpercentage- betekent dat het aantal kortdurende verzuimgevallen is gestegen en het aantal langdurige gevallen is gedaald.

Gemiddelde verzuimduur

In 2023 bedroeg een verzuimgeval gemiddeld genomen 19,2 dagen. Helaas zijn er over 2023 geen cijfers beschikbaar van gemeenten in de klasse 20.000 t/m 50.000 inwoners over de omvang van kort, middellang, lang en zeer lang verzuim.

Personeelsbudget

Structurele keuze systematiek salarisbegroting

Bij de programmabegroting 2022 is overgestapt op de systematiek van maximum functieschaal op basis van het formatieplan. Deze systematiek is vanaf 2022 toegepast.

Realisatie

Dit is uitgesplitst in de bestuurlijke organisatie en de ambtelijke organisatie.

Bestuurlijk

Personeelsbudget *Bestuur & Griffie* *(x € 1.000)*	**Begroting 2023 Na wijziging**	**Realisatie 2023**	**Verschil**
Raad	329	331	-2
Griffie	196	195	1
College	547	570	-23
Totaal p-budget bestuur & griffie	**1.072**	**1.096**	**-24**

De hogere kosten voor college zijn verklaarbaar door aanvullende opbouw van eindejaarsuitkering en vakantietoelage 2023, die niet waren geraamd. Daarnaast is er sprake van tijdelijke huisvestingskosten van de burgemeester.

Ambtelijk

Personeelsbudget Ambtelijke organisatie *(x € 1.000)*	**Begroting 2023 Na wijziging**	**Realisatie 2023**	**Verschil**
1. Personeel Ambtelijke organisatie	10.455	10.362	93
2. Opleidingen, coaching	172	255	-83
3. Overige personeelskosten (dienstkleding, werving, advies, reis/verblijf, salarisadministratie, organisatie- en teamactiviteiten, verzekering, eindheffing WKR, Arbo, WW e.d.)	190	287	-97
4. Tijdelijk personeel	1.344	1.245	99
Totale uitgaven	***12.161***	***12.149***	***12***
5. Inkomsten uit detacheringen, UWV-vergoedingen, bijdrages derden	120	116	-4
Totale inkomsten	***120***	***116***	***-4***
Totaal personeelsbudget ambtelijke organisatie	**12.041**	**12.033**	**8**

Toelichting verschillen:

- Ad 1 + 2+ 4: Door krapte op de arbeidsmarkt is het lastig om vacatures ingevuld te krijgen met gekwalificeerd personeel. Dat geldt ook voor de beschikbaarheid van tijdelijk personeel voor specifieke werkzaamheden (in het kader van ziek/piek/specifiek). Dit resulteert enerzijds in een onderuitputting op het reguliere personeelsbudget en de post tijdelijk personeel. Anderzijds vergt dit vaak aanvullende

investering in opleiding en werken met de Maasgouwse systemen voor nieuwe collega's. Ook nieuwe regelgeving en aanscherping van bestaande regelgeving zorgen voor een extra opleidingsbehoefte.
- Ad 3: De secundaire personeelskosten, die vaak moeilijk te voorspellen zijn, zijn € 97.000 hoger uitgevallen. Oorzaak hiervan is o.a. de eindafrekening WKR 2023, hogere wervingskosten voor invulling vacatures en (juridische) HR-advisering.

Verdere bijzonderheden:
- Over de reserve Voormalig personeel is voor afgerond € 104.000 beschikt ten behoeve van maatwerkafspraken.

Reserve voormalig personeel	
Reserve voormalig personeel per 01-01-2023	€ 102.500
Storting in reserve conform begroting 2023	€ 400.000
Mutatie uit de reserve voormalig personeel (vergoedingen)	-/- € 103.900
Beschikbaar nog per 31-12-2023	€ 398.600

- In de cao gemeenten is per 1 januari 2022 een nieuwe verlofspaarregeling opgenomen. Deze regeling biedt werknemers de gelegenheid om bijvoorbeeld bovenwettelijk verlof, overuren en ingekochte uren te sparen zonder dat sprake is van verjaring. De keuze om verlof te sparen ligt bij de werknemers. Vanaf de jaarrekening 2022 zijn de verlofrechten financieel vertaald in de jaarrekening.
  De verwachting is dat veel werknemers het gespaarde verlof zullen inzetten voor langere verlofperiodes. Dat leidt er meestal toe dat het op te nemen verlof moet worden opgevangen door het inhuren van extra menskracht. En voor medewerkers die uit dienst gaan zal een verlofsaldo moeten worden uitbetaald. Gelet op de daaruit voortvloeiende, toekomstige kosten/verplichtingen zijn op grond van de verslaggevingsvoorschriften vanaf de jaarrekening 2022 (verplicht) een tweetal voorzieningen gevormd ten laste van het rekeningsaldo. Het betreft de voorziening verlofsparen (voor € 116.700) en de voorziening overmatige verlofsaldi (voor € 146.100). Op grond van de verlofmutaties dienen de voorzieningen aangevuld te worden met respectievelijk € 26.500 en € 20.500.

CAO 2023 en 2024

De cao-Gemeenten 2023 had een looptijd van 2 januari 2023 tot 1 januari 2024. Deze cao is in april 2023 definitief vastgesteld. Hierin is een nominale loonstijging afgesproken van € 240 en vervolgens een stijging van 2% met ingang van 2 januari 2023. Behalve loonstijging waren nieuwe artikelen in de cao opgenomen over de volgende onderwerpen: loongebouw, thuiswerkvergoeding, verlof en vitaliteit, bovenwettelijke sociale zekerheid, ouderschapsverlof en onbetaald WAZO-verlof, duurzame mobiliteit en inclusieve cao.

Salarisontwikkeling 2024

In december 2023 is een nieuwe cao-Gemeenten overeengekomen voor het jaar 2024 (looptijd 1 jaar). In de begroting 2024 is hier al ten dele op geanticipeerd door een loonindexering van 4% aan te houden. De financiële doorvertaling zal worden verwerkt in de 1e Prorap 2024 en de meerjarenraming.
De salarisontwikkeling in 2024 ziet er als volgt uit:

Datum	Salarisontwikkeling
1 januari 2024	4,75%
1 oktober 2024	1,25%

Vitaliteitsbeleid

Vanaf 2023 kunnen medewerkers op basis van de cao gebruik maken van een Regeling Vervroegd Uittreding (RVU) mits ze aan de voorwaarden voldoen. In Maasgouw waren daarnaast voor medewerkers maatwerkafspraken mogelijk om minder te gaan werken of om eerder te stoppen met werken. In de begroting 2023 is daarom voor een periode van 4 jaar een toevoeging aan de reserve Voormalige Personeel gedaan ter grootte van € 400.000. Dit budget wordt uiteraard ingezet om de RVU's vanuit de cao te voldoen maar in de

begroting 2024 is bepaald dat dit budget ook gebruikt kan worden voor het ondersteunen van medewerkers zodat ze langer hun functie kunnen blijven uit oefenen. Dat is dus een verbreding van het doel van deze reserve. Omdat we beschikken over geharmoniseerde arbeidsvoorwaarden met de MER organisaties wordt in 2024 gewerkt aan een uniforme regeling voor de betrokken 4 organisaties.

Voor medewerkers die 60 jaar en ouder zijn, heeft de gemeente Maasgouw nog geen generieke regeling (ofwel een 'Generatiepact'). Er zijn wel maatwerkafspraken mogelijk - ook wel 'spelregels vroegpensioen' genoemd - om minder te gaan werken in de vorm van onbetaald verlof en met behoud van pensioenopbouw. In 2023 maakte één medewerker gebruik van deze 'spelregels vroegpensioen'. Ook waren er nog maatwerkafspraken mogelijk voor medewerkers om eerder volledig te stoppen met werken. Deze mogelijkheid is er voor medewerkers onder voorwaarde dat ze minimaal 2 jaar voor hun pensioendatum zitten. In 2023 maakte twee medewerkers gebruik van deze maatwerkafspraken.

Wet Banenafspraak en Quotumregeling

De Wet Banenafspraak en quotumregeling bepaalt voor de marktsector en overheidssector welke aantallen garantiebanen werkgevers moeten realiseren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, die zijn opgenomen in het zogenaamde doelgroepenregister. Het te realiseren aantal neemt tot 2024 jaarlijks toe. Eén garantiebaan staat voor een werkweek van 25,5 uur. Het te realiseren quotumpercentage in 2023 is 2,76%. Dit percentage heeft betrekking op het totaal aantal formatieve uren binnen de organisatie op jaarbasis. In Maasgouw wordt het quotum voor de Banenafspraak ruimschoots gehaald.

Te realiseren garantiebanen 2023	Gerealiseerde garantiebanen 2023	Te realiseren garantiebanen 2024
4,80	45,03	4,65

In Maasgouw wordt het zeer hoge percentage volledig gerealiseerd binnen het werkbedrijf van het Wijkteam. Hierin zijn ongeveer 30 medewerkers werkzaam die staan geregistreerd in het doelgroepenregister en daarmee voldoen aan de criteria van een garantiebaan

Preventie

De gemeente Maasgouw heeft in 2018-2019 een Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) laten opstellen voor het gemeentehuis te Maasbracht. Eens in de 5 jaar dient deze RI&E opnieuw opgesteld te worden. In 2023 is begonnen met het maken van een nieuwe RI&E. Dit in samenwerking met een extern bureau, de Arbo coördinator van MER-HRM en de preventiemedewerker van de gemeente Maasgouw.

Het externe bureau heeft diverse interviews gehouden, per team twee medewerkers en met de OR. Daarnaast werden ook collega's van de MER-OD geïnterviewd. Als laatste is ook een fysieke rondgang door het gemeentehuis gemaakt. Het concept is besproken met de OR. Begin 2024 zal het RI&E en het daaruit voortvloeiende plan van aanpak het besluitvormingstraject in gaan.

In 2023 is zowel de klachtenregeling en het protocol Wangedrag opgesteld. Dit in samenwerking met de preventiemedewerkers van de 4 organisaties en de beleidsmedewerkers Arbo. In december zijn beide regelingen vastgesteld in Maasgouw. In 2024 wordt gestart met een campagne om beide regelingen onder de medewerkers kenbaar te maken.

In 2023 hebben de agressietrainingen in het voorjaar plaats gevonden. Hieraan namen alle leden van het interventieteam deel en alle balie-, receptie- en call center medewerkers. De trainingen verliepen zeer goed. Daarnaast is er een dag training geweest voor de medewerkers van Call Center en Burgerzaken. Voor 2024 staan de trainingen in april gepland. Ieder jaar worden de instructie, hoe om te gaan met agressie, geactualiseerd en uitgereikt aan de betreffende medewerkers. In 2023 heeft er geen ontruimingsoefening plaats gevonden. Voor 2024 staat er een oefening gepland in het voorjaar.

Gegevensveiligheid (informatiebeveiliging en privacy)

Algemeen beeld gegevensveiligheid[2]

In het jaar 2023 heeft Gemeente Maasgouw zich onverminderd ingezet om te voldoen aan haar wettelijke verplichtingen op het gebied van informatiebeveiliging. Ondanks deze toewijding stond de organisatie voor uitdagingen, met name door de afwezigheid van een Chief Information Security Officer (CISO) gedurende een aanzienlijk deel van het jaar. De afwezigheid van een CISO heeft geleid tot een beperking in de mogelijkheid om proactief nieuwe initiatieven op het gebied van informatiebeveiliging te ontplooien. Hierdoor lag de focus voornamelijk op het handhaven van de bestaande wettelijke verplichtingen (Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)) en het waarborgen van de minimale vereisten om aan de wetgeving te voldoen. Voor het jaarlijkse ENSIA traject is eind 2023 een ENSIA coördinator ingehuurd die tevens CISO-taken voor Maasgouw heeft opgepakt en de samenwerking met SC MER heeft gezocht en verstevigd.

Ten aanzien van de ENSIA en de BIO is de trend dat de Nederlandse gemeenten steeds meer verplicht worden in de uitvoering van de ENSIA zelfevaluatie en dienen de gemeenten volledig te voldoen aan de BIO. Uit de ENSIA evaluatie van 2023 is gebleken dat Maasgouw nog niet volledig voldoet aan de BIO en voor het komende jaar zal er dan ook verder gewerkt worden aan het voldoen aan de BIO alsmede een solide basis voor informatiebeveiliging. De DigiD en Suwinet audits, onderdeel van de ENSIA, hebben onder andere betrekking op de landelijke applicaties DigiD e-diensten en Suwinet en zijn voor 2023 gericht op aantoonbare opzet, bestaan en werking van de beheersmaatregelen. Dit jaar is er voor gekozen om geen pre-audit uit te voeren in december en gelijk te gaan voor een volledige audit begin maart 2024. De resultaten zijn op moment van schrijven nog niet beschikbaar en derhalve niet opgenomen in dit jaarverslag. Met het oog op de toekomst en de komst van de NIS2 (Network and Information Security Directive 2) wordt het steeds belangrijker meer in regie en control te zijn ten aanzien van informatieveiligheid binnen Maasgouw. NIS2 is een Europese richtlijn die tot doel heeft de cybersecurity van essentiële diensten en digitale dienstverleners te versterken en de samenwerking tussen lidstaten te bevorderen.. Het is dan ook belangrijk dat de gemeente komende jaar op de hoogte blijft van de ontwikkelingen rondom NIS2 en om tijdig maatregelen te treffen om te voldoen aan de nieuwe vereisten. Dit kan onder meer het herzien en versterken van bestaande cybersecurity-beleid en -praktijken omvatten, evenals het investeren in capaciteitsopbouw en bewustwordingsactiviteiten op het gebied van cybersecurity.

Samenvattende, hoewel de afwezigheid van een CISO uitdagend was, heeft Gemeente Maasgouw vastgehouden aan haar verplichtingen en gewerkt aan een meer solide basis voor verdere verbeteringen in het komende jaar. Het belang van een volledig functionerende en toegewijde rol van CISO wordt erkend en zal een prioriteit zijn bij het versterken van de informatiebeveiligingscapaciteiten van de gemeente in het komende jaar.

AVG (Privacy)

Als gemeente ligt de verantwoordelijkheid bij ons als organisatie om aan te tonen dat we aan de privacyregels voldoen. Door te voldoen aan deze verantwoordingsplicht (accountability) leveren wij een belangrijke bijdrage aan de bescherming van het grondrecht van mensen op privacy. De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) regels dwingen ons om goed na te denken over hoe we persoonsgegevens verwerken en beschermen. Deze verantwoordingsplicht houdt in dat we moeten kunnen aantonen dat onze verwerkingen aan de regels van de AVG voldoen. Elke verwerking moet aan de belangrijkste beginselen van verwerking voldoen zoals rechtmatigheid, transparantie, doelbinding en juistheid. Ook moeten we kunnen laten zien dat we de juiste technische en organisatorische maatregelen hebben genomen om de persoonsgegevens te beveiligen. Nieuwe verwerkingen (zoals o.a. gebruik van een gezichtsscan ter identificatie, verwerkingen van persoonsgegevens gevluchte Oekraïners, alle verwerkingen m.b.t. energietoeslagen, etc.) worden direct in het verwerkingsregister bijgewerkt. Ook wordt gekeken of het uitvoeren van een Data Protection Impact Assessment (DPIA) wettelijk verplicht is. De DPIA is een instrument om vooraf de privacy risico's van een gegevensverwerking in kaart te brengen en om daarna maatregelen te

[2] We gebruiken in de tekst de term Gegevensveiligheid als verzamelterm voor Informatiebeveiliging en Privacy

kunnen nemen om de risico's te verkleinen. Voor een aantal oude maar vooral bij nieuwe verwerkingen, lees nieuwe applicaties of bij wetswijzigingen, geldt deze verplichting. De werkzaamheden om aan onze verplichten te blijven voldoen komen steeds in een Plan Do Check Act (PDCA) terug. Om dit actief bij te houden en aan onze verplichting verder te voldoen, zijn we een managementsysteem aan het inrichten waarbij per verwerking ook de reeds afgesloten verwerkersovereenkomsten worden geplakt. Daarnaast merken we dat er steeds vaker een beroep wordt gedaan op de rechten van betrokkenen die in de AVG is geregeld. Dit vergt veel inzet van de privacyfunctionaris maar ook van de rest van de organisatie.

Informatisering en automatisering (ICT)

Vanuit de doelstelling om de deelnemende klantorganisaties te ontzorgen door moderne informatiserings-faciliteiten en diensten op een veilige manier beschikbaar te stellen tegen een marktconforme prijs, is SC MER Bedrijfsvoering cluster Informatisering het afgelopen jaar opnieuw op zoek gegaan naar mogelijkheden om efficiënter te werken en om meer uniforme gezamenlijke oplossingen in te richten die uiteindelijk resulteren in lagere kosten voor beheer en onderhoud.

Voor de inventarisatie van nieuwe wensen en informatiebehoeften binnen de MER-organisaties en vervolgens de vertaling daarvan naar concreet uitvoerbare projecten is het portfolio management-proces sterk verbeterd. Een integrale aanpak staat daarin centraal, immers de MER-gemeenten hebben te maken met dezelfde nieuwe veelal landelijke ontwikkelingen zoals veranderende wetgeving, nieuwe technologieën rond kunstmatige intelligentie en nieuwe vormen van datadeling. Er is meer structuur aangebracht in de manier waarop nieuwe ontwikkelingen worden vertaald naar projecten waarbij nadrukkelijk de verbinding wordt gelegd tussen het projectenportfolio en het informatiseringsbeleid.

Digitale dienstverlening

Ten aanzien van de digitale dienstverlening naar de burger is het afgelopen jaar informatievoorziening rond de Omgevingswet concreet vormgegeven en was er bijzondere aandacht voor het faciliteren van de 24/7-dienstverlening. Ook is er aandacht geweest voor het proces om te kunnen voldoen aan de Wet open overheid en de Wet elektronische publicaties.

Smart technologie & innovatie

Er hebben verkennende onderzoeken plaatsgevonden naar de mogelijkheden die nieuwe innovatieve technologieën zoals kunstmatige intelligentie en robotisering kunnen bieden voor de werkprocessen binnen de MER-samenwerking.

De inrichting van de koppelingen binnen de MER-informatievoorziening is slimmer ingericht en geharmoniseerd voor de 4 MER-organisaties waardoor ook het beheer van alle koppelingen efficiënter kan plaatsvinden.

Cybersecurity & gegevensveiligheid

Vanuit de techniek is er veel aandacht besteed aan activiteiten noodzakelijk om de continuïteit, stabiliteit en veiligheid van onze ICT-systemen te borgen. Daardoor waren we in staat om op de juiste manier te anticiperen op de steeds agressievere bedreigingen voor de informatieveiligheid van de MER-informatievoorziening. Er hebben zich in 2023 wel meerdere datalekken en beveiligingsincidenten voorgedaan in alle MER-organisaties. Er waren echter geen ernstige incidenten, waardoor de uiteindelijke impact van deze gebeurtenissen zeer beperkt was. Geen van deze gebeurtenissen heeft geleid tot schade of nadelige gevolgen voor burgers, ondernemers of bestuur van Maasgouw.

Dit is ook mede te danken aan de verdere harmonisering en standaardisering van beleid, procedures en beheersmaatregelen op het gebied van gegevensveiligheid daar de MER-organisaties met dezelfde uitdagingen en bedreigingen te maken hebben en aan dezelfde normenkaders en wetgeving moeten voldoen. Daarmee bleef de basis op orde om te voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Wet politiegegevens (Wpg).

Data- en informatiehuishouding

Op het gebied van het informatie- & archiefbeheer zijn substantiële verbeteringen doorgevoerd. Niet alleen is er een dienstverleningsovereenkomst afgesloten tussen Servicecentrum MER en de drie gemeenten waardoor de werkzaamheden rechtmatig door het servicecentrum worden uitgevoerd, ook op andere vlakken, zoals het opstellen en vaststellen van richtlijnen en de mate van zichtbaarheid binnen de vier organisaties, zijn stappen gezet. Dit alles heeft er in geresulteerd dat de provincie voor de toezichtronde 2022/2023 op het gebied van Archief- en Informatiebeheer haar beoordeling op de interventieladder heeft bijgesteld van trede 3 “actief toezicht” naar trede 2 “informatie opvragen en valideren” onder premisse dat de ingezette lijn m.b.t. Archief- en Informatiebeheer ook de komende periode wordt doorgezet.

Digitaal samenwerken

De interne samenwerkingsfaciliteiten via de digitale werkplek zijn verbeterd en alle voorbereidingen zijn ‘onder de motorkap’ getroffen om de volgende stappen te zetten om het digitale samenwerkingsplatform volledig in gebruik te nemen. Het verbeteren van de interne communicatie is gerealiseerd met de ingebruikname van één intranetoplossing voor de vier MER-organisaties. Er is aandacht geweest voor de fysieke dienstverlening door vaker aanwezig te zijn op locatie. Zo werken de vier clusters van Team Informatisering regelmatig op locatie in de drie gemeentehuizen, is de ICT-helpdesk wisselend op meerdere locaties aanwezig en zijn er wekelijkse inloopuren in het gemeentehuis voor gegevensveiligheidvraagstukken.

ICT & techniek

Op het vlak van ICT is er flink geïnvesteerd in het verbeteren van de gezamenlijke digitale infrastructuur. Er zijn verbeterde technologische oplossingen doorgevoerd in het gezamenlijke MER ICT-landschap zodat de dienstverlening en bereikbaarheid van de vier MER-organisaties optimaal gefaciliteerd blijft. Ook de lokale faciliteiten die van belang zijn voor faciliteren van de werkplekken van de medewerkers zijn gemoderniseerd.

Fraude en non-compliance

Het college van gemeente Maasgouw is zich bewust van het inherente risico van fraude dat zij, zowel intern als extern, loopt bij het uitvoeren van haar activiteiten en haar dienstverlening. In dat kader heeft de gemeente een frauderisicoanalyse en M&O-beleid opgesteld. Hierin heeft de gemeente de belangrijkste risico’s en aanwezige beheersmaatregelen om fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen op hoofdlijnen toegelicht. Enkele belangrijke beheersmaatregelen uit de frauderisicoanalyse zijn:

- interne controle binnen de (financiële) processen
- functiescheiding, waaronder het 4-ogen-principe
- verbijzonderde interne controle conform de richtlijnen van de accountant
- vastlegging bevoegdheden in onder meer het Mandaat-, volmacht en machtigingsregister
- risicomanagement
- integraal fraudepreventieplan sociaal domein
- gemeentelijk integriteitsbeleid, waaronder de regeling nevenwerkzaamheden, ambtseed, regeling Melding vermoeden misstand en de Gedragscode
- strategisch informatiebeveiligings- en privacybeleid

De frauderisicoanalyse zal in de nabije toekomst verder concreet worden gemaakt op basis van input van de (verbijzonderde) interne controle.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreekt en het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen moeten er toe bijdragen dat ‘override of controls’ wordt gesignaleerd.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Gezien de activiteiten van onze gemeente heeft informatiebeveiliging vanuit de perspectieven continuïteit, fraude en privacy en daarmee samenhangende reputatie een hoge prioriteit. Dit is als zodanig ook toegelicht in de frauderisicoanalyse.

Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordeelt de Privacy Coördinator de kwaliteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Periodiek wordt de beheersing van informatiebeveiliging getoetst, zowel intern als via externe audits. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor verdere aanscherping en/of naleving van het informatiebeveiligingsproces.

Conclusie

Het college is van mening dat, met alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, voldoende aandacht is voor frauderisico's en risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik en dat deze risico's zich op een aanvaardbaar niveau bevinden.

Verzekeringen

Over 2023 zijn geen noemenswaardige schades te melden. Door indexeringen is de verzekeringspremie gestegen. Dit heeft in totaal € 27.000 extra gekost. Deze totale meerkosten zijn in de 2^{e} Prorap 2023 verwerkt.

Rentekosten / opbrengsten structureel

Toelichting is opgenomen onder 4.1 Programma algemene dekkingsmiddelen.

5.5 Verbonden partijen

Inleiding

De definitie van verbonden partijen is volgens art.1 lid 1 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV): “Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.”

De gemeente Maasgouw heeft bestuurlijke en financiële belangen (zoals gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen) in verschillende verbonden partijen.

- Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.
- Financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Het Coalitieakkoord 2022-2026 bevat over algemene strategie en samenwerking onder meer de volgende passage:

"Om bepaalde taken efficiënt uit te voeren en om bepaalde doelen beter te kunnen bereiken participeert de gemeente in een aantal samenwerkingsverbanden (incl. verbonden partijen). Daarbij werken we samen met de gemeenten Echt-Susteren en Roerdalen in MER-verband, maar ook met andere buurgemeenten en in verbanden op regionaal en euregionaal niveau. Met vaste regelmaat evalueren wij het functioneren van deze samenwerkingsverbanden en onze positionering binnen deze verbanden."

De verbonden partijen worden aangestuurd door een Algemeen en Dagelijks Bestuur waarin de gemeente Maasgouw wordt vertegenwoordigd door de leden van het college van B&W. Daarmee bevinden de collegeleden zich in een centrale positie om de verbonden partijen aan te sturen. Daarbij is de directe invloed het grootste in verbonden partijen die gevormd worden met een relatief klein aantal gemeenten (zoals Servicecentrum MER, Westrom en Reinigingsdienst Maasland) en is de invloed minder in verbonden partijen die gevormd worden door een groot aantal gemeenten (zoals Veiligheidsregio, Omnibuzz en BsGW).

Bij de sturing van verbonden partijen hebben het college van B&W en de gemeenteraad de volgende mogelijkheden (instrumenten):

- gemeentelijke vertegenwoordiging in (Dagelijks en/of Algemeen Bestuur van verbonden partijen (i.c. collegeleden));
- aanspreken van gemeentelijke vertegenwoordigers in besturen verbonden partijen (o.b.v. overleg in college- of commissievergaderingen);
- vaststellen van beleidsplannen en uitvoeringsprogramma's van verbonden partijen;
- indienen van zienswijze op (ontwerp-)begrotingen van verbonden partijen.

Om deze mogelijkheden te kunnen benutten, blijft het nodig dat college van B&W en gemeenteraad optimaal worden geïnformeerd vanuit de verbonden partijen en blijft het nodig om de inzet van het bovengenoemde instrumentarium procesmatig te organiseren.

Daarnaast zijn er ook verschillende samenwerkingen op contractbasis met de omringende gemeenten. Deze zijn niet opgenomen in dit overzicht. In het overzicht zijn wel ‘deelnemingen’ opgenomen. In deelnemingen is het bestuurlijk belang beperkt tot het stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA). Het financieel belang is beperkt tot de aanschafprijs van de aandelen. De gemeente is bij deelnemingen aandeelhouder. In het kader van de uitoefening van de publieke taak is Maasgouw aandeelhouder in een aantal privaatrechtelijke ondernemingen. Deze ondernemingen worden gedreven in de vorm van een NV of BV. Een deelneming als belegging, is volgens de Wet FIDO niet toegestaan. Maar door aandelen te verkopen, hoger dan de boekwaarde (incidentele opbrengst) of jaarlijkse dividendinkomsten (structurele inkomsten), kan dit wel leiden tot inkomsten.

Als de gemeente verbindingen aangaat met andere rechtspersonen, komt dat altijd voort uit het publiek belang. Er zijn veel verbonden partijen met een eigen financiële en bestuurlijke betekenis. Als de raad hier inzicht in wil krijgen, moet de relatie tussen de verbonden partijen en het publiek belang in hoofdlijnen worden aangeven. Dat wordt in deze paragraaf beschreven.

Samenwerking met andere rechtspersonen kan op het gebied van gezamenlijke beleidsontwikkeling, als overlegplatform of voor uitvoerende taken. Voor de uitvoerende taken kunnen de andere rechtspersonen op hun beurt ook kiezen voor andere uitvoeringsorganisaties dan de verbonden partij.

Voordat we een samenwerking aangaan of de samenwerking continueren met verbonden partijen, is het belangrijk om ons af te vragen of:

- de taken door de verbonden partij doelmatig(er) uitgevoerd kunnen worden;
- de verbonden partij bij de taakuitvoering dezelfde resultaten voor ogen heeft als de gemeente;
- we inhoudelijk en financieel genoeg inzicht hebben in de taakuitvoering.

Op 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Deze wijziging heeft als voornaamste doel om de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen (gr) te verbeteren. Dit gebeurt via een versterking van de kaderstellende en controlerende rollen van gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen. Een aantal van de wijzigingen is op 1 juni 2022 direct in werking getreden en leidde niet tot de noodzaak om de gr inhoudelijk aan de te passen. Een ander deel van de wijzingen vraagt wél om een aanpassing van de gr. Deze wijzigingen moeten uiterlijk 1 juli 2024 geïmplementeerd zijn in de regelingen. Dit betekent dat de regelingen op punten gewijzigd moeten worden via besluitvorming door de deelnemende gemeenten.

De raad heeft op 10 oktober 2023 besloten om geen zienswijze in te dienen ten aanzien van de ontwerp Gemeenschappelijke Regeling Servicecentrum MER. Voor onderstaande GR's heeft de raad op 7 november 2023 besloten om af te zien van het indienen van zienswijzen ten aanzien van de ontwerp gemeenschappelijke regelingen.

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen	Grenspark Maas-Swalm-Nette
Omnibuzz	Reinigingsdienst Maasland
Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord	Sociaal Domein Limburg-Noord
Veiligheidsregio Limburg-Noord	Westrom

De belangrijkste wijzigingen zijn:

- Facultatieve zienswijzeprocedure voor besluiten
  In de gr wordt opgenomen of, en zo ja, voor welke besluiten een voorafgaande zienswijze van de gemeenteraden wordt gevraagd. De wet laat de gr vrij in het bepalen welke besluiten zich voor een zienswijze lenen. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om besluiten waarbij de vertegenwoordigende organen mee kunnen denken over de strategische koers van de regeling, zoals de vaststelling van meerjarige beleidsplannen.
- Participatie van ingezetenen en belanghebbenden
  In de gr wordt opgenomen of, en zo ja, op welke wijze ingezetenen en belanghebbenden kunnen participeren over de totstandkoming en uitvoering van beleid.
- Actieve informatieplicht
  In de gr wordt opgenomen op welke wijze door het bestuur van de gr actief informatie wordt verschaft aan de gemeenteraden.
- Begroting
  De termijnen voor het toezenden van de ontwerpbegroting aan de gemeenteraden zijn gewijzigd. Deze gewijzigde termijnen dienen in de gr te zijn opgenomen. Daarnaast wordt het dagelijks bestuur verplicht om te reageren op ingediende zienswijzen op de begroting.

- Evaluatiebepaling
  In de gr wordt opgenomen of er wordt geëvalueerd en zo ja, waar de evaluatie op ziet.
- Aanscherping uittredingsregeling
  Tot slot worden de gr's als gevolg van de wetswijziging verplicht om de uittredingsregeling aan te scherpen. De voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden alsmede bepalingen over de gevolgen voor het vermogen van de gr moeten nu in de regeling zijn opgenomen.

De vereiste wijziging van de gemeenschappelijke regelingen als gevolg van de wijziging van de Wgr heeft ook de gelegenheid geboden om de regelingen te actualiseren op een drietal punten die feitelijk losstaan van die wetswijziging. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- Wet elektronische publicaties (Wep)
  De Wep is in werking getreden op 1 juli 2021. De wet vereist aanpassing van de bekendmakingsregelingen in de gemeenschappelijke regelingen. Deze aanpassing was bij vrijwel alle regelingen nog niet doorgevoerd. De vereiste aanpassing is nu meegenomen in de wijziging van de regelingen.
- Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)
  De Wnra is op 1 januari 2020 in werking getreden. Voor de meeste ambtenaren gold vanaf dat moment het privaatrechtelijke arbeidsrecht. Van publiekrechtelijke besluitvorming in verband met aanstelling en ontslag is dan ook geen sprake meer. Bij een aantal regelingen was die aanpassing nog nodig.
- Archiefbepalingen
  De provincie Limburg heeft er bij alle gemeenschappelijke regelingen op aangedrongen om de archiefbepalingen aan te scherpen. Er is een standaardbepaling voorgesteld die is afgestemd met deskundigen op het gebied van archivering. De aanpassing van de archiefbepaling is meegenomen in de wijziging van de regelingen.

In het voorjaar van 2024 heeft de definitieve besluitvorming in alle colleges van B&W plaats waarna de inwerkintreding van de wijzigingen op 1 juli 2024 van toepassing is.

Volgens art 15 van het BBV dienen de verbonden partijen onderverdeeld te worden in:

a. gemeenschappelijke regelingen;
b. vennootschappen en coöperaties;
c. stichtingen en verenigingen;
d. overige verbonden partijen.

Deze onderverdeling is in onderstaande tabel met de jaarlijkse bijdrage weergegeven.

Overzicht verbonden partijen met de jaarlijkse bijdrage 2023 in vergelijking met de bijdrage 2022

Bijdrage verbonden partijen (bedragen x € 1.000)	2023	2023 % van exploitatie (totaal € 79,5 mln)	2022	2022 % van de explotatie (totaal € 77,2 mln)
A. Gemeenschappelijke Regelingen				
Servicecentrum MER	9.879	12,4%	8.186	10,6%
Westrom (inclusief doorbetaling rijksbijdrage)	2.647	3,3%	2.637	3,4%
Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN)	2.817	3,5%	2.610	3,4%
Reinigingsdienst Maasland (RD Maasland)	1.782	2,2%	1.617	2,1%
Omnibuzz	614	0,8%	428	0,6%
Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	557	0,7%	442	0,6%
Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN)	69	0,1%	56	0,0%
Modulaire Gemeenschapelijke Regeling sociaal domein Limburg Noord (MGR)	41	0,1%	28	0,0%
Grenspark Maas-Swalm-Nette	3	0,0%	2	0,0%
Subtotaal	**18.409**	**23,1%**	**16.006**	**20,7%**
B. Vennootschappen en coöperaties				
Ontwikkelingsmaatschappij Midden Limburg (OML)	0		0	
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	0		0	
Enexis Holding NV	0		0	
CSV Amsterdam BV	0		0	
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV (PBE)	0		0	
Waterleiding Maatschappelijk Limburg NV (WML)	0		0	
Nazorg Limburg BV	0		0	
Subtotaal	**0**	**0,0%**	**0**	**0,0%**
C. Stichtingen en verenigingen				
Ons Waardevol Cultuurlandschap Midden Limburg (Ons WCL)	40	0,1%	40	0,1%
Discriminatie.nl Limburg (was Anti discriminatievoorziening Limburg)	14	0,0%	13	0,0%
Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)	8	0,0%	8	0,0%
Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)	0		0	
Subtotaal	**62**	**0,1%**	**61**	**0,1%**
D. Overige verbonden partijen				
Samenwerking Midden-Limburg (SML)	38	0,0%	38	0,0%
Keyport 2020	59	0,1%	60	0,1%
Euregio Rijn-Maas-Noord	8	0,0%	8	0,0%
Subtotaal	**105**	**0,1%**	**106**	**0,1%**
TOTAAL	**18.576**	**23,4%**	**16.173**	**20,9%**

A. GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

<table>
<tr><th>Naam</th><th>Servicecentrum MER</th></tr>
<tr><td>Gevestigd in</td><td>Statutair in Echt, fysieke huisvesting Omgevingsdienst in Maasgouw, Sociaal Domein in Echt-Susteren en Bedrijfsvoering in St. Odiliënberg</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td>De Gemeenschappelijke Regeling MER is opgericht en per 15 oktober 2012 in werking getreden. De gemeenschappelijke regeling MER vervult taken op het gebied van de back office dienstverlening en bedrijfsvoering onder de naam Servicecentrum MER.
Per 1 september 2013 is de afdeling Omgevingsdienst ondergebracht bij het Servicecentrum en vanaf 1 september 2018 is deze gehuisvest in het gemeentehuis van Maasgouw. Vanaf 1 januari 2016 is het Sociaal Domein ondergebracht bij het Servicecentrum en gehuisvest in het gemeentehuis van Echt-Susteren. Vanaf 1 juli 2017 is bedrijfsvoering ondergebracht bij het Servicecentrum en gehuisvest in het gemeentehuis van Roerdalen.</td></tr>
<tr><td>Participanten</td><td>De gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td>Gemeenschappelijke regeling.
Het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling MER wordt gevormd door de 3 colleges van Burgemeester en Wethouders. Het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door 3 vertegenwoordigers van de colleges van de participerende gemeenten.</td></tr>
<tr><td>Financiën</td><td>
<table>
<tr><th></th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 130.681</td><td>€ 130.681</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 6.172.441</td><td>€ 4.162.850</td></tr>
<tr><td colspan="3">Resultaat 2023 (na teruggave): € 0</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang</td><td>
<table>
<tr><th>Programma</th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Omgevingsdienst</td><td>€ 2.219.082</td></tr>
<tr><td>UP</td><td>€ 314.595</td></tr>
<tr><td>VVGB</td><td>€ 171.490</td></tr>
<tr><td>Sociaal domein</td><td>€ 2.296.270</td></tr>
<tr><td>Bedrijfsvoering</td><td>€ 4.506.278</td></tr>
<tr><td>Bestuur/organisatie</td><td>€ 371.084</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€ 9.878.799</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td>SC MER kijkt terug op een periode waarbij er is geïnvesteerd in de robuustheid van de organisatie. Dit is voor een groot deel de verklaring voor het feit dat veel van de risico’s die voorzien waren in de begroting 2023 zich niet of slecht deels hebben voorgedaan of sterk zijn afgenomen.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Naam:</th><th>Westrom</th></tr>
<tr><td>Gevestigd in</td><td>Roermond (hoofdkantoor)</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td>Westrom voert de Wet sociale werkvoorziening en de Participatiewet uit voor 5 Midden-Limburgse gemeenten. Westrom laat mensen participeren en integreren en brengt zoveel mogelijk mensen naar (regulier) werk of andere vormen van participatie in de samenleving. Ruim 1.300 medewerkers hebben passend werk bij of via Westrom. Daarmee vervult de organisatie een belangrijke maatschappelijke functie en is één van de grotere werkgevers in de regio. Westrom is een erkend leerwerkbedrijf en is meervoudig gecertificeerd.</td></tr>
<tr><td>Participanten</td><td>Aantal inwoners: bijna 170.000.
Deelnemende gemeenten: Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td>Er is een Algemeen- en een Dagelijks Bestuur. Het Algemene bestuur wordt gevormd door 2 collegeleden van elke deelnemende gemeente. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf wethouders en drie externe leden. De 3 externe leden van het dagelijks bestuur zijn tevens adviseur in het algemeen bestuur.</td></tr>
<tr><td>Financiën</td><td>
<table>
<tr><th></th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 4.176.446</td><td>€ 4.669.026</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 4.548.947</td><td>€ 4.429.541</td></tr>
<tr><td colspan="3">Resultaat 2023: € 492.580</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang</td><td>De kosten worden gedragen door de deelnemende gemeenten alsmede doorbetaling van de rijksbijdrage.
<table>
<tr><th></th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Gemeentelijke bijdrage</td><td>€ 186.188</td></tr>
<tr><td>Doorbetaling rijksbijdrage</td><td>€ 2.460.997</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€ 2.647.185</td></tr>
</table>
Bijdrage 2023 door alle gemeenten:
• Doorbetaling van de rijksbijdrage € 21,337 mln
• Totale gemeentelijke bijdrage € € 2,110 mln</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td>De weerstandscapaciteit van de Westrom is in 2023 ruim voldoende om de geïnventariseerde risico’s op te vangen. De weerstandscapaciteit bedraagt ca. € 3,6 mln.
In de jaarrekening 2023 onderkent Westrom de volgende risico’s
- Bedrijfsvoering
- Inflatie
- Omzetbelasting en loonheffing
Het totaal van de gekwantificeerde risico’s bedraagt € 1,4 miljoen.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Naam:</th><th>Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN)</th></tr>
<tr><td>Gevestigd in</td><td>Venlo</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td>De Veiligheidsregio Limburg-Noord geeft vorm en inhoud aan samenwerking tussen gemeenten in Noord- en Midden-Limburg en heeft tot doel:
I. Het behartigen van de belangen van de gemeenten en hun inwoners op het gebied van:
• brandweerzorg
• geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen
• rampenbestrijding en crisisbeheersing
• bevordering van multidisciplinaire uitvoering van rampenbestrijding, crisisbeheersing en bestrijding van zware ongevallen
• bevordering van samenhangend integraal veiligheidsbeleid in de regio.
II. Het behartigen van die taken die door de wet- en regelgeving aan gemeenten zijn toegekend op het gebied van collectieve preventie volksgezondheid en maatschappelijke zorg. Hiervoor moeten gemeenten uit de regio samenwerken. Dat is efficiënter en effectiever.</td></tr>
<tr><td>Participanten</td><td>Aantal inwoners: ruim 524.244 (begroting 2023)
Deelnemende gemeenten: Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Maasgouw, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray, Weert.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td>Openbaar lichaam, ingesteld bij gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur zijn de burgemeesters van de gemeenten die aan de gemeenschappelijke regeling deelnemen.</td></tr>
<tr><td>Financiën</td><td>
<table>
<tr><th></th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 6.551.000</td><td>€ 8.014.000</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 52.433.000</td><td>€ 47.551.000</td></tr>
<tr><td colspan="3">Exploitatie 2023: € 88.401.000 Resultaat 2023: € 1.948.000</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang</td><td>De kosten worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdragen van de deelnemende gemeenten staan in verhouding tot het aantal inwoners.
<table>
<tr><th></th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Gemeentelijke bijdrage</td><td>€ 2.816.658</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td>Het Algemeen Bestuur heeft in 2019 besloten een algemene reserve van maximaal € 1,250 miljoen aan te houden. Aan het einde van 2023 is de algemene reserve € 533K. Naast de algemene reserve zijn er bestemmingsreserves vrij te bestemmen. In 2024 wordt via een update van de nota reserves en voorziening een voorstel tot herschikking van de reserves aan het bestuur voorgelegd. De reserve transformatie meldkamer (€ 962K), de reserve Natuurbrandbestrijding (€ 230K), de reserve Informatieveiligheid (€ 279K) en de reserve waarborgen paraatheid Brandweer en dienstverlening GGD (€ 300K) zijn in de jaarrekening 2023 onder het weerstandvermogen geschaard. Uitgaande van een algemene reserve van € 533K en vrij beschikbare reserves van € 1.771K is het weerstandsvermogen € 2.304K.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Naam</th><th>Reinigingsdienst Maasland</th></tr>
<tr><td>Gevestigd in</td><td>Haelen</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td>Het vervullen van de zorgplicht van de lokale overheid ten aanzien van de inzameling van huishoudelijk afval en het vegen van straten en pleinen tegen de laagst mogelijke kosten met de meest optimale service. Daarnaast het exploiteren van milieuparken in het kader van flankerend beleid op het gebied van huisvuilinzameling als gevolg van de gekozen methodiek volume/frequentie.</td></tr>
<tr><td>Participanten</td><td>Deelnemende gemeenten: Leudal, Maasgouw, Roerdalen, en Echt-Susteren.
Totaal aantal aansluitingen bedraagt 42.900 waarvan Maasgouw 10.400 (peildatum 1-1-2023). De gemeente Echt-Susteren neemt alleen deel voor wat betreft milieuparken Echt-Susteren Noord.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td>Gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Echt-Susteren. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door zeven collegeleden van de deelnemende gemeenten. Het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door drie wethouders.</td></tr>
<tr><td>Financiën</td><td>
<table>
<tr><th></th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 811.000</td><td>€ 1.168.000</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 9.612.000</td><td>€ 7.748.000</td></tr>
<tr><td colspan="3">Resultaat 2023 (na bijdrage gemeenten) € 128.673, aandeel gemeente Maasgouw € 44.860.</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang</td><td>Gemeentelijke bijdrage inzameling huishoudelijk afval naar rato van aantal aansluitingen en straatvegen op basis van daadwerkelijke veeguren en werkelijk geledigde kolken.

<table>
<tr><th>Gemeentelijke bijdrage</th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Inzameling huishoudelijk afval</td><td>1.569.647</td></tr>
<tr><td>Vegen wegen / kolken zuigen</td><td>215.744</td></tr>
<tr><td>Zakelijke dienstverlening</td><td>-2.920</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>1.782.471</td></tr>
</table>

Bijdrage alle deelnemende gemeenten 2023: € 5.611.421</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td>De algemene reserve en gevormde bestemmingsreserve bedragen € 1.168.000 en wordt toereikend geacht om de geïnventariseerde risico’s af te dekken. Indien het weerstandsvermogen ontoereikend is, vindt aanvullende storting van deelnemende gemeenten plaats o.b.v. een hogere bijdrage.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Naam</th><th>Omnibuzz</th></tr>
<tr><td>Gevestigd in</td><td>Geleen</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td>Omnibuzz is ingesteld in het belang van een kwalitatief hoogwaardige en een zo doelmatig mogelijke gezamenlijke regie op en uitvoering van het aan de gemeenten opgedragen doelgroepenvervoer.Ter bevordering van het te behartigen belang dragen de colleges van de deelnemende gemeenten daartoe de regie over en de uitvoering van het doelgroepenvervoer op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Wet op het primair Onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op de expertisecentra met ingang van 11 december 2016 op aan Omnibuzz.</td></tr>
<tr><td>Participanten</td><td>De gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Horst aan de Maas, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, en Valkenburg aan de Geul, Venlo, Venray, Voerendaal en Weert.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td>Gemeenschappelijke regeling.
Het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz wordt gevormd door collegeleden van de 30 deelnemende gemeenten. Het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door 7 wethouders.</td></tr>
<tr><td>Financiën</td><td>
<table>
<tr><th></th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 4.422.000</td><td>€ 3.005.000</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 1.977.000</td><td>€ 4.490.000</td></tr>
<tr><td colspan="3">Resultaat 2023: € 2.069.855. Dit resultaat wordt terugbetaald aan de deelnemende gemeenten.</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang</td><td>De kosten worden gedragen door de deelnemende gemeenten.

<table>
<tr><th></th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Gemeentelijke bijdrage</td><td>€ 614.130</td></tr>
</table>

Bijdrage 2023 door alle gemeenten: € 27.529.466</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td>De impact van COVID-19 gedurende 2022 is aanzienlijk afgenomen, maar de nasleep van de pandemie is nog duidelijk merkbaar geweest in de dienstverlening van Omnibuzz. Het grillige vervoersvolume was geen betrouwbare inschatting voor de toekomstige vervoersvraag. In plaats daarvan is Omnibuzz uitgegaan van het gerealiseerde volume in 2019 waar een opslagpercentage op is toegepast. Daarnaast zijn de verschillen in vervoersvolume per gemeente toegenomen. Hierdoor neemt de voorspelbaarheid af en is het voor Omnibuzz moeilijker om begrotingen strak op te stellen.

Vanaf de begrotingswijziging 2024-1 zal de inschatting van de vervoersvraag weer beter aansluiten op de actualiteit, door aan te sluiten op de realisatie op gemeenteniveau van het jaar ervoor. Voor de meeste gemeenten zal dit overigens leiden tot een neerwaartse aanpassing van de begroting voor het vervoer.

Verder is er sprake van een tekort aan personeel in de vervoerssector wat problematisch kan worden bij het aantrekken van de vervoersvolume. Minder vervoersaanbod in het Openbaar Vervoer, groeiende zorgbehoefte bij klanten en verhoging van indexatie. Dit leidt tot structurele kostenstijgingen, zelfs als de dienstverlening en omvang van het vervoer op hetzelfde niveau blijven.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Naam</th><th>BsGW (Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen)</th></tr>
<tr><td>Gevestigd in</td><td>Roermond</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td>BsGW is een zelfstandig samenwerkingsverband voor de heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ. De verzelfstandiging beoogt een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te halen uit samenwerking tussen lokale overheden op het gebied van belastingheffing en – inning.

De Gemeenschappelijke Regeling is er om een wettelijke bepaling of beleidsregel - als het gaat om heffing en invordering - zo goed mogelijk uit te voeren. Het gaat hierbij om:
• Gemeentelijke belastingen, inclusief activiteiten in het kader van de Wet waardering onroerende zaken. Dit is door de deelnemende gemeenten en het algemeen bestuur bepaald.
• Waterschapbelastingen en de werkzaamheden van de administratie van gegevens ten behoeve van bestuursverkiezingen in het beheersgebied van de deelnemers.</td></tr>
<tr><td>Participanten</td><td>Waterschap Limburg, gemeenten Venlo, Bergen, Nederweert, Beek, Beekdaelen, Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Maastricht, Sittard-Geleen, Heerlen, Brunssum, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal, Stein, Beesel, Gennep, Gulpen-Wittem, Eijsden-Margraten, Weert, Valkenburg aan de Geul, Kerkrade, Vaals, Meerssen en Mook en Middelaar.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td>Openbaar lichaam, ingesteld bij gemeenschappelijke regeling (opgericht per 1-4-2011).</td></tr>
<tr><td>Financiën</td><td>
<table>
<tr><th></th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>-/-€ 1.988.000</td><td>-/-€ 2.835.000</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 8.244.000</td><td>€ 11.816.000</td></tr>
<tr><td colspan="3">Resultaat 2023 (na bijdrage gemeenten): -/-€ 1.292.800</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang</td><td>De netto exploitatiekosten worden gedragen door de deelnemers. BsGW gebruikt een methodiek waarbij de kosten worden toegerekend aan de producten van dienstverlening. Zo worden de kosten verdeeld over de deelnemers. De verdeelsleutels voor de kosten zijn gebaseerd op de productieomvang van de deelnemers.
<table>
<tr><th></th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Herziene gemeentelijke bijdrage</td><td>€ 556.653</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td>In 2022 is een risicoanalyse uitgevoerd t.b.v. de begroting 2023. Bij deze risicoanalyse zijn de onder andere de volgende (bedrijfsvoerings-) risico’s onderkend die nog steeds relevant zijn: Onvoldoende gestructureerde informatiestromen, hogere proceskosten als gevolg van bezwaar- en beroepsprocedure ten aanzien van de WOZ-waarde, datalek / ict-storingen en personele risico’s. Om de financiële gevolgen van deze risico’s op te vangen houdt BsGW een weerstandsvermogen aan. Voor de begroting 2023 is het benodigde weerstandsvermogen bepaald op € 1.420.000. In 2023 is een negatief resultaat behaald van € 1,293 miljoen. De nieuwe accountant kijkt anders aan tegen de activering van de projectkosten OOP dan de oude accountant. Aangezien de jaarrekening 2022 reeds is vastgesteld vindt er een correctie plaats van de beginbalans ter grootte van € 4.000.000. Het weerstands-vermogen van BsGW bedraagt door voorgaande mutaties per 31 december 2023 -/- € 3,791 miljoen. Hiermee komt het benodigde weerstandvermogen onder het vereiste niveau en worden de deelnemende gemeente verzocht eenmalig een extra bijdrage te storten zodat het weerstandsvermogen weer op het gewenste peil komt.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Naam:</th><th>Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN)</th></tr>
<tr><td>Gevestigd in:</td><td>Roermond</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang:</td><td>RUD Limburg-Noord is per 1 januari 2013 opgericht ter verbetering van:
de dienstverlening bij de uitvoering van de vergunningverlening-, toezicht- en handhavingstaken (VTH-taken);
de kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving.
De regionale uitvoeringsdienst Limburg Noord is per 1 januari 2018 voortgezet op basis van een gemeenschappelijke regeling.</td></tr>
<tr><td>Participanten:</td><td>Gemeenten Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Maasgouw, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray, Weert en Provincie Limburg.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur:</td><td>Er is een Algemeen en Dagelijks Bestuur.
Samenstelling Algemeen Bestuur: De colleges van burgemeester en wethouders en GS wijzen ieder uit hun midden een lid van het Algemeen Bestuur aan.
Samenstelling Dagelijks Bestuur: Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de voorzitter en 2 andere leden, door en uit het Algemeen Bestuur aangewezen.</td></tr>
<tr><td>Financiën:</td><td><table><tr><th></th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 346.000</td><td>€ 721.000</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 1.106.000</td><td>€ 1.673.000</td></tr><tr><td colspan="3">Resultaat 2023: € 382.000</td></tr></table></td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang:</td><td>De kosten worden gedragen door de deelnemende gemeenten en de Provincie Limburg. De bijdragen van de deelnemende gemeenten staan in verhouding tot het aantal inwoners alsmede werkelijke afname van taken.

<table><tr><th></th><th>2023</th></tr><tr><td>Gemeentelijke bijdrage</td><td>€ 68.500</td></tr></table>
Deze bijdrage bestaat uit de reguliere bijdrage van € 56.072 een extra eenmalige bijdrage van € 12.428 voor het plan van aanpak doorontwikkeling OmgevingsDienst Limburg Noord (ODLN). Besloten in de raadsvergadering van 20 december 2022.</td></tr>
<tr><td>Risico:</td><td>Uit een risico inventarisatie door de RUD en de bijbehorende beheersmaatregelen blijkt dat het vooralsnog niet nodig is om een aanvullende risicoreserve te vormen. Het weerstandsvermogen van € 542.500 per ultimo 2023 is toereikend om de geïnventariseerde risico’s af te dekken.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Naam:</th><th>Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Limburg-Noord</th></tr>
<tr><td>Gevestigd in:</td><td>Venray</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang:</td><td>M.i.v. 2022 zijn 14 Noord- en Middenlimburgse gemeenten de samenwerkingsovereenkomst Beschermd Wonen (BW), Maatschappelijke Opvang (MO), Bemoeizorg (B) en Preventie (P) aangegaan met als doel om:
- De continuïteit van de voorzieningen voor BW, MO, B&P voor kwetsbare inwoners met complexe problematiek te waarborgen
- De regionale aanpak van de doelgroep als bedoeld in de regiovisie te waarborgen</td></tr>
<tr><td>Participanten:</td><td>Deelnemende gemeenten: Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en Weert.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur:</td><td>Gemeenschappelijke regeling met als bestuursorganen een Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en voorzitter.</td></tr>
<tr><td>Financiën:</td><td>
<table>
<tr><th></th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 60.000</td><td>€ 275.000</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 10.400.425</td><td>€ 14.2517.836</td></tr>
<tr><td colspan="3">Resultaat 2023 (na terugbetaling overschot): € 0</td></tr>
</table>
Het eigen vermogen van de MGR bestaat uit een ten laste van het resultaat 2023 gevormde bestemmingsreserve. Deze reserve is gevormd voor het in 2024 afronden van een aantal eenmalige taken die in 2023 zijn opgestart. Deze reserve zal in 2024 volledig worden benut.
</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang:</td><td>
<table>
<tr><th></th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Gemeentelijke bijdrage</td><td>€ 41.414</td></tr>
</table>
De gemeente Maasgouw vertegenwoordigd 3,45% van de bijdrage in module 2 van de MGR dit staat voor een bedrag van € 28.726. Verder is er een jaarlijkse bijdrage van € 12.688 van de project- en uitvoeringskosten met betrekking tot segment 1 en crisis.
</td></tr>
<tr><td>Risico:</td><td>De MGR verrekent de totale kosten over de deelnemende gemeenten. Omdat er, naast een bestemmingsreserve voor activiteiten die in 2024 worden afgerond, geen eigen vermogen aangehouden wordt, bestaat het risico dat er binnen de MGR geen dekking is voor tegenvallende resultaten. Het benodigde weerstandsvermogen op basis van ingeschatte risico’s schat de MGR in op € 395.000.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Naam</th><th>Grenspark Maas-Schwalm-Nette</th></tr>
<tr><td>Gevestigd in</td><td>Roermond (secretariaat)</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td>Het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Schwalm-Nette is opgericht met het doel de grensoverschrijdende samenwerking te verbeteren. Het uiteindelijke doel is het realiseren van een regionale grensoverschrijdende identiteit, die gebaseerd is op de verscheidenheid van de natuur- en cultuurlandschappen binnen het Grenspark en het karakter van de mensen die hier leven. Eén van de belangrijkste doelen van de grensoverschrijdende samenwerking is het behoud en de ontwikkeling van de karakteristieke natuur en cultuurlandschappen.
Door de samenwerking over de grens heen kan de regio zich beter en breder presenteren. Het presenteren en het verder verbeteren van de mogelijkheden tot recreatief gebruik van de gebieden aan weerszijde van de grens is een verder doel van de samenwerking.
De basis voor het wekken van interesse voor dit waardevol grensgebied ligt in een afgestemde en uitgebreide promotie, marketing en communicatie. Het Grenspark voert daartoe projecten uit (veelal met EU subsidies).</td></tr>
<tr><td>Participanten</td><td>De gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Beesel, Maasgouw, Roerdalen, Roermond, Venlo en het Duitse Naturpark Schwalm-Nette.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td>Openbaar Lichaam naar Nederlands recht (gebaseerd op de Wet Gemeenschappelijke Regelingen). Het lichaam heeft een Algemeen en Dagelijks Bestuur.</td></tr>
<tr><td>Financiën</td><td>Jaarlijkse bijdrage vanuit Duitse ministerie (NRW) en Provincie.
Daarnaast een bijdrage vanuit participerende gemeenten.

<table>
<tr><th></th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 36.692</td><td>-/-€ 36.804</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 76.293</td><td>€ 138.404</td></tr>
<tr><td colspan="3">Resultaat 2023: -/- € 73.496</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang</td><td>Voor 2023 en volgende jaren is een bijdrage groot € 2.606 aan lidmaatschaps-bijdrage verschuldigd. Voor het Interreg VI project “Buitenrijden in Grenspark Maas-Schwalm-Nette heeft Maasgouw een eenmalige extra bijdrage gedaan van € 5.166. Tezamen met een reservering van € 2.154 is de totale bijdrage aan het Interreg VI project hierdoor € 7.680 voor gemeente Maasgouw.

<table>
<tr><th>Gemeentelijke bijdrage</th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Jaarlijks lidmaatschap</td><td>€ 2.606</td></tr>
<tr><td>Interreg VI project</td><td>€ 7.680</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€ 10.286</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td>Beperkt tot de jaarlijkse bijdrage van € 2.606</td></tr>
</table>

B. VENNOOTSCHAPPEN EN COÖPERATIES

<table>
<tr><td>Naam</td><td>Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML)</td></tr>
<tr><td>Gevestigd in</td><td>Roermond</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td>OML draagt bij aan economische ontwikkeling van Midden-Limburg en streeft daarbij naar een verbetering van de leefbaarheid. De toegevoegde waarde van OML zit in het creëren van een goed huisvestingsklimaat voor bedrijven en hun omgeving.</td></tr>
<tr><td>Participanten</td><td>Gemeenten Roermond, Leudal, Echt-Susteren, Maasgouw en Roerdalen.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td>BV met de gemeenten als aandeelhouders en een Raad van Commissarissen.</td></tr>
<tr><td>Financiën</td><td>
<table>
<tr><th></th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 24.731.068</td><td>€ 26.196.996</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 5.997.065</td><td>€ 4.301.303</td></tr>
<tr><td colspan="3">Gerealiseerd resultaat 2023 (na belastingen): € 1.465.927</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang</td><td>De gemeente neemt deel in de vorm van aandelenkapitaal. Dit staat in verhouding tot het aantal inwoners. De deelname van Maasgouw is 533 aandelen tegen een aankoopwaarde van € 3.722 (= intrinsieke waarde ultimo 2008). Dit vertegenwoordigt een belang van ca. 14,4 %.
De resterende aandeelhouders betreffen Echt-Susteren (725 aandelen), Leudal (799 aandelen), Roerdalen (463 aandelen), Roermond (1.180 aandelen).
De intrinsieke waarde per aandeel per 31-12-2022 = € 6.122*.</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td>Per 31 december 2021 heeft de herfinancieringsfaciliteit van OML bij de Rabobank plaatsgevonden t.b.v. € 14,5 mln. Het totaal risico bedrag bedraagt € 10.422.080, bestaande uit verwervingsbedrag € 8.422.080 en borgtocht Rabobank € 2 mln.
Het Maasgouwse aandeel in het risicobedrag bedraagt € 2.271.843, bestaande uit verwervingsbedrag aandelen ad € 1.983.735 en borgstelling richting Rabobank ad € 288.108.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Naam</th><th>N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)</th></tr>
<tr><td>Gevestigd in</td><td>Den Haag</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td>BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang. De doelstelling van BNG Bank is: Gedreven door maatschappelijke impact. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer van BNG Bank.

Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.</td></tr>
<tr><td>Participanten</td><td>De Nederlandse Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td>Naamloze vennootschap met een Raad van Bestuur en een Raad van Commissarissen.</td></tr>
<tr><td>Financiën</td><td>
<table>
<tr><th>x € 1.000</th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 4.615.000</td><td>€ 4.721.000</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 107.459.000</td><td>€ 110.819.000</td></tr>
<tr><td colspan="3">Gerealiseerd resultaat 2023: € 254.000</td></tr>
</table>

Ieder jaar wordt door de bank dividend uitgekeerd. In 2024 is het dividend over 2023 uitgekeerd, zijnde € 2,16 per aandeel (totaal € 155.844). Netto uitgekeerd dividend bedraagt € 132.467,40</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang</td><td>De gemeente Maasgouw bezit in totaal 72.150 aandelen met een balanswaarde van € 172.201 hetgeen neerkomt op een zeer beperkt belang.</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td>Het bedrag dat de bank jaarlijks aan dividend uitkeert, is afhankelijk van de winst die de bank in enig jaar behaald. Bij een lage of geen winst, wordt ook geen dividend uitgekeerd. De payoutratio bedraagt 50% o.b.v. het bestaande dividendbeleid.
In de gemeentebegroting van Maasgouw is het dividend structureel geraamd op € 130.491 (€ 1,80 per aandeel) Verder is er geen financieel risico behoudens de balanswaarde van de aandelen (€ 172.201) indien de BNG liquideert.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Naam</th><th>Enexis Holding N.V.</th></tr>
<tr><td>Gevestigd in</td><td>Den Bosch</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td>Altijd en overal in het voorzieningengebied van Enexis kunnen beschikken over energie, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven.
Enexis beheert (via haar dochtervennootschap Enexis Netbeheer BV) het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ruim 2 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door ‘state of the art’-dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren.
Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën:
• Betrouwbare energievoorziening
• Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld
• Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten
• Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren
• Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen</td></tr>
<tr><td>Participanten</td><td>Provincies en gemeenten.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td>Naamloze vennootschap met een Raad van Bestuur en een Raad van Commissarissen.</td></tr>
<tr><td>Financiën</td><td>
<table>
<tr><th>x € 1.000</th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 5.441.000</td><td>€ 5.320.000</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 4.907.000</td><td>€ 5.140.000</td></tr>
<tr><td colspan="3">Gerealiseerd resultaat 2023 (na belasting): € 72.000</td></tr>
</table>
Jaarlijks wordt dividend uitgekeerd. In 2023 is over het jaar 2022 een bedrag ad € 1.143.364 aan dividend uitgekeerd, hetgeen neerkomt op € 1,29 per aandeel.
</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang</td><td>De gemeente Maasgouw bezit in totaal 0,59% van het aandelenkapitaal (885.600 aandelen) met een balanswaarde van € 854.526 hetgeen neerkomt op een zeer beperkt belang. Daarnaast participeert Maasgouw per 29 juli 2020 in een converteerbare hybride geldlening (tranche A) aan Enexis voor € 2.958.268 tegen een jaarlijkse rentevergoeding van 2,15%. De Limburgse aandeelhouders zijn verenigd in de VEGAL.</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td>De energietransitie leidt tot grote investeringen in het net. De missie en opgave heeft dan ook grote gevolgen voor de financiële positie van Enexis. Ook dat komt aan de orde in het strategisch beleid. Het financieel beleid bij het strategisch plan heeft als uitgangspunt dat Enexis financieel solide blijft en tenminste een A credit-rating behoudt. Enexis zal in het voorjaar van 2024 een voorstel voorleggen aan de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) tot aanpassing van het strategisch plan (2022) in verband met de nieuwe wet collectieve warmtevoorziening.

Het bedrag dat Enexis jaarlijks aan dividend uitkeert, is afhankelijk van de winst die Enexis in enig jaar behaald. Bij een lage of geen winst, wordt ook geen dividend uitgekeerd. Omdat Enexis mede uitvoering geeft aan de regionale energiestrategie (RES), zal in de komende jaren het investeringsvolume ten dele worden gefinancierd door een gedeelte van de winstuitkering in te houden. Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V.</td></tr>
</table>

Toelichting Essent deelnemingen

In 2009 heeft de gemeente Maasgouw besloten de aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent te verkopen aan energiebedrijf RWE. In 2014 heeft de gemeente Maasgouw besloten de aandelen in hat afvalverwerkingsbedrijf van Attero te verkopen aan private equity organisatie Waterland.

Uit deze verkoop vloeiden de volgende tijdelijke deelnemingen voort:

- CSV Amsterdam BV
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV

Onze gemeente is aandeelhouder in deze (tijdelijke)deelnemingen voor 0,59%. Vandaar hierna een beperkte toelichting per deelneming.

CSV Amsterdam BV

Rechtspersoon: Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats: Den Bosch
Publiek belang: Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero)

CSV Amsterdam BV	*31-12-2022*	*31-12-2023*
Eigen Vermogen	€ 210.079	€ 84.349
-> Waarvan reserves	€ 110.079	- € 15.651
Vreemd Vermogen	€ 13.351	€ 64.446
-> Waarvan voorzieningen	€ 0	€ 0
Resultaat na belasting		- € 125.730
Agio / Dividend (incl. 15% belasting)		€ 0

Doelstelling

Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V.
De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu 3 doelstellingen vervult:

a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;
b. namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV (hierna Waterland);
c. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.

(ad. a)
In februari 2008 is Essent, met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) onverbindend zijn. Als gevolg van de WON hebben haar aandeelhouders schade geleden. Vanwege praktische moeilijkheden om de juridische procedure aan de verkopende aandeelhouders van Essent over te dragen, hebben de verkopende aandeelhouders en RWE afgesproken dat de onderliggende procedure over de vraag of de WON onverbindend zijn door Essent zal worden gevoerd. De verkopende aandeelhouders en RWE zijn verder overeengekomen dat de eventuele schadevergoedingsvordering van Essent op de Staat der Nederlanden die zou kunnen ontstaan als de rechter inderdaad van oordeel is dat (delen van) de WON onverbindend is, wordt gecedeerd aan de verkopende

aandeelhouders, die deze vordering gebundeld zullen gaan houden via de deelneming (de Claim Staat Vennootschap B.V.).

De WON leidde er toe dat het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en het netwerkbedrijf anderzijds gesplitst moesten worden. De Rechtbank heeft de vordering van Essent in eerste instantie afgewezen. Essent is tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. In juni 2010 heeft het Gerechtshof in Den Haag de WON onverbindend verklaard. De Staat is tegen de uitspraak in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. De Hoge Raad heeft op 26 juni 2015 besloten dat de Splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie. Met deze uitspraak van de Hoge Raad zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen. Voor de vennootschap is de procedure daarmee geëindigd.

(ad. b)
Bij de verkoop van Attero Holding N.V. aan Recylceco B.V. (Waterland Private Equity Fund V C.V.) in 2014 hebben de verkopende aandeelhouders van Attero (waaronder uw organisatie) een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan de koper Waterland. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims had Waterland bedongen (zoals gebruikelijk is bij dergelijke transacties) dat een deel van de verkoopopbrengst, zijnde € 13,5 miljoen, door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een Escrow-rekening zou moeten worden aangehouden. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders bij de verkoop overgedragen aan CSV Amsterdam B.V.

Nadat in juni 2016 een compromis werd bereikt tussen CSV Amsterdam BV, Recycleco B.V. en Attero Holding B.V. over betwiste (fiscale) claims alsmede over een belastingteruggave is in april 2020 een tweede en finale compromis bereikt tussen voor de beëindiging van alle resterende geschillen met betrekking tot betwiste (fiscale) claims, alsmede over een belastingteruggave. Het resterend vermogen op de Escrow-rekening is in mei 2020 onder inhouding van € 150.000 voor aanvulling van het werkkapitaal volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Begin maart 2021 werd via de media bekend dat er misbruik had plaatsgevonden van de Escrow-rekening die onder beheer werd gehouden door advocatenkantoor Pels Rijcken. Inmiddels hebben Pels Rijcken en CSV overeenstemming bereikt over de vergoeding van de financiële schade die CSV hierdoor heeft geleden. Pels Rijcken heeft op 13 juli jl. de totale financiële vergoeding van € 75.122 aan CSV betaald. Daarmee is de zaak verder afgesloten.

Beleidsvoornemens

CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de Aandeelhoudersommissie, de gerechtelijke procedure voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting.

In februari 2024 heeft CSV de motivering beroepschrift tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting bij de Rechtbank ingediend. De Rechtbank heeft de Belastingdienst een termijn gesteld tot 22 maart 2024 voor het indienen van zijn verweerschrift. Afhankelijk van de uitspraak van de Rechtbank (verwachting eind 2024/begin 2025) zal, in overleg met Aandeelhouderscommissie van CSV, de procedure al dan niet worden voortgezet.

Na afwikkeling van deze gerechtelijke procedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis tussen de Belastingdienst en CSV of een besluit van de Aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Financiële risico’s

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV

Rechtspersoon: Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats: Den Bosch
Publiek belang: Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders Essent)

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	*31-12-2022*	*31-12-2023*
Eigen Vermogen	€ 1.480.014	€ 1.443.974
-> Waarvan reserves	- € 16.808	- € 52.848
Vreemd Vermogen	€ 9.914	€ 31.981
-> Waarvan voorzieningen	€ 0	€ 0
Resultaat na belasting		- € 36.040
Agio / Dividend (incl. 15% belasting)		€ 0

Doelstelling

Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. EPZ (o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele). Het bedrijf Delta NV (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE).
In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta NV een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE.

PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn tot sluiting van de Kerncentrale Borssele (voorgenomen sluiting 2033) gemoeid. Na een statutenwijziging in de AvA op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V..

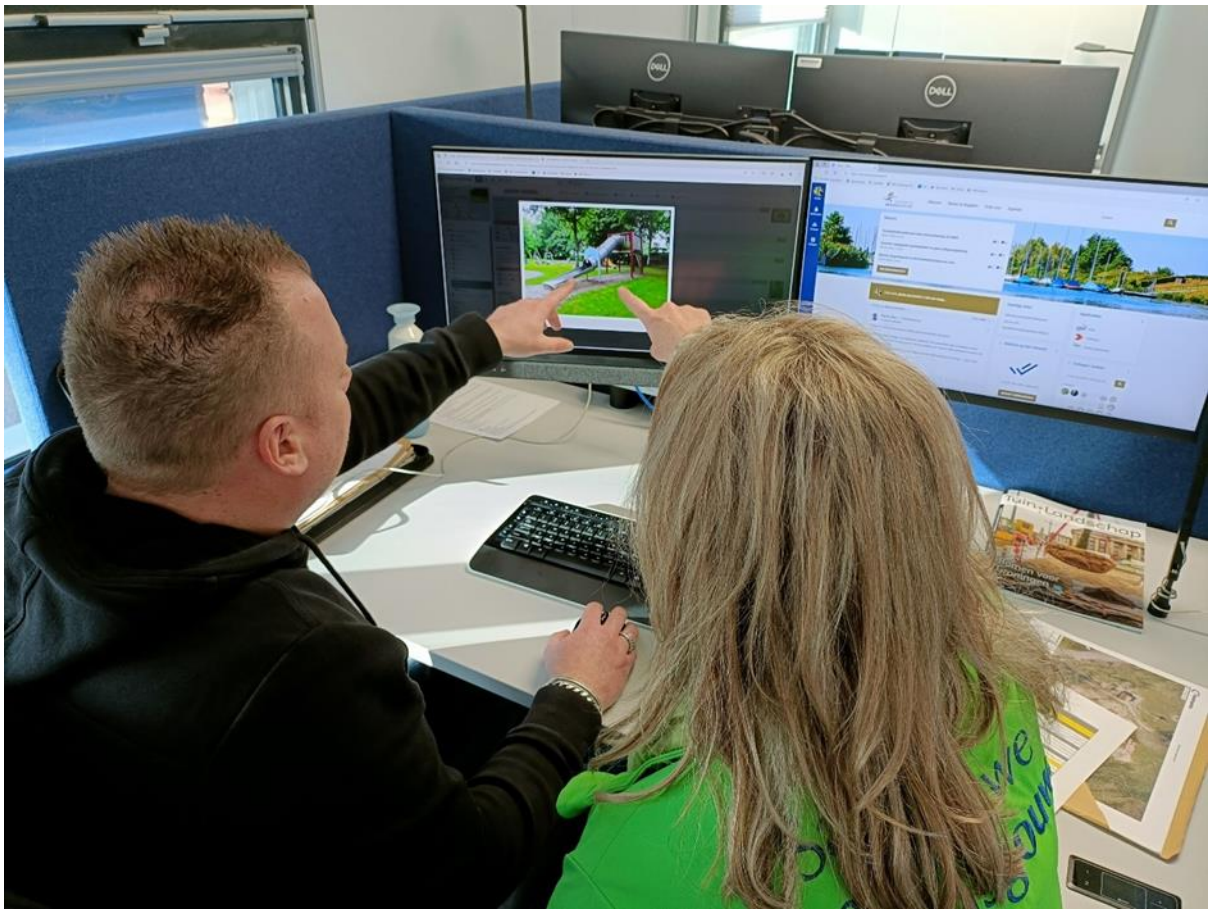
Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Beleidsvoornemens

Het bestuur van de vennootschap heeft met het Ministerie van Klimaat en Energie, ZEH Energy BV en Energy Resources Holding BV in februari 2024 overeenstemming bereikt over de terugtreding van PBE als contractpartij uit het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Daarmee resteren er geen openstaande contractuele verplichting meer en kan PBE als vennootschap worden ontbonden. Het bestuur van de vennootschap treft op moment van het schrijven van dit memo (maart 2024) voorbereidingen voor het opheffen van de vennootschap en om de resterende liquide middelen zo spoedig mogelijk na de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 25 april 2024 uit te keren aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Financiële risico's

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.

<table>
<tr><th>Naam</th><th>Waterleiding Maatschappelijk Limburg NV (WML)</th></tr>
<tr><td>Gevestigd in</td><td>Maastricht</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td>De kerntaak van WML is het duurzaam en doelmatig leveren van leidingwater aan inwoners, bedrijven en (overheids-)instellingen in Limburg. Drinkwater van uitstekende kwaliteit, 24 uur per dag en met de juiste druk. WML stelt de openbare drinkwatervoorziening veilig, beschermt bronnen en stimuleert duurzaam gebruik van water.</td></tr>
<tr><td>Participanten</td><td>De grootste aandeelhouder is de Provincie Limburg met 21,8% aandelenbezit. De overige aandelen zijn naar rato van inwoneraantal verdeeld over de 31 Limburgse gemeenten.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td>Naamloze vennootschap met één statutair bestuurder en een Raad van Commissarissen.</td></tr>
<tr><td>Financiën</td><td>
<table>
<tr><th>x € 1.000</th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 201.413</td><td>€ 206.105</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 390.100</td><td>€ 393.755</td></tr>
<tr><td colspan="3">Gerealiseerd resultaat 2023: € 4.695</td></tr>
</table>

Het positief resultaat wordt jaarlijks toegevoegd aan het eigen vermogen.
</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang</td><td>De gemeente Maasgouw bezit 8 (van de 500) geplaatste aandelen met een balanswaarde van € 40.885. Dit betekent een zeer beperkt belang.</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td>Het risico is nihil. Er is sprake van een robuust eigen vermogen. De solvabiliteit (EV/TV) van WML is 34,4% per ultimo 2023. Er is geen jaarlijkse dividendinkomst geraamd. Verder is er geen financieel risico behoudens de balanswaarde van de aandelen (€ 40.885) indien WML liquideert.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Naam</th><th>Nazorg Limburg B.V. (was Bodemzorg Limburg)</th></tr>
<tr><td>Gevestigd in</td><td>Maastricht</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td>De vennootschap heeft ten doel:
het aanbrengen en in stand houden van een voldoende voorzieningenniveau op stortplaatsen voor afval na beëindiging van de exploitatie alsmede het verwerven, vervreemden, huren, beheren en exploiteren van onroerende zaken die verband houden met en/of betrekking hebben op deze stortplaatsen.
Bij het realiseren van het doel van de vennootschap kan onderscheid worden gemaakt tussen:
- het aanbrengen van de voorzieningen,
- het beheer van de aangebrachte voorzieningen,
- het treffen van maatregelen om geconstateerde gebreken weg te nemen en het beheer van een nazorgfonds.

De vennootschap heeft binnen het hiervoor aangegeven kader voorts ten doel het deelnemen in, het voeren van het beheer over, het financieren van andere ondernemingen en vennootschappen met een soortgelijk of aanverwant doel en het stellen van zekerheid voor schulden van anderen en al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.</td></tr>
<tr><td>Participanten</td><td>Alle Limburgse gemeenten.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td>Algemene Vergadering van Aandeelhouders.</td></tr>
<tr><td>Financiën</td><td>
<table>
<tr><th>x € 1.000</th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 6.380.593</td><td>Niet bekend</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 32.568.370</td><td>Niet bekend</td></tr>
<tr><td colspan="3">Gerealiseerd resultaat 2023: niet bekend</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang</td><td>Het kapitaal is verdeeld in 27.640 aandelen van nominaal vijfenveertig eurocent (€ 0,45) elk. De gemeente Maasgouw heeft 590 aandelen. Alle aandelen luiden op naam. Aandeelbewijzen worden niet uitgegeven.</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td>Gezien het geringe belang loopt de gemeente Maasgouw maar een zeer gering risico.</td></tr>
</table>

C. STICHTINGEN EN VERENIGINGEN

<table>
<tr><th>Naam:</th><th>Ons Waardevol Cultuurlandschap Midden Limburg (Ons WCL)</th></tr>
<tr><td>Gevestigd in:</td><td>Roermond</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang:</td><td>De Stichting Ons Waardevol Cultuurlandschap Midden-Limburg (Ons WCL) is opgericht d.d. 28 november 1994.
Het werkgebied van de Stichting Ons WCL bestaat uit 5 gemeenten.
Door Ons WCL worden projecten gefinancierd en uitgevoerd die een bijdrage leveren aan de vergroting van de kwaliteit van de Midden-Limburgse natuur.
De Stichting Ons WCL (Ons Waardevol Cultuur Landschap Midden-Limburg) heeft als doel:
• het adviseren, ondersteunen en aanjagen van projecten in het kader van inrichting en beheer van het werkgebied. Zowel aan subsidiegevers als aan de indieners van deze te subsidiëren projecten
• het zelfstandig uitvoeren van projecten, maar ook het afmaken van lopende WCL-projecten
• het in stand houden van een netwerk van organisaties, overheden en instellingen die werkzaam zijn in of belang hebben bij de inrichting en het beheer van het landelijk gebied.</td></tr>
<tr><td>Participanten:</td><td>Deelnemende gemeenten: Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Roermond.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur:</td><td>Stichting</td></tr>
<tr><td>Financiën:</td><td>
<table>
<tr><th></th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 381.720</td><td>€ 271.405</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 226.774</td><td>€ 32.225</td></tr>
<tr><td colspan="3">Gerealiseerd resultaat 2023: € 18.315 negatief</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang:</td><td>
<table>
<tr><th></th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Gemeentelijke bijdrage</td><td>€ 39.500</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Risico:</td><td>Financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage van € 39.500.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Naam</td><td>Discriminatie.nl Limburg (was Antidiscriminatievoorziening Limburg)</td></tr>
<tr><td>Gevestigd in</td><td>Maastricht</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td>Het doel van deze stichting is het oprichten en in stand houden van een Anti Discriminatie Voorziening Limburg met de volgende taken:
- klachtenmelding en klachtbehandeling;
- registratie, monitoring en (beleids-)advisering;
- voorlichting en preventie.</td></tr>
<tr><td>Participanten</td><td>De gemeenten van de provincie Limburg, waarbij Maastricht optreedt als centrumgemeente voor de regio Zuid-Limburg en de gemeente Roermond optreedt als centrumgemeente voor de regio Noord- en Midden-Limburg.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td>De bevoegdheden van de colleges van de van de deelnemende gemeenten zijn overgedragen aan de colleges van de centrumgemeenten. Voor de gemeente Maasgouw is dit de gemeente Roermond.</td></tr>
<tr><td>Financiën</td><td>
<table>
<tr><th>x € 1.000</th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>Nvt</td><td>Nvt</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>Nvt</td><td>Nvt</td></tr>
<tr><td colspan="3">Gerealiseerd resultaat 2023: Nvt</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang</td><td>De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bedrag per inwoner aan de centrumgemeenten op basis van facturering. De gemeente betaald een bedrag per inwoner van € 0,40 per inwoner.

<table>
<tr><th></th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Gemeentelijke bijdrage</td><td>€ 13.552</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td>Financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage van € 13.552.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Naam</th><th>Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)</th></tr>
<tr><td>Gevestigd in</td><td>Haelen</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td>De statutaire taak is het behartigen van de belangen van de Limburgse gemeenten bij het verwerken van het huishoudelijk afval en gft. Tot de taken behoort ook advisering aan de gemeenten en het deelnemen aan netwerken.</td></tr>
<tr><td>Participanten</td><td>Alle Limburgse gemeenten m.u.v. Mook-Middelaar</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td>De vereniging heeft een driehoofdig dagelijks en een acht leden tellend algemeen bestuur. Het bestuur wordt ondersteund door een klein ambtelijk werkapparaat dat wordt betaald vanuit de contributie die de leden opbrengen. Dit apparaat werkt samen met een netwerk van deskundige ambtenaren uit diverse regio's in de provincie.</td></tr>
<tr><td>Financiën</td><td>
<table>
<tr><th>x € 1.000</th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>Niet bekend</td><td>Niet bekend</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>Niet bekend</td><td>Niet bekend</td></tr>
<tr><td colspan="3">Gerealiseerd resultaat 2023: Niet bekend</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang</td><td>De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks € 0,35 contributie per inwoner.
De gemeentelijke bijdrage over 2023 en volgende jaren bedraagt € 8.400.</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td>Financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage van € 8.400.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Naam</td><td>Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)</td></tr>
<tr><td>Gevestigd in</td><td>Echt</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td>Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de Limburgse gemeenten die voortvloeien uit het aandeelhouderschap in Enexis Holding N.V. en de uit Essent voortkomende vennootschappen. De VEGAL heeft een faciliterende en verbindende rol bij de informatieverstrekking van en naar Enexis Holding N.V.</td></tr>
<tr><td>Participanten</td><td>Alle Limburgse gemeenten</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td>De vereniging heeft een driehoofdig dagelijks bestuur. Het bestuur wordt ondersteund door een klein ambtelijk werkapparaat dat wordt betaald vanuit de contributie die de leden opbrengen.</td></tr>
<tr><td>Financiën</td><td>
<table>
<tr><th>x € 1.000</th><th>1-1-2023</th><th>31-12-2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>Niet bekend</td><td>Niet bekend</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>Niet van toepassing</td><td>Niet van toepassing</td></tr>
<tr><td colspan="3">Gerealiseerd resultaat 2023: niet bekend</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang</td><td>Vanaf 2023 is de contributie verhoogd van € 250 naar € 400 per jaar.</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td>Financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse contributie.</td></tr>
</table>

D. OVERIGE VERBONDEN PARTIJEN

<table>
<tr><th>Naam:</th><th>Samenwerking Midden-Limburg (SML)</th></tr>
<tr><td>Gevestigd in:</td><td>N.v.t.</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang:</td><td>Sinds 1 januari 2015 functioneert het netwerk Samenwerking Midden-Limburg (SML). Binnen deze structuur werken de 7 Midden-Limburgse gemeenten samen op de werkvelden Economie en Energie, Wonen en Zorg, Recreatie en Toerisme, Landbouw en Natuur, Infra en Mobiliteit en Euregionale aangelegenheden. De ambities voor de regionale samenwerking worden beschreven in een Agenda van Midden-Limburg die tevens actieplannen per werkveld bevat. Er is in 2023 met succes de regiodeal tranche 5 ingediend. Met de regiodeal tranche 5 wordt er voor de periode van 2025 – 2029 geopteerd voor een bedrag van 40 miljoen, met een SPUK bijdrage Rijk van 20 miljoen, dit zal een nieuwe impuls geven aan de brede welvaart in de regio. De 3 thema’s die hiervoor zijn ingediend zijn economie, onderwijs, arbeid/ landschap en klimaatadaptatie/ leefbaarheid.</td></tr>
<tr><td>Participanten:</td><td>Zeven gemeenten Midden-Limburg (Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Roermond, Nederweert, Weert). Aantal inwoners: ca. 235.000.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur:</td><td>Netwerkberaad SML (i.c. burgemeesters van de deelnemende gemeenten) en bestuurlijke overleggen per SML-werkveld (portefeuillehouders van deelnemende gemeenten).</td></tr>
<tr><td>Financiën:</td><td>Er is geen sprake van een aparte organisatie of rechtsvorm. De samenwerking is gebaseerd op een bestuursovereenkomst. De financiën worden beheerd door de gemeente Roermond. Vertrekpunt voor de inrichting van de SML-structuur is dat de Midden-Limburgse gemeenten € 0,60 per inwoner ter beschikking stellen voor de proces- en organisatiekosten (m.n. SML-bureau van 1,2 fte). Begin 2022 hebben de 7 colleges van burgemeester en wethouders de gezamenlijk met een aantal partnerorganisaties opgestelde Investeringsagenda Midden-Limburg vastgesteld als de dynamische koers voor de samenwerking in de regio. Na de zomer van 2022 zijn we in de regio - met onze gezamenlijke investeringsagenda als vertrekpunt- aan de slag gegaan met de Midden-Limburgse propositie in het kader van de Regio Deal. Tranche 5 is toegekend de start van het uitvoeringsprogramma zal zijn in 2025. Tot die tijd worden middelen uit reserves en de regiodeal bijdrage ingezet als procesmiddelen.</td></tr>
<tr><td>Bijdrage/Belang:</td><td>
<table>
<tr><th></th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Gemeentelijke bijdrage</td><td>€ 14.000</td></tr>
<tr><td>Bijdrage regiodeal</td><td>€ 24.000</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€ 38.000</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Risico:</td><td>Financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage aan proces- en organisatiekosten.</td></tr>
</table>

Naam:	**Keyport 2020**
Gevestigd in:	N.v.t.
Openbaar belang:	Binnen deze structuur werken 6 Midden-Limburgse gemeenten en de Brabantse gemeente Cranendonck samen met ondernemers en onderwijs-partijen. Deze triple helix samenwerking is gefocust op 2 van de 6 regionale opgaven in het regionaal economisch profiel van Midden-Limburg: "optimalisatie arbeidsmarkt" en "innovatie en ondernemerschap". In het Routeplan 2021-2024 van Keyport Next Level staat beschreven welke activiteiten de Keyport-organisatie ontplooit (en verder wil gaan ontplooien) om invulling te geven aan de bovengenoemde opgaven. Het routeplan 2021-2024 en bijbehorende meerjarenbegroting is behandeld in de raad van oktober 2022.
Participanten:	6 Midden-Limburg (Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Roermond, Nederweert, Weert) en de Brabantse gemeente Cranendonck. Regionale ondernemers en onderwijspartijen. Aantal inwoners: 225.000
Bestuursstructuur:	Algemeen Bestuur, bestaande uit vertegenwoordigers van (1) deelnemende gemeenten, (2) het regionale onderwijs en (3) het regionale ondernemersveld. Een delegatie van het AB vormt het DB.
Financiën:	Voor de jaren 2021-2024 heeft Keyport een meerjarenbegroting opgesteld gekoppeld aan de uitvoering van het Routeplan 2021-2024 Keyport Next Level. De begroting bestaat uit proceskosten (o.a. organisatie, communicatie) en uitvoeringskosten (projecten). De totale proceskosten worden gedekt door de bijdrage van de deelnemende gemeenten. Keyport-projecten worden mogelijk gemaakt door bijdragen van onderwijs, ondernemers en overheid.
Bijdrage/Belang:	€ 59.349 voor de jaren 2023, 2024 en 2025 (€ 2,47 per inwoner). O.b.v. een evaluatie wordt de bijdrage voor daaropvolgende jaren bepaald.
Risico:	Financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.

Naam:	**Euregio Rijn-Maas-Noord**
Gevestigd in:	Mönchengladbach
Openbaar belang:	De Euregio Rijn-Maas-Noord zet zich sinds 1978 in voor de Europese integratie voor ongeveer 2 miljoen burgers in dit gebied. Ze wil het wederzijds begrip van de Nederlandse en Duitse inwoners van de Euregio versterken, de contacten verdiepen en samenwerking stimuleren. De Europese Unie, de deelstaat Nordrhein-Westfalen en de Nederlandse regering ondersteunen dit plan. Dit doen zij door verschillende subsidieregelingen. Euregio Rijn-Maas-Noord coördineert de toekenning van Interreg-middelen in de betreffende grensregio en beschikt daardoor over middelen voor de subsidiëring van Duits-Nederlandse projecten. In de Euregiovisie 2014-2020+ 'Euregio maakt het verschil' zijn 5 speerpunten benoemd die grotendeels overeen komen met die van Keyport, SML en onze gemeente. Vanuit de kracht en behoeften van Maasgouw de samenwerking aangaan met partners binnen en buiten de gemeentegrenzen, is een belangrijke sleutel tot een sterker Maasgouw. Het grensoverschrijdende aspect van deze ontwikkelstrategie is een kansrijke en uitdagende opgave.
Participanten:	Nederlandse participanten: Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Landgraaf, Horst aan de Maas, Leudal, Nederweert, Maasgouw, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Sittard-Geleen, Venlo, Venray, Weert en MKB Limburg. Duitse participanten: Landeshauptstadt Düsseldorf, Mönchengladbach, Krefeld, het zuidelijk deel van de Kreis Kleve, de gemeenten Brüggen, Niederkrüchten, Straelen, Geldern, Nettetal, Schwalmtal, Wassenberg, Selfkant en Wegberg, de Kreis Viersen, de Rhein-Kreis Neuss, Kreis Heinsberg, de Industrie- und Handelskammer Mittlerer Niederrhein en de Niederrheinische Industrie- und Handelskammer in Duisburg.
Bestuursstructuur:	De Euregio Rijn-Maas-Noord is een publiekrechtelijk openbaar lichaam naar Duits recht met bestuur en ledenvergadering.
Financiën:	Geen jaarcijfers beschikbaar.
Bijdrage/Belang:	€ 8.175 voor het jaar 2023, (2 stemmen à € 3.440 per stem) en € 1.295 voor het Grensinfopunt (GIP).
Risico:	Financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage .

Missie volbracht,
maar nooit vergeten.
Met dit Witte Anjer perk
bedankt de Gemeente Maasgouw
onze veteranen die zich hebben ingezet
voor vrede, vrijheid en veiligheid
elders in de wereld.

5.6 Grondbeleid

In deze paragraaf worden de volgende aspecten van het grondbeleid nader beschouwd:
1. Visie op grondbeleid
2. Plancapaciteit
3. Stikstofbeleid
4. Bouwgronden in exploitatie
5. Strategische gronden
6. Gebiedsontwikkelingen
7. Reservepositie.

Visie grondbeleid

Nota grondbeleid

De Nota grondbeleid voor de periode 2024-2027 is in december 2023 door de raad vastgesteld. In deze nota zijn de kaders van het grondbeleid voor de periode 2024-2027 vastgelegd. Deze kaders zijn voornamelijk gebaseerd op de toekomstvisie van het ruimtelijk beleid, de evaluatie van het grondbeleid in de periode 2016-2022, de huidige economische omstandigheden en nieuwe wet- en regelgeving, waaronder de Omgevingswet en het Didam-arrest.

Doelstellingen Nota Grondbeleid

De doelstellingen van de Nota Grondbeleid zijn:
- Het bevorderen van maatschappelijk gewenst ruimtegebruik.
- Het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten over gebruikers, exploitanten, eigenaren en de gemeente Maasgouw.
- Het verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik binnen de gemeente, de zeggenschap voor de burger en de marktwerking op de grondmarkt.
- Inzicht geven van de gevolgen van (wijzigingen) in relevante wet- en regelgeving voor het grondbeleid.

Uitgangspunten van de Nota Grondbeleid

In de nota zijn de uitgangspunten voor het beleid, de procedures, de uitvoering en de beheersing van de grondexploitatie opgenomen. De (voor de jaarrekening) relevante uitgangspunten zijn:
- Faciliterende rol
  De gemeente heeft gekozen voor een overwegend faciliterend grondbeleid. De mogelijkheid bestaat om situationeel een actief grondbeleid te voeren, mits het financiële risico aanvaardbaar is.
  In geval van publiek-private samenwerking zal per plan worden beoordeeld welke vorm van samenwerking wordt aangegaan. Bij deze beoordeling spelen de volgende aspecten een belangrijke rol:
  - de grondpositie die de gemeente heeft;
  - de risico's die de gemeente mogelijk loopt;
  - complexiteit van het plan.
- Geen relatie meer tussen grondexploitatie en ontwikkeling maatschappelijke voorzieningen.
  Uit oogpunt van een solide financieel beleid wordt geen directe relatie meer gelegd tussen de opbrengsten die voortvloeien uit de bouwgrondexploitatie en het realiseren van maatschappelijke voorzieningen.
- Voldoende invloed op gewenste ruimtelijke ontwikkelingen
  In de nota grondbeleid komen alle facetten van de grondexploitatie aan de orde. Door deze nota heeft de gemeente voldoende invloed op de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen.

Financiële Kaders en beheersingsmaatregelen

Afhankelijk van de situatie dan wel eigen of geen grondposities, middelen, risico's, gewenste lokale ontwikkelingen kan de gemeente per complex inspelen op de gewenste positie. De in de nota grondbeleid opgenomen uitgangspunten zijn daarbij de basis. Hierna volgen de kaders en beheersmaatregelen van planning & control en risicomanagement.

Planning & Control grondexploitatie

Grondnota is uitgangspunt
De voornoemde visie en beleidsvoornemens zijn de uitgangspunten voor de beheersing van de grondexploitatie.

Grondexploitatieopzet vastgesteld door de gemeenteraad bij ontwikkeling eigen plannen

De eigen gemeentelijke plannen doorlopen een aantal fasen. Nadat een plan de initiatieffase en vervolgens de definitiefase doorlopen heeft, wordt de exploitatieopzet voorgelegd aan de raad ter vaststelling. De vastgestelde exploitatieopzet is het kader voor de uitvoering en realisatie van het bestemmingsplan. Voor inzicht in de plannen worden extracomptabel exploitatieoverzichten per plan bijgehouden. De verwachte resultaten zijn hierin zichtbaar. Deze exploitatieoverzichten en de exploitatieopzetten worden elk jaar geactualiseerd bij het opstellen van de jaarrekening en de begroting. De jaarrekening geeft op basis van dit overzicht een totaaloverzicht van de boekwaardes, de verwachte resultaten en risico's. De begroting geeft de verwachting weer.

Programmabegroting

In de programmabegroting worden de visie, beleidsvoornemens en de plannen voor het komende jaar toegelicht.

Tussentijdse rapportage/verantwoording/bijsturing door Proraps

In de Proraps worden eventuele voorgedane afwijkingen gemeld.

Actualisatie grondexploitaties

De realisatie en de geactualiseerde exploitatieoverzichten samen geven inzicht in de looptijden, de verwachte resultaten, de risicoanalyse, de te vormen buffers van de onderhanden zijnde complexen.

De grondexploitaties worden 2x per jaar geactualiseerd. Actualisatie vindt plaats bij de begroting en de jaarrekening. De uitkomsten van deze actualisatie worden op basis van de nominale waarde verwerkt in de begroting en de jaarrekening.

Jaarrekening: risicoanalyse versus weerstandsvermogen

De realisatie en de geactualiseerde exploitatieoverzichten tezamen geven inzicht in de looptijden, de verwachte resultaten, de risicoanalyse, de te vormen buffers van de onderhanden zijnde complexen. Voorzieningen worden getroffen als dat nodig is. De omvang van de reserve Ontwikkelingsbedrijf wordt afgezet tegen de risico's en te vormen buffers om te kunnen beoordelen of de aanwezige weerstandsbuffer voldoende van omvang is om niet voorziene tegenvallers op te vangen.

Risicomanagement

In februari 2021 is de Beleidsnota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2021-2024 vastgesteld. De grondexploitaties zijn onderdeel van het risicomanagement, zowel de eigen grondexploitaties als de exploitatieovereenkomsten.

Risicomanagement is het proces van identificeren en beheersen van risico's. De risico's bij grondexploitaties kunnen over het algemeen groot van omvang en onzekerheden zijn, onder meer door:

- de omvangrijke (voor-)investeringen;
- de (lange) looptijd van projecten;
- de afhankelijkheid van marktomstandigheden en de algemene economische situatie.

Faciliterend grondbeleid en financiële risico's

Bij faciliterend grondbeleid wordt de ontwikkeling aan de markt overgelaten, maar door samenwerkingsovereenkomsten met marktpartijen probeert de gemeente sturing te geven. Is er sprake van samenwerkingsovereenkomsten, dan liggen de (financiële) risico's in de meeste gevallen bij de marktpartijen. Het risico dat de gemeente wel loopt is dat geplande woningbouwprogramma's, geplande maatschappelijke voorzieningen en eigen projecten stagneren. Dit kan in het geval van tegenvallende economische ontwikkelingen nadelige financiële consequenties hebben voor de gemeente. Daarnaast kan een projectontwikkelaar failliet gaan waarna afwikkeling en nieuwe partijen gezocht dienen te worden waardoor de ontwikkeling stagneert.

In het kader van actief risicomanagement worden gelijktijdig met het actualiseren van de grondexploitatieberekeningen (2x per jaar) de risico's geïnventariseerd, geclassificeerd en gekwantificeerd. Waar nodig worden beheersingsmaatregelen getroffen en wordt nagegaan in hoeverre de beschikbare weerstandscapaciteit (= de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) voldoende is om de resterende risico's af te dekken.

Als laatste onderdeel van het risicomanagement wordt de omvang van de reserve Ontwikkelingsbedrijf afgezet tegen de risico's en te vormen buffers om te kunnen beoordelen of de aanwezige weerstandsbuffer voldoende van omvang is om niet voorziene tegenvallers op te vangen.

Weerstandsvermogen Ontwikkelingsbedrijf

In principe vormt de Reserve Ontwikkelingsbedrijf het weerstandsvermogen voor algemene financiële risico's en onverwachte tegenvallers binnen de grondexploitaties.

Reserve Ontwikkelingsbedrijf

De reserve vormt het weerstandsvermogen voor financiële risico's die voortvloeien uit de grondexploitaties en ruimtelijk-fysieke projecten. Onverwachte tegenvallers die niet opgevangen kunnen worden uit deze reserve komen ten laste van de Algemene Reserve.

De reserve wordt gevoed door voordelen op bouwgrondexploitaties en verkoop van onroerend goed.

Wet- en regelgeving

Ten aanzien van de verslaggeving van de grondexploitaties geeft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten voorschriften. De implicaties hiervan zullen onderstaand worden toegelicht.

Voorzieningen en verwachte tekorten

Voor tegenvallers die kunnen worden gekwantificeerd dienen in de jaarrekening en bestemmingsplan voorzieningen te worden gevormd.

Voorzieningen worden onder meer gevormd wegens:

a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.

Voorzieningen ingericht ter bestrijding van de (verwachte) tekorten in grondexploitaties worden gepresenteerd als een waarde correctie op de post bouwgrond in exploitatie.

Rentetoerekening
De rente die op grond van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) mag worden toegerekend is gebaseerd op de vreemd vermogen kosten in relatie tot het eigen vermogen. De gemiddelde gewogen rente is berekend op 0,76% voor het jaar 2023.

Vennootschapsbelasting (Vpb)-plicht
De EU heeft de Nederlandse overheid opgelegd dat gemeenten per 1 januari 2016 Vpb-plichtig zijn voor een aantal taken. Dit betreft taken van de gemeente waarvoor zij een materiële onderneming zijn en er geen objectieve vrijstelling van toepassing is. Met name de gemeentelijke grondexploitaties verdienen in dit kader bijzondere aandacht.

Uit de analyses blijkt dat het cluster grondexploitatie niet voldoet aan de ondernemingstoets en dat derhalve dit cluster niet vpb-plichtig is. De ontwikkelingen binnen het cluster grondexploitatie worden intern gemonitord om zodoende bij een mogelijke toekomstige vpb-plicht tijdig actie te ondernemen.

Vanaf 2019 hoeft Gemeente Maasgouw geen aangifte vennootschapsbelasting meer te doen. Mocht op een later moment blijken dat activiteiten van de gemeente toch leiden tot verschuldigde vennootschapsbelasting, dan heeft de gemeente de plicht om alsnog aangifte te doen voor de vennootschapsbelasting.

Plancapaciteit
De Woondeal Limburg is in maart 2023 ondertekend door minister Hugo de Jonge (minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening) en de diverse betrokken partijen, waaronder de gemeente Maasgouw. In de Woondeal staat dat er in Limburg 26.550 woningen bij komen, waarvan het grootste deel in de sociale huur, de midden-huur en de betaalbare koop. De ambitie is om 20.000 extra nieuwe woningen te realiseren.

De afspraak is dat 2/3^{e} van de nieuwe woningen betaalbaar is. Betaalbare woningen zijn alle woningen met een sociale huur, midden-huur tot € 1.000 en koopprijs tot en met € 355.000. Daarnaast dient in de woningvoorraad gestreefd te worden naar 30% sociale huur.
De gemeente Maasgouw maakt samen met Nederweert, Weert, Leudal, Roermond, Roerdalen en Echt-Susteren onderdeel uit van Midden-Limburg. Binnen de regio Midden-Limburg bestaat een bruto woningbouwopgave van 10.350 woningen in de periode van 2022 t/m 2030. De gemeenten binnen de regio werken samen met de woningcorporaties en marktpartijen aan deze opgave.

In het coalitieakkoord is vermeld dat er in Maasgouw minimaal 400 woningen worden gebouwd in de periode 2022-2026. Om dat te realiseren werken we met woningcorporaties, projectontwikkelaars en particuliere initiatiefnemers aan de uitvoering van bouwplannen. De behoefte aan een uitbreiding van de woningvoorraad is vooral gericht op de betaalbare koop- en huursegmenten. Het aantal gerealiseerde nieuwbouwwoningen over 2022 bedraagt 154 en over 2023 -naar verwachting- 57 en loopt daarmee in de pas met de gestelde doelen.
Met de bestaande plancapaciteit van 460 nieuwbouwwoningen en de in de Structuurvisie Wonen opgenomen ambitie van 100 extra woningen op jaarbasis, in de periode 2022-2026, kan Maasgouw ruimschoots uit de voeten.

Stikstofbeleid
Op 2 november 2022 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geoordeeld dat de ‘Bouwvrijstelling Stikstof’ niet voldoet aan het Europese natuurbeschermingsrecht. Daarom mag deze bouwvrijstelling niet gebruikt worden bij bouwprojecten. Met de bouwvrijstelling had het kabinet aangegeven dat de stikstofuitstoot, die bij de bouw vrijkomt, tijdelijk is en daarom losgekoppeld moet worden van de gebruiksfase. De Raad van State vindt dit niet juist, omdat het niet is uit te sluiten dat de natuur hierdoor schade oploopt. Hoewel de bouwvrijstelling daarmee van tafel is, betekent dat niet dat er nu een algehele bouwstop geldt. Net als in de situatie vóórdat de bouwvrijstelling werd ingevoerd, moet per project onderzoek

worden gedaan naar de mogelijke gevolgen van de uitstoot van stikstof (dus zowel in de bouw- alsook de gebruiksfase). Dit betekent voor projecten, die nog een planologische procedure moeten doorlopen, een verzwaring in het aantonen van de uitvoerbaarheid voor wat betreft het aspect stikstofuitstoot. Mogelijke oplossingen zijn daarbij het maken van een 'Passende Beoordeling' en 'Ecologische Onderbouwing' (met mogelijk aanvullende maatregelen) of de bouw van een project spreiden over een langere realisatieperiode. Het project 'Linne Zuidoost' is een voorbeeld van een project, waarin ontwikkelaar en gemeente een oplossing hebben gevonden voor de stikstofproblematiek door het temporiseren van de plannen.

Bouwgronden in exploitatie

Totaaloverzicht grondexploitatie

In de hierna volgende overzichten zijn de plannen met financiële gegevens en de verwachte resultaten opgenomen met de daarbij behorende looptijd van het plan.

Totaaloverzicht boekwaarde gronden 2023	Boekwaarde 1-1-2023	Lasten	Baten	Boekwaarde 31-12-2023
Bouwgronden in exploitatie				
Bosserhofsveld	€ 123.971	€ 39.299	€ 163.270	€ -
Linne Zuidoost	€ -302.105	€ 171.210	€ 201.751	€ -332.646
Nautische Boulevard	€ 406.414	€ 589.125	€ -	€ 995.539
Nautische Boulevard - voorziening	€ -255.000	€ 16.000	€ -	€ -271.000
Totaal	**€ -26.720**	**€ 815.634**	**€ 365.021**	**€ 391.893**

	Looptijd	Totaal verwacht resultaat	Tussentijdse winstneming t/m 2023	Nog te realiseren winst
Linne Zuidoost	2026	€ 235.600	€ 127.880	€ 107.720
Nautische Boulevard	2027	€ 542.400	€ -	€ -
Totaal		**€ 778.000**	**€ 127.880**	**€ 107.720**

De volgende bouwgronden (bestemmingsplannen) heeft de gemeente in exploitatie:

- Bosserhofsveld Maasbracht
- Linne Zuidoost (gemengd project)
- Nautische Boulevard Wessem

Op de volgende pagina's worden de grondexploitaties individueel toegelicht.

Bosserhofsveld Maasbracht

Voor het plan Bosserhofsveld in Maasbracht is in februari 2014 een exploitatieopzet door de raad vastgesteld. Deze opzet gaat uit van 26 woningen te bouwen door ontwikkelcombinatie Janssen de Jong / Jongen Meulen en 22 kavels voor particuliere bouw die de gemeente zelf uitgeeft. De projectwoningen zijn inmiddels geheel gereed en bewoond; in 2020 is dat gedeelte van het plangebied ook woonrijp gemaakt en daarmee dus geheel afgerond.

De laatst beschikbare kavel voor particuliere bouw is in 2023 verkocht. Hiermee zijn alle kavels verkocht en overgedragen. Nu de laatste kavel is verkocht, wordt het project afgesloten. Het totale project heeft een resultaat opgeleverd van € 975.400. In de afgelopen jaren is reeds tussentijds een winst verantwoord van € 941.900. Derhalve resteert voor 2023 een winst van € 33.500. Voorgesteld wordt om deze winst bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2023 toe te voegen aan de reserve Ontwikkelingsbedrijf.

Linne Zuidoost

Op 28 oktober 2010 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan ‘Linne Zuidoost’ vastgesteld. Het bestemmingsplan ‘Linne Zuidoost’ ziet op de realisatie van 238 woningen en een sportveldencomplex in Linne. Gelijktijdig met de vaststelling van dit bestemmingsplan heeft de gemeenteraad ook het exploitatieplan ‘Linne Zuidoost’ vastgesteld. Het exploitatieplan ‘Linne Zuidoost’ kent de functie van publiekrechtelijk kostenverhaal en bevat publiekrechtelijke regels over onderdelen van de wijze van uitvoering van de locatie (bijvoorbeeld fasering).

Op 18 december 2014 heeft de gemeenteraad van Maasgouw het bestemmingsplan ‘Linne’ vastgesteld. In dit bestemmingsplan zijn de alsdan inmiddels gerealiseerde 14 woningen, sportvoorziening en gedeelte van de openbare ruimte opgenomen. Voor een gedeelte van de deels gerealiseerde openbare ruimte van Linne Zuidoost blijft het bestemmingsplan ‘Linne Zuidoost’ van toepassing, zoals dit op 28 oktober 2010 is vastgesteld.

De gemeenteraad heeft op 18 februari 2016 de 1e herziening van het exploitatieplan ‘Linne Zuidoost’ vastgesteld (inclusief de bijbehorende interne grondexploitatie). Het exploitatieplan ‘Linne Zuidoost’ heeft, naast de functie van kostenverhaal bij particuliere exploitatie, ook tot doel regels te stellen bij de uitvoering van het bestemmingsplan. Die regels zien onder meer op fasering, het aanbrengen van koppelingen tussen de uitvoering van werken en werkzaamheden inzake de inrichting van de openbare ruimte en de verlening van omgevingsvergunningen voor het bouwen, eisen ten aanzien van de inrichting van de openbare ruimte alsmede regels over de wijze van uitvoering van de inrichting van de openbare ruimte en ruimtegebruik. Met de 1e herziening is de omvang van het exploitatieplangebied niet gewijzigd, zodat het vanaf dat moment verbonden is aan deels het bestemmingsplan ‘Linne Zuidoost’ en deels het bestemmingsplan ‘Linne’.

Inmiddels heeft de marktpartij Linnerpark B.V. alle gronden verworven en is doende met de realisatie van de locatie. Naast de wettelijke verplichting tot jaarlijkse herziening van een exploitatie, leidt het feitelijke ontwikkelinitiatief van Linnerpark B.V. tot de noodzaak de exploitatie-opzet van het exploitatieplan te actualiseren. Concreet betekent dit dat de bestaande grondexploitatie herzien wordt teneinde daarmee een adequaat kostenverhaal mogelijk te maken. De hiervoor benodigde 2e herziening van het exploitatieplan (inclusief de bijbehorende interne grondexploitatie) is vastgesteld in de raadsvergadering van 15 december 2020. Momenteel is het exploitatieplan ‘Linne Zuidoost, 3e herziening’ in procedure. Deze exploitatieplanherziening is nodig vanwege de (in procedure zijnde) bestemmingsplanherziening ‘Linne Zuidoost 2023’ en de actualisatie van de exploitatieopzet. In de bestemmingsplanherziening ‘Linne Zuidoost 2023’ wordt onder meer bij beide appartementenblokken één bouwlaag in mindering gebracht (met behoud van het aantal appartementen).

Op grond van de gewijzigde verslaggevingsvoorschriften (BBV) is het project Linne Zuidoost in 2019 administratief gesplitst. Voor het deel waarbij de gemeente een actief grondbeleid voert, worden de betreffende kosten en opbrengsten in de balans verantwoord als onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie. De in het kader van faciliterend grondbeleid te verhalen kosten en te ontvangen exploitatiebijdragen worden separaat op de balans verantwoord.

Inmiddels zijn alle gemeentelijke gronden verkocht. Uit de gemeentelijke grondexploitatie blijkt dat het plan naar verwachting wordt afgesloten met een positief resultaat van € 235.500. Op grond van de verslaggevingsvoorschriften is in 2023 een tussentijdse winstneming van € 50.400 aan de orde. Het voorstel is om dit tussentijdse resultaat toe te voegen aan de reserve ontwikkelingsbedrijf. Tot en met 2023 is tussentijds een winst van € 127.900 verantwoord.

Nautische Boulevard Wessem

Op 6 juni 2019 heeft de raad ingestemd met de exploitatieopzet Nautische Boulevard. De Nautische Boulevard is de doorontwikkeling van de Prins Mauritshaven in Wessem. Momenteel zijn op de Nautische Boulevard zowel nautische als niet-nautische bedrijven gevestigd. Het doel is om de Nautische Boulevard zoveel mogelijk

te laten ‘verkleuren’ naar nautisch zodat de Nautische Boulevard een ‘one-stop shop’ wordt voor de recreatievaart.

De gebiedsontwikkeling is in samenwerking met OML uitgewerkt in een businesscase en een grondexploitatie. De businesscase kent een onrendabele top van € 1,1 miljoen. Deze onrendabele top wordt voor 50% gesubsidieerd door de Provincie Limburg, onder de voorwaarde dat het plangebied nautisch verkleurd. Het resterende deel van de onrendabele top komt voor rekening van de gemeente Maasgouw en wordt gedekt door inzet van de reserve ‘Kansenkaart Herstructurering’.

In juli 2018 heeft de gemeente Maasgouw de locatie Maasdijk 3 op het voorterrein verworven met als doel om deze nautisch te laten verkleuren. Voor dit pand is vervolgens een huurovereenkomst inclusief koopoptie afgesloten met een ondernemer die uitstekend past binnen de ‘one-stop shop’ ontwikkeling op de Nautische Boulevard. In december 2022 heeft de betreffende ondernemer gebruik gemaakt van de koopoptie. De verkoop van Maasdijk 3 heeft een positief effect voor de grondexploitatie. In de oorspronkelijke businesscase was namelijk opgenomen dat het pand gesloopt zou worden. Nu het pand behouden blijft zijn er geen sloop- en saneringskosten meer aan de orde en door het behoud van de opstallen zijn er meer opbrengsten gerealiseerd dan was voorzien in geval van uitgifte van bouwrijpe grond.

In december 2020 heeft de gemeente een koopovereenkomst afgesloten voor de gedeeltelijke verwerving van Maasdijk 2. Het overige deel van Maasdijk 2 was al in bezit van de gemeente en werd verhuurd aan een onderneming die actief is in de zand- en grindwinning. Omdat deze activiteiten op de locatie niet passen binnen het concept van de Nautische Boulevard is met de ondernemer afgesproken dat deze bedrijfsactiviteiten uiterlijk 1 januari 2024 worden beëindigd. De locatie dient uiterlijk 1 januari 2024 vrij van opstallen, geheel ontruimd, vrij van huur, pacht of andere gebruikersrechten opgeleverd te worden.
In augustus 2022 heeft de gemeente het eigendom verkregen van Maasdijk 2A met daarbij behorende opstallen (wasstraat), waarbij gelijktijdig een kadekavel gelegen aan de Maasdijk 2 is verkocht. De voornoemde transacties is gebaseerd op een eerder aangegane ruilovereenkomst.

In februari 2024 is de grondexploitatie Nautische Boulevard herzien. Volgens de herziene grondexploitatie bedraagt het verwachte tekort circa € 540.000 (in de jaarrekening 2022 werd een tekort van € 510.000 verwacht). Gelet op de vele onzekerheden die inherent zijn aan een langlopend project, dienen de eerdere toegekende middelen ter afdekking van de onrendabele top van
€ 1,1 miljoen (op grond van de businesscase) volledig beschikbaar te blijven.

Strategische gronden

De volgende strategische gronden zijn in bezit:

- Rector Driessenstraat Heel
- Catualiumplein Heel
- De Sleije Heel
- Heuvelstraat Maasbracht
- Majoor Huthstraat Linne
- Reutsdael Heel, 2e fase

De strategische gronden worden onderstaand kort toegelicht.

Rector Driessenstraat Heel

Rector Driesenstraat Heel is in de jaarrekening 2013 afgewaardeerd tot nihil omdat er geen vooruitzichten waren op de verkoop van gronden. Bij raadsbesluit van 18 januari 2018 zijn deze gronden in het kader van de aanpak planvoorraad komen te vervallen en is de bestemming gewijzigd naar ‘Groen’. Momenteel wordt samen met een woningbouwcorporatie onderzocht of de bouw van zeven grondgebonden huurwoningen voor de doelgroep senioren financieel haalbaar is.

Catualiumplein Heel
De gronden zijn in het verleden eveneens afgewaardeerd tot nihil vanwege het ontbreken van ontwikkelpotentieel. Bij raadsbesluit van 18 januari 2018 zijn deze gronden in het kader van de aanpak planvoorraad komen te vervallen. De nieuwe bestemming is openbaar groen.

De Sleije Heel
Het complex De Sleije in Heel is in de jaarrekening 2013 tot nihil afgeraamd. Bij raadsbesluit van 18 januari 2018 zijn deze gronden in het kader van de aanpak planvoorraad komen te vervallen en is de bestemming gewijzigd naar 'Groen'. Het perceel ligt binnen de begrenzing van het project 'Winkelhart Heel'. Als dat project tot uitvoering komt, zal de kavel in die planontwikkeling worden ingebracht.

Heuvelstraat Maasbracht
Op basis van de opdracht van de raad tot afbouw van het contigent is de boekwaarde van de Heuvelstraat in 2015 afgewaardeerd tot agrarische grondwaarde van € 4,50 per m^2.
Mede omdat bouwclaims ontbreken is besloten tot genoemde afwaardering. In het plan van aanpak 'Woonwagen- en standplaatsenbeleid' is dit gebied als zoekgebied opgenomen voor de realisatie van aantal nieuwe woonwagenstandplaatsen. De onderzoeken die moeten uitwijzen of dit haalbaar is, zijn in het najaar 2023 opgestart.

Majoor Huthstraat Linne
Bij raadsbesluit van 18 januari 2018 zijn deze gronden in het kader van de aanpak planvoorraad komen te vervallen en is de bestemming gewijzigd naar 'Groen'. In het plan van aanpak 'Woonwagen- en standplaatsenbeleid' zijn deze gronden aangewezen voor de realisatie van twee nieuwe woonwagenstandplaatsen. De onderzoeken die moeten uitwijzen of dit haalbaar is, lopen momenteel.

Reutsdael Heel, 2e fase
Fase 2 van woningbouwlocatie Reutsdael Heel (zijde Sportparklaan) is bij raadsbesluit van 18 januari 2018 in het kader van de afbouw planvoorraad 'on hold' gezet. De nieuwe bestemming is vooralsnog openbaar groen. Wel wordt onderzocht of de bouw van een aantal huurwoningen hier financieel haalbaar is.

Gebiedsontwikkelingen
De gemeente heeft een faciliterende rol bij de volgende gebiedsontwikkelingen:
- Linne Zuidoost (gemengd project)
- Op de Konie
- Krijtenberg
- Sleydal Heel

Linne Zuidoost
Het project Linne Zuidoost is een zogenaamd gemengd project. Dit wil zeggen dat de gemeente zowel een actief als een faciliterend grondbeleid voert. Het merendeel van de gronden is in het bezit van projectontwikkelaars. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het onderdeel "Bouwgronden in exploitatie".

Op de Konie
Voor het project Op de Konie heeft de gemeenteraad op 29 januari 2019 een bestemmingsplan, exploitatieplan en interne grondexploitatie vastgesteld. Binnen het plangebied is hiermee de bouw van maximaal 29 woningen mogelijk gemaakt. De gemeente betaalt het bouw- en woonrijp maken van het plan. De kosten hiervoor worden op de eigenaren verhaald via een te betalen exploitatiebijdrage.

In februari 2020 heeft de gemeente met drie andere partijen gronden geruild (met gesloten beurzen). Deze grondruil was noodzakelijk om het nieuwe stedenbouwkundig plan voor het plangebied te kunnen realiseren. Met de grondruil heeft de gemeente de ondergrond voor de openbare ruimte in eigendom gekregen en zijn de bouwkavels op naam van de ontwikkelpartijen gezet.

In 2020 heeft de gemeente haar voorbereidende werkzaamheden in het gebied voorlopig afgerond: de riolering en bouwwegen zijn aangelegd en de nieuwe speeltuin is ingericht en gebruiksklaar opgeleverd. De kosten voor de speeltuin zijn in de jaarrekening 2021 geactiveerd onder de materiële vaste activa en maken derhalve geen onderdeel meer uit van de grondexploitatie. Door de overheveling sluit de herziene grondexploitatie met een verwacht resultaat van rond de nullijn.

In 2021 is de bouw van de eerste woningen gestart. De bouw van de projectwoningen is in 2023 afgerond. In 2023 is ook de definitieve infrastructuur al aangelegd om de overlast voor degenen die er al wonen zo veel mogelijk te beperken. Naar gelang de bouwkavels worden bebouwd, worden er nog aanpassingen doorgevoerd aan de trottoirs (aanleg inritten naar de woningen en eventueel verplaatsen lichtmasten).

Krijtenberg

De gemeente ontvangt van elke verkochte m^2 grond door de projectontwikkelaar een bijdrage van € 7. Ontvangsten worden aan de reserve Bovenwijkse Voorzieningen toegevoegd. In 2023 is een bedrag van € 5.481 ontvangen. De ontwikkeling van het plangebied loopt gestaag door: in 2021 zijn er 5 projectwoningen opgeleverd en is het deel van de infrastructuur dat al gereed is door de projectontwikkelaar overgedragen aan de gemeente. Op 19 december 2023 is het laatste bestemmingsplan dat de laatste vijf bouwtitels planologisch mogelijk moet maken door de gemeenteraad vastgesteld. Afronding van het totale project wordt verwacht rond 2027.

Sleydal Heel

De gemeente ontvangt van elke verkochte m^2 grond een bijdrage voor bovenwijkse voorzieningen. Ontvangsten worden aan de reserve Bovenwijkse Voorzieningen toegevoegd. In 2023 is een bedrag van € 3.601 ontvangen.

Risico's plannen en reservepositie

Risico's

Het volgende risico's worden bij de grondexploitatie onderkend.

Netcongestie

Economische groei, woningbouw en digitalisering van de maatschappij leiden tot een aanzienlijke groei van de vraag naar elektriciteit. Daarnaast is sprake van een sterke groei van de opwekking van duurzame energie door middel van bijvoorbeeld zonnepanelen en windmolens. Door deze ontwikkelingen staat de capaciteit van het elektriciteitsnet in Nederland onder druk. Bij netcongestie kan de netbeheerder de vraag naar en het aanbod van transport van elektriciteit niet (volledig) verzorgen, doordat de capaciteit van het elektriciteitsnet ontoereikend is. Een groot deel van Nederland heeft inmiddels met (een bepaalde mate) van netcongestie te maken. Diverse partijen in de vastgoedsector, van de projectontwikkelaar tot de eindgebruiker zoals een zakelijk huurder of een bewoner, lopen het risico geconfronteerd te worden met een situatie waarin niet kan worden voldaan aan hun vraag naar transport van elektriciteit. Het gevolg hiervan is onder meer dat vastgoedprojecten vertraging oplopen omdat panden niet op korte termijn aangesloten kunnen worden op het elektriciteitsnet. Deze vertraging kan mogelijk ook leiden tot hogere kosten (onder meer doordat aannemers een hogere risico-opslag calculeren). Enexis verdubbelt de komende jaren het aantal transformatorhuisjes in de gemeenten. Enexis heeft daarom de gemeenten verzocht rekening te houden met de potentiële verkoop van snippergroen aan Enexis. Deze 'ruimte' hebben ze nodig in de (nabije) toekomst voor transformatiehuisjes (trafo's).

Stikstof

De risico's voor wat betreft stikstof zijn nader uitgewerkt onder het kopje 'Stikstofbeleid' eerder in deze paragraaf; kortheidshalve wordt hiernaar verwezen.

Reservepositie

Reserve Nautische Boulevard

De raad heeft in juni 2019 besloten om een bedrag van € 550.000 uit de reserve 'Kansenkaart herstructurering' in te zetten ter dekking van het gemeentelijk aandeel in de onrendabele top van het project Nautische Boulevard. Vanwege de verslaggevingsvoorschriften is het bedrag van
€ 550.000 nadien overgeheveld vanuit voornoemde reserve naar de Voorziening grondexploitatie Nautische Boulevard.

Uit de meest recente grondexploitatie blijkt een tekort van € 542.400 voor het onderhavige project. Hierbij wordt opgemerkt dat het een langlopend project is met de nodige risico's. Daarnaast wordt nog gekeken naar koppelkansen in het gebied waarbij de vereiste investeringen mogelijk deel gaan uitmaken van het project Nautische Boulevard. De eerder door de beschikbaar gestelde middelen dienen derhalve volledig beschikbaar te blijven voor het project.
Bij de jaarrekening 2021 is eerder de voorziening voor het verwachte tekort voor het project Nautische Boulevard verminderd van € 550.000 naar € 312.500 (50% van het geraamde tekort). De vrijval uit de voorziening van € 237.500 is bij de bestemming van het jaarrekeningsaldo 2021 toegevoegd aan de nieuw gevormde bestemmingsreserve Nautische Boulevard.

Op grond van het thans geraamde tekort van € 542.400 is de voorziening bepaald op een bedrag van € 271.000. Ultimo 2022 had de voorziening een omvang van € 255.000. Dit betekent een toevoeging aan de voorziening voor een bedrag van € 16.000. Dit betekent dat de omvang van de bestemmingsreserve Nautische Boulevard € 279.000 dient te bedragen.

Reserve Ontwikkelingsbedrijf

In navolging van voorgaande jaren worden de resultaten van de diverse grondexploitaties verwerkt in de reserve Ontwikkelingsbedrijf. In het verleden is uit deze reserve geld gebruikt voor de ontwikkeling van maatschappelijke projecten. De economische ontwikkeling en de daaruit voortvloeiende herijking van projecten hebben geleid tot lager bijgestelde verwachte resultaten en uitputting van de reserve.
De reserve ontwikkelingsbedrijf was nihil ultimo 2016. De reserve is voorheen ingezet om de tekorten of lagere opbrengsten van de bijgestelde plannen financieel af te dekken.
Zoals opgenomen in de huidige grondnota komen onverwachte tegenvallers ten laste van de Algemene Reserve als die niet opgevangen kunnen worden door de reserve ontwikkelingsbedrijf.
Zoals vermeld in de Nota Reserves en voorzieningen 2021-2024 bedraagt het plafond van de Reserve ontwikkelingsbedrijf € 1 miljoen. Dit plafond is gebaseerd op een risicoanalyse. Overtollige middelen worden overgeheveld naar de Algemene reserve. Mocht door onvoorziene omstandigheden de omvang van de Reserve ontwikkelingsbedrijf op enig moment van onvoldoende omvang zijn om de onderkende risico's af te dekken, dan zal een gemotiveerd voorstel aan de raad worden voorgelegd om een deel van de Algemene reserve terug te laten vloeien naar de Reserve ontwikkelingsbedrijf.

Een specificatie van de (voorgestelde) mutaties in de reserve Ontwikkelingsbedrijf is onderstaand weergegeven.

Reserve Ontwikkelingsbedrijf	
Saldo per 31 december 2022	**€ 947.900**
Resultaatbestemming 2022:	
- Bij: Tussentijdse winstneming 2022 project Bosserhofsveld	€ 13.300
- Bij: Tussentijdse winstneming 2022 project Linne Zuidoost	€ 24.200
- Af: Administratieve afwikkeling project Schoollocatie Ohé en Laak	€ -100.300
- Bij: Bestemming vanuit jaarrekeningsaldo 2022 voor afdekking risico's	€ 114.900
Overige mutaties 2023:	
- Af: Huisvesting Wessem, bijdrage aan exploitatie	€ -15.000
- Af: Storting in reserve dekking kapitaallasten Leerkeven	€ -195.800
Saldo per 31 december 2023	**€ 789.200**
Voorstel saldobestemming jaarrekening 2023:	
- Bij: Winstneming 2023 project Bosserhofsveld (afgerond)	€ 33.500
- Bij: Tussentijdse winstneming 2023 project Linne Zuidoost	€ 50.400
- Bij: Bestemming vanuit jaarrekeningsaldo 2023 voor afdekking risico's (*)	€ 126.900
Actuele stand reserve "na resultaatbestemming door raad"	**€ 1.000.000**

(*) Op basis van een risicoanalyse is eerder becijferd dat de reserve Ontwikkelingsbedrijf een omvang van € 1 miljoen moet hebben voor het afdekken van de geïdentificeerde risico's. Door een bestemming van een bedrag van € 126.900 vanuit het positieve jaarrekeningsaldo 2023 naar de reserve Ontwikkelingsbedrijf wordt de reserve op het vereiste niveau gebracht om de risico's af te dekken.

Voor een nadere toelichting van de mutaties in de reserve Ontwikkelingsbedrijf wordt verwezen naar de toelichting bij de staat van reserves en voorzieningen in de jaarrekening 2023.
Geconcludeerd kan worden dat de financiële positie van de grondexploitatie in relatie tot de risico's als voldoende kan worden aangemerkt.

5.7 Lokale heffingen

De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Zij vormen een belangrijke inkomstenbron van de gemeente Maasgouw.

Algemene ontwikkelingen betreffende lokale heffingen

Vanaf het jaar 2013 voert de BsGW te Roermond de heffing en inning van gemeentelijke belastingen uit namens de gemeente Maasgouw. Nagenoeg alle belastingen 2023 zijn opgelegd, behalve de water- en toeristenbelasting. De ledigingen afvalstoffenheffing 2023 zijn in februari 2024 opgelegd aan de inwoners. De betreffende baten zijn verantwoord in de jaarrekening 2023. De water- en toeristenbelastingaanslagen 2023 worden in het 2e kwartaal 2024 door de BsGW verzonden. Voor deze voornoemde water- en toeristenbelasting is een stelpost opgenomen op basis van de prognose.
Daarnaast verzorgt de BsGW ook de afhandeling van verzoeken om kwijtschelding en de bezwaar-en beroepszaken.

Het jaarlijkse Belastingoverzicht 2023 van de Provincie Limburg is wederom gebruikt om de tarieven en lastendruk van OZB, rioolheffing, afvalstoffenheffing van de Limburgse gemeenten en de waterschapheffingen te vergelijken. In onderstaande tabel wordt onze gemeente qua tariefstelling en woonlasten vergeleken met andere gemeenten uit onze regio.

	Maasgouw	Leudal	Roerdalen	Echt-Susteren	Weert	Roermond	Neder-weert
OZB eig won in %	0,0805	0,0902	0,0968	0,1066	0,0917	0,1121	0,1072
OZB eig niet-won in %	0,1967	0,1642	0,1933	0,2547	0,2597	0,2237	0,3025
OZB gebr niet-won in %	0,1759	0,1642	0,1490	0,2036	0,1447	0,1901	0,2265
Gem. OZB eigenaren aanslagbedrag	€ 250	€ 302	€ 293	€ 317	€ 301	€ 325	€ 389
Rioolheffing	€ 264	€ 283	€ 220	€ 279	€ 215	€ 184	€ 297
Afvalstoffenheffing	€ 288	€ 318	€ 263	€ 238	€ 318	€ 296	€ 265
Lastendruk huurder	€ 427	€ 318	€ 483	€ 238	€ 533	€ 296	€ 265
Lastendruk eigenaar / gebruiker	€ 801	€ 902	€ 776	€ 833	€ 834	€ 804	€ 952

Bron: Belastingoverzicht 2023 Provincie Limburg

De gemeente Maasgouw steekt qua lastendruk voor woningeigenaren gunstig af ten opzichte van bovenstaande vergelijkingsgemeenten. Ook ten opzichte van alle Limburgse gemeenten heeft de gemeente Maasgouw een gunstige lastendruk voor eigen woningbezitters. De gemiddelde lastendruk voor een woningeigenaar in Maasgouw bedroeg in 2023 € 801 ten opzichte van € 877 gemiddeld in Limburg.

De lastendruk voor een huurder in Maasgouw ligt iets boven het gemiddelde in Limburg. Dit komt door de heffingssystematiek: in Maasgouw wordt het vastrecht rioolheffing in een eigendoms- en een gebruikersdeel opgesplitst.
In Maasgouw bedroeg de lastendruk voor een huurder in 2023 € 427 ten opzichte van gemiddeld € 383 in Limburg.

De gemeentelijke woonlasten huurder stegen in Maasgouw in 2023 ten opzichte van 2022 met € 38, van € 389 naar € 427, een stijging van 9,63%. De eigenaarslasten stegen in 2023 ten opzichte van 2022 met 5,96%, van € 756 naar € 801. Deze stijging wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door het hogere tarief voor de afvalstoffenheffing (uitgevoerd door de Reinigingsdienst Maasland).

Kwijtschelding en bezwaar- en beroepschriften

BsGW handelt namens de gemeente alle verzoeken om kwijtschelding en de bezwaar- en beroepszaken af. Onderstaand overzicht laat het verloop zien van de voorraad kwijtscheldingsverzoeken.

Kwijtscheldingen	2023	2022	2021	2020	2019
Binnengekomen	1.316	2.207	1.083	605	595
Afgehandeld	1.292	2.191	1.083	605	595
Nog af te handelen	24	16	0	0	0

Bron: Uitvoeringsrapportage BsGW 1 januari - 30 september 2023

De vermelde aantallen in bovenstaande tabel zijn per 30 september 2023 en zullen gedurende het komende jaar kunnen wijzigen op grond van nieuwe en afgehandelde bezwaar- en verzoekschriften over voorgaande jaren.

Kwijtschelding is mogelijk voor de volgende heffingen: rioolheffing, afvalstoffenheffing (alleen voor de toeslagen – niet voor de extra ledigingen) en hondenbelasting (alleen voor de eerste hond). Voor alle overige heffingen is geen kwijtschelding mogelijk.

In totaal is er over 2023 voor € 94.637 aan kwijtschelding verleend. Begroot voor kwijtschelding is een bedrag van € 115.000. Onderstaande bedragen zijn de bedragen per 31 december 2023.

Afvalstoffenheffing	€ 52.027
Hondenbelasting	€ 1.695
Rioolheffing gebruiker	€ 40.915
Totaal kwijtschelding 2023	**€ 94.637**

Het verloop van de afhandeling van de bezwaarschriften is onderstaand weergegeven.

Bezwaarschriften	2023	2022	2021	2020	2019
Binnengekomen	2.642	1.361	1.259	1.290	813
Afgehandeld	1.831	1.355	1.258	1.290	811
Nog af te handelen	811	6	1	0	2

Bron: Uitvoeringsrapportage BsGW 1 januari - 30 september 2023

De vermelde aantallen in bovenstaande tabel zijn de per 30 september 2023 en zullen gedurende het komende jaar kunnen wijzigen op grond van nieuwe en afgehandelde bezwaar- en verzoekschriften over voorgaande jaren.

Onroerende zaakbelastingen

In 2023 is het OZB-tarief voor een woningeigenaar (gemiddeld huishouden) binnen de gemeente Maasgouw gedaald met 14,81%. Aangezien de gemiddelde WOZ waarde binnen onze gemeente ten opzichte van 2022 is gestegen (17,58%) steeg de gemiddelde aanslag die een eigenaar van een woning dient te betalen met € 0,41. De werkelijke stijging van het te betalen OZB bedrag is daarmee 0,16%. In Limburg bedroeg de stijging van het gemiddeld te betalen OZB bedrag € 5,76 oftewel 1,69% (bron: Belastingoverzicht 2023 Provincie Limburg).

Onderstaand is het volledige tarievenoverzicht voor de OZB opgenomen.

OZB	Tarief 2023	Tarief 2022	Verschil
Woningen eigenaar	0,0805	0,0945	-14,81%
Niet-woningen eigenaar	0,1967	0,2077	-5,30%
Niet-woningen gebruiker	0,1759	0,1883	-6,59%

Rioolheffing

Het bedrag aan rioolheffing is voor de eigenaar en de gebruiker gestegen in 2023. Het tarief voor de eigenaar en gebruiker voor 2023 bedroeg € 264,16 en ligt boven het gemiddelde tarief van € 231,19 van de overige Limburgse gemeenten (bron: Belastingoverzicht 2023 provincie Limburg).

Onderstaand zijn de tarieven voor 2023 opgenomen.

Rioolheffing	Tarief 2023	Tarief 2022	Verschil
Eigenaar	€ 125,14	€ 117,96	6,09%
Gebruiker	€ 139,02	€ 131,04	6,09%
Eigenaar en gebruiker	€ 264,16	€ 249,00	6,09%

Het eigenarendeel bedroeg:	€ 125,14
Het gebruikersdeel bedroeg:	
bij een gebruik van 1 m³ tot en met 400 m³	€ 139,02
bij een gebruik boven de 400 t/m 4.800 m³	€ 211,33
bij een gebruik boven de 4.800 t/m 10.000 m³	€ 184,60
bij een gebruik boven de 10.000 t/m 20.000 m³	€ 158,75
bij een gebruik boven de 20.000 m³	€ 132,02

Afvalstoffenheffing

De verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen wordt in onze gemeente uitgevoerd door Reinigingsdienst Maasland en eigen medewerkers.

Vanaf 2022 zijn inwoners gaan betalen per keer dat ze de restafvalcontainer aan de straat zetten. Het aanbieden van GFT-afval wordt niet meer apart belast.
Het vastrecht voor de afvalstoffenheffing is afhankelijk van de volumes van de restafvalcontainers, te weten een vastrecht voor een 240 liter container, een vastrecht voor een 140 liter container en een vastrecht voor de overige containermaten (40, 60 en 80 liter). Naast het vastrecht is voor iedere lediging van de container een variabel tarief verschuldigd. Dit tarief is afhankelijk van de containermaat. Hierbij geldt dat hoe groter de containermaat, hoe hoger het variabel tarief is.
Het uitgangspunt is dat het tarief voor afvalstoffenheffing maximaal kostendekkend is.

De vastrechttarieven afvalstoffenheffing waren in 2023 hoger dan in 2022. De belangrijkste reden hiervoor is het gewijzigde afvalbeleid. Het afvalbeleid heeft gunstigere resultaten opgeleverd dan vooraf waren voorzien. Er wordt minder afval aangeboden en het afval wordt beter gescheiden. Vanuit financieel perspectief hebben deze gunstige effecten van het ingevoerde afvalbeleid een negatieve uitwerking voor de gemeentelijke exploitatie. Meer burgers zijn overgestapt naar een kleinere container met daarbij een lager vastrecht. Ook is de container minder keren ter lediging aangeboden dan aanvankelijk was voorzien. Ondanks dat er minder afval wordt aangeboden, leidt dit niet volgens een lineair verband tot lagere (semi-vaste) kosten. Daarnaast leiden ook de kostenstijging in de afvalmarkt, hogere overheadkosten en hogere kosten van RD Maasland ook tot een hoger tarief.
Het tarief van toepassing voor een gemiddeld gezin (aanname), te weten 140 liter container restafval, steeg met € 15,50 van € 235,00 (2022) naar € 250,50 (2023). Hierbij is naast het vastrecht een aanname gedaan met betrekking tot het aantal ledigingen per jaar van een 140 liter container restafval.

Vastrecht afvalstoffenheffing	Tarief 2023	Tarief 2022	Verschil
240 liter minicontainer restafval	€ 209,50	€ 180,00	16,39%
140 liter minicontainer restafval	€ 194,50	€ 165,00	17,88%
< 140 liter minicontainer restafval	€ 164,50	€ 135,00	21,85%
Gebruik makend van ondergrondse verzamelcontainer	€ 164,50	€ 135,00	21,85%

Ledigingstarief afvalstoffenheffing	Tarief 2023	Tarief 2022	Verschil
240 liter minicontainer restafval	€ 12,00	€ 12,00	0,00%
140 liter minicontainer restafval	€ 7,00	€ 7,00	0,00%
80 liter minicontainer restafval	€ 4,00	€ 4,00	0,00%
60 liter minicontainer restafval	€ 3,00	€ 3,00	0,00%
40 liter minicontainer restafval	€ 2,00	€ 2,00	0,00%
Gebruik makend van ondergrondse verzamelcontainer	€ 3,00	€ 3,00	0,00%

Hondenbelasting

In de Kadernota 2015 is als uitgangspunt genomen om in 4 jaar toe te groeien naar een tarief van € 50 voor de eerste hond. Dit tarief is in 2017 bereikt. In februari 2019 heeft de raad zich in een thema bijeenkomst gebogen over het hondenbeleid en heeft de raad besloten om de huidige tarieven te handhaven. Deze lijn is ook doorgetrokken voor het jaar 2023.

Hondenbelasting	Tarief 2023	Tarief 2022	Verschil
Eerste hond	€ 50,00	€ 50,00	0,00%
Tweede hond	€ 75,00	€ 75,00	0,00%
E.v. hond boven twee	€ 100,00	€ 100,00	0,00%
Kennel	€ 250,00	€ 250,00	0,00%

Om de opbrengst hondenbelasting op peil te houden is het zaak hondenbezitters te blijven prikkelen aangifte te doen van de aanschaf van een hond. Dit kan bereikt worden door voorlichting en regelmatig hondencontroles uit te voeren. Na de overgang naar de BsGW voert deze organisatie nu de controles voor ons uit.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting is een algemene belasting die door de gemeente wordt geheven. De achterliggende gedachte van toeristenbelasting is dat ook niet-inwoners (toeristen) gebruik maken van gemeentelijke voorzieningen, terwijl de verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds hiermee geen rekening houdt. De (extra) kosten vanwege de toeristische functie kunnen zodoende (deels) worden vergoed door de toeristenbelasting. De eigenaar van de verblijfplaats (bijvoorbeeld de hoteleigenaar, campinghouder of rederij) ontvangt de belastingaanslag voor toeristenbelasting. Deze mag de toeristenbelasting aan de ‘bezoeker’ doorberekenen. De gemeente is autonoom in het bepalen van de hoogte van de toeristenbelasting.

Het tarief toeristenbelasting 2023 is ten opzichte van 2022 gestegen met 3% tot € 1,57 per overnachting/etmaal . De stijging betreft de reguliere indexering van het tarief.

Watertoeristenbelasting

Het tarief watertoeristenbelasting 2023 is ten opzichte van 2022 eveneens gestegen met 3% en bedroeg € 1,57.

Forensenbelasting
De forensenbelasting dient ertoe om mensen die relatief veel in onze gemeente verblijven, maar geen ingezetene zijn van onze gemeente, mee te laten betalen aan gemeentelijke voorzieningen. Het doel is niet om kosten van deze voorzieningen één op één te verhalen, maar juist om een bijdrage te vragen aan het algemene voorzieningenniveau van onze gemeente. De forensenbelasting vertoont derhalve veel gelijkenis met de toeristenbelasting.

De hoofdregel is dat personen die, zonder dat ze hun hoofdverblijf in de gemeente hebben, meer dan 90 dagen per jaar een gemeubileerde woning tot hun beschikking hebben, forensenbelasting betalen. Er zijn een aantal vrijstellingen van toepassing, zoals voor personen die verblijven in een inrichting tot verpleging of verzorging.

De tarieven 2023 zijn ten opzichte van 2022 met 3% geïndexeerd. De belasting bedroeg in 2023 € 175 per woning, over 2022 was het € 170. Indien de woning een waarde in het economische verkeer heeft van meer dan € 50.000 wordt deze € 175 verhoogd met € 314 (was € 305 in 2022) tot in totaal € 489.

Leges
Uitgangspunt is dat de leges alleen worden verhoogd met het inflatiepercentage zoals opgenomen in de meicirculaire. Voor het jaar 2023 bedroeg dit percentage 3 %. De maximumtarieven voor reisdocumenten waaronder paspoorten zijn wettelijk vastgelegd. Hetzelfde geldt voor onder andere uittreksels uit de Burgerlijke Stand, het verstrekken van gegevens uit de Basisregistratie personen, de verklaring omtrent het gedrag en de tarieven voor de speelautomaten.

Lijkbezorgingsrechten
De lijkbezorgingsrechten werden in 2023, evenals voor 2022, met het inflatiepercentage verhoogd. Het inflatiepercentage bedraagt 3 %.

Marktgeldverordening
Eind 2009 is reeds gebleken dat de marktgelden bij lange na niet kostendekkend zijn. Het is echter niet wenselijk de marktgelden aanzienlijk te verhogen. Het realiseren van een volledig bezette markt is tegenwoordig, gezien het feit dat de weekmarkt in Maasbracht voor de marktkooplui financieel niet aantrekkelijk is, nauwelijks mogelijk. Willen we een levendige markt behouden dan is een aantrekkelijk tarief (marktgelden) een vereiste. Daarom is besloten om voor 2023 het tarief, conform eerder jaren, alleen te verhogen met het inflatiepercentage. Het inflatiepercentage bedraagt 3 %.

Parkeerbelasting
Alleen in de kern Thorn wordt parkeerbelasting geheven. Bij de behandeling van de belastingverordeningen 2023 is besloten om het parkeertarief te handhaven op het niveau van 2022. Voor de beide betaalde parkeerplaatsen in Thorn, te weten Meers en Waterstraat, geldt een dagtarief van € 3,00.

Inkomsten gemeentelijke heffingen

In onderstaand overzicht zijn de gerealiseerde inkomsten gemeentelijke heffingen 2023 afgezet tegen de begroting 2023 en de realisatie 2022.

Heffingsoort	Begroting 2023	Rekening 2023	Rekening 2022
OZB eigenaar	€ 4.131.400	€ 4.215.500	€ 3.856.700
OZB gebruiker	€ 905.000	€ 904.100	€ 770.400
Rioolheffing	€ 3.269.500	€ 3.246.100	€ 3.018.400
Afvalstoffenheffing	€ 2.779.600	€ 2.766.200	€ 2.466.800
Hondenbelasting	€ 135.900	€ 128.200	€ 128.300
(Water)toeristenbelasting	€ 727.200	€ 677.200	€ 443.000
Forensenbelasting	€ 159.100	€ 187.900	€ 160.900
Leges (inclusief bouwleges)	€ 761.400	€ 758.700	€ 913.600
Lijkbezorgingsrechten	€ 85.700	€ 91.600	€ 86.400
Marktgelden	€ 8.300	€ 9.600	€ 9.500
Parkeergelden	€ 90.000	€ 113.600	€ 114.800
Totaal	**€ 13.053.100**	**€ 13.098.700**	**€ 11.968.800**

Onderzoek kostendekkendheid leges en heffingen

Op grond van de verslaggevingsvoorschriften (BBV) dient in de paragraaf lokale heffingen inzicht te worden gegeven in de kostendekkendheid van de tarieven van de diverse leges en heffingen. Om dit te realiseren is eind 2018 besloten om te gaan werken met de tool Kostendekkendheid.nl. Dit is een webapplicatie waarmee jaarlijks vrij eenvoudig de kostendekkendheid van de leges, rioolheffing, afvalstoffenheffing en begraafrechten berekend kan worden.

<u>Uitkomsten onderzoek kostendekkendheid leges</u>

Onderstaand zijn de uitkomsten van het onderzoek naar de kostendekkendheid van de leges gespecificeerd naar de diverse titels (gebaseerd op de jaarcijfers 2023).

Titel 1 Algemene dienstverlening	Bedrag
Totaal kosten	€ 445.300
Totaal baten	€ 293.700
Kostendekkendheidspercentage	**66%**

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat de kostendekkendheid van Titel 1 Algemene dienstverlening 66% bedraagt. Er is weinig ruimte om de tarieven te verhogen omdat de opbrengsten grotendeels veroorzaakt worden door paspoorten en rijbewijzen. Deze tarieven zijn momenteel gelijk aan de maximaal toegestane hoogte.

Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning	Bedrag
Totaal kosten	€ 435.800
Totaal baten	€ 460.000
Kostendekkendheidspercentage	**106%**

De kostendekkendheid van Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning bedraagt 106%. De kostendekkendheid is boven de 100%, echter voor het geheel van de leges (titel 1, 2 en 3) is de kostendekkendheid lager dan 100% en dit past daarom binnen de wettelijk vastgestelde normen.

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn	Bedrag
Totaal kosten	€ 11.000
Totaal baten	€ 5.100
Kostendekkendheidspercentage	**46%**

Het relatief lage kostendekkendheidspercentage voor Titel 3 Europese dienstenrichtlijn van 46% wordt onder meer veroorzaakt doordat de raad in het verleden heeft besloten om geen leges meer te heffen voor evenementen. De leges uit Titel 3 hebben vooral betrekking op aanvragen van vergunningen op grond van de Drank- en Horecawet en de Algemene plaatselijke verordening.

Conclusie

Zoals hierboven al aangegeven mag de kostendekkenheid voor het totaal van de leges (titel 1, 2 en 3) maximaal 100% bedragen. De totale kostendekkendheid leges van de Gemeente Maasgouw is 85% en voldoet daarmee aan de wettelijk gestelde eisen.

Recapitulatie Titel 1, 2 en 3	Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
Kostendekking Titel 1	€ 445.300	€ 293.700	66%
Kostendekking Titel 2	€ 435.800	€ 460.000	106%
Kostendekking Titel 3	€ 11.000	€ 5.100	46%
Kostendekkendheidspercentage totaal	**€ 892.100**	**€ 758.800**	**85%**

Uitkomsten onderzoek kostendekkendheid begraafrechten

Op basis van de jaarcijfers 2023 zijn de uitkomsten van het onderzoek als volgt.

Totaaloverzicht begraafrechten	Bedrag
Totaal kosten	€ 211.800
Totaal baten	€ 91.600
Kostendekkendheidspercentage	**43%**

De kostendekkendheid van de begraafrechten staat, net zoals bij veel andere gemeenten, onder druk vanwege het feit dat steeds meer crematies plaatsvinden in plaats van begravingen. Hierdoor worden minder baten gerealiseerd terwijl de kosten van het onderhoud van de begraafplaatsen (op A-niveau) vrijwel constant blijven (of zelfs stijgen) en elke kern een eigen begraafplaats heeft.

Uitkomsten onderzoek kostendekkendheid rioolheffing

De kosten van de rioolheffing worden volledig doorbelast in het tarief. Dit leidt tot een maximale kostendekkendheid van 100%.

Kosten		Bedrag
7.2	Riolering	€ 2.975.100
	Reserves en voorzieningen	€ -847.200
	Overhead	€ 614.000
	BTW	€ 504.200
Totaal Kosten		**€ 3.246.100**

Opbrengsten		Bedrag
1.1	Rioolheffing	€ 3.246.100
Totaal Opbrengsten		**€ 3.246.100**

Totaaloverzicht	Bedrag
Totaal kosten	€ 3.246.100
Totaal opbrengsten	€ 3.246.100
Kostendekkendheidspercentage	**100,00%**

Uitkomsten onderzoek kostendekkendheid afvalstoffenheffing

Kosten		Bedrag
7.3	Afval	€ 2.544.600
	Reserves en voorzieningen	€ 0
	Overhead	€ 233.700
	BTW	€ 344.200
Totaal Kosten		**€ 3.122.500**

Opbrengsten		Bedrag
1.1	Afvalstoffenheffing	€ 2.766.200
Totaal Opbrengsten		**€ 2.766.200**

Totaaloverzicht	Bedrag
Totaal kosten	€ 3.122.500
Totaal opbrengsten	€ 2.766.200
Kostendekkendheidspercentage	**89%**

Het uitgangspunt was om de kosten voor de afvalstoffenheffing 2023, met gedeeltelijke dekking van € 239.000 vanuit de Algemene Reserve (Raad dec. 2022), door te belasten in het tarief.
Het kostendekkendheidspercentage op basis van de begroting bedroeg 92%.
In 2023 is het voornoemde uitgangspunt niet geheel gerealiseerd. Uit het bovenstaande overzicht blijkt dat de kostendekkendheid in 2023 op 89% uitkomt.

5.8 Openbaarheid

Inleiding

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) gedeeltelijk in werking getreden. Het deel van de wet dat op deze datum in werking is getreden ziet op de zogenoemde “passieve openbaarmaking” (openbaarmaking op verzoek). De verplichtingen uit de Woo in verband met de “actieve openbaarmaking” (openbaarmaking uit eigen beweging) zijn nog niet in werking getreden. De Woo noemt 17 informatiecategorieën die bestuursorganen op termijn actief openbaar moeten gaan maken. Op dit moment worden op rijksniveau de werkdefinities (wat valt concreet onder de informatiecategorieën), de wijze van openbaarmaking en eventuele hulpmiddelen bij openbaarmaking per categorie uitgewerkt. Daarna treedt de verplichting tot actieve openbaarmaking gefaseerd in werking.

Wet open overheid

De Woo beoogt een transparante en actief openbaar makende overheid. Met dit doel kan het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter worden gediend. De Woo kent daarom de verplichting voor overheden om bepaalde categorieën informatie uit eigen beweging openbaar te maken. Om actieve openbaarmaking structureel en duurzaam te kunnen organiseren is het van belang dat de informatiehuishouding van overheden op orde is. De Woo bevat een algemene zorgplicht om documenten in goede, geordende en toegankelijke staat te houden en schrijft maatregelen voor om digitale documenten duurzaam toegankelijk te maken.

Implementatie

De inwerkingtreding van de Woo heeft een grote impact op de gemeentelijke organisatie. Om die impact en de daaraan gekoppelde benodigde maatregelen te duiden hebben de drie MER-gemeenten en de GR MER een gezamenlijke opdracht verstrekt aan een adviesbureau. Dit bureau heeft op 22 februari 2023 een rapport opgeleverd met daarin opgenomen de resultaten van de uitgevoerde nulmeting, een impactanalyse en een implementatieplan.

Het adviesbureau stelt dat de Woo een “taakverzwarend” karakter heeft voor bestuursorganen. Daarbij gaat het enerzijds om incidentele kosten voor de invoering van de Woo en anderzijds om structurele kosten voor uitvoering van de Woo. De incidentele kosten voor de uitvoering betreffen vooral aanpassingen aan de ICT, het informeren van de organisatie (communicatie en verandermanagement) en het goed inregelen van het informatiebeheer overeenkomstig de Woo. De structurele kosten voor de uitvoering van de Woo betreffen vooral de uitvoering van actieve openbaarmaking en het conform de vereisten afhandelen van Woo-verzoeken.

Het rapport van het adviesbureau vormt de basis voor toekomstige concrete acties ten behoeve van de implementatie van de Woo. In oktober 2023 is gestart met het implementatieproject voor de drie MER-gemeenten en de GR Sc MER. De eerste bijeenkomst van de projectgroep vond plaats op 12 oktober 2023. Het door deze projectgroep opgeleverde projectplan werd medio december 2023 vastgesteld door het Breed Directie Beraad (BDB). Vervolgens is een aantal werkgroepen geformeerd dat elk een of meerdere aspecten van het implementatietraject uitwerkt. Uit de conclusies en aanbevelingen van de werkgroepen zal volgen welke acties moeten worden opgestart. Die acties zullen (onder meer) betrekking hebben op – bijvoorbeeld – de aanschaf van een anonimiseringstool en de aanstelling van een nieuwe functionaris: de (wettelijk verplichte) Woo-contactfuntionaris.

Binnen het ‘Programma Verbeteren Dienstverlening door gemeente’ is ook één project specifiek gericht op wet- en regelgeving en de implementatie daarvan. Om dit programma op een integrale wijze uit te voeren is in augustus 2023 een programmamanager gestart. De bekostiging van deze programmamanager is ingevuld via bestaand budget (verkregen vanuit Rijksgeld) en goedgekeurd bij de begroting 2024.

Het beschikbare budget van € 100.900 is in 2023 niet volledig besteed, het incidenteel voordeel is € 58.400. Dit komt onder andere doordat de projectgroep in oktober 2023 de eerste bijeenkomst had en de programmamanager in augustus 2023 is gestart.

5.9 Rechtmatigheidsverklaring

Rechtmatigheidsverklaring 2023

Er zijn fouten en of onzekerheden geconstateerd die leiden tot een onrechtmatigheid.

De criteria die van toepassing zijn, betreffen het voorwaardencriterium, begrotingscriterium en het Misbruik & Oneigenlijk gebruik (M&O) criterium. Deze worden onderstaand toegelicht.
Voor het M&O beleid ligt er enkel een conclusie.

De geconstateerde afwijkingen per criterium

Afwijkingen voorwaardencriterium

- Proces aanbestedingen – Juridische advisering grondbeleid – onrechtmatigheid over 2023 € 123.519
  De bestedingen hebben betrekking op specifieke juridische advisering en bestemmings- en exploitatieplan herziening aangaande Linne-Zuidoost in 2023.
  Gezien de uitzonderlijke expertise is besloten de inzet voort te zetten met toestemming van het college. Echter het betreft hier een overschrijding van de Europese drempel. Het totaalbedrag over vier verantwoordingsjaren betreft € 329.782.

- Naast bovengenoemde afwijking is er sprake van een drietal inkopen waarbij aanbestedingsonrechtmatigheden zijn geconstateerd voor een totaalbedrag van € 181.000 in 2023.
  Per inkoopdossier is het bedrag lager dan de in het controleprotocol gestelde rapportagegrens van € 100.000 en worden deze derhalve niet verder worden toegelicht.

Conclusie rechtmatigheid voorwaardencriterium

Uit de interne controlewerkzaamheden zijn ongecorrigeerde fouten aangetroffen die leiden tot een onrechtmatigheid. De geconstateerde onzekerheden leiden eveneens tot onrechtmatigheden.

Afwijkingen begrotingscriterium

Programma 2 Dienstverlening – voordelig verschil (onderschrijding) van € 118.572

Het voordelig verschil is onder andere te verklaren door lagere uitgaven voor de verkiezingen en de uitvoering wet WOO (zie paragraaf Openbaarheid).
Aangezien het een onderschrijding betreft waarvan de gemeenteraad (tijdig) op de hoogte is gesteld wordt deze opgenomen vanwege de kwalitatieve relevantie in de rechtmatigheidsverantwoording maar telt **niet** mee voor het oordeel.

Programma 3 Sociaal Domein – voordelig verschil (onderschrijding) € 4.566.981

Deze onderschrijding wordt veroorzaakt door het schoolgebouw van ZMLK De Maaskei dat niet meer als onderwijslocatie wordt gebruikt terwijl de verkoop reeds in verantwoordingsjaar 2023 is begroot. Hier tegenover staat de opbrengst van de uitgestelde verkoop. Dit valt budgettair neutraal weg in programma 5 Leefomgeving. Een andere oorzaak is de geraamde stijging van de energieprijzen (Stichting Menswel Beheer Maasgouw) wat bij de realisatie enorm bleek mee te vallen. De SPUK GALA sportgelden zijn niet volledig gebruikt als gevolg van een uitgestelde start van het project. De middelen die zijn vrijgemaakt voor de maatschappelijke ondersteuning verenigingen zijn niet volledig besteed en blijven in de reserve Claims beschikbaar voor uitgaven 2024.
De voornaamste onderschrijding wordt veroorzaakt door lagere uitgaven op de post Noodtoestanden Oekraïne. Overige onderschrijdingen hebben betrekking op de taakvelden inzake open einde regelingen als inkomensoverdrachten, BUIG regelingen, arbeidsparticipatie, WMO, collectieve vervoersvoorziening, Beschermd Wonen en Jeugd.
Aangezien het een onderschrijding betreft waarvan de gemeenteraad (tijdig) op de hoogte is gesteld wordt

deze opgenomen vanwege de kwalitatieve relevantie in de rechtmatigheidsverantwoording maar telt **niet** mee voor het oordeel.

Programma 4 Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed – voordelig verschil (onderschrijding) € 492.073
Dit voordelig verschil is te verklaren door een onderschrijding op 'onderhoud wegen' als gevolg van weersinvloeden waardoor diverse werkzaamheden niet uitgevoerd konden worden. Ook worden restant budgetten inzake het openbare groen overgeheveld naar 2024. Diverse lease auto's Werkbedrijf worden pas in 2024 geleverd wat leidt tot een onderschrijding in 2023.
De onderschrijding op lasten riolering telt niet mee in het oordeel gezien de direct gerelateerde baten die hier tegenover staan.
Aangezien het een onderschrijding betreft waarvan de gemeenteraad (tijdig) op de hoogte is gesteld wordt deze opgenomen vanwege de kwalitatieve relevantie in de rechtmatigheidsverantwoording maar telt **niet** mee voor het oordeel.

Programma 5 Leefomgeving, wonen en economie – nadelig verschil (overschrijding) € 1.130.775
Beschikbare begrote middelen voor toerisme zijn niet uitgegeven en vallen vrij. Deze lagere onttrekkingen uit de reserves kennen lagere uitgaven (onder andere cofinanciering waterrecreatie en Waardevol Toerisme). Ten aanzien van openbaar groen en openlucht recreatie is sprake van een onderschrijding op de uitgaven, ook hier zijn de reserves niet ingezet.
Verder is er sprake van onderschrijding op SPUK gelden voor duurzaamheidsprojecten waar tegenover gerelateerde baten staan en zal derhalve niet meetellen in het oordeel. De overschrijding (zowel baten als lasten) is voornamelijk gerelateerd aan de grondexploitaties die nog niet zijn begroot.
De overschrijding wordt beschouwd als 'budgetoverschrijding die geheel of grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde baten' en zal derhalve **niet** meetellen voor het oordeel.

Programma 6 Gebiedsontwikkelingen – voordelig verschil (onderschrijding) € 1.428.624
Deze onderschrijding is het gevolg van drie begrote projecten die niet of later tot uitvoering zijn gebracht en of een langere doorlooptijd kennen.
Aangezien het een onderschrijding betreft waarvan de gemeenteraad (tijdig) op de hoogte is gesteld wordt deze opgenomen vanwege de kwalitatieve relevantie in de rechtmatigheidsverantwoording maar telt **niet** mee voor het rechtmatigheidsoordeel.

Programma 7 Algemene Dekkingsmiddelen – nadelig verschil (overschrijding) € 157.515
Diverse verantwoorde baten (dwangsommen (onrechtmatige bewoning op vakantieparken)) zijn waarschijnlijk oninbaar. Voor dezelfde bedragen hebben stortingen in de voorziening 'Dubieuze debiteuren' plaatsgevonden.
De overschrijding wordt beschouwd als 'budgetoverschrijding die geheel of grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde baten' en zal derhalve **niet** meetellen voor het oordeel.

Programma 8 Overhead – nadelig verschil (overschrijding) € 60.521
Ondanks de overschrijding op de lasten kleiner is dan de tolerantiegrens voor de rechtmatigheid (maximaal 3% van de totale lasten) wordt, gezien de kwalitatieve relevantie een toelichting gegeven.
De overschrijding op de lasten betreft een saldering van een overschrijding op overige personeelslasten en een onderschrijding ICT budgetten.
De overschrijding op de inkomsten is het gevolg van hogere opbrengsten dwangsommen waarbij eenzelfde bedrag aan de voorziening dubieuze debiteuren is toegevoegd. De overschrijding telt **niet** mee in het oordeel.

Conclusie begrotingscriterium

Geconcludeerd kan worden dat er geen sprake is van onrechtmatige uitgaven omdat onderschrijdingen (tijdig) aan de gemeenteraad zijn gemeld. Tegenover de overschrijdingen staan doorgaand gerelateerde opbrengsten dan wel dwangsommen.

Conclusie rechtmatigheid Misbruik & Oneigenlijk (M&O) gebruik

De rechtmatigheidseis betreft ook de toetsing op juistheid en volledigheid van de gegevens, die door de belanghebbenden zijn verstrekt om het voldoen aan voorwaarden aan te tonen.
In 2023 heeft het College van B&W nog geen beleid met betrekking tot Misbruik & Oneigenlijk gebruik vastgesteld. Dit zal medio 2024 plaatsvinden. Er zijn geen gevallen van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelgeving bekend. Tijdens interne controlewerkzaamheden zijn de aspecten frauderisico meegenomen in de toetsing. Hieruit zijn geen bijzonderheden geconstateerd.

Voorgenomen acties naar aanleiding van geconstateerde bevindingen inzake onrechtmatigheden

In deze paragraaf is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de Commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid.
Van belang is om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.
De gemeente heeft in de primaire processen interne beheersingsmaatregelen ingericht om rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties te borgen. Daarnaast worden verbijzonderde interne controlewerkzaamheden uitgevoerd ten aanzien van de processen om te monitoren en toetsen of de interne beheersingsmaatregelen naar behoren functioneren. Als onderdeel van de verbijzonderde interne controlewerkzaamheden wordt specifiek aandacht besteed aan de onderdelen waarvoor onrechtmatigheden zijn geconstateerd. Hiermee beoogt het college van burgemeester en wethouders dergelijke onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen.

5.10 Vluchtelingen

Inleiding
Bij de opmaak van de Programmabegroting 2023 (zomer 2022) is voor het eerst de paragraaf crisis Oekraïne opgenomen. Na verloop van tijd is gebleken dat deze benaming niet de gehele lading dekt van alle onderwerpen en werkzaamheden die worden uitgevoerd. Daarom een nieuwe benaming van deze paragraaf en wel Vluchtelingen.

Het jaar 2023 stond in Nederland voor een aanzienlijk deel in het teken van een opvangcrisis. De opgaven voor gemeenten in Nederland om opvang en/of huisvesting voor ontheemden uit Oekraïne, asielzoekers en statushouders te realiseren waren, en zijn nog steeds, fors.

Ontheemden Oekraïne
De oorlog in Oekraïne duurde in 2023 voort. Daarom hebben de EU-lidstaten op 28 september 2023 met elkaar besloten om de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) met een jaar te verlengen, tot en met 4 maart 2025. Hierdoor kunnen vluchtelingen uit Oekraïne langer in EU-lidstaten verblijven en hebben ze in alle EU-lidstaten tijdelijk recht op opvang, medische zorg, werk en onderwijs. In Nederland is nog steeds het staatsnoodrecht actief. In 2024 zal het staatsnoodrecht worden beëindigd en wordt de Tijdelijke wet opvang Oekraïners ingevoerd.

In december 2023 waren er in Nederland zo'n 105.000 Oekraïners ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP). In Maasgouw bedroeg het aantal ingeschrevenen in de BRP per 31 december 2023 177 personen. Daarvan verbleven er 157 Oekraïners in de gemeentelijke opvang. De overige verbleven in de particuliere opvang of huurden zelf.

We zijn erin geslaagd het aantal opvangplekken voor Oekraïners in 2023 uit te breiden van 64 plekken op 1 januari 2023 tot 157 plekken op 31 december 2023. Het uitgangspunt is nog steeds kleine locaties en een zo goed mogelijke spreiding over de gehele gemeente. De maatschappelijke begeleiding is vanwege de toename van het aantal gemeentelijke opvangplekken uitgebreid door middel van extra inhuur bij VluchtelingenWerk Nederland.

Een goede begeleiding van vluchtelingen en de inzet op kleinschalige locaties lijken een positief effect te hebben op de acceptatie door de omgeving en op de tevredenheid onder de vluchtelingen. We stellen verder vast dat steeds meer Oekraïense vluchtelingen betaald werk verrichten.

In 2023 heeft in opdracht van het ministerie een landelijk onderzoek plaatsgevonden naar de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne (BooO) en de vergoedingen . Dit onderzoek heeft ertoe geleid dat de regeling per 1 januari 2024 is aangepast. Het te ontvangen normbedrag is naar beneden bijgesteld tot een bedrag van € 61,00 per gerealiseerde plek per dag (dit was € 83,00 exclusief leefgeld). Van het te ontvangen bedrag moet de gemeente alle kosten betalen zoals huur voor accommodatie en inventaris, gas, water en licht, locatiebegeleiding, diverse verstrekkingen en (personeels)kosten voor de projectorganisatie.

Taakstelling huisvesting statushouders
De taakstelling voor de eerste helft van 2023 bedroeg 29 (2023 I) de (bijgestelde) taakstelling voor de tweede helft van 2023 bedroeg 24 (2023 II). Deze taakstellingen voor het jaar 2023 hebben we weten te realiseren. In 2023 zijn er in Maasgouw 53 statushouders komen wonen. Daaronder begrepen zijn 6 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv) die met begeleiding in een woning in Wessem wonen.

Asielopgave
De urgente opvangcrisis is ook de gemeente Maasgouw niet ontgaan. We hebben goed contact met het COA en diverse locaties zijn bekeken. Dit heeft in 2023 niet geleid tot het realiseren van asielopvang in onze

gemeente. In overleg met het COA, de Limburgse Regietafel (LiRT) en mogelijk in samenwerking met andere Limburgse gemeenten zal in 2024 worden bezien hoe invulling wordt gegeven aan de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen, beter bekend als de Spreidingswet.

Financiën

Om de opvang van ontheemden uit Oekraïne te bekostigen is vanaf 1 april 2022 de Regeling Opvang ontheemden Oekraïne (RooO) in werking getreden. De RooO bevat regels over de tijdelijke wettelijke taak voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne door burgemeesters en hun gemeenten. In de regeling is onder andere de hoogte van de maandelijkse financiële toelage (eet- en leefgeld) geregeld die de vluchtelingen uit Oekraïne ontvangen om in hun levensbehoeften te kunnen voorzien.

De vergoeding aan gemeenten voor de verstrekkingen aan Oekraïners en de uitvoeringskosten is geregeld in de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne (BooO). Daarnaast gelden er nog een aantal specifieke regelingen bijvoorbeeld voor onderwijs en zorg.

In 2023 is een voorschot aangevraagd en ontvangen voor een bedrag van € 1.882.400 op basis van de te realiseren opvangplekken. Ook heeft er een afrekening over 2022 plaatsgevonden waarbij nog een bedrag van € 104.600 hebben ontvangen. Verder zijn een viertal aanvragen voor transitiekosten gehonoreerd voor een totaal bedrag van € 195.600. Transitiekosten zijn kosten die gemeenten maken voor het geschikt maken of realiseren van gebouwen voor de opvang van ontheemden. Totaal overzicht inkomsten:

Omschrijving	Bedrag €
Voorschot bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne 2023	1.882.400
Afrekening bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne 2022	104.600
Ontvangen vergoeding transitiekosten 2023	195.600
Totaal inkomsten 2023	**2.182.600**

Tegenover deze inkomsten staan de volgende werkelijke uitgaven:

Omschrijving	Bedrag €
Huisvestingskosten (huur, schoonmaak, belasting, klein onderhoud)	566.700
Leefgeld	206.700
Transitiekosten	188.100
Begeleiding vluchtelingen van o.a. vluchtelingenwerk	110.100
Vervoerskosten	29.200
Kleine aanschaffingen /inventaris	26.100
Bijdrage Veiligheidsregio Limburg Noord	13.100
Totaal uitgaven 2023	**1.140.000**

Naar aanleiding van de ingevulde verantwoording naar het Rijk de zogenaamde SiSa ontvangen wij over het jaar 2023 een afrekening van € 1.949.065. Naast de daadwerkelijke uitgaven van € 1.140.000 zijn er ook uitgaven m.b.t. de inzet van ambtelijke capaciteit van het kernteam Vluchtelingen (inclusief advies vanuit de organisatie). Met deze inzet is 4.676 uur gemoeid, tegen een gemiddeld uurtarief van € 80,00 resulteert dit in een bedrag van € 374.100 aan inzet ambtelijke capaciteit. Omdat het kernteam is ingevuld met eigen medewerkers, zijn de kosten van de ambtelijke inzet niet toegeschreven aan het “project” vluchtelingen opvang, maar maken deze deel uit van het reguliere personeelsbudget.

In de jaarrekening 2022 is een bedrag van € 670.000 gereserveerd voor de vluchtelingen. In de begroting 2024 is besloten om een gedeelte van het gereserveerde bedrag uit 2022 te gebruiken voor uitbreiding van

capaciteit in de organisatie om het gebied van volkshuisvesting. Hiermee is een bedrag van € 300.000 gemoeid (€ 150.000 jaarlijks voor 2024 en 2025).

Omschrijving	Bedrag €
Totale inkomsten 2023	2.182.600
Afrekening bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne 2023	1.949.100
Overschot vanuit 2022	522.400
Totale uitgaven 2023	-/-1.140.000
Per saldo overschot 2023	**3.514.100**

Er is een groot verschil tussen de daadwerkelijke inkomsten van het rijk en onze uitgaven in 2023. Grofweg zijn hier twee verklaringen voor. In 2023 ontvingen wij een normbedrag van € 83,00 per gerealiseerde opvangplek per dag. In 2024 is dat normbedrag bijgesteld naar € 61,00. In de praktijk hanteren wij een bovengrens voor de bekostiging van locaties van € 25,00 per gerealiseerde opvangplek per dag. Dit doen wij omdat wij dit economisch het meest verantwoord vinden. In de praktijk zien we dat we met de hantering van dit bedrag er in slagen om meer dan voldoende locaties te vinden. Sterker nog het aanbod vanuit de markt wordt steeds groter. Verder voeren we de taken rondom de opvang van vluchtelingen uit met medewerkers vanuit onze eigen organisatie. Voor de zorg op de locaties zelf schakelen we Vluchtelingenwerk in. De kosten van onze eigen medewerkers zijn opgenomen in het personeelsbudget. De kosten van Vluchtelingenwerk brengen wij ten laste van het budget vluchtelingen dat wordt gevoed vanuit inkomsten van de rijksoverheid.

Vanuit het Rijk wordt een dringend verzoek gedaan om het overschot terug te betalen. Echter dit is geen verplichting. Als gemeente hebben wij onze uiterste best hebben gedaan om de taken rondom vluchtelingen naar behoren met de eigen organisatie uit te voeren. De kosten van de eigen organisatie hebben wij niet ten laste gebracht van het budget vluchtelingen. Bovendien weten wij niet wat de toekomst gaat brengen gezien de ongewisse situatie rondom de spreidingswet. Daarom zijn we van mening dat een goede financiële buffer nodig is voor de komende jaren en stellen voor om het overschot niet terug te betalen aan het Rijk.

De bestemming van de overschot wordt breder getrokken dan alleen de opvang van ontheemden uit Oekraïne, omdat de scope van het kernteam vluchtelingen ook is verbreed met de doelgroepen asielzoekers, alleenstaande minderjarige vreemdelingen en statushouders. In het licht van de Spreidingswet die per 1 februari 2024 in werking is getreden komen alle gemeenten voor een behoorlijke opgave komen te staan om voldoende opvangplaatsen te realiseren voor vluchtelingen. Het is dan ook noodzakelijk om een gedeelte van het overschot ten gunste van een nieuw te vormen reserve aanpak m.b.t. Vluchtelingen te brengen om voortvarend deze taak te kunnen uitvoeren. Voorgesteld wordt om een bedrag van € 1.314.100 in de nieuw te vormen reserve op te nemen. Het resterende gedeelte € 2.200.000 kan naar de algemene reserve. Hierbij wordt opgemerkt dat het mogelijk kan zijn dat voor een adequate uitvoering van de opvang vluchtelingen in komende jaren een beroep moet worden gedaan op de algemene reserve, bijvoorbeeld bij het realiseren van huisvesting.

Jaarrekening 2023

Deel B

6. Jaarrekening 2023 Pagina

Inhoudsopgave

6. Jaarrekening 2023 3
6.1 Balans 4
6.2 Overzicht van baten en lasten....6
6.3 Rechtmatigheidsverantwoording 7
6.4 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling....10
6.5 Toelichting op de balans....15
6.6 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 44
6.7 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 47
6.8 Bijlage SiSa-verantwoordingsinformatie 66
6.9 Bijlage overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld....80
6.10 Bijlage Incidentele baten en lasten 83

6. Jaarrekening 2023

Hierna wordt, via de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting, financiële verantwoording afgelegd over het in het jaar 2023 gerealiseerde beleid.

6.1 Balans

Posten met zowel per 31 december 2023 als per 31 december 2022 een saldo € 0 en geen mutaties in 2022 en 2023 worden niet vermeld.

ACTIVA	Ultimo 2023		Ultimo 2022	
	€	€	€	€
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa		**518.532**		**634.365**
- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	181.209		275.003	
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	337.323		359.362	
Materiële vaste activa		**97.125.067**		**90.099.657**
- Investeringen met een economisch nut	36.218.363		35.058.832	
- Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven	42.481.189		39.600.018	
- Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	18.425.515		15.440.807	
Financiële vaste activa		**17.548.672**		**18.609.467**
- Kapitaalverstrekkingen aan:				
- deelnemingen	3.057.094		3.057.094	
- gemeenschappelijke regelingen	24.079		-	
- overige verbonden partijen	-		24.079	
- Leningen aan:				
- woningbouwcorporaties	334.016		350.571	
- deelnemingen	2.958.268		2.958.268	
- Overige langlopende leningen	3.641.783		3.466.023	
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	7.533.432		8.753.432	
Totaal vaste activa		**115.192.271**		**109.343.489**
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden		**391.893**		**-26.721**
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	391.893		-26.721	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		**9.554.999**		**11.086.173**
- Vorderingen op openbare lichamen	7.190.106		6.418.076	
- Overige vorderingen	1.401.534		2.230.600	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	963.359		2.437.497	
Liquide middelen		**461.074**		**412.757**
- Kassaldi	1.506		1.204	
- Banksaldi	459.568		411.553	
Overlopende activa		**6.675.976**		**4.913.698**
- Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	6.675.976		4.913.698	
Totaal vlottende activa		**17.083.942**		**16.385.907**
TOTAAL ACTIVA		**132.276.213**		**125.729.396**

PASSIVA	Ultimo 2023		Ultimo 2022	
	€	€	€	€
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen		**59.454.435**		**57.601.518**
- Algemene reserve	27.051.370		24.323.398	
- Bestemmingsreserves	26.025.282		28.867.171	
- Gerealiseerd resultaat	6.377.783		4.410.949	
Voorzieningen		**8.373.232**		**8.836.056**
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.248.537		3.286.198	
- Voorzieningen ter egalisering van kosten	1.621.629		1.199.575	
- Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	3.503.066		4.350.283	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		**40.939.684**		**42.309.214**
- Onderhandse leningen van:				
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	33.436.309		42.306.139	
- Openbare Lichamen	7.500.000		-	
- Waarborgsommen	3.375		3.075	
Totaal vaste passiva		**108.767.351**		**108.746.788**
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		**14.056.005**		**6.276.453**
- Overige kasgeldleningen	7.500.000		-	
- Overige schulden	6.556.005		6.276.453	
Overlopende passiva		**9.452.857**		**10.706.155**
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten en daaraan gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	4.145.096		4.839.813	
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren:				
- Provincie	849.402		1.690.669	
- het Rijk	2.273.816			
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2.184.543		4.175.673	
Totaal vlottende passiva		**23.508.862**		**16.982.608**
TOTAAL PASSIVA		**132.276.213**		**125.729.396**
Gewaarborgde geldleningen		**64.037.400**		**55.267.500**
Garantstellingen		**399.415**		**150.711**

6.2 Overzicht van baten en lasten

Onderstaand wordt de recapitulatie per programma/per taakveld weergegeven.
De analyse van de afwijkingen tussen begroting na wijziging en het overzicht van baten en lasten 2023 is opgenomen in het jaarverslag.

	Lasten / Baten	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
01 - Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	Lasten	3.499.501	4.020.874	4.024.598	-3.724
	Baten	96.692	106.730	149.785	43.055
	Saldo	**-3.402.809**	**-3.914.144**	**-3.874.812**	**39.332**
02 - Dienstverlening					
	Lasten	657.389	869.167	750.595	118.572
	Baten	303.469	343.349	380.615	37.266
	Saldo	**-353.920**	**-525.818**	**-369.980**	**155.838**
03 - Sociaal Domein					
	Lasten	32.349.650	42.714.630	38.147.649	4.566.981
	Baten	6.481.595	10.520.012	12.209.699	1.689.687
	Saldo	**-25.868.055**	**-32.194.618**	**-25.937.950**	**6.256.668**
04 - Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed					
	Lasten	8.188.536	8.432.406	7.940.333	492.073
	Baten	4.287.203	4.706.341	4.684.216	-22.125
	Saldo	**-3.901.333**	**-3.726.065**	**-3.256.117**	**469.948**
05 - Leefomgeving, wonen en economie					
	Lasten	10.168.130	12.737.640	13.868.415	-1.130.775
	Baten	3.903.023	6.347.598	7.666.259	1.318.661
	Saldo	**-6.265.107**	**-6.390.042**	**-6.202.156**	**187.886**
06 - Gebiedsontwikkelingen					
	Lasten	633.497	1.720.577	291.953	1.428.624
	Baten	-	-	-	-
	Saldo	**-633.497**	**-1.720.577**	**-291.953**	**1.428.624**
07 - Algemene dekkingsmiddelen					
	Lasten	732.733	1.009.437	1.166.952	-157.515
	Baten	49.746.700	54.355.667	54.426.393	70.726
	Saldo	**49.013.967**	**53.346.230**	**53.259.441**	**-86.789**
08 - Overhead					
	Lasten	10.982.129	12.073.328	12.133.849	-60.521
	Baten	245.300	412.800	654.152	241.352
	Saldo	**-10.736.829**	**-11.660.528**	**-11.479.697**	**180.831**
10 - Onvoorzien					
	Lasten	696.037	-	-290	290
	Baten	-	-	5.852	5.852
	Saldo	**-696.037**	**-**	**6.142**	**6.142**
	Totaal Lasten	67.907.602	83.578.059	78.324.054	5.254.005
	Totaal Baten	65.063.982	76.792.497	80.176.971	3.384.474
		-2.843.620	**-6.785.562**	**1.852.917**	**8.638.479**
Reserveringen in programma's en overige	Toevoegingen aan reserves	400.000	2.208.510	1.302.119	906.392
	Onttrekkingen aan reserves	3.243.620	8.994.072	5.826.985	-3.167.087
	Saldo mutaties reserves	**2.843.620**	**6.785.562**	**4.524.867**	**-2.260.695**
Totaal saldo inclusief mutaties reserves		**-**	**-**	**6.377.783**	**6.377.783**

6.3 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouder

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 5 maart 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 796.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Er zijn fouten en of onzekerheden geconstateerd die leiden tot een onrechtmatigheid.

De criteria die van toepassing zijn, betreffen het voorwaardencriterium, begrotingscriterium en het Misbruik & Oneigenlijk gebruik (M&O) criterium. Deze worden onderstaand toegelicht.
Voor het M&O beleid ligt er enkel een conclusie.

De geconstateerde afwijkingen per criterium

Afwijkingen voorwaardencriterium

- Proces aanbestedingen – Juridische advisering grondbeleid – onrechtmatigheid over 2023 € 123.519
  De bestedingen hebben betrekking op specifieke juridische advisering en bestemmings- en exploitatieplan herziening aangaande Linne-Zuidoost in 2023.
  Gezien de uitzonderlijke expertise is besloten de inzet voort te zetten met toestemming van het college. Echter het betreft hier een overschrijding van de Europese drempel. Het totaalbedrag over vier verantwoordingsjaren betreft € 329.782.

- Naast bovengenoemde afwijking is er sprake van een drietal inkopen waarbij aanbestedingsonrechtmatigheden zijn geconstateerd voor een totaalbedrag van € 181.000 in 2023. Per inkoopdossier is het bedrag lager dan de in het controleprotocol gestelde rapportagegrens van € 100.000 en worden deze derhalve niet verder worden toegelicht.

Conclusie rechtmatigheid voorwaardencriterium

Uit de interne controlewerkzaamheden zijn ongecorrigeerde fouten aangetroffen die leiden tot een onrechtmatigheid. De geconstateerde onzekerheden leiden eveneens tot onrechtmatigheden.

Afwijkingen begrotingscriterium

Programma 2 Dienstverlening – voordelig verschil (onderschrijding) van € 118.572

Het voordelig verschil is onder andere te verklaren door lagere uitgaven voor de verkiezingen en de uitvoering wet WOO (zie paragraaf Openbaarheid).
Aangezien het een onderschrijding betreft waarvan de gemeenteraad (tijdig) op de hoogte is gesteld wordt deze opgenomen vanwege de kwalitatieve relevantie in de rechtmatigheidsverantwoording maar telt **niet** mee voor het oordeel.

Programma 3 Sociaal Domein – voordelig verschil (onderschrijding) € 4.566.981

Deze onderschrijding wordt veroorzaakt door het schoolgebouw van ZMLK De Maaskei dat niet meer als onderwijslocatie wordt gebruikt terwijl de verkoop reeds in verantwoordingsjaar 2023 is begroot. Hier tegenover staat de opbrengst van de uitgestelde verkoop. Dit valt budgettair neutraal weg in programma 5 Leefomgeving. Een andere oorzaak is de geraamde stijging van de energieprijzen (Stichting Menswel Beheer Maasgouw) wat bij de realisatie enorm bleek mee te vallen. De SPUK GALA sportgelden zijn niet volledig gebruikt als gevolg van een uitgestelde start van het project. De middelen die zijn vrijgemaakt voor de maatschappelijke ondersteuning verenigingen zijn niet volledig besteed en blijven in de reserve Claims beschikbaar voor uitgaven 2024.
De voornaamste onderschrijding wordt veroorzaakt door lagere uitgaven op de post Noodtoestanden Oekraïne. Overige onderschrijdingen hebben betrekking op de taakvelden inzake open einde regelingen als inkomensoverdrachten, BUIG regelingen, arbeidsparticipatie, WMO, collectieve vervoersvoorziening, Beschermd Wonen en Jeugd.
Aangezien het een onderschrijding betreft waarvan de gemeenteraad (tijdig) op de hoogte is gesteld wordt deze opgenomen vanwege de kwalitatieve relevantie in de rechtmatigheidsverantwoording maar telt **niet** mee voor het oordeel.

Programma 4 Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed – voordelig verschil (onderschrijding) € 492.073

Dit voordelig verschil is te verklaren door een onderschrijding op ‘onderhoud wegen’ als gevolg van weersinvloeden waardoor diverse werkzaamheden niet uitgevoerd konden worden. Ook worden restant budgetten inzake het openbare groen overgeheveld naar 2024. Diverse lease auto’s Werkbedrijf worden pas in 2024 geleverd wat leidt tot een onderschrijding in 2023.
De onderschrijding op lasten riolering telt niet mee in het oordeel gezien de direct gerelateerde baten die hier tegenover staan.
Aangezien het een onderschrijding betreft waarvan de gemeenteraad (tijdig) op de hoogte is gesteld wordt deze opgenomen vanwege de kwalitatieve relevantie in de rechtmatigheidsverantwoording maar telt **niet** mee voor het oordeel.

Programma 5 Leefomgeving, wonen en economie – nadelig verschil (overschrijding) € 1.130.775

Beschikbare begrote middelen voor toerisme zijn niet uitgegeven en vallen vrij. Deze lagere onttrekkingen uit de reserves kennen lagere uitgaven (onder andere cofinanciering waterrecreatie en Waardevol Toerisme). Ten aanzien van openbaar groen en openlucht recreatie is sprake van een onderschrijding op de uitgaven, ook hier zijn de reserves niet ingezet.
Verder is er sprake van onderschrijding op SPUK gelden voor duurzaamheidsprojecten waar tegenover gerelateerde baten staan en zal derhalve niet meetellen in het oordeel. De overschrijding (zowel baten als lasten) is voornamelijk gerelateerd aan de grondexploitaties die nog niet zijn begroot.
De overschrijding wordt beschouwd als ‘budgetoverschrijding die geheel of grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde baten’ en zal derhalve **niet** meetellen voor het oordeel.

Programma 6 Gebiedsontwikkelingen – voordelig verschil (onderschrijding) € 1.428.624

Deze onderschrijding is het gevolg van drie begrote projecten die niet of later tot uitvoering zijn gebracht en of een langere doorlooptijd kennen.
Aangezien het een onderschrijding betreft waarvan de gemeenteraad (tijdig) op de hoogte is gesteld wordt deze opgenomen vanwege de kwalitatieve relevantie in de rechtmatigheidsverantwoording maar telt **niet** mee voor het rechtmatigheidsoordeel.

Programma 7 Algemene Dekkingsmiddelen – nadelig verschil (overschrijding) € 157.515

Diverse verantwoorde baten (dwangsommen (onrechtmatige bewoning op vakantieparken)) zijn waarschijnlijk oninbaar. Voor dezelfde bedragen hebben stortingen in de voorziening 'Dubieuze debiteuren' plaatsgevonden. De overschrijding wordt beschouwd als 'budgetoverschrijding die geheel of grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde baten' en zal derhalve **niet** meetellen voor het oordeel.

Programma 8 Overhead – nadelig verschil (overschrijding) € 60.521

Ondanks de overschrijding op de lasten kleiner is dan de tolerantiegrens voor de rechtmatigheid (maximaal 3% van de totale lasten) wordt, gezien de kwalitatieve relevantie een toelichting gegeven.
De overschrijding op de lasten betreft een saldering van een overschrijding op overige personeelslasten en een onderschrijding ICT budgetten.
De overschrijding op de inkomsten is het gevolg van hogere opbrengsten dwangsommen waarbij eenzelfde bedrag aan de voorziening dubieuze debiteuren is toegevoegd. De overschrijding telt **niet** mee in het oordeel.

Conclusie begrotingscriterium

Geconcludeerd kan worden dat er geen sprake is van onrechtmatige uitgaven omdat onderschrijdingen (tijdig) aan de gemeenteraad zijn gemeld. Tegenover de overschrijdingen staan doorgaand gerelateerde opbrengsten dan wel dwangsommen.

Conclusie rechtmatigheid Misbruik & Oneigenlijk gebruik

De rechtmatigheidseis betreft ook de toetsing op juistheid en volledigheid van de gegevens, die door de belanghebbenden zijn verstrekt om het voldoen aan voorwaarden aan te tonen.

In 2023 heeft het College van B&W nog geen beleid met betrekking tot Misbruik & Oneigenlijk gebruik vastgesteld. Dit zal medio 2024 plaatsvinden. Er zijn geen gevallen van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelgeving bekend. Tijdens interne controlewerkzaamheden zijn de aspecten frauderisico meegenomen in de toetsing. Hieruit zijn geen bijzonderheden geconstateerd.

Voorgenomen acties naar aanleiding van geconstateerde bevindingen inzake onrechtmatigheden

In paragraaf 5.9 van het jaarverslag 'Rechtmatigheidsverklaring' is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de Commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid.
In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie het onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

6.4 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het **B**esluit **B**egroting en **V**erantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad d.d. 1 juni 2017 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie, zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balanshoofd anders is vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten zijn slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het begrotingsjaar, zijn in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Afschrijvingen en naar verwachting duurzame waardeverminderingen van activa geschieden onafhankelijk van het resultaat van het begrotingsjaar. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

De gemeente beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een duurzame waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Van een duurzame waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde. Een verlies als gevolg van een duurzame waardevermindering wordt direct als een last verwerkt in het overzicht van baten en lasten onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het actief.

Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als bate opgenomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot het verwerken van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat de algemene uitkering in de jaarrekening wordt opgenomen conform de laatste in het jaar gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen op basis van de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat, vanwege het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten, de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en de volledigheid van de eigen bijdragen als geheel kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het door het CAK laten vaststellen van de eigen bijdragen, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en de volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over de omvang en de hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen, als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals in het voorgaande is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak ervan niet bij de gemeente.

In de jaarrekening 2023 wordt het bedrag verantwoord dat in het verantwoordingsjaar aan afdrachten van het CAK is ontvangen (=kasstelsel). De reden hiervoor is dat er bij het CAK sprake is van achterstanden in het verwerken van de opgelegde en nog op te leggen eigen bijdragen, waardoor er geen betrouwbare schatting is te maken van de ultimo 2023 nog op te leggen en door gemeenten te ontvangen eigen bijdragen.

De personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Er is sprake van een formeel verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten: vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient er (waarschijnlijk) wel een verplichting te worden opgenomen.

Medewerkers kunnen op basis van de cao gemeenten onder andere vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke verlofuren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke verlofuren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. De uren die zijn gespaard onder het verlofsparen verjaren niet. Conform de door de commissie BBV gepubliceerde documentatie 'Nadere toelichting commissie BBV' moeten gemeenten een voorziening vormen voor alle categorieën bovenwettelijke verlofuren die in artikel 6.5 van de CAO gemeenten zijn benoemd.

Diverse personele lasten blijven echter ook in 2023 toegerekend aan de periode waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals de ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en de overlopende vakantiegeldaanspraken.

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het college zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen zijn in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62, lid 2 BBV).

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio

De afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven gedurende de resterende looptijd van de betreffende geldlening.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa van derden worden conform raadsbesluit d.d. 1 juni 2017 geactiveerd. De bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdrage, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, inclusief de direct toe te rekenen salariskosten. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen; een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.

Materiële activa kleiner dan € 5.000 zijn niet geactiveerd, maar direct verantwoord als lasten in het boekjaar.

Het startmoment van de afschrijvingen is vastgelegd in de door de raad vastgestelde financiële verordening d.d. 1 juni 2017. De afschrijvingen starten vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereedkomt/verworven wordt.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Bij de waardering is, waar nodig, rekening gehouden met een (verwachte) duurzame waardevermindering.

Over grond, als onderdeel van de materiële vaste activa, kan worden gesteld dat deze grond een vaste bestemming heeft en niet in een transformatieproces zit. Dit geldt ook voor gronden die anticiperend en strategisch zijn aangekocht maar waarbij (nog) geen sprake is van een raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Uitgangspunt is dat de grond wordt verondersteld langdurig voor eigen bedrijfsvoering te zijn, tot het moment dat er daadwerkelijk concrete plannen (vastgestelde grondexploitatie met grondexploitatiebegroting) zijn om de grond te gaan ontwikkelen.

Bij een aantal nieuwe investeringen met economisch nut worden de kapitaallasten geheel of gedeeltelijk afgedekt door de vorming van reserves dekking kapitaallasten. Deze bestemmingsreserves worden vanaf 2022 gevoed vanuit de algemene reserve.

Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels worden gedaan in het kader van riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere heffingen alsook voor rechten die op grond van artikel 229, lid 1 en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. Deze verplichting geldt met ingang van het begrotingsjaar 2017. Dit houdt in dat alle investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan volgens de nieuwe methode moeten worden geactiveerd.

Door het invoeren van de nieuwe systematiek blijven er verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek, is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs verminderd met de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en – indien van toepassing – een voorziening voor onverwachte oninbaarheid.

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is hierop een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.
Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs, zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken.

Van een deelneming is krachtens artikel 1, lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Voorraden
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie
De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winstneming vindt plaats volgens de ‘percentage of completion’-methode (PoC). Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Het voortgangspercentage van de grondexploitatie wordt bepaald op basis van de procentuele voortgang van de opbrengsten vermenigvuldigd met de procentuele voorgang van de kosten. Om (tussentijdse) winstneming te kunnen laten plaatsvinden dient het resultaat op de grondexploitatie op betrouwbare wijze te kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om (tussentijdse) winstneming te kunnen laten plaatsvinden:
1) het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaarheid worden ingeschat.
2) de grond of een deelperceel moet zijn verkocht.
3) de kosten zijn gerealiseerd.

Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingkosten in mindering gebracht. Verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. Winstneming en verliesvoorziening vindt plaats op het niveau van de onderscheidenlijke grondexploitaties.

Vooruitbetaling
Vooruitbetaalde bedragen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
Vorderingen
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening is statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen
Liquide middelen zijn tegen nominale waarde opgenomen.

Overlopende posten
Overlopende posten zijn tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen
In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis van een raadsbesluit genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar. De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen
Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Voorzieningen zijn gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarbij rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die hiervoor zijn geformuleerd. In de paragraaf ‘Onderhoud kapitaalgoederen’ die is opgenomen in het jaarverslag, is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Indien er sprake is van achterstallig onderhoud waarbij sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties, wordt op basis van artikel 44 lid 1a BBV een voorziening gevormd. Het is niet langer toegestaan om bij onvoldoende financiële middelen een termijn van vier jaar te hanteren voor het vormen van de voorziening. De reden hiervoor is het effect op de financiële kengetallen.

Er kan in geen van de voorkomende gevallen sprake zijn van een negatieve voorziening. Een onverwacht bij het opmaken van de jaarrekening gesignaleerde negatieve stand moet via een eenmalige last worden gedekt.

De rioolvoorziening is verwerkt op basis van nominale waarde en met inachtneming van artikel 44, lid 2 BBV. Op 5 oktober 2021 is het GRP 2022-2026 door de gemeenteraad vastgesteld. Besloten is de jaarlijkse lasten van de rioleringen in de exploitatie op te nemen en de overige uitgaven voor vervanging e.d. te activeren. Derhalve is er geen voorziening noodzakelijk op basis van artikel 44, lid 1 BBV.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
De netto-vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva
De overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is nadere informatie opgenomen.

6.5 Toelichting op de balans

ACTIVA

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

Boekwaarde ultimo	2023	2022
Kosten afsluiten geldleningen/saldo agio en disagio	181.209	275.003
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	337.323	359.362
Totaal	**518.532**	**634.365**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2023:

Verloopoverzicht	Boekwaarde 01-01-2023	Investering/ desinvestering	Bijdrage van derden	Afschrijving	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2023
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	275.003	-	-	93.794	-	181.209
Immateriële vaste activa: bijdrage aan activa in eigendom van derden	359.362	-	-	22.039	-	337.323
Totaal	**634.365**	**-**	**-**	**115.833**	**-**	**518.532**

De betaalde agio i.v.m. de aanschaf van obligaties wordt jaarlijks afgeschreven gedurende de looptijd van de obligatielening.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Boekwaarde ultimo	2023	2022
Investeringen met een economisch nut (EN)	36.218.363	35.058.832
Investeringen met EN, waarvoor ter bestrijd. van kst. een heffing kan worden geheven	42.481.189	39.600.018
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut (MN)	18.425.515	15.440.807
Totaal	**97.125.067**	**90.099.657**

Materiële vaste activa met economisch nut

Er heeft een herrubricering tussen de balansposten plaatsgevonden. Naast deze herrubriceringen van investeringen in economisch nut, heeft er ook een verschuiving van € 145.600 vanuit de categorie maatschappelijk nut plaatsgevonden.

	Boekwaarde 01-01-2023	Herrubricering 01-01-2023	Mutatie
Gronden en terreinen	627.123	1.682.651	1.055.529
Woonruimten	100.986	308.678	207.692
Bedrijfsgebouwen	28.188.533	27.626.017	-562.516
Machines, apparaten en installaties	3.037.214	2.726.466	-310.748
Grond-, weg- + waterbouwk. werken	41.987.066	41.681.471	-305.595
Overige materiële vaste activa	220.621	281.860	61.238
Totaal herrubricering economisch nut			**145.600**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

	Boekwaarde 01-01-2023 na herrubricering	Investering	Bijdrage van derden	Des-investering	Afschrijving	Af-waardering	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	1.682.651	-	-	-	-	-	1.682.651
Woonruimten	308.678	15.106	-	-	21.929	-	301.855
Bedrijfsgebouwen	27.626.017	2.735.131	172.931	-	1.470.861	-	28.717.356
Grond-, weg- + waterbouwk. werk.	41.681.471	3.892.692	38.643	-	1.000.885	-	44.534.635
Vervoermiddelen	497.307	410.695	-	-	86.253	-	821.749
Machines, apparaten + installaties	2.726.466	158.687	1.498	-	464.285	-	2.419.370
Overige materiële vaste activa	281.860	-	-	-	59.924	-	221.936
Totaal	**74.804.451**	**7.212.311**	**213.072**	**-**	**3.104.138**	**-**	**78.699.552**

Strategische gronden (€ 244.841) zijn verantwoord onder de ‘gronden en terreinen’.

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut weer, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

	Boekwaarde 01-01-2023	Investering	Bijdrage van derden	Des-investering	Afschrijving	Af-waardering	Boekwaarde 31-12-2023
Gemeentereiniging Maasgouw	8.160	-	-	-	974	-	7.186
Riolering Maasgouw	39.591.858	3.643.607	-	-	761.462	-	42.474.003
Totaal	**39.600.018**	**3.643.607**	**-**	**-**	**762.436**	**-**	**42.481.189**

De in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld:

Investeringen 2023 economisch nut	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2023	Cumulatief besteed t/m 2023	Herrubr. investering 01-01-23	Bijdragen
Grondverwervingen <= boekjaar 2006				773.872	
Grondverwervingen 2019 + 2021				302.797	
Investeringen bedrijfsgebouwen boekjaar <=2007				-21.140	
Totaal gronden en terreinen		-	-	**1.055.529**	-
Investeringen woonruimten boekjaar 2017				207.692	
Woonwagen- en standplaatsen	50.000	15.106	30.466		
Totaal woonruimten		**15.106**		**207.692**	-
Andreashal inrichting ontmoetingsruimte	110.000	72.539	64.617		7.923
Andreashal verbouwing multifunctionele ruimte + ontmoetingsplek					27.834
Andreashal verbouwing springkuil					14.787
Balies publieksplein	75.000	34.381	53.924		
Cultuurhuis/Dorpshuis/MFA Wessem	2.595.060	1.954.927	1.954.926		
Gemeenschapsaccommodaties, diverse aanpassingen	325.000	25.000	25.000		
Grondverwervingen <= boekjaar 2006				-624.158	
Investeringen bedrijfsgebouwen boekjaar <=2015				61.642	
Sporthal De Tump Wessem	1.619.500	648.284	1.013.568		116.130
Overige bedragen < € 5.000					6.257
Totaal bedrijfsgebouwen		**2.735.131**		**-562.516**	**172.931**
Aanpassingen diverse sportaccommodaties	80.400	38.099	81.373		7.265
Grondverwervingen 2019 + 2021				-302.797	
Relinen	526.700	280.217	520.863		
Riolering afkoppelen Maasstraat Linne	338.000	99.968	113.643		
Riolering Blauwe Ader Mgr. Savelberg Heel	688.900	117.189	169.648		
Riolering Elzenweg Brachterbeek	36.400	20.087	20.087		
Riolering gemalen mechanisch / elektrisch	41.300	32.375	32.375		
Riolering Notenbeemd Thorn	92.000	18.280	31.590		
Riolering oude kern Stevensweert	4.331.500	1.752.338	2.876.242		
Riolering Oude-Trambaan, Steegputstraat, Eind te Thorn	3.030.054	840.960	2.888.118		
Riolering Paardenbeemd Wessem	475.000	240.632	295.361		
Riolering randvoorzieningen mechanisch/elektrisch	52.900	33.355	33.355		
Riolering reconstructie Akkerwal Thorn	51.300	32.923	32.923		
Riolering Walburgisstraat Ohé en Laak afkoppeling	150.000	175.282	192.913		
Tennisbanen Park E9, vervangen kunstgras	113.900	129.750	115.882		15.723
Tennisvereniging Wessem, vervangen kunstgras	66.400	81.237	72.892		9.863
Overige bedragen < € 5.000				-2.798	5.792
Totaal Grond-, weg- en waterbouwkundige werken		**3.892.692**		**-305.595**	**38.643**
Electrische Heftruck Hyundai	35.000	33.306	33.306		
Ford Transit MCA 350	53.100	53.067	53.067		
Natzoutstrooier pickup Syntos B08-27	58.000	47.784	47.784		
Natzoutstrooier vrachtwagen Stratos B40-36	75.400	62.804	62.804		
Scania haakarmauto met kraan	258.600	213.734	258.553		
Totaal vervoermiddelen		**410.695**		-	-
Bluswatervoorziening Thorn	45.000	6.713	30.188		
Cultuurhuis Wessem	970.000	88.588	88.588		
Diverse investeringen <= boekjaar 2019				-310.748	
Sporthal De Tump Wessem	600.000	63.386	63.386		
Overige bedragen < € 5.000					1.498
Totaal Machines/apparaten en installaties		**158.687**		**-310.748**	**1.498**
Diverse investeringen < boekjaar 2019				61.238	
Totaal Overige materiële vaste activa		-	-	**61.238**	-
Totaal		**7.212.311**		**145.600**	**213.072**

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut

Er heeft een herrubricering tussen de balansposten plaatsgevonden. Naast deze herrubriceringen van investeringen in maatschappelijk nut, heeft er ook een verschuiving van € 145.600 naar de categorie economisch nut plaatsgevonden.

	Boekwaarde 01-01-2023	Herrubricering 01-01-2023	Mutatie
Gronden en terreinen	-	21.464	21.464
Grond-, weg- + waterbouwk.werken	15.440.807	15.273.743	-167.064
Totaal herrubricering maatschappelijk nut			**-145.600**

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boekwaarde 01-01-2023	Investering	Bijdrage van derden	Des-investering	Afschrijving	Af-waardering	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	21.464	-	-	-	-	-	21.464
Grond-,weg- + waterbouwk.werken	15.273.743	3.642.538	1.251	-	510.979	-	18.404.051
Totaal	**15.295.207**	**3.642.538**	**1.251**	**-**	**510.979**	**-**	**18.425.515**

Investeringen met maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. Deze verplichting geldt met ingang van 2017:

	Boekwaarde 01-01-2023	Boekwaarde 01-01-2023 na herrubricering	Investering	Bijdrage van derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2023
Maatschappelijk nut vóór 2017	1.859.257	1.713.657	-	-	65.904	1.647.753
Maatschappelijk nut vanaf 2017	13.581.550	13.581.550	3.642.538	1.251	445.075	16.777.762
Totaal	**15.440.807**	**15.295.207**	**3.642.538**	**1.251**	**510.979**	**18.425.515**

De in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld:

Investeringen 2023 maatschappelijk nut	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2023	Cumulatief besteed t/m 2023	Herrubr. investering 01-01-23	Bijdragen
Grondverwervingen <= boekjaar 2006				21.464	
Totaal gronden en terreinen		**-**	**-**	**21.464**	**-**
Hondenspeelplaatsen	100.000	31.179	60.437		
De Tump en Cultuurhuis Wessem, infrawerken	350.000	155.348	155.348		
Grondverwervingen <= boekjaar 2006				-167.064	
Openbare ruimte/Leerkeven	758.680	258.578	304.209		
Parkaanleg herinrichting oud voetbalveld Brachterbeek	140.000	15.500	41.030		
Parkeerplaats Fun Beach Leerke Ven	702.750	41.628	426.753		
Parkeerplaatsen uitbreiding, verbouwing Andreashal	48.500	40.809	40.809		
Vervangen armaturen OV-plan	162.800	127.824	127.824		
Wegen Akkerwal Thorn	22.000	14.120	14.120		
Wegen Maasstraat Linne	389.100	79.478	103.180		
Wegen oude kern Stevensweert	3.958.507	1.487.127	3.167.497		1.251
Wegen Oude Maasweg Maasbracht	1.700.452	56.403	93.690		
Wegen Oude-Trambaan, Steegputstraat Thorn	1.347.994	371.395	1.275.484		
Wegen Schuttersweg Stevensweert	-	-12.252	-		
Wegen Walburgisstraat Ohé en Laak	1.050.000	969.537	1.012.793		
Overige bedragen < € 5.000		5.864			
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken		**3.642.538**	**6.823.174**	**-167.064**	**1.251**
Totaal		**3.642.538**		**-167.064**	**1.251**

Vanaf 2011 vindt de toepassing scenario V voor inzet opbrengst Essent-aandelen plaats door onderhavige bestemmingsreserve aan te wenden voor extra afschrijvingen op benoemde toekomstige investeringen vanaf 2009. Het gaat daarbij met name om investeringen volgens het Jaarlijks-Investerings-Plan en de bouw van de Brede Scholen Thorn en Maasbracht. Van deze voorgenomen investeringen was eind 2023 € 26.866.376 gerealiseerd, waarvan € 13.977.931 investeringen met maatschappelijk nut.
Vanaf 2017 zijn i.v.m. de nieuwe regelgeving de investeringen met een maatschappelijk nut toegevoegd aan een nieuw gevormde dekking kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut (stand per 31 december 2023 € 774.425). Het overige bedrag ad. € 12.888.445 heeft betrekking op investeringen met economisch nut (schoolgebouwen en vervoermiddelen), waarvan via de vorming van de reserves kapitaallasten hetzelfde budgettaire effect wordt bereikt als bij extra afschrijven.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2023 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Financiële vaste activa	Boekwaarde 01-01-2023	Investering	Des-investering	Aflossing/ afschrijving	Voorziening	Boekwaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	3.057.094	-	-	-	-	3.057.094
- gemeenschappelijke regelingen	24.079	-	-	-	-	24.079
Leningen aan:						
- woningbouwcorporaties	350.571	-	-	16.555	-	334.016
- deelnemingen	2.958.268	-	-	-	-	2.958.268
Overige langlopende leningen	3.466.023	245.625	-	69.865	-	3.641.783
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jr	8.753.432	-	-	1.220.000	-	7.533.432
Totaal	**18.609.467**	**245.625**	**-**	**1.306.420**	**-**	**17.548.672**

Aan de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten zijn in 2023 bijdragen verstrekt ad € 200.000 voor startersleningen. Op grond van het BBV zijn startersleningen in de jaarrekening verantwoord onder de rubriek overige langlopende leningen. Boekwaarde startersleningen per 31 december 2023 bedraagt: € 1.000.000.

In het kader van het gemeentelijk zonnepanelenproject verstrekte de gemeente in de periode 2017-2021 ten behoeve van de aanschaf van zonnepanelen, annuïtaire geldleningen aan inwoners tegen gunstige voorwaarden. Vanaf 2022 is het project afgerond en zijn er geen leningen meer verstrekt. De aflossingen in 2023 bedragen € 62.273. De nominale waarde van de uitstaande geldleningen bedraagt per ultimo 2023 € 500.116. Voor de annuïtaire geldleningen is een rentepercentage van 1,2% van toepassing. De leningen kennen een looptijd van 15 jaren. De renteopbrengsten bedragen € 6.350.

In 2023 zijn uitgezette obligaties vrijgevallen voor een bedrag van € 1.220.000.

Vlottende activa

Voorraden

De op de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Boekwaarde ultimo	2023	2022
Onderhanden werk waaronder:		
Bouwgronden in exploitatie	391.893	26.721-
Totaal	**391.893**	**26.721-**

Van de gronden in exploitatie en de exploitatieovereenkomsten kan het verloop in 2023 als volgt worden weergegeven:

Gronden in exploitatie	Boekwaarde 1-1-2023	Lasten	Baten	Mutatie voorziening	Winstneming	Boekwaarde 31-12-2023
Bosserhofsveld	123.971	5.788	163.268	-	33.509	-
Linne Zuidoost	-302.106	120.792	201.749	-	50.418	-332.646
Nautische Boulevard	406.414	589.125	-	-	-	995.539
Nautische Boulevard - voorziening	-255.000	-	-	-16.000	-	-271.000
Totaal	**-26.721**	**715.705**	**365.017**	**-16.000**	**83.927**	**391.893**

Gronden in exploitatie	Geraamde kosten	Geraamde opbrengsten	Geraamd resultaat
Bosserhofsveld	-	-	-
Linne Zuidoost	224.987	-	107.659
Nautische Boulevard	2.064.451	2.788.990	-271.000

Een toelichting is opgenomen in paragraaf 5.6 grondbeleid. De grondexploitatie overzichten zijn opgenomen in het bijlagenboek.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Soort vordering	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening oninbaar	Balanswaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen:				
BTW-compensatiefonds, zie specificatie	6.539.026	-	6.539.026	5.456.646
BTW-belastingdienst, zie specificatie	-	-	-	-
Ov. vordering openbare lichamen	830.808	179.728	651.080	1.075.807
	7.369.834	**179.728**	**7.190.106**	**6.532.453**
Uitzettingen in 's Rijks schatkist				
Rijksschatkistbankieren	**963.359**	**-**	**963.359**	**2.437.497**
Overige vorderingen:				
Debiteuren Sociale Zaken	1.091.873	206.410	885.463	1.234.298
Debiteuren Maasgouw	701.733	202.100	499.633	1.244.347
Overige vorderingen	16.438	-	16.438	19.568
Totaal	**1.810.044**	**408.510**	**1.401.534**	**2.498.213**

BSGW: (opgenomen onder post Overige vordering openbare lichamen ad. € 830.808)	31-12-2023
Nog te ontvangen gemeentelijke belastingen 2023	160.517
Nog te ontvangen gemeentelijke belastingen 2022	240.391
Nog te ontvangen gemeentelijke belastingen 2021	25.625
Nog te ontvangen gemeentelijke belastingen 2020	18.201
Nog te ontvangen gemeentelijke belastingen 2019	7.019
Totaal BSGW	**451.752**

BTW-compensatiefonds:	31-12-2023
Aangifte boekjaar 2023 Compensabele btw	6.455.502
BTW nagekomen facturen na indienen aangifte 2023	83.524
Totaal BTW-compensatiefonds	**6.539.026**

Uitzettingen in s' Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:

Drempelbedrag

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dat is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor gemeente Maasgouw geldt een drempelbedrag van € 1.366.200.

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2023 hebben geen overschrijdingen plaatsgevonden van het drempelbedrag.

In bijgevoegde tabel is te zien wat de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren gedurende de vier kwartalen 2023 is geweest.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
Drempelbedrag	(1)	**1.366**	**1.366**	**1.366**	**1.366**
		Q1	**Q2**	**Q3**	**Q4**
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	(2)	**228**	**269**	**242**	**233**
Ruimte onder het drempelbedrag	(3a) = (1) > (2)	**1.138**	**1.098**	**1.124**	**1.133**
Overschrijding van het drempelbedrag	(3b) = (2) > (1)	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
Begrotingstotaal verslagjaar	(4a)	68.308			
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	(4b)	68.308			
Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	(4c)	-			
Drempelbedrag	(1) *	1.366	1.366	1.366	1.366
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Q1	**Q2**	**Q3**	**Q4**
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	(5a)	20.505	24.437	22.254	21.415
Dagen in het kwartaal	(5b)	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	(2) - (5a) / (5b)	228	269	242	233

(1) De drempel is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. De drempel is nooit lager dan € 1 miljoen.*

Liquide middelen

Boekwaarde ultimo	2023	2022
Kassaldi	1.506	1.204
Banksaldi	459.568	411.553
Totaal	**461.074**	**412.757**

Overlopende activa

Boekwaarde ultimo	2023	2022
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen:		
Vooruitbetaalde bedragen 2024	736.638	-
Vooruitbetaalde bedragen 2023	-	1.199.286
Nog te ontvangen bedragen 2023	4.377.817	-
Nog te ontvangen bedragen 2022	5.200	2.564.910
Nog te ontvangen bedragen 2021	-	55.257
Nog te ontvangen bedragen 2019	-	81.975
Nog te ontvangen bedragen 2015	-	12.713
Nog te ontvangen bedragen 2014	-	12.713
Kostenverhaal Op de Konie	376.606	72.981
Kostenverhaal Linne Zuidoost	1.179.715	913.863
Totaal	**6.675.976**	**4.913.698**

PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Boekwaarde ultimo	2023	2022
Algemene reserve	27.051.370	24.323.398
Bestemmingsreserves	26.025.282	28.867.171
Gerealiseerd resultaat	6.377.783	4.410.949
Totaal	**59.454.435**	**57.601.518**

Verloop per reserve gedurende het boekjaar	Saldo 01-01-2023	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermind. ter dekking van afschrijving	Saldo 31-12-2023
Algemene reserve:						-
- Algemene reserve	24.323.398	2.869.146	4.552.123	4.410.949	-	27.051.370
Bestemmingsreserves:						
- Opstart Omgevingswet	68.259		31.572		-	36.687
- Ontwikkelingsbedrijf	947.928	152.400	311.070		-	789.258
- Bovenwijkse voorzieningen Maasgouw	21.093	9.083	-		-	30.176
- Stevolgelden	91.180		52.800		-	38.380
- Claims	6.087.737	2.856.812	4.820.357		-	4.124.192
- Voormalig personeel	102.517	400.000	103.872		-	398.645
- Kwaliteitsfonds RO	124.425		20.000		-	104.425
- Dekking kapitaallasten 45 (oude activa)	7.917.074		407.370		-	7.509.704
- Dek.kap.lst. Kleedlokalen Mortelskoel	23.040		-		2.880	20.160
- Dek.kap.lst. Peuterspeelzaal Linne	1.992		-		339	1.653
- Dek.kap.lst. Skatebaan Maasbracht	15.115		-		2.643	12.472
- Dek.kap.lst. Toegankelijkheid Scholen	3.131		-		524	2.607
- Dek.kap.lst. Aanpassingen gemeentehuizen	24.096		-		24.096	-
- Dek.kap.lst. Verlichting sportpark Mortelskoel	11.000		-		1.000	10.000
- Dek.kap.lst. Sportvelden Linne	1.311.151		-		121.052	1.190.099
- Dek.kap.lst. Vervangen kozijnen Breerke	38.458		-		9.615	28.843
- Dek.kap.lst. Hekwerk Basisschool Medardus	418		-		140	278
- Dek.kap.lst. Radiatoren/leiding BS St Martinus	7.126		-		375	6.751
- Dek.kap.lst. Bouw Brede School Stevensweert	1.019.389		29.594		18.467	971.328
- Dek.kap.lst. Vervangen CV-leidingen BS 't Breerke	41.635		-		2.775	38.860
- Dek.kap.lst. Uitbreiding ZMLK De Maaskei	521.004		-		17.367	503.637
- Dek.kap.lst. Tennisbanen Stevensweert	44.094		-		8.819	35.275
- Dek.kap.lst. Vouwwanden sporthal Heel	21.628		-		1.081	20.547
- Dek.kap.lst. Vouwwanden sporthal Mbr	22.703		-		1.135	21.568
- Dek.kap.lst. Vervangen stalen kozijnen pub.ctr .	43.784		-		2.085	41.699
- Dek.kap.lst. Kunststofbekleding bassins Eurobad	198.440		-		13.405	185.035
- Dek.kap.lst. Meetbord dosering chloor Eurobad	6.112		-		556	5.556
- Dek.kap.lst. Onderhoud Sportzaal De Tump	2.567		172		-	2.395
- Dek.kap.lst. Meterkast Sporthal Reutsdael	2.764		-		384	2.380
- Dek.kap.lst. Passagierssteiger Thon	154.713		-		17.171	137.542
- Dek.kap.lst. Tegelwerk/sanitair Sporthal Reutsdal	13.395		-6.343		7.131	12.607
- Dek.kap.lst. Sportzaal Linne voegwerk gevels	10.183		-		463	9.720
- Dek.kap.lst. Mercedes 903.6	9.996		-		3.332	6.664
- Dek.kap.lst. Passantensteiger Wessem	127.414		-		12.740	114.674
- Dek.kap.lst. Houten draagconstr SBO de Tump	5.345		-		891	4.454
- Dek.kap.lst. Eiland in de Maas	293.300		9.117		-	284.183
- Dek.kap.lst. Dekbedekking Triangel Linne	33.112		-		1.505	31.607
- Dek.kap.lst. Huisvesting Openbaar onderw.2005	60.806		-		3.308	57.498
- Dek.kap.lst. Sportpark Maasbracht/Br-Beek	220.000		20.000		-	200.000
- Dek.kap.lst. Anhangwagen Kipper	992		-		496	496
- Dek.kap.lst. Overname materieel WSW	11.406		-		5.000	6.406
- Dek.kap.lst. Breerpark buitenwanden dierenverbl	7.558		-		945	6.613
- Dek.kap.lst. Garagepoorten Sporthal Reutsdael	6.880		-		405	6.475
- Dek.kap.lst. Mortelskoel kleedlokalen/tegelwerk	33.300		-		1.761	31.539
- Dek.kap.lst. Dak Vaeszaal De Spil	43.552		-		2.292	41.260
- Dek.kap.lst. Renovatie sanitaire voorz Sportz Linn	41.818		-		2.324	39.494
- Dek.kap.lst. Herstellen muur begraafplaats	24.769		-		1.304	23.465
- Dek.kap.lst. Vervangen dakbedekking loods Mbr	52.446		-		2.185	50.261
- Dek.kap.lst. Overkapping gladheidsbestr. middel.	28.972		-		1.449	27.523
- Dek.kap.lst. Volkswagen LTA 46a 2015	15.610		-		3.902	11.708
- Dek.kap.lst. Tractor New Holland	19.311		-		6.437	12.874
- Dek.kap.lst. Volkswagen transporten 2015	13.355		-		3.339	10.016
- Dek.kap.lst. Bouw gemeentehuis vorming 2014	4.907.868		-15.380		303.511	4.619.737
- Dek.kap.lst. Tennis Stw verlichting/beregening	12.365		-		1.024	11.341
- Dek.kap.lst. Tennis Stw cultuurtech wzh/hekwerk	52.685		-		2.195	50.490
- Dek.kap.lst. Tennis Stw bouwkundige werkzaamh	217.674		-		6.402	211.272
- Dek.kap.lst. Voetbal Ohé/Laak verlicht/beregenin	69.368		-		4.955	64.413
- Dek.kap.lst. Voetb Ohé/Laak cultuurt wzh en hek	198.161		-		8.247	189.914
- Dek.kap.lst. Voetbal Ohé en Laak bouwk werkzd.	624.375		-		18.320	606.055
- Dek.kap.lst. De Spil raad 51017	336.000		-19.255		35.255	320.000
- Dek.kap.lst. Huiskamerproject Beegden/Mbr	27.530		-		5.805	21.725
- Dek.kap.lst. Verplaatsen skatebaan	70.576		-		7.058	63.518
- Dek.kap.lst. Huisvesting verenigingen Wessem	478.615	257.644	-		-	736.259
- Dek.kap.lst. Woonwagen-standplaatsen MG	-		-		-	-
- Dek.kap.lst. Kasteeldomein Walburg	175.000		5.822		-	169.178
- Dek.kap.lst. WMO middelen	693.028		-		187.405	505.623
- Dek.kap.lst. Uitbr. woonwagen loc. Meers Thorn	-		-		-	-
- Dek.kap.lst. Uitbr. woonwagen. loc. Ohé en Laak	-		-		-	-
- Dek.kap.lst. Investeringen ms nut Scen V afschr.	804.743		30.318		-	774.425
- Dek.kap.lst. MS nut Clauscentrale	60.942		-		11.985	48.957
- Dek.kap.lst. MS nut Natte bedrijventerreinen	26.984		-		999	25.985
- Dek.kap.lst. MS nut Leisure nautisch programma	38.448		-		3.495	34.953
- Dek.kap.lst. Nut parkeerterrein vm jeugdh Thorn	51.193		-		1.828	49.365
- Dek.kap.lst. Aanleg amfibiënraster Baexemerweg	4.800		-		4.800	-
- Dek.kap.lst. Aanleg parkeerterrein Leerke Ven	66.613	195.770	-		-	262.383
- Dek.kap.lst. Aanleg parkeerplekken Linne	2.110		-		2.110	-
- Dek.kap.lst. Rollator pad Stevensweert	-		-		-	-
- Dek.kap.lst. OV 2024 stuw Linne	-		-		-	-
- Dek.kap.lst. OV 2025 slimme verlichting	-		-		-	-
- Dek.kap.lst. Verkeersplan oversteekpl. Voetgang.	-		-		-	-
Gerealiseerd resultaat:						
- Gerealiseerd resultaat 2022	4.410.949	-	-	-4.410.949	-	-
- Gerealiseerd resultaat 2023	-	-	-	6.377.783	-	6.377.783
Totaal	**57.601.518**	**6.740.855**	**10.353.209**	**6.377.783**	**912.512**	**59.454.435**

Toelichting reserves jaarrekening 2023

Algemene reserves

1 Algemene Reserve Maasgouw, reservenummer 1, grootboeknummer 7.910.00

Doel:		Het beschikbaar hebben van een noodzakelijk geachte weerstandscapaciteit en het vervullen van de financieringsfunctie (bespaarde rente wordt ingezet als dekkingsmiddel).			
Juridische basis:		BBV art. 43 lid 1a			
Looptijd:		n.v.t.			
Plafondbedrag:		geen			
Voeding:		Jaarlijkse stortingen / voordelig jaarrekeningresultaat / vrijval bestemmingsreserves en voorzieningen			
Beschikking:		Nadelig jaarrekeningresultaat			
Wijze van vorming:		samenvoeging van reserves zoals genoemd			
	saldo	**per 31 december 2022**			**24.323.397,90**
2023					
			geraamd	**realisatie**	**aanwending 2024**
	Toename				
rbs 11 juli 2023	Jaarrekening 2022	**Toevoeging batig saldo jaarrekening 2022**	-	4.410.949,00	- **4.410.949,00**
		Vrijval diverse claims Bestemmingsreserve vanuit jaarrekening 2022 en toevoeging aan Alg. reserve	2.629.146,00	2.629.146,00	- **2.629.146,00**
rbs 19 dec 2023	2e prorap 2023	Bijdrage Provincie mbt ontsluitingsweg Clauscentrale	240.000,00	240.000,00	- **240.000,00**
	Afname				
rbs 20 dec 2022		Afvalstoffenheffing 2023	239.000,00	239.000,00-	**-239.000,00**
rbs 18 apr 2023		Maatschappelijke ondersteuning verenigingen	176.000,00	46.110,00-	- **-46.110,00**
		Claim Maatschappelijke ondersteuning verenigingen uit Algemene reserve overhevelen naar Bestemmingsreserve claims		129.890,00-	- **-129.890,00**
rbs 12 jul 2022	1e prorap 2022	Onttrekking uit de algemene reserve € 581.000 t.b.v. sluitende jaarschijf 2022/1e prorap 2022			
		-Beregeningsinst. Tennispark E9 Mbr	12.000,00	12.000,00-	- **-12.000,00**
		-Zorgplan Natuur en Landschap (claim €25.000 vrijval)		-	- **-**
		-Gerechtelijke procedure AKD (claim € 15.000 vrijval)	15.000,00	-	- **-**

	rbs 11 jul 2023	Jaarrekening 2022	Overheveling naar BR claims/tbv budgetoverheveling	666.300,00	666.300,00-	-	**-666.300,00**
			Project innovatiekosten alg.voorzieningen Wmo Awbz				
			Sociaal wijkteam				
			Duurzame ontwikkeling-Groen Maasgouw				
			Haven : opstellen beleidsplan Nautische Voorzieningen				
			Klimaatadaptatie Groen				
			Actieplan Energie 2022				
			Onderhoud wegen				
			Nationaal Isolatieprogramma				
			Vakantieparken				
			Regiovisie toerisme en recreatie				
			Lean Green Belt				
			Verhuiskosten archief				
			Nieuwe koppeling GBI				
	rbs 11 jul 2023	Jaarrekening 2022	Overheveling naar BR claims/tbv saldobestemming	1.198.500,00	1.198.500,00-	-	**-1.198.500,00**
			-Combinatiefuncties				
			-In te zetten tbv opvang vluchtelingen				
			-Raad 20dec2022: eenmalige bijdrage 2023 aan de RUD NL			-	**-**
			-Decembercirculaire 2022: Energietoeslag			-	**-**
			-Decembercirculaire 2022: Gezond in de stad			-	**-**
			-Decembercirculaire 2022: Versterken sociale basis			-	**-**
			Nautische Boulevard: vrijval voorziening (storting in BR claims)	57.500,00	57.500,00-	-	**-57.500,00**
			Toevoeging aan reserve Ontwikkelingsbedrijf:				**-**
			-Schoollocatie Ohé en Laak: verlies 2022	100.300,00-	100.300,00	-	**100.300,00**
			-Grex: Bosserhofsveld winstneming	13.300,00	13.300,00-	-	**-13.300,00**
			-Grex: Linne Zuidoost winstneming	24.200,00	24.200,00-	-	**-24.200,00**
			-Aanvulling reserve Ontwikkelingsbedrijf voor afdekking risico	114.900,00	114.900,00-	-	**-114.900,00**
						-	**-**
	rbs 11 jul 2023		Standplaats woonwagenlocatie Priester Kooksweg Ohé en Laak tbv vorming reserve dekk.kap.ln	100.000,00		-	**-**
			Claim standplaats woonwagenlocatie Ohé en Laak uit Algemene reserve overhevelen naar Bestemmingsreserve claims		100.000,00-	-	**-100.000,00**
							-
	rbs 11 jul 2023		Uitbreiding woonwagenlocatie Meers Thorn	600.000,00	-	-	**-**
			Claim standplaats woonwagenlocatie Thorn uit Algemene reserve overhevelen naar Bestemmingsreserve claims		600.000,00-	-	**-600.000,00**
	rbs 19 dec 2023	2e prorap 2023	Dekking saldo post onvoorzien structureel 2e prorap 2023	1.450.723,00	1.450.723,00-	-	**-1.450.723,00**
		Saldo	**per 31 december 2023**				**27.051.369,90**

Bestemmingsreserves

12 Bestemmingsreserve opstart Omgevingswet (was: Bestemmingsreserve incidenteel 2009), reservenummer 12, grootboeknummer 791081

Doel:	Zorgen dat gemeente Maasgouw gereed is voor de invoering van de Omgevingswet.					
Voeding:	Vrijval/herschikking bestemmingsreserves, gewenningsbijdrage en incidenteel overschot 2008					
Omvang:	€ 68.259					
Tijdspad besteding:	2021, 2022, 2023 en 2024 (invoering van de wet is per 1 januari 2024).					
	Saldo	**per 31 december 2022**				**68.259,00**
			raming	**realisatie**	**aanwending 2024**	
	toename					
	afname	Voortgang invoering Omgevingswet: (restant budget naar 2024)	67.300,00	31.572,00-	35.728,00	**-31.572,00**
	Saldo	**per 31 december 2023**				**36.687,00**

29 Reserve Ontwikkelingsbedrijf, reservenummer 29, grootboeknummer 7.910.53

Doel:	De reserve vormt het weerstandsvermogen voor financiële risico's die voortvloeien uit de grondexploitaties en ruimtelijk-fysieke projecten.					
	Onverwachte tegenvallers die niet opgevangen kunnen worden uit deze reserve komen ten laste van de Algemene reserve.					
Voeding:	Resultaten planexploitaties en verkopen onroerend goed					
Omvang:	€ 947.928					
Plafond:	€ 1.000.000					
Tijdspad besteding:	2021 en volgende jaren					
	Saldo	**per 31 december 2022**				**947.927,88**
			raming	**realisatie**	**aanwending 2024**	
	toename	Tussentijdse winstnemingen grondexploitaties:				
		via saldo-bestemming jaarrekening 2022 raad 11 juli 2023 / zie mutatie in Algemene Reserve:				
		Grex: Bosserhofsveld winstneming	13.300,00	13.300,00	-	**13.300,00**
		Grex: Linne Zuidoost winstneming	24.200,00	24.200,00	-	**24.200,00**
		Aanvulling reserve Ontwikkelingsbedrijf voor afdekking risico	114.900,00	114.900,00	-	**114.900,00**
	2e prorap 2023	Storting in reserve ontw.bedrijf / verkoop gebouwen (Maaskei)	100.000,00	-	100.000,00	-
	afname	*Tussentijdse winstnemingen grondexploitaties (via saldobestemming jaarrekening 2022):*			-	-
		Schoollocatie Ohé en Laak: verlies 2022	100.300,00	100.300,00-	-	**-100.300,00**
		Storting in res.dekk.kap.ln / Aanleg parkeerterrein Leerkeven	195.770,00	195.770,00-	-	**-195.770,00**
		Tijdelijke huisvesting verenigingen Wessem € 95.000 (restant budget naar 2024)	95.000,00	15.000,00-	80.000,00	**-15.000,00**
		Herontwikkeling van vm instituutsterrein St Anna in Heel (restant budget naar 2024)	-	-	100.000,00	-
					-	-
	Saldo	**per 31 december 2023**				**789.257,88**

34	**Reserve Bovenwijkse Voorzieningen, reservenummer 34, grootboeknummer 7.910.67**							
	Doel:	De Reserve Bovenwijkse Voorzieningen dient ter realisatie van infrastructurele werken en voorzieningen met een bestemmingsplan overschrijdende betekenis.						
	Voeding:	De enige toevoegingen die nog plaatsvinden houden verband met de laatste grondverkopen binnen de plannen De Sleije en Krijtenberg.						
	Omvang:	Gelet op de opzet van de huidige Structuurvisie 2030 vinden er geen nieuwe toevoegingen meer plaats aan de Reserve Bovenwijkse Voorzieningen.						
	Tijdspad besteding:	Zodra de herinrichting vm VV Brachterbeek-verplaatsen skatebaan heeft plaatsgevonden wordt deze reserve worden opgeheven.						
		Saldo	**per 31 december 2022**					**21.093,13**
						raming	**realisatie**	**aanwending 2024**	
		toename	Krijtenberg Beegden			-	5.481,00	-	**5.481,00**
			Sleydal Heel			-	3.601,50	-	**3.601,50**
		afname				-	-	-	**-**
		Saldo	**per 31 december 2023**						**30.175,63**
35	**Reserve Stevolgelden, Programmanummer 35, grootboeknummer 7.910.69**							
	Doel:	Versterken van de sociaal economische structuur van het Eiland in de Maas						
	Voeding:	Niet van toepassing.						
	Omvang:	Niet van toepassing.						
	Tijdspad besteding:	2021 t/m 2024						
		Saldo	**per 31 december 2022**					**91.179,76**
						raming	**realisatie**	**aanwending 2024**	
		toename							-
		afname	Rollator pad Stevensweert (oude kern fase 1)			50.000,00	50.000,00-	-	**-50.000,00**
			Recreatie en Toerisme Ohé en Laak (restant budget naar 2024)			10.135,00	2.800,00-	7.335,00	**-2.800,00**
			Domicilia (restant budget over naar 2024)			10.940,00	-	10.940,00	**-**
			Accommodatie sportverenigingen (restant budget naar 2024)			20.000,00	-	20.000,00	**-**
		Saldo	**per 31 december 2023**						**38.379,76**

40	**Bestemmingsreserve claims (voormalig Essentresserve), Reservenummer 40, grootboeknummer 7.910.83**						
	Doel:	Reserveringen uit verkoopopbrengst Essent t.b.v. dekking incidentele uitgaven.					
	Voeding:	verkoopopbrengst Essent / Deze reserve is gecreëerd door vanaf 2019 de claims uit de algemene reserve Maasgouw over te hevelen.					
	Omvang:	Niet van toepassing					
	Tijdspad besteding:	2021 en volgende jaren					
		Saldo	**per 31 december 2022**				**6.087.736,10**
				raming	**realisatie**	**aanwending 2024**	
		toename	*Batig saldo jaarrekening 2022 bestemd als volgt:*				
	jaarrekening 2022		Overheveling AR naar Bestemmingsreserve claims/tbv saldobestemming	666.300,00	666.300,00	-	**666.300,00**
			Overheveling AR naar Bestemmingsreserve claims/tbv budgetoverheveling	1.198.500,00	1.198.500,00	-	**1.198.500,00**
			Toev. vanuit AR aan reserve Nautische Boulevard: vrijval voorziening	57.500,00	57.500,00	-	**57.500,00**
			Opvang vluchtelingen Oekraine (SPUK) (-€378 vrijval)	105.000,00	104.622,00	-	**104.622,00**
			Claims uit Algemene reserve overhevelen naar Bestemmingsreserve claims:				
			Standplaats woonwagenlocatie Priester Kooksweg Ohé en Laak tbv vorming reserve dekking kap.lasten	-	100.000,00	-	**100.000,00**
			Uitbreiding woonwagenlocatie Meers Thorn tbv vorming reserve dekking kap.lasten	-	600.000,00	-	**600.000,00**
	begroting 2023		Maatschappelijke ondersteuning verenigingen	-	129.890,00	-	**129.890,00**
		afname					
	jaarrekening 2022		Vrijval diverse claims Bestemmingsreserve vanuit jaarrekening 2022 en toevoeging aan Alg. reserve	2.629.146,00	2.629.146,00-	-	**-2.629.146,00**
			Uitvoering scenario V en V verlengd volgens afzonderlijk overzicht (restant budget naar 2024)	57.206,00	-	57.206,00	**-**
			Standplaats woonwagenlocatie Priester Kooksweg Ohé en Laak tbv vorming reserve dekking kap.lasten	-	-	100.000,00	**-**
			Uitbreiding woonwagenlocatie Meers Thorn tbv vorming reserve dekking kap.lasten	-	-	600.000,00	**-**
	begroting 2023		Maatschappelijke ondersteuning verenigingen	-	-	129.890,00	**-**
	rbs 14-12-17		Voorbereidingskrediet huisvesting verenigingen Wessem	257.644,00	257.644,00-	-	**-257.644,00**
	begroting 2014		Herstructurering natte bedrijventerreinen:				
			Uit dit budget claim Chateau Heel € 150.000 (restant budget naar 2024)	-	-	150.000,00	**-**
	begroting 2014		Impuls gebiedsontw. kernen Linne/Heel/Wessem (restant budget over naar 2024):				
			-Voorbereiding / onderzoeken reconstructie Heerbaan in relatie tot Daelzicht € 66.925	-	16.443,00-	50.482,00	**-16.443,00**
			-Verdere onderzoeken voor de ontwikkeling van de overige locaties € 40.900	-	-	40.900,00	**-**
			- Kern Linne € 50.000	-	-	50.000,00	**-**
			-Realisatie van een botenhuis aan de passantentensteiger (€57.890 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve	57.890,00	-		**-**
			-Afspraken vanuit de verengingsaccommodatie € 304.000			304.000,00	**-**
			-Onderzoeken irt de invulling van de zwembadloc., het verzorgingshuis en de woningen van Wonen-Zuid. € 50.000		-	50.000,00	**-**
	rbs 10-11-16		Cofinanciering waterrecreatie Maasplassen (€49.301 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	91.600,00	42.299,00-	-	**-42.299,00**
	rbs 9-11-17		Onderzoek alternatieve ontsluiting kern Maasbracht (€17.250 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	34.550,00	17.300,00-	-	**-17.300,00**
			Kansenkaart herstructurering/hoogwaterplan Thorn (restant budget naar 2024)	1.000.000,00	-	1.000.000,00	**-**
			Kansenkaart herstructurering herbestemd voor project haven (restant bedrag naar 2024)	67.000,00	33.813,00-	33.187,00	**-33.813,00**
			Kansenkaart herstructurering herbestemd voor project haven (inhuur)	3.300,00	3.300,00-	-	**-3.300,00**
	rbs 6-06-19		Aanpassingen in het BP Schippersdock tbv Boulevard (restant budget naar 2024)	104.060,00	-	104.060,00	**-**
			Stimuleren innovatie en ondernemerschap lokaal (€10.000 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	10.000,00	-	-	**-**
			Versterking ondernemerschap lokaal 2019 (€20.000 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	20.000,00	-	-	**-**
	rbs 9-11-17		Trajecten 2020 statushouders (€100.000 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	100.000,00	-	-	**-**

jaarrekening 2020	*Bij saldo-bestemming jaarrekening 2020 raad 13 juli 2021 / tbv budgetoverheveling naar 2021*				
	Kerkenvisie (stads- en dorpsvernieuwing) (restant budget naar 2024)	25.000,00	17.900,00-	7.100,00	**-17.900,00**
	Maasresidentie Thorn (€15.870 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	22.100,00	6.230,00-	-	**-6.230,00**
	Wet Nieuwe Inburgering (€25.218 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	25.218,00	-	-	**-**
	1.000.000 Bomenplan (€7.205 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	83.000,00	75.795,00-	-	**-75.795,00**
	Uitvoeringskosten TOZO claim € 101.616 (€1.017 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	21.224,00	20.207,00-	-	**-20.207,00**
	Digitale toegankelijkheid website (€13.000 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	13.000,00	-	-	**-**
	Opstellen ondernemers database (€11.696 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	12.850,00	1.154,00-		**-1.154,00**
	Bij saldo-bestemming jaarrekening 2021 raad 12 juli 2022 / tbv budgetoverheveling naar 2022				
	Ondersteuning woonwagen project (€9.519 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	13.000,00	3.481,00-	-	**-3.481,00**
	Vakantieparken / recreatieve ontwikkelingen (€7.880 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	34.580,00	26.700,00-	-	**-26.700,00**
	Nieuw inburgeringsstelsel (€32.400 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	32.400,00	-	-	**-**
	Coronagelden 2021 (€35.900 vrijval/overhevelen naar Algemene reserve)	35.900,00	-	-	**-**
	TONK (va 2022 voor inzet energie) (restant budget naar 2024)	198.610,00	90.177,00-	108.433,00	**-90.177,00**
	Uitkering participatiewet (€32.600 vrijval/overhevelen naar Alg.res. Restant budget over naar 2024)	67.600,00	-	35.000,00	**-**
	Corona crisis (€12.364 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	74.000,00	61.636,00-	-	**-61.636,00**
	Corona crisis/huisvesting gem.huis Mbr aanpassing	38.060,00	38.060,00-	-	**-38.060,00**
	Nieuwe koppeling GBI	15.000,00	15.000,00-	-	**-15.000,00**
	Bij saldo-bestemming jaarrekening 2021 raad 12 juli 2022 / tbv saldobestemming 2022				
	Alg. uitkering (dec.cir.)/Nieuwe inburgeringswet (€16.700 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	16.700,00	-	-	**-**
	Toev. vanuit AR aan reserve Nautische Boulevard: vrijval voorziening	-	-	237.500,00	**-**
Jaarrekening 2022	Nautische Boulevard: vrijval voorziening	-	-	57.500,00	**-**
	Bij saldo-bestemming jaarrekening 2022 raad 11 juli 2022 / tbv budgetoverheveling naar 2023				
	Project innovatiekosten alg.voorzieningen Wmo Awbz (€12.100 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	12.100,00	-	-	**-**
	Sociaal wijkteam	11.500,00	11.500,00-	-	**11.500,00-**
	Duurzame ontwikkeling-Groen Maasgouw (restant budget over naar 2024)	91.300,00	1.200,00-	90.100,00	**1.200,00-**
	Haven : opstellen beleidsplan Nautische Voorzieningen (restant budget over naar 2024)	23.000,00	-	23.000,00	**-**
	Klimaatadaptatie Groen (€727 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	25.000,00	24.273,00-	-	**24.273,00-**
	Actieplan Energie 2022 (restant budget over naar 2024)	217.900,00	-	217.900,00	**-**
	Onderhoud wegen	100.000,00	100.000,00-	-	**100.000,00-**
	Nationaal Isolatieprogramma	101.100,00	101.100,00-	-	**101.100,00-**
	Vakantieparken (€5.185 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	14.400,00	9.215,00-	-	**9.215,00-**
	Regiovisie toerisme en recreatie (restant budget over naar 2024)	38.000,00	8.500,00-	29.500,00	**8.500,00-**
	Lean Green Belt	15.500,00	15.500,00-	-	**15.500,00-**
	Verhuiskosten archief (€2.096 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	11.500,00	9.404,00-	-	**9.404,00-**
	Nieuwe koppeling GBI (€10 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	5.000,00	4.990,00-	-	**4.990,00-**

			Bij saldo-bestemming jaarrekening 2022 raad 11 juli 2022 / tbv saldobestemming 2023				
			Combinatiefuncties	51.100,00	51.100,00-	-	**51.100,00-**
			In te zetten tbv opvang vluchtelingen	670.000,00	670.000,00-	-	**670.000,00-**
			Raad 20dec2022: eenmalige bijdrage 2023 aan de RUD NL	12.400,00	12.400,00-	-	**12.400,00-**
			Decembercirculaire 2022: Energietoeslag	435.000,00	435.000,00-	-	**435.000,00-**
			Decembercirculaire 2022: Gezond in de stad (€5.110 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	10.000,00	4.890,00-	-	**4.890,00-**
			Decembercirculaire 2022: Versterken sociale basis (15.000 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	20.000,00	5.000,00-	-	**5.000,00-**
			Opvang vluchtelingen Oekraine (SPUK) (€105.000 vrijval/overhevelen naar Alg.reserve)	105.000,00	-	-	**-**
		Saldo	**per 31 december 2023**				**4.124.191,10**
64	**Reserve voormalig personeel, Reservenummer 64, grootboeknummer 7.911.04**						
	Doel:	Opvangen van personele risico's					
	Voeding:	Jaarlijks te bepalen op basis van inschatting (bij de jaarrekening)					
	Omvang:						
	Tijdspad besteding:	Nvt					
		Saldo	**per 31 december 2022**				**102.517,00**
				raming	**realisatie**	**aanwending 2024**	
		toename		400.000,00	400.000,00	-	**400.000,00**
		afname	Tbv dekking gewezen personeel				
				-	103.872,00-	-	**-103.872,00**
		Saldo	**per 31 december 2023**				**398.645,00**
71	**Reserve Kwaliteitsfonds RO Grootboeknummer 7.911.07**						
	Doel:	Herstel van verdwenen natuur- en landschapskwaliteit					
	Voeding:	Ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied					
	Omvang:	Afhankelijk van impact van een ruitelijke ontwikkeling op natuur- en landschapskwaliteit					
	Tijdspad besteding:	Binnen vijf jaar na vaststellen bestemmingsplannen de kwaliteitsverbeterende maatregelen benoemen en binnen tien jaar realiseren					
		Saldo	**per 31 december 2022**				**124.425,00**
				raming	**realisatie**	**aanwending 2024**	
		toename		-	-	-	**-**
		afname	Het 1.000.000 bomenplan	20.000,00	20.000,00-	20.000,00	**-20.000,00**
							-
		Saldo	**per 31 december 2023**				**104.425,00**

Reserves dekking kapitaallasten (zie afzonderlijke overzichten)

45 Diverse reserves dekking kapitaallasten 7.910.94

Naam:	Reserve dekking kapitaallasten diverse investeringen economisch nut			
Soort:	Bestemmingsreserve			
Doel:	jaarlijkse dekking kapitaallasten aangewezen activa			
Bestuurlijke basis:	raadsbesluit			
Looptijd:	diversen			
Plafondbedrag:	n.v.t.			
Voeding:	storting ineens vanuit de Essentreserve			
Saldo	**per 31 december 2022**			**7.917.073,81**
		raming	**realisatie**	
toename		-	-	
afname	tgv exploitatie voor dekking afschrijvingslasten	407.369,00	407.369,00-	**-407.369,00**
Saldo	**per 31 december 2023**			**7.509.704,81**

500-703 Diverse reserves dekking kapitaallasten

Saldo	**per 31 december 2022**			**13.506.959,73**
		raming	**realisatie**	
toename		-	453.414,00	**453.414,00**
afname	tgv exploitatie voor dekking afschrijvingslasten		966.557,00-	**966.557,00-**
Saldo	**per 31 december 2023**			**12.993.816,73**

Voorzieningen

Het in de balans opgenomen bedrag voor voorzieningen bestaat uit de volgende posten:

Boekwaarde ultimo	2023	2022
Voor verplichtingen, verliezen en risico's (art.44.1a en 1b BBV):	3.248.537	3.286.198
Ter egalisering van kosten (art.44.1.c BBV):	1.621.629	1.199.575
Voor middelen van derden wv de bestem. gebond. is (art. 44.2 BBV):	3.503.066	4.350.283
Totaal	**8.373.232**	**8.836.056**

Het verloop van de voorzieningen gedurende het boekjaar wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Voorzieningen	Saldo 01-01-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2023
Voor verplichtingen, verliezen en risico's (art.44.1a en 1b BBV):					
- Pensioen wethouders	2.865.030	24.038	51.491	148.910	2.688.667
- Wachtgeldverplichtingen wethouders	145.947	195.500	-	103.798	237.649
- Afwikkeling grondexploitaties	12.458	-	-	-	12.458
- Op de Konie	-	-			-
- Verlofsparen	116.680	26.500	-	-	143.180
- Overmatig verlof	146.083	20.500	-	-	166.583
Ter egalisering van kosten (art.44.1.c BBV):					
- Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	1.026.388	818.098		489.123	1.355.363
- Groot onderhoud kunstwerken (bruggen, duikers, ed)	87.864	92.100		1.725	178.239
- Onderhoud schoolgebouwen	85.323	62.155		59.451	88.027
Voor middelen van derden wv de bestem. gebond. is (art. 44.2 BBV):					
- Riolering	4.350.283		847.217		3.503.066
Totaal	**8.836.056**	**1.238.891**	**898.708**	**803.007**	**8.373.232**

Toelichting voorzieningen jaarrekening 2023

Voorzieningen

48 Voorziening dubieuse debiteuren Algemeen, Voorzieningnummer 48, GRTBK ramingrekening 7.920.21

Doel:	Waarderingstechnisch is het uit voorzichtigheidsoogpunt verplicht om voor de openstaande debiteuren een voorziening te vormen om daarmee tot uitdrukking te laten komen dat bepaalde vorderingen mogelijk oninbaar (dubieus) zijn. Daartoe wordt het debiteurenbestand periodiek gescreend. Per ultimo van ieder jaar wordt de definitieve stand van de voorziening bepaald o.b.v. het openstaand debiteurensaldo per balansdatum in relatie tot de genomen invorderingsmaatregelen.				
Voeding:	Daadwerkelijk oninbare vorderingen worden ten laste van de voorziening gebracht. Voeding van de voorziening vindt plaats via de exploitatie o.b.v. de vorderingen die als dubieus worden gekwalificeerd.				
Tijdspad besteding:	Niet van toepassing; permanent karakter.				
Benodigde omvang:	De benodigde omvang is afhankelijk van de mate van invorderbaarheid van openstaande vorderingen per balansdatum. Dit kan per jaar verschillen.				
	Saldo	**per 31 december 2022**			**56.700,52**
	toename		202.983,18		
					202.983,18
					-
	afname				
		naar exploitatie ter dekking kosten afgeboekte oninbare debiteuren	57.583,18-		
					57.583,18-
	Saldo	**per 31 december 2023**			**202.100,52**

49 Voorziening dubieuze debiteuren Soza Maasgouw, voorzieningnummer 49, GRTBK ramingrekening 7.920.28

Doel:	Waarderingstechnisch is uit voorzichtigheidsprincipe een voorziening gevormd voor de openstaande vorderingen dubieuze debiteuren Soza.				
Voeding:	Jaarlijkse bijstelling op basis van de opgave van MER SD.				
Tijdspad besteding:	Niet van toepassing.				
Benodigde omvang:	De omvang is gelijk aan de openstaande dubieuze vorderingen per 31 december van het boekjaar.				
	Saldo	**per 31 december 2022**			**210.913,13**
	toename	actualisatie dubieuze debiteuren per 31 december 2022	13.358,90		
					13.358,90
	afname	actualisatie dubieuze debiteuren per 31 december 2022	17.862,50-		
					17.862,50-
	Saldo	**per 31 december 2023**			**206.409,53**

84	**Voorziening dubieuze belastingdebiteuren BsGW, voorzieningnummer 84, GRTBK ramingrekening 7.920.56**							
	Doel:	Voorziening ter dekking van oninbare belastingdebiteuren.						
	Voeding:	Jaarlijks op basis van ervaringscijfers uit het verleden.						
	Tijdspad besteding:	2021 en volgende jaren.						
	Benodigde omvang:	De omvang is gelijk aan de openstaande belastingdebiteuren per 31 december van het boekjaar.						
		Saldo	**per 31 december 2022**					**114.377,46**
		toename	actualisatie dubieuze debiteuren per 31 december 2022				77.000,00	
								77.000,00
		afname	actualisatie dubieuze debiteuren per 31 december 2022				11.649,43-	
								11.649,43-
		Saldo	**per 31 december 2023**					**179.728,03**
51	**Voorziening pensioen wethouders, voorzieningnummer 51, GRTBK ramingrekening 7.920.33**							
	Doel:	Kunnen voldoen aan de pensioenverplichtingen van zittende en gewezen wethouders.						
	Voeding:	Jaarlijkse bijstelling op basis van (actuariële) berekeningen						
	Tijdspad besteding:	2021 en volgende jaren.						
	Benodigde omvang:	Het bedrag van de verplichting bedraagt per 31-12-2022 totaal € 2.865.030						
		Saldo	**per 31 december 2022**					**2.865.029,88**
		toename	storting tlv exploitatie 2023				24.038,00	
								24.038,00
		afname	vrijval a.g.v. actualisatie pensioenbijdragen				51.491,30-	
			uitname t.g.v. exploitatie ter dekking uitkeringen 2023				148.909,38-	
								200.400,68-
		Saldo	**per 31 december 2023**					**2.688.667,20**

57	**Voorziening riolering (vervanging en egalisatie), Voorzieningnummer 63, GRTBK ramingrekening 7.920.44**								
	Doel:	Van het volume rioolheffing worden de kosten voor regulier beheer / onderhoud betaald en het saldo wordt gestort in de voorziening riolering.							
	Voeding:	Verwezen wordt naar het GRP 2017-2021 en het nieuwe GRP 2022-2026 (vastgesteld in de raadsvergadering van 5 oktober 2021).							
	Tijdspad besteding:	Kostendekkend tarief zal volgens nieuwe GRP 2022-2026 (scenario 3, tariefstijging 3% per jaar) in 2030 bereikt worden. De voorziening is dan leeg.							
	Benodigde omvang:	Zie GRP 2017-2021 en GRP 2022-2026.							
		Saldo	**per 31 december 2022**						**4.350.282,90**
		toename	rentebijschrijving vanaf					-	
									-
		afname	beschikking tgv exploitatie					847.217,00-	
									-
									847.217,00-
		Saldo	**per 31 december 2023**						**3.503.065,90**
58	**Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen, Voorzieningnummer 58 GRTBK ramingrekening 7.920.47**								
	Doel:	De voorziening heeft tot doel de kosten te dekken van de onderhoudswerkzaamheden van de gemeentelijke gebouwen.							
	Voeding:	Jaarlijkse toevoeging vanuit de exploitatie volgens het beheerplan bedraagt € 777.600.							
	Tijdspad besteding:	2021-2024							
	Benodigde omvan:	Volume en voeding moeten in overeenstemming zijn met het vastgestelde onderhoudsprogramma gemeentelijke gebouwen. Het saldo van de onderhoudsvoorziening in combinatie met de jaarlijkse toevoeging vanuit de exploitatie moet toereikend zijn om de toekomstige noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden te kunnen uitvoeren. In de raadsvergadering van 15 december 2020 is het beleidsplan onderhoud gemeentelijke gebouwen 2021-2024 vastgesteld.							
		Saldo	**per 31 december 2022**						**1.026.387,96**
		toename	volgens actualisatie beheerplan 2021-2024 rbs 15 dec 2020					777.540,00	
			SPUK bijdrage BTW groot onderhoud sportgebouwen					40.558,00	
									818.098,00
		afname	cf actualisatie jaarrekening 2023					489.123,25-	
									489.123,25-
		Saldo	**per 31 december 2023**						**1.355.362,71**

68	**Voorziening groot onderhoud schoolgebouwen, Voorzieningnummer 68, GRTBK ramingrekening 7.920.53**									
	Doel:	De voorziening heeft tot doel de kosten te dekken van de onderhoudswerkzaamheden van de gemeentelijke schoolgebouwen.								
	Voeding:	Jaarlijkse toevoeging vanuit de exploitatie volgens het beheerplan bedraagt € 62.200.								
	Tijdspad besteding:	2021-2024								
	Benodigde omvang:	Volume en voeding moeten in overeenstemming zijn met het vastgestelde onderhoudsprogramma gemeentelijke gebouwen. Het saldo van de onderhoudsvoorziening in combinatie met de jaarlijkse toevoeging vanuit de exploitatie moet toereikend zijn om de toekomstige noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden te kunnen uitvoeren. In de raadsvergadering van 15 december 2020 is het beleidsplan onderhoud gemeentelijke schoolgebouwen 2021-2024 vastgesteld.								
		Saldo	**per 31 december 2022**							**85.322,77**
		toename	volgens actualisatie beheerplan 2021-2024 rbs 15 dec 2020					62.155,00		
										62.155,00
		afname	cf actualisatie jaarrekening 2023					59.450,70-		
										59.450,70-
		Saldo	**per 31 december 2023**							**88.027,06**
59	**Voorziening groot onderhoud civiele kunstwerken (bruggen, duikers etc.), Voorzieningnummer 59, GRTBK ramingrekening 7.920.13**									
	Doel:	De voorziening heeft tot doel de kosten te dekken van de onderhoudswerkzaamheden van de gemeentelijke civiele kunstwerken.								
	Voeding:	Jaarlijkse toevoeging vanuit de exploitatie volgens het beheerplan bedraagt € 92.100.								
	Tijdspad besteding:	2021-2024								
	Benodigde omvang;	Volume en voeding moeten in overeenstemming zijn met het vastgestelde onderhoudsprogramma civiele kunstwerken. Het saldo van de onderhoudsvoorziening in combinatie met de jaarlijkse toevoeging vanuit de exploitatie moet toereikend zijn om de toekomstige noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden te kunnen uitvoeren. In de raadsvergadering van 15 december 2020 is het beleidsplan onderhoud civiele kunstwerken 2021-2024 vastgesteld.								
		Saldo	**per 31 december 2022**							**87.864,15**
		toename	volgens actualisatie beheerplan 2021-2024 rbs 15 dec 2020					92.100,00		
										92.100,00
										-
		afname	cf actualisatie jaarrekening 2023					1.725,50-		
										1.725,50-
		Saldo	**per 31 december 2023**							**178.238,65**

60	**Voorziening wachtgeldverplichtingen wethouders. Voorzieningnummer 60, GRTBK ramingrekening 7.920.13**								
	Doel:	Kunnen voldoen aan de jaarlijks uit te betalen wachtgeldverplichtingen.							
	Voeding:	Per persoon eenmalig bij het eerste recht op wachtgeld voor de gehele periode.							
	Tijdspad besteding:	Duur van het recht op wachtgeld.							
	Benodigde omvang;	Wordt bepaald op basis van berekeningen per persoon.							
		Saldo	**per 31 december 2022**						**145.947,18**
		toename	storting tlv exploitatie 2023				195.500,00		
									195.500,00
									-
		afname	uitname t.g.v. exploitatie ter dekking uitkeringen 2023				103.798,24-		
									103.798,24-
		Saldo	**per 31 december 2023**						**237.648,94**
82	**Voorziening afwikkeling grondexploitatie voorzieningnummer 82, GRTBK ramingrekening 7.920.61**								
	Doel:	De voorziening wordt gebruikt ter dekking van de uitgaven van de laatste ruimtelijk fysieke werkzaamheden binnen de grondexploitaties die reeds administratief zijn afgesloten.							
	Voeding:	De mutaties in de voorziening afwikkeling grondexploitatie worden jaarlijks in beeld gebracht bij de jaarrekening.							
	Tijdspad besteding:	De looptijd van de voorziening is afhankelijk van de looptijd van de grondexploitatie.							
	Benodigde omvang:	Het saldo van ad € 12.458 is op dit moment primair bedoeld ter dekking van de laatste uitgaven binnen het project Bredeschool Maasbracht.							
		Saldo	**per 31 december 2022**						**12.458,10**
		toename							
									-
									-
		afname					-		
									-
		Saldo	**per 31 december 2023**						**12.458,10**

83	**Voorziening grondexploitatie Nautische Boulevard Wessem, voorzieningnummer 83, GRTBK ramingrekening 7.920.62**									
	Doel:	Dekking verwacht tekort grondexploitatie Nautische Boulevard Wessem.								
	Voeding:	Mutaties in de voorziening vinden plaats op basis van actualisatie van de grondexploitatie. De grondexploitatie wordt tweemaal per jaar geactualiseerd.								
	Tijdspad besteding:	De looptijd van de voorziening is gelijk aan de looptijd van de grondexploitatie. De grondexploitatie heeft een geraamde looptijd t/m 2027.								
	Benodigde omvang:	Op basis van laatste grondexploitatie.								
		Saldo	**per 31 december 2022**							**255.000,00**
		toename						16.000,00		
										16.000,00
										-
		afname								
										-
		Saldo	**per 31 december 2023**							**271.000,00**
86	**Voorziening verlofsparen, voorzieningnummer 86, GRTBK ramingrekening 7.920.64**									
	Doel:	Dekking voor bovenwettelijk verlof dat een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen.								
	Voeding:	Jaarlijkse bijstelling op basis van de opgave van HRM.								
	Tijdspad besteding:	2022 en volgende jaren.								
	Benodigde omvang:	Wordt bepaald op basis van berekeningen bovenwettelijke verlofuren per persoon.								
		Saldo	**per 31 december 2022**							**116.680,00**
		toename						26.500,00		
										26.500,00
										-
		afname	Vrijval voorziening / verwacht tekort grex					-		
										-
		Saldo	**per 31 december 2023**							**143.180,00**

87	Voorziening overmatige verlofsaldi voorzieningnummer 87, GRTBK ramingrekening 7.920.65								
	Doel:	Dekking voor overmatig verlofsaldi dat een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen.							
	Voeding:	Jaarlijkse bijstelling op basis van de opgave van HRM.							
	Tijdspad besteding:	2022 en volgende jaren.							
	Benodigde omvang:	Wordt bepaald op basis van berekeningen overmatige verlofuren per persoon.							
		Saldo	**per 31 december 2022**						**146.083,00**
		toename					20.500,00		
									20.500,00
									-
		afname	Vrijval voorziening / verwacht tekort grex				-		
									-
		Saldo	**per 31 december 2023**						**166.583,00**

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden in het jaar 2023:

Verloopoverzicht vaste schulden	Saldo 01-01-2023	Vermeer-deringen	Aflossing	Saldo 31-12-2023
Onderhandse leningen	42.306.139	-	1.369.829	40.936.309
Waarborgsommen	3.075	700	400	3.375
Totaal	**42.309.214**	**700**	**1.370.229**	**40.939.684**

De totale rentelast voor het jaar 2023 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 518.103.
De boekwaarde per 31-12-2023 van de Onderhandse leningen is onder te verdelen in een bedrag van € 33.436.309 verstrekt door Binnenlandse banken en € 7.500.000 verstrekt door Openbare Lichamen.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Boekwaarde ultimo	2023	2022
Netto-vlottende schulden met een rentypische looptijd korter dan één jaar	14.056.005	6.276.453
Overlopende passiva	9.348.157	10.706.155
Totaal	**23.404.162**	**16.982.608**

De in de balans opgenomen netto vlottende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Boekwaarde ultimo	2023	2022
Crediteuren Maasgouw		4.832.972
Nog te betalen bedragen SOZA	-	682.165
Crediteuren SOZA terugbetalingsverplichting Rijk	-	387.349
Crediteuren Jeugdhulp	-	373.967
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	7.500.000	-
Overige schulden	6.556.005	-
Totaal	**14.056.005**	**6.276.453**

De boekwaarden van crediteuren en nog te betalen bedragen welke in 2022 apart zijn vermeld, zijn in boekjaar 2023, conform BBV, ondergebracht in de rubriek ‘overige schulden’.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Boekwaarde ultimo	2023	2022
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgende begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	4.145.096	4.831.255
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	3.123.218	1.690.669
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen van volgende begrotingsjaren	2.184.543	4.175.673
Overige overlopende passiva	-	8.558
Totaal	**9.452.857**	**10.706.155**

De specificatie van de verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgende begrotingsjaar tot betaling komen is als volgt:

Boekwaarde ultimo	2023	2022
Nog te betalen bedragen 2020	105.205	148.079
Nog te betalen bedragen 2021	2.085	1.056.228
Nog te betalen bedragen 2022	317.284	3.626.948
Nog te betalen bedragen 2023	3.720.522	
Totaal	**4.145.096**	**4.831.255**

De in de balans opgenomen van EU, het Rijk en provincie(s) ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen	Terug-betalingen	Saldo 31-12-2023
Provincie					
2019: Nautische Boulevard Wessem	272.743	-	-	-	272.743
2020: Nautische Boulevard Wessem	163.646	-	-	-	163.646
2021: Nautische Boulevard Wessem	54.548	-	-	-	54.548
2022: RTC Limburg huisvestingoplossingen accommodaties Wesser	180.000	-	-	-	180.000
2022: Transformatiefonds MMK	2.000	-	-	2.000	-
2023: Verblijfsrecreatie M-Limburg Vitaal en Onderscheidend	-	126.000	15.035	-	110.965
2023: Ontwikkeling aanpak niet vitale vakantieparken	-	67.500	-	-	67.500
Rijk					
2021: Tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving (Covid)	97.133	-	1	97.132	-
2021: Ventilatie in scholen (SUVIS)	224.460	-	137.618	-	86.841
2021: NPO onderwijsgelden	37.308	-	-	-	37.308
2022: Middelen aanpak energie armoede	381.600	-	381.600	-	-
2022: NPO onderwijsgelden	81.271	-	-	-	81.271
2022: Nieuwe Wet Inburgering	84.338	-	67.613	16.725	-
2022: Onderwijsroute	13.055	-	-	13.055	-
2022: Preventieakkoord	2.107	-	2.107	-	-
2022: Stimulering maatregelen verkeersveiligheid	96.460	-	-	-	96.460
2023: Energiearmoede	-	287.792	-	-	287.792
2023: GALA Sport	-	31.875	-	-	31.875
2023: GALA Gezondheid	-	54.339			54.339
2023: GALA Ondersteunend	-	9.611	-	-	9.611
2023: Huisvesting aandachtsgroepen	-	34.000	-	-	34.000
2023: Nationaal Isolatieprogramma (rijksdienst Ond Ned)	-	1.161.672	-	-	1.161.672
2023: Nieuwe Wet Inburgering	-	99.495	-	-	99.495
2023: NPO Onderwijsgelden	-	43.699	-	-	43.699
2023: Opvang ontheemden Oekraïne	-	7.420	-	-	7.420
2023: Preventieakkoord	-	15.574	-	-	15.574
2023: Rijksgelden voor klimaat en Energietaken (CDOKE-gelden)	-	458.609	232.150	-	226.459
					-
Totaal	**1.690.669**	**2.397.586**	**836.124**	**128.912**	**3.123.218**

Waarborg en garanties

Specificatie en het verloop van de gewaarborgde geldleningen:

Gewaarborgde geldleningen	Oorspronk. bedrag	Percentage borgstelling	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Woningcorporaties (achtervangpositie)				
WSW-Stg. Wonen Limburg	255.119.200	4,77%	12.178.100	5.678.200
WSW-Stg. Wonen Limburg	28.787.700	100,00%	22.008.600	22.441.500
WSW-Stg. Wonen Zuid	181.598.700	3,15%	5.729.200	3.195.200
WSW-Stg. Wonen Zuid	18.000.000	100,00%	18.000.000	18.000.000
WSW-Woonzorg Nederland	359.725.500	0,48%	1.690.700	988.600
WSW-Woonzorg Nederland	8.696.000	100,00%	4.430.800	4.964.000
Totaal	**851.927.100**		**64.037.400**	**55.267.500**

Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)

Door de voormalige gemeenten is besloten tot overdracht van de directe overheidsrisico's van verleende gemeentegaranties voor sociale woningbouw aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Dit betekent een beperking van het financiële risico voor de gemeente. Alleen nog als het W.S.W. in financiële moeilijkheden komt te verkeren kan de gemeente op basis van de zogenaamde achtervangovereenkomst verplicht worden gesteld renteloze leningen te verstrekken.

Het WSW borgt leningen van woningcorporaties. Wanneer een woningcorporatie in financiële problemen geraakt, zorgt het WSW dat rente en aflossing van leningen doorgaat. Pas wanneer het WSW onvoldoende kapitaal heeft kan de gemeente op basis van de zogenaamde achtervangovereenkomst verplicht worden gesteld renteloze leningen te verstrekken.

Per 1 augustus 2021 is een nieuwe achtervangovereenkomst in werking getreden. Vanaf dat moment geldt de nieuwe verdeelsleutel over gemeenten en gelden de andere wijzigingen voor nieuwe leningen en herfinancieringen van bestaande leningen.

De achtervang voor bestaande leningen blijft ongewijzigd. Deze leningen hebben een percentage waarborg van 100%.

Specificatie en het verloop van garantstellingen:

Garantstellingen	Oorspronk. bedrag		Garantie-bedrag 31-12-2023	Garantie-bedrag 31-12-2022
ABN-AMRO	54.454		1.477	4.948
BLG Wonen	456.684		5.350	32.628
ING	138.403		925	7.687
Pensioenfonds ABP	176.571		1.989	9.664
Rabobank	68.143		19.450	32.396
REAAL levensverzekeringen	46.331		3.656	6.503
Regiobank	143.252		4.735	12.487
SNS	63.529		-	2.563
SRLEV N.V.	49.235		41.834	41.834
Gemeenschappelijke Reinigingsdienst Maasland	320.000		320.000	-
Totaal	**1.516.602**		**399.416**	**150.710**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen:

Operational lease-contracten

De gemeente heeft een (operational) lease-contract afgesloten met de firma Econocom. Dit contract betreft voornamelijk het leasen van ICT-producten met een looptijd van 4 jaren m.i.v. 01-01-21 voor een bedrag van € 340.680.

Europese aanbestedingen

Vervangen conventionele straatverlichting voor LED armaturen voor een bedrag van € 1.750.000.

Gebeurtenissen na balansdatum

In de paragraaf 5.1 Weerstandsvermogen en risicomanagement wordt aangegeven welke risico's we op dit moment zien. Er is momenteel geen reden om aan te nemen dat er gevolgen zijn voor de activa die de gemeente op de balans heeft staan.

6.6 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Geraamd was, tot en met de besluitvorming in de raadsvergadering van 19 december 2023, een saldo van € 0. Het saldo komt nu uit op € 6.522.700 voordelig. De analyses op hoofdlijnen (verschillen boven € 25.000), in de programmaverantwoording als onderdeel van het jaarverslag, geven hierover uitleg.

Analyse Saldo 2023		
Raming saldo per 19 december 2023	€	-
Verklaring saldo 2023	€	6.377.800
Werkelijk saldo 2023	**€**	**6.377.800**
Analyse verschillen boven € 25.000 welke invloed hebben gehad op het exploitatieresultaat:		
Programma Algemeen bestuur en bedrijfsvoering		
Bijdrage brandweer VRLN	€	-32.100
Gewezen wethouders	€	51.500
BSGW Samenwerkingsverband belastingen	€	-101.800
Programma Dienstverlening		
Verkiezingen (budgetoverheveling naar 2024)	€	40.400
Implementatie wet Open Overheid	€	58.400
Programma Sociaal Domein		
Algemeen Maatschappelijk Werk	€	33.000
Participatie	€	69.600
Sport projecten	€	32.900
Bijdrage stichting SMBM Menswel	€	81.400
Gemeenschapsaccommodaties (budgetoverheveling naar 2024)	€	29.900
Energietoeslag (budgetoverheveling naar 2024)	€	206.400
Huishoudelijke Hulp (WMO)	€	33.800
Maatwerkvoorz Natura materieel WMO	€	51.600
Omnibuzz vervoer Maatwerkvrz nat imm WMO	€	54.300
Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) - Combinatiefuncties	€	40.800
MER Sociaal Domein	€	-162.000
Beschermd Wonen/MO/B&P (saldobestemming)	€	486.700
Preventie arrangementen (budgetoverheveling Streetcare € 20.300 en POH/SOJ €17.800 naar 2024)	€	68.100
Leerlingenvervoer	€	-79.800
Onderwijsachterstandenbeleid/VVE	€	42.300
Basisonderwijs Huisvesting	€	-31.500
Speciaal (voortgezet) onderwijs huisvesting	€	766.900
Jeugdhulp	€	-165.900
Loonkosten SD	€	63.600
Vluchtelingen i.v.m. noodtoestand Oekraïne (saldobestemming)	€	3.514.100
Energiekosten totaal programma Sociaal Domein	€	57.900
Bijzondere bijstand	€	29.100
Vluchtelingenwerk	€	84.000

Programma Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed		
Onderhoud wegen (budgetoverheveling naar 2024)	€	132.500
Uitbreiding bomenbestand (budgetoverheveling naar 2024)	€	50.000
Klimaatadaptatie Groen (budgetoverheveling naar 2024)	€	31.000
Maaien bermen (budgetoverheveling naar 2024)	€	27.300
Riolering 2023	€	66.700
Energiekosten totaal programma BOR, infra en vastgoed	€	28.600
Programma Leefomgeving, wonen en economie		
Verkoop schoolgebouw De Maaskei	€	-796.000
Waardevol toerisme (budgetoverheveling naar 2024)	€	37.200
Inzet personeel	€	42.100
Ondersteuning woonwagens (budgetoverheveling naar 2024)	€	30.000
Groenimpuls Maasgouw (budgetoverheveling naar 2024)	€	98.800
Haalbaarheidsstudie overdekte parkeerplaatsten (budgetoverheveling naar 2024)	€	30.000
Uitvoering Omgevingswet (budgetoverheveling naar 2024)	€	90.000
Haven Koeweide (budgetoverheveling naar 2024)	€	40.000
Economisch programma (budgetoverheveling naar 2024)	€	30.000
Doorbelasting uren grex projecten	€	-36.800
Winstneming Bosserhofsveld	€	33.500
Winstneming Linne Zuid oost	€	50.400
Energiekosten totaal programma Leefomgeving	€	35.600
Waboleges	€	-64.300
Programma Gebeidsontwikkeling		
Vakantieparken Heel (budgetoverheveling naar 2024)	€	90.000
Gebiedsontwikkelingen algemeen (budgetoverheveling naar 2024)	€	279.000
Programma Algemene dekkingsmiddelen		
Deelneming Enexis	€	67.300
Algemene Uitkering	€	-54.600
Baten onroerende-zaakbelasting	€	83.200
Baten toeristenbelasting	€	-50.000
Forensenbelasting	€	28.800
Oninbaar verklaarde debiteuren	€	-174.600

Programma Overhead		
Onttrekking reserve voormalig personeel	€	103.900
Personeel/toevoeging aan voorziening verlofsparen	€	-47.000
Overige personeelslasten	€	-180.200
Salariskosten overhead	€	42.800
Tijdelijk personeel (€ 89.600 budgetoverheveling naar 2024)	€	97.300
Gegevensveiligheid	€	43.500
Dwangsommen onrechtmatige bewoning	€	153.400
ICT: Onderhoud software (€ 9.000 budgetoverheveling naar 2024)	€	30.200
Programma Vennootschapsbelasting	**€**	**-**
Programma Bedrag voor onvoorzien	**€**	**-**
Kapitaallasten (overig)	€	-
Verschillen > 25.000 (toelichting jaarverslag)	**€**	**5.793.200**
Verschillen > 5.000 en < € 25.000	€	401.400
Verschillen < € 5.000	€	183.200
Totaal analyse	**€**	**6.377.800**

6.7 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Doel van dit onderdeel van de jaarrekening is een analyse te geven over de begrotingsrechtmatigheid 2023. Zijn de baten en lasten tot stand gekomen conform de vastgestelde (en bijgestelde) begroting 2023? De analyse wordt verricht op verschillen van de gedane uitgaven en inkomsten per taakveld groter dan € 100.000.
Daar waar de uitgaven hoger zijn maar worden gecompenseerd door hogere inkomsten is dit toegelicht. Tevens is toegelicht of verwerking ten laste van reserves de overschrijdingen teniet doen aangezien in de analyse van de lasten sec hier geen rekening mee wordt gehouden.

Programma Algemeen bestuur en bedrijfsvoering

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
0.1	Bestuur	1.288.957	1.618.266	1.707.079	-88.813
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.974.086	2.062.286	2.098.580	-36.294
1.2	Openbare orde en veiligheid	134.713	147.077	125.318	21.759
3.1	Economische ontwikkeling	14.500	38.500	38.000	500
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		91.300	1.200	90.100
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	87.245	63.445	54.421	9.024
	Totaal lasten	**3.499.501**	**4.020.874**	**4.024.598**	**-3.724**
Baten					
0.1	Bestuur	0	24.038	75.979	51.941
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	76.032	62.032	61.870	-162
1.2	Openbare orde en veiligheid	20.660	20.660	11.936	-8.724
	Totaal baten	**96.692**	**106.730**	**149.785**	**43.055**
	Totaal saldo van baten en lasten	**-3.402.809**	**-3.914.144**	**-3.874.812**	**39.332**

Op totaalniveau is er sprake van een overschrijding voor lasten van € 3.700 en een overschrijding voor baten van € 43.100 ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid. Op taakveldniveau zijn er geen afwijkingen > € 100.000.

Programma Dienstverlening

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
0.2	Burgerzaken	506.815	717.280	618.261	99.019
1.2	Openbare orde en veiligheid	9.000	9.000	854	8.146
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	141.574	142.887	131.480	11.407
	Totaal lasten	**657.389**	**869.167**	**750.595**	**118.572**
Baten					
0.2	Burgerzaken	220.415	257.695	289.017	31.322
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	83.054	85.654	91.598	5.944
	Totaal baten	**303.469**	**343.349**	**380.615**	**37.266**
	Totaal saldo van baten en lasten	**-353.920**	**-525.818**	**-369.980**	**155.838**

Op totaalniveau is er sprake van een onderschrijding voor lasten van € 118.600 en een overschrijding voor baten van € 37.300 ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid.

Lasten:

Op taakveld 0.2 Burgerzaken is sprake van een onderschrijding van € 99.000 op de uitgaven.
Dit betreft lagere uitgaven van € 58.400 voor uitvoering wet WOO (zie paragraaf Openbaarheid) en € 40.400 voor verkiezingen. Het overige voordeel (uitgaven) van € 200 betreft kleinere afwijkingen op het taakveld Burgerzaken.

Programma Sociaal Domein

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
3.4	Economische promotie	13.484	13.484	13.449	35
4.1	Openbaar basisonderwijs	54.903	54.903	47.982	6.921
4.2	Onderwijshuisvesting	919.738	1.682.038	944.082	737.956
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	841.038	957.689	965.052	-7.363
5.1	Sportbeleid en activering	1.684.715	2.148.429	1.901.648	246.781
5.2	Sportaccommodaties	1.380.460	1.518.871	1.493.123	25.748
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultu	510.168	657.232	519.604	137.628
5.6	Media	350.558	379.458	378.231	1.227
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	68.185	64.754	60.601	4.153
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.017.457	6.032.403	4.099.449	1.932.954
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.304.399	1.307.399	1.248.144	59.255
6.3	Inkomensregelingen	6.896.330	10.541.483	9.699.106	842.377
6.4	WSW en beschut werk	2.671.334	3.092.683	3.058.065	34.618
6.5	Arbeidsparticipatie	665.296	688.896	498.234	190.662
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.433.257	1.774.257	1.654.797	119.460
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	2.508.667	2.601.067	2.583.898	17.169
6.71B	Begeleiding (WMO)	1.359.700	1.216.850	1.240.699	-23.849
6.71C	Dagbesteding (WMO)		439.450	415.756	23.694
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	4.189.000	0	0	0
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	46.434	257.634	240.337	17.297
6.72B	Jeugdhulp behandeling		712.400	822.369	-109.969
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding		548.200	566.311	-18.111
6.73A	Pleegzorg		163.000	177.038	-14.038
6.73B	Gezinsgericht			26.141	-26.141
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig		564.800	924.717	-359.917
6.74A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf		1.176.800	1.255.403	-78.603
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf		1.297.800	805.601	492.199
6.74C	Gesloten plaatsing		103.800	256.519	-152.719
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	693.405	622.999	324.171	298.828
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO	30.000	30.000	16.738	13.262
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	591.000	0	0	0
6.82A	Jeugdbescherming	104.477	458.177	453.632	4.545
6.82B	Jeugdreclassering		43.500	33.697	9.803
7.1	Volksgezondheid	1.015.645	1.564.174	1.423.057	141.117
	Totaal lasten	**32.349.650**	**42.714.630**	**38.147.649**	**4.566.981**

Baten					
4.2	Onderwijshuisvesting	137.119	148.119	147.680	-439
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	133.548	245.499	212.201	-33.298
5.1	Sportbeleid en activering	614.331	905.187	821.089	-84.098
5.2	Sportaccommodaties	91.897	105.425	113.117	7.692
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultu	6.121	5.121	30.999	25.878
5.6	Media		23.900	23.863	-37
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	175.150	2.463.393	4.416.356	1.952.963
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen			73.428	73.428
6.3	Inkomensregelingen	4.140.302	5.073.158	4.673.391	-399.767
6.4	WSW en beschut werk		0	-1	-1
6.5	Arbeidsparticipatie			0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	248.400	260.200	249.304	-10.896
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	922.527	1.000.881	1.205.807	204.926
7.1	Volksgezondheid	12.200	289.129	242.466	-46.663
	Totaal baten	**6.481.595**	**10.520.012**	**12.209.699**	**1.689.687**
	Totaal saldo van baten en lasten	**-25.868.055**	**-32.194.618**	**-25.937.950**	**6.256.668**

Op totaalniveau is er sprake van een onderschrijding voor lasten van € 4.567.000 en een overschrijding voor baten van € 1.689.700 ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid. Afwijkingen (onder- en overschrijdingen) op taakveldniveau > € 100.000 zijn hieronder toegelicht.

Lasten:

Op taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting is sprake van een onderschrijding van € 738.000 op de uitgaven. Het schoolgebouw van ZMLK De Maaskei wordt sinds het schooljaar 2020-2021 niet meer als onderwijslocatie gebruikt. Het eigendom ging daarmee over naar de gemeente Maasgouw.
In het budget van de kapitaallasten afschrijving 2023 is reeds de verkoop begroot maar deze vindt pas in 2024 plaats. Om deze reden zien we een afwijking in de afschrijving kapitaallasten in 2023. Deze valt echter budgettair neutraal weg in programma 5 Leefomgeving, wonen en economie.

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting	Lasten begroot	Werkelijke lasten	Restant
	€	€	€
Speciaal (voortgezet) onderwijs huisvesting	853.700	86.800	766.900
Overige posten	828.300	857.200	-28.900
Totale lasten taakveld 4.2	1.682.000	944.000	738.000

Op taakveld 5.1 Sportbeleid en activering is sprake van een onderschrijding van € 246.800 op de uitgaven. Volgens de overeenkomst met SMBM worden de energiekosten op basis van de werkelijke kosten afgerekend. In de begroting is rekening gehouden met de enorme stijging van de energieprijzen en de realisatie laat zien dat dit meevalt.
De SPUK GALA sport gelden voor combinatiefuncties zijn niet volledig gebruikt. Omdat we in 2023 pas later in het jaar met de uitvoering van het GALA van start konden gaan en de projectleider daardoor ook later is begonnen, zijn de middelen in 2023 niet opgegaan.

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering	Lasten begroot	Werkelijke lasten	Restant
	€	€	€
Bijdrage stichting SMBM Menswel	1.558.700	1.407.100	151.600
SPUK GALA Sport: Combinatiefuncties	339.500	264.500	75.000
Overige posten	250.200	230.100	20.100
Totale lasten taakveld 5.1	2.148.400	1.901.600	246.800

Op taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie is sprake van een onderschrijding van € 137.600 op de uitgaven. Dit betreft de middelen die vrijgemaakt zijn voor de maatschappelijke ondersteuning verenigingen (dekking reserve Claims). Deze middelen zijn in 2023 nog niet volledig besteed en blijven in de reserve Claims beschikbaar voor uitgaven in 2024.

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participat	Lasten begroot	Werkelijke lasten	Restant
	€	€	€
Maatschappelijke ondersteuning verenigingen	176.000	46.100	129.900
Overige posten	481.200	473.600	7.600
Totale lasten taakveld 5.3	657.200	519.600	137.600

Op taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie is sprake van een onderschrijding van € 1.933.000 op de uitgaven. De grootste post (€ 1.667.600) betreft de kosten vluchtelingen in verband met de noodtoestand in Oekraïne. Een uitvoerige toelichting op deze uitgaven wordt gegeven onder paragraaf 5.10 Vluchtelingen.
Daarnaast is bij Algemeen Maatschappelijk werk minder uitgegeven (€ 33.000) doordat de inzet lager is geweest dan begroot. Het project onderzoek gemeenschapsaccommodaties is nog niet afgerond en loopt over het jaar heen, waardoor er geld overblijft (€ 29.900) eind 2023. Dit bedrag wordt overgeheveld naar 2024.
Ten aanzien van energiekosten CC de Spil is sprake van een onderschrijding van € 54.900.
Bij buurt- en clubhuizen is sprake van een voordeel van € 60.400. Dit betreft met name lagere kosten voor sportvervoer vanuit Wessem naar andere sportaccommodaties in verband met verbouwing sportzaal de Tump in Wessem (dekking reserve Claims).

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten begroot	Werkelijke lasten	Restant
	€	€	€
Vluchtelingen i.v.m. noodtoestand Oekraïne	2.810.100	1.142.500	1.667.600
Algemeen Maatschappelijk Werk	346.600	313.600	33.000
Energiekosten SD	167.100	112.200	54.900
Onderzoek gemeenschapsaccommodaties	80.400	50.500	29.900
Buurt- en clubhuizen algemeen	144.400	84.000	60.400
Overige posten	2.483.800	2.396.600	87.200
Totale lasten taakveld 6.1	6.032.400	4.099.400	1.933.000

Op taakveld 6.3 Inkomensregelingen is sprake van een onderschrijding van € 842.400 op de uitgaven. Hier worden onder andere de kosten vanuit de gemeenschappelijke regeling MER Sociaal Domein verantwoord. Een uitvoerige toelichting op deze uitgaven wordt gegeven onder het programma Sociaal Domein.
Daarnaast worden de lasten van de uitkeringen (BBZ, Binnenvaart en TOZO) hier verantwoord. De uitgaven zijn ten opzichte van de inkomsten ook lager en zijn per saldo budgettair neutraal.
Op dit taakveld worden ook de lasten verantwoord van de SPUK nieuwe wet inburgering en de SPUK Middelen aanpak Energie armoede sociaal domein. In 2023 is minder uitgegeven en de restant bedragen van deze SPUK regelingen zijn opgenomen op de balans en worden ingezet in 2024. Dit is ook zichtbaar aan de batenkant.
De middelen die we vanuit het Rijk hebben ontvangen voor het betalen van de energietoeslag zijn niet volledig opgegaan in 2023. De wet op Energietoeslag is pas op 3 oktober 2023 aangenomen door de 1e Kamer. Daarna is er gestart met de ambtshalve verstrekkingen van de energietoeslag 2023. Vanaf
4 december 2023 kunnen inwoners die geen ambtshalve verstrekking hebben ontvangen een aanvraag indienen voor de energietoeslag 2023. Omdat de energietoeslag 2023 aangevraagd kan worden tot en met 31 mei 2024 is het noodzakelijk dat er middelen beschikbaar blijven. Deze resterende middelen worden ingezet voor de verstrekkingen en uitvoeringskosten van het Servicecentrum MER Sociaal Domein.
Bij de vaststelling van de begroting 2023 zijn extra middelen voor de bijzondere bijstand beschikbaar gesteld. Daarnaast heeft de gemeente extra middelen ontvangen van het Rijk via de meicirculaire 2023. Hierdoor was er voldoende budget om de bijzondere bijstand te kunnen dekken.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen	Lasten begroot	Werkelijke lasten	Restant
	€	€	€
MER Sociaal Domein 3D`s	2.126.500	2.287.500	-161.000
Bijstandsbesluit Zelfstandigen (BBZ)	81.800	-6.300	88.100
BBZ Startend (tlv inkomensdeel)	9.000	29.600	-20.600
Bijstandsbesluit Ondernemers Binnenvaart	58.000	-36.800	94.800
TOZO besluit bijstand zelfstandigen BBZ Corona	0	-42.900	42.900
SPUK Middelen Aanpak energiearmoede SD	331.600	212.400	119.200
SPUK Nieuwe wet inburgering	319.500	90.800	228.700
Energie-compensatie € 1300 toeslag	1.421.400	1.215.000	206.400
Extra middelen aanpak energiearmoede	122.600	14.200	108.400
Bijzondere bijstand	908.700	882.500	26.200
Overige posten	5.162.400	5.053.100	109.300
Totale lasten taakveld 6.3	10.541.500	9.699.100	842.400

Op taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie is sprake van een onderschrijding van € 190.700 op de uitgaven. Hier worden de kosten ontwikkeling participatiewet verantwoord. In 2023 is onderzocht op welke manier invulling wordt gegeven aan het realiseren van de opgaven en ambities met betrekking tot deze doorontwikkeling. Het bedrag dat via de reserve beschikbaar was, valt hierdoor grotendeels vrij in 2023. Een uitvoerige toelichting op deze uitgaven wordt gegeven onder het programma Sociaal Domein.

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten begroot	Werkelijke lasten	Restant
	€	€	€
Re-integratie& participatievz: Participatiewet	627.900	448.500	179.400
Overige posten	61.000	49.700	11.300
Totale lasten taakveld 6.5	688.900	498.200	190.700

Op taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) is sprake van een onderschrijding van € 119.500 op de uitgaven. Op dit taakveld zijn de afwijkingen van de maatwerkvoorzieningen natura materieel Wmo en van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz zichtbaar. Bij de 2e programmarapportage is incidenteel bijgeraamd omdat de kosten van woonvoorzieningen zijn gestegen vanwege een wereldwijde stijging van materiaalkosten en stijging van de loonkosten. Daarnaast zijn drie duurdere woningaanpassingen gerealiseerd. Toch blijft er eind 2023 nog een bedrag over. Dit komt doordat de kosten voor trapliften deels vanuit de SPUK GALA bekostigd konden worden.
Door het grillige vervoersvolume na corona was geen betrouwbare inschatting mogelijk voor de toekomstige vervoersvraag. In plaats daarvan is Omnibuzz uitgegaan van het gerealiseerde volume in 2019 waarop een opslagpercentage is toegepast. Het aantal ritten per maand in 2023 ligt nog onder het niveau van 2019 waardoor er minder kosten zijn gerealiseerd.

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten begroot	Werkelijke lasten	Restant
	€	€	€
Maatwerkvoorzieningen natura materieel WMO	1.090.500	1.039.000	51.500
Omnibuzz	614.100	546.700	67.400
Overige posten	69.700	69.100	600
Totale lasten taakveld 6.6	1.774.300	1.654.800	119.500

Op onderstaande taakvelden is per saldo sprake van een overschrijding van € 130.400 op de uitgaven. Op deze taakvelden worden de kosten jeugdzorg verantwoord. Er is hier sprake van een open einde regeling. De budgetten in dit taakveld zijn gebaseerd op de prognose die MLO heeft afgegeven in de 2e kwartaalrapportage. Een uitvoerige toelichting op deze uitgaven wordt gegeven onder het programma Sociaal Domein.

Taakvelden	Lasten begroot	Werkelijke lasten	Restant
	€	€	€
6.72B Jeugdhulp behandeling	712.400	822.400	-110.000
6.73C Jeugdhulp met verblijf	564.800	924.700	-359.900
6.74B Crisis/LTA/GGZ verblijf	1.297.800	805.600	492.200
6.74C Gesloten plaatsing zonder verblijf	103.800	256.500	-152.700
Totale lasten taakvelden jeugd	2.678.800	2.809.200	-130.400

Op taakveld 6.81A Beschermd Wonen is sprake van een onderschrijding van € 298.800 op de uitgaven.
Hier worden de kosten Beschermd Wonen verantwoord. Er zijn in 2023 minder lokale kosten uitgegeven dan het budget dat beschikbaar is gesteld vanuit het Rijk. Een uitvoerige toelichting op deze uitgaven wordt gegeven onder het programma Sociaal Domein.

Op taakveld 7.1 Volksgezondheid is sprake van een onderschrijding van € 141.100 op de uitgaven. Hier worden onder andere de kosten preventie arrangementen en SPUK GALA verantwoord. Omdat we in 2023 pas later in het jaar met de uitvoering van het GALA van start konden gaan zijn de middelen in 2023 niet opgegaan.

Taakveld 7.1 Volksgezondheid	Lasten begroot	Werkelijke lasten	Restant
	€	€	€
Preventie-arrangementen	345.500	277.400	68.100
SPUK GALA	214.600	176.200	38.400
Overige posten	1.004.100	969.500	34.600
Totale lasten taakveld 7.1	1.564.200	1.423.100	141.100

Baten:

Op taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie is sprake van een overschrijding van € 1.953.000 op de inkomsten. Dit betreft de inkomsten van de SPUK Oekraïne. In de Sisa verantwoording is zichtbaar geworden dat de gemeente recht heeft op een veel hogere vergoeding dan aanvankelijk gedacht.

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten begroot	Werkelijke baten	Restant
	€	€	€
Vluchtelingen i.v.m. noodtoestand Oekraïne	2.183.000	4.134.100	1.951.100
Overige posten	280.400	282.300	1.900
Totale baten taakveld 6.1	2.463.400	4.416.400	1.953.000

Op taakveld 6.3 Inkomensregelingen is sprake van een onderschrijding van € 399.800 op de inkomsten. Op dit taakveld worden de baten verantwoord van SPUK nieuwe wet inburgering en de SPUK Middelen aanpak Energie armoede. In 2023 is minder uitgegeven en restant bedragen van deze SPUK regelingen zijn opgenomen op de balans en worden ingezet in 2024.
Daarnaast worden de baten van de uitkeringen (BBZ, Binnenvaart en TOZO) hier verantwoord. De uitgaven zijn ten opzichte van de inkomsten ook lager zijn per saldo budgettair neutraal.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen	Baten begroot	Werkelijke baten	Restant
	€	€	€
Bijstandsbesluit Zelfstandigen (BBZ)	81.800	-4.200	-86.000
BBZ Startend (tlv inkomensdeel)	0	21.300	21.300
Bijstandsbesluit Ondernemers Binnenvaart	58.000	-36.800	-94.800
TOZO besluit bijstand zelfstandigen BBZ Corona	0	-42.900	-42.900
SPUK Middelen Aanpak energiearmoede SD	381.600	262.200	-119.400
SPUK Nieuwe wet inburgering	319.500	220.000	-99.500
Overige posten	4.232.300	4.253.800	21.500
Totale baten taakveld 6.3	5.073.200	4.673.400	-399.800

Op taakveld 6.81A Beschermd Wonen is sprake van een overschrijding van € 204.900 op de inkomsten. Hier worden de baten Beschermd Wonen verantwoord. In 2023 heeft de gemeente vanuit de gemeenschappelijke regeling MGR SD meer ontvangen dan aanvankelijk begroot. De totale kosten 2023 van Beschermd Wonen waren lager dan verwacht, waardoor per saldo meer geld is overgebleven dan opgenomen in de begroting 2023. Een uitvoerige toelichting op deze inkomsten wordt gegeven onder het programma Sociaal Domein.

Programma Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	109.742	109.742	107.922	1.820
2.1	Verkeer en vervoer	4.057.934	4.185.579	3.968.071	217.508
2.2	Parkeren	22.559	22.559	21.377	1.182
2.4	Economische havens en waterwegen	61.803	81.084	74.293	6.791
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	311	311	380	-69
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.990.490	2.045.931	1.902.046	143.885
7.2	Riolering	1.938.028	1.979.531	1.861.949	117.582
7.4	Milieubeheer	7.669	7.669	4.295	3.374
	Totaal lasten	**8.188.536**	**8.432.406**	**7.940.333**	**492.073**
Baten					
2.1	Verkeer en vervoer	40.500	422.500	438.743	16.243
2.4	Economische havens en waterwegen	500	500	18.500	18.000
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1	1	1.001	1.000
7.2	Riolering	4.245.883	4.283.021	4.225.971	-57.050
7.4	Milieubeheer	319	319		-319
	Totaal baten	**4.287.203**	**4.706.341**	**4.684.216**	**-22.125**
	Totaal saldo van baten en lasten	**-3.901.333**	**-3.726.065**	**-3.256.117**	**469.948**

Op totaalniveau is er sprake van een onderschrijding voor lasten van € 492.100 en een onderschrijding voor baten van € 22.100 ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid. Afwijkingen (onder- en overschrijdingen) op taakveldniveau > € 100.000 zijn hieronder toegelicht.

Lasten:

Op taakveld 2.1 Verkeer en vervoer is sprake van een onderschrijding van € 217.500 op de uitgaven. Voor onderhoud wegen (voordeel € 132.500) en maaien bermen (voordeel € 27.300) is sprake van een onderschrijding. Door slechte weersomstandigheden laatst 2023 zijn enkele werkzaamheden pas begin 2024 uitgevoerd en vindt budgetoverheveling naar 2024 plaats.
Ten aanzien van energiekosten Openbare verlichting is sprake van een onderschrijding van € 25.700. Het overige voordeel (uitgaven) van € 32.000 betreft kleinere afwijkingen op het taakveld Verkeer en vervoer.

Op taakveld 5.7 Openbaar groen is sprake van een onderschrijding van € 143.900 op de uitgaven. Voor projecten groen, uitbreiding bomenbestand (voordeel € 50.000) en klimaatadaptatie groen (voordeel € 31.000) is sprake van een onderschrijding. Enkele werkzaamheden worden nog in 2024 uitgevoerd. Voornoemde restant budgetten worden derhalve overgeheveld naar 2024.
Ten aanzien van leasekosten bedrijfsauto's Werkbedrijf is sprake van een onderschrijding van € 24.700. Enkele (nieuwe) lease auto's zijn pas in 2024 geleverd.
Het overige voordeel (uitgaven) van € 38.200 betreft kleinere afwijkingen op het taakveld Openbaar groen.

Op taakveld 7.2 Riolering is sprake van een onderschrijding van € 117.600 op de uitgaven.
Dit verschil betreft lagere uitgaven (ten opzichte van raming) van € 117.600 ten gunste van de exploitatie riolering. Riolering is een gesloten systeem. Bij de baten exploitatie riolering is per saldo sprake van een overschot van € 54.900. De lagere uitname uit de voorziening Riolering bedraagt in totaal € 105.800. Per saldo is sprake van een voordeel op riolering van € 66.700. Dit betreft met name hogere doorbelasting van overheadkosten aan riolering ten gunste van de exploitatie 2023.

Specificatie voordeel Riolering:		
Saldo baten en lasten exploitatie riolering	€	195.900
Lagere opbrengsten rioolheffing	€	-23.400
Lagere uitname voorziening Riolering	€	-105.800
Voordeel tgv exploitatie 2023*	**€**	**66.700**

*** Toelichting voordeel:**		
Hogere toerekening BTW	€	5.700
Hogere doorbelasting overhead	€	69.700
Correctie mutatie voorziening begrot. wijziging bijstelling energiekosten	€	-8.700
Voordeel tgv exploitatie 2023	**€**	**66.700**

Programma Leefomgeving, wonen en economie

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	122.234	140.706	139.695	1.011
2.1	Verkeer en vervoer	265.912	300.348	294.018	6.330
2.3	Recreatieve havens	100.084	117.947	103.480	14.467
2.4	Economische havens en waterwegen	61.193	61.193	19.529	41.664
3.1	Economische ontwikkeling	364.781	394.787	325.287	69.500
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	73.779	55.930	37.505	18.425
3.4	Economische promotie	868.006	920.197	767.597	152.600
5.4	Musea	168.702	180.502	181.973	-1.471
5.5	Cultureel erfgoed	175.023	240.453	215.429	25.024
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	509.279	600.988	416.709	184.279
7.3	Afval	2.622.097	2.843.097	2.827.832	15.265
7.4	Milieubeheer	267.839	2.044.139	386.787	1.657.352
8.1	Ruimte en leefomgeving	866.487	988.512	914.336	74.176
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-84.900	-84.900	3.484.948	-3.569.848
8.3	Wonen en bouwen	3.787.614	3.933.741	3.753.289	180.452
	Totaal lasten	**10.168.130**	**12.737.640**	**13.868.415**	**-1.130.775**
Baten					
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	69.320	1.013.550	123.687	-889.863
0.63	Parkeerbelasting	105.000	90.000	113.575	23.575
2.3	Recreatieve havens	25.240	25.240	23.935	-1.305
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	28.050	28.050	33.965	5.915
3.4	Economische promotie	25.750	15.250	16.694	1.444
5.4	Musea	8.700	8.700	9.402	702
5.5	Cultureel erfgoed	5	5	5	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	50.050	56.895	52.579	-4.316
7.3	Afval	3.172.650	3.084.650	3.032.331	-52.319
7.4	Milieubeheer	2.867	1.462.867	134.707	-1.328.160
8.1	Ruimte en leefomgeving	10.000	20.000	37.384	17.384
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)			3.610.145	3.610.145
8.3	Wonen en bouwen	405.391	542.391	477.850	-64.541
	Totaal baten	**3.903.023**	**6.347.598**	**7.666.259**	**1.318.661**
	Totaal saldo van baten en lasten	**-6.265.107**	**-6.390.042**	**-6.202.156**	**187.886**

Op totaalniveau is er sprake van een overschrijding voor lasten van € 1.130.800 en een overschrijding voor baten van € 1.318.700 ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid. Afwijkingen (onder- en overschrijdingen) op taakveldniveau > € 100.000 zijn hieronder toegelicht.

Lasten:

Op taakveld 3.4 Economische promotie is sprake van een onderschrijding van € 152.600 op de uitgaven. Er zijn lagere uitgaven voor de cofinanciering waterrecreatie ad. € 91.600 (voor eenzelfde bedrag ook lagere onttrekking uit de reserve) en lagere uitgaven voor nieuw beleid Waardevol Toerisme ad. € 37.500. Overschot voor regiovisie Toerisme bedraagt € 23.500 (dekking uit reserve Claims).

Op taakveld 5.7 Openbaar Groen en openlucht recreatie is sprake van een onderschrijding van € 184.300 op de uitgaven. Er zijn lagere uitgaven voor project Groenimpuls Maasgouw ad. € 98.800 en voor het regulier budget ad. € 15.300. Er is een onderschrijding van de lasten op diverse projecten in Stevensweert (dekking vanuit de reserve Stevol gelden) ad. € 41.100 en lagere kosten Zorgplan Natuur en Landschap ad. € 8.500. De energiekosten voor gebruik evenementen terreinen zijn € 20.600 lager.

Op taakveld 7.4 Milieubeheer is er sprake van een onderschrijding van de lasten van € 1.657.400. Op dit taakveld worden de lasten van SPUK-gelden ten aanzien van duurzaamheid verantwoord. In 2023 is minder uitgegeven (€ 1.331.600). Restant bedragen van deze SPUK regelingen zijn opgenomen op de balans en worden ingezet in 2024 en volgende jaren. Zie onderstaand overzicht van baten en lasten 2023.

Taakveld 7.4 Milieubeheer	Baten / lasten begroot exploitatie	Werkelijke baten / lasten exploitatie	Restant
	€	€	€
Baten SPUK gelden:			-
NIP-gelden 2023	836.000	0	836.000
NIP-gelden 2022 (correctie 2022 naar balans)		-101.100	-101.100
CDOKE-gelden 2023	458.600	232.100	-226.500
Middelen aanpak energie armoede	168.000	0	-168.000
TOTAAL BATEN	**1.462.600**	**131.000**	**-1.331.600**
Lasten SPUK gelden:			
NIP-gelden 2023	836.000	0	836.000
NIP-gelden 2022 (correctie 2022 naar balans)	101.100	0	101.100
CDOKE-gelden 2023	458.600	232.100	226.500
Middelen aanpak energie armoede	168.000	0	168.000
TOTAAL LASTEN	**1.563.700**	**232.100**	**1.331.600**
Saldo baten en lasten taakveld 7.4	-101.100	**-101.100**	**0**

Het overige verschil in de lasten komt door een lagere doorbelasting van salariskosten van € 42.000. De voorziene uitgaven van € 217.900 voor het actieplan energie 2023 (dekking uit reserve Claims) en haalbaarheidsstudie overdekte parkeerplaatsen ad. € 30.000 schuiven door naar 2024. Het overige verschil (overschot) van € 35.900 betreft kleinere afwijkingen op het taakveld Milieubeheer.

Op taakveld 8.2 Grondexploitatie lijkt op totaalniveau sprake van een overschrijding ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid van € 3.569.800 op de uitgaven. De overschrijdingen (lasten zijn niet begroot) op dit taakveld zijn (nagenoeg) geheel te classificeren als een kostenoverschrijding die gecompenseerd wordt door direct gerelateerde opbrengsten (baten).

Uitgaven 2023 bestemmingsplan Bosserhofsveld bedragen € 163.300. Gerelateerde baten 2023 bedragen € 196.800. Er is sprake van een tussentijdse winstneming van € 33.500. Deze overschrijding is te classificeren als een kostenoverschrijding die geheel gecompenseerd wordt door direct gerelateerde opbrengsten (baten).

Uitgaven 2023 bestemmingsplan Linne Zuidoost bedragen € 2.461.100. Gerelateerde baten 2023 bedragen € 2.511.500. Er is sprake van een tussentijdse winstneming van € 50.400. Deze overschrijding is te classificeren als een kostenoverschrijding die geheel gecompenseerd wordt door direct gerelateerde opbrengsten (baten).

Uitgaven 2023 bestemmingsplan Op de Konie Stevensweert bedragen € 303.600. Gerelateerde baten 2023 bedragen ook € 303.600. Deze overschrijding is te classificeren als een kostenoverschrijding die geheel gecompenseerd wordt door direct gerelateerde opbrengsten (baten).

Uitgaven 2023 Nautische Boulevard bedragen € 605.100. Gerelateerde baten 2023 bedragen € 589.100. Verschil van € 16.000 betreft storting in de voorziening ‘Nautische Boulevard’ (dekking vanuit reserve Claims). Deze overschrijding is te classificeren als een kostenoverschrijding die geheel gecompenseerd wordt door direct gerelateerde opbrengsten (baten).

Het overige nadeel (uitgaven) van € 36.700 betreft minder toerekening van interne uren aan grondexploitatie projecten op het taakveld Grondexploitatie.

Zie onderstaand overzicht van baten en lasten 2023 Grondexploitaties:

Taakveld 8.2 Grondexploitaties	Baten / lasten begroot exploitatie	Werkelijke baten / lasten exploitatie	Restant
	€	€	€
Grondexploitaties:			
Bosserhofsveld	0	163.300	-163.300
Linne Zuid Oost	0	2.461.100	-2.461.100
Op de Konie	0	303.600	-303.600
Nautische Boulevard	0	605.100	-605.100
Toerekening interne uren	-84.900	-48.200	-36.700
TOTAAL LASTEN	**-84.900**	**3.484.900**	**-3.569.800**
Bosserhofsveld	0	196.800	196.800
Linne Zuid Oost	0	2.511.500	2.511.500
Op de Konie	0	303.600	303.600
Nautische Boulevard	0	589.100	589.100
Bijdragen bovenwijkse voorzieningen	0	9.100	9.100
TOTAAL BATEN	**0**	**3.610.100**	**3.610.100**
Saldo baten en lasten taakveld 8.2		**125.200**	**40.300**

Op taakveld 8.3 Wonen en bouwen is sprake van een onderschrijding van € 180.500 op de uitgaven. Er zijn lagere uitgaven voor € 125.700 omdat de invoering van de omgevingswet één jaar is opgeschoven. Ook zijn er lagere uitgaven op het project nieuwe standplaatsen woonwagens van € 43.700. Het overige verschil van € 11.100 betreft kleinere afwijkingen op dit taakveld.

Baten:

Op taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden is sprake van een onderschrijding van € 889.900 op de inkomsten. Verkoop schoolgebouw de Maaskei was voorzien in 2023 maar vindt nu plaats in 2024. De geplande boekwinst is ook niet gestort in de reserve 'Ontwikkelingsbedrijf'. Bij het programma Sociaal Domein, taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting, is sprake van een voordeel in kapitaallasten.

Op taakveld 7.4 Milieubeheer is sprake van een onderschrijding van € 1.328.200 op de inkomsten. Op dit taakveld worden de baten verantwoord van ontvangen SPUK-gelden ten aanzien van duurzaamheid. In 2023 is minder uitgegeven (€ 1.331.600) en restant bedragen van deze SPUK regelingen zijn opgenomen op de balans en worden ingezet in 2024 en volgende jaren.
Zie ook bovenstaand overzicht bij toelichting onderschrijding lasten 2023 taakveld 7.4.
Het overige voordeel (inkomsten) van € 3.400 betreft kleinere afwijkingen op het taakveld Milieubeheer.

Op taakveld 8.2 Grondexploitatie is sprake van een overschrijding van € 3.610.100 op de inkomsten. Baten grondexploitaties zijn niet begroot. Zie ook bovenstaand overzicht bij toelichting overschrijding lasten 2023 taakveld 8.2.

Programma Gebiedsontwikkelingen

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
2.4	Economische havens en waterwegen	0	32.000	0	32.000
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	243.497	63.497	64.753	-1.256
8.3	Wonen en bouwen	390.000	1.625.080	227.200	1.397.880
	Totaal lasten	**633.497**	**1.720.577**	**291.953**	**1.428.624**
Baten					
8.3	Wonen en bouwen	0	0	0	0
	Totaal baten	**0**	**0**	**0**	**0**
	Totaal saldo van baten en lasten	**-633.497**	**-1.720.577**	**-291.953**	**1.428.624**

Op totaalniveau is er sprake van een onderschrijding voor lasten van € 1.428.600 ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid. Afwijkingen (onder- en overschrijdingen) op taakveldniveau > € 100.000 zijn hieronder toegelicht.

Lasten:

Op taakveld 8.3 Wonen en Bouwen is sprake van een onderschrijding van € 1.397.900 op de uitgaven. Er zijn lagere uitgaven voor het project Meers-Meersveld-Wessem ad € 1.000.000. Deze uitgaven worden volledig uit een reserve afgedekt. Maar er hebben zich nog geen uitgaven op dit project voorgedaan.

Voor de gebiedsontwikkeling vakantieparken is € 90.000 begroot voor ondersteuning niet uitgegeven in afwachting van verdere ontwikkelingen. Een bedrag van € 13.000 is niet besteed vanuit bestaande projecten die uit reserves werden afgedekt.

Van het in de begroting 2023 beschikbaar gestelde budget van € 500.000 voor gebiedsontwikkelingen is in totaal maar € 221.00 besteed. De onderschrijding van € 279.000 wordt overgeheveld naar 2024. Het overige voordeel (inkomsten) van € 15.900 betreft kleinere afwijkingen op het taakveld Wonen en bouwen.

Programma Algemene Dekkingsmiddelen

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
0.5	Treasury	536.500	688.300	670.627	17.673
0.61	OZB woningen	193.233	212.737	212.748	-11
0.64	Belastingen overig	3.000	108.400	283.577	-175.177
	Totaal lasten	**732.733**	**1.009.437**	**1.166.952**	**-157.515**
Baten					
0.5	Treasury	1.222.279	1.986.847	2.057.713	70.866
0.61	OZB woningen	2.922.475	2.955.475	2.867.149	-88.326
0.62	OZB niet-woningen	1.680.500	2.080.900	2.252.466	171.566
0.64	Belastingen overig	138.924	138.924	131.431	-7.493
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen ger	42.900.722	46.307.230	46.252.593	-54.637
3.4	Economische promotie	881.800	886.291	865.040	-21.251
	Totaal baten	**49.746.700**	**54.355.667**	**54.426.393**	**70.726**
	Totaal saldo van baten en lasten	**49.013.967**	**53.346.230**	**53.259.441**	**-86.789**

Op totaalniveau is er sprake van een overschrijding voor lasten van € 157.500 en een overschrijding voor baten van € 70.700 ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid. Afwijkingen (onder- en overschrijdingen) op taakveldniveau > € 100.000 zijn hieronder toegelicht.

Lasten:

Op taakveld 0.64 Belastingen overig is sprake van een overschrijding van € 175.200 op de uitgaven. Bij de jaarrekening 2023 is € 174.600 meer gestort dan geraamd in de voorziening dubieuze debiteuren. De hogere storting komt met name voort uit de opboeking van een zestal dwangsommen voor onrechtmatige bewoning op vakantieparken die in programma Overhead als extra opbrengsten (€ 153.400) staan verantwoord. Gezien de beperkte aflossingstermijn van deze dwangsommen is voor hetzelfde bedrag een voorziening gevormd omdat de invorderbaarheid als dubieus wordt gekwalificeerd. Deze overschrijding is te classificeren als een kostenoverschrijding die gedeeltelijk gecompenseerd wordt door direct gerelateerde opbrengsten (baten). Restant van € 21.200 hogere storting voorziening betreft het saldo van overige dubieuze debiteuren. Het overige nadeel (uitgaven) op het taakveld Belastingen overig betreft kleinere afwijkingen van
€ 600.

Baten:

Op taakveld 0.62 OZB niet woningen is sprake van een overschrijding van € 171.600 op de inkomsten. Dit betreft hogere opbrengsten OZB niet woningen ten opzichte van de raming.

Programma Overhead

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
0.4	Overhead	10.982.129	12.073.328	12.133.849	-60.521
	Totaal lasten	**10.982.129**	**12.073.328**	**12.133.849**	**-60.521**
Baten					
0.4	Overhead	245.300	412.800	654.152	241.352
	Totaal baten	**245.300**	**412.800**	**654.152**	**241.352**
	Totaal saldo van baten en lasten	**-10.736.829**	**-11.660.528**	**-11.479.697**	**180.831**

Op totaalniveau is er sprake van een overschrijding voor lasten van € 60.500 en een overschrijding voor baten van € 241.400 ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid. Afwijkingen (onder- en overschrijdingen) op taakveldniveau > € 100.000 zijn hieronder toegelicht.

Baten:

Op taakveld 0.4 Overhead is sprake van een overschrijding van € 241.400 op de inkomsten. Dit betreft hogere opbrengsten dwangsommen ad. € 153.400. Eenzelfde bedrag is aan de voorziening Dubieuze debiteuren toegevoegd. Vanuit de personeelskosten is voor € 85.000 minder doorbelast aan overhead. Het overige voordeel (inkomsten) van € 3.000 betreft kleinere afwijkingen op het taakveld Overhead.

Programma Vennootschapsbelasting

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
	Totaal lasten	**0**	**0**	**0**	**0**
Baten					
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
	Totaal baten	**0**	**0**	**0**	**0**
	Totaal saldo van baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**

Op totaalniveau is er geen sprake van een overschrijding voor lasten en een onderschrijding voor baten ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid.

Programma Bedrag voor onvoorzien

Nr.	Omschrijving taakveld	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
Lasten					
0.8	Overige baten en lasten	696.037	0	-290	290
	Totaal lasten	**696.037**	**0**	**-290**	**290**
Baten					
0.8	Overige baten en lasten	0	0	5.852	5.852
	Totaal baten	**0**	**0**	**5.852**	**5.852**
	Totaal saldo van baten en lasten	**-696.037**	**0**	**6.142**	**6.142**

Op totaalniveau is er sprake van een onderschrijding voor lasten van € 300 en een overschrijding voor baten van € 5.900 ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid. Op taakveldniveau zijn er geen afwijkingen > € 100.000.

Algemeen Dekkingsmiddel

Omschrijving:	Begroting 2023:	Begroting 2023 na wijziging:	Realisatie 2023:
Lokale heffingen	12.493.200	12.905.400	12.944.000
Algemene Uitkeringen Algemeen	40.662.400	43.786.500	43.731.900
Algemene Uitkeringen Soc. Domein	2.238.300	2.520.700	2.520.700
Dividend	962.200	1.637.600	1.704.100
Saldo financieringsfunctie (betaalde rente)	516.300	518.100	518.100
Algemeen dekkingsmiddel (bespaarde rente)	23.900	23.900	23.900
Totaal 2023	**56.896.300**	**61.392.200**	**61.442.700**

Wet Normering Topinkomens (WNT)

De WNT is van toepassing op Gemeente Maasgouw. Het voor Gemeente Maasgouw toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 (Algemeen Bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2023			
bedragen x € 1	**C.M. Keersmaekers**	**G.H. Bakkes**	
Functiegegevens	Algemeen Directeur/Gemeentesecretaris	Raadsgriffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	
Dienstbetrekking?	ja	ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	108.754	82.450	
Beloningen betaalbaar op termijn	17.060	13.984	
Subtotaal	*125.814*	*96.434*	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	
Bezoldiging	125.814	96.434	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	

Gegevens 2022			
bedragen x € 1	**W.R.J.H. Ploeg**	**G.H. Bakkes**	**C.M. Keersmaekers**
Functiegegevens	Algemeen Directeur/Gemeentesecretaris	Raadsgriffier	Algemeen Directeur/Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 t/m 14/10	01/01 t/m 31/12	01/10 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	98.534	78.995	25.942
Beloningen betaalbaar op termijn	17.389	14.843	4.760
Subtotaal	*115.923*	*93.838*	*30.702*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	169.841	216.000	54.444
Bezoldiging	115.923	93.838	30.702

2. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de in de tabel vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

6.8 Bijlage SiSa-verantwoordingsinformatie

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 3.806.297			€ 188.134	€ 0	€ 21.287
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*		
			€ 2.457	€ 11.340	€ 4.029.515	€ 5.086.547		

FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			0	11	0	0	Ja	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*		
			N.V.T.	Nee				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*
			€ 1.923	€ 1.923			€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*
			€ 0	€ 4.180	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/26*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/27*	
			€ 0	€ 12.000	€ 1.200	€ 1.200	€ 3.123	

BZK	C32	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
		1	SUVIS21-01737059	€ 33.033	€ 33.033	Ja		Ja
		2	SUVIS21-2-02276217	€ 68.801	€ 68.801	Ja		Ja
		3	SUVIS21-2-02276830	€ 35.785	€ 35.785	Ja		Ja
			Kopie Beschikkingsnummer/Naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/07*	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) *Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*			
		1	SUVIS21-01737059	Ja				
		2	SUVIS21-2-02276217	Ja				
		3	SUVIS21-2-02276830	Ja				
BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			125	€ 146.564	€ 147.695	58	€ 63.117	€ 63.117
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			152	€ 52.492	€ 64.527			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			69	128	0	289	0	0

BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*					
			€ 135	Nee					
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*		
			€ 23.863	€ 0	4	30	2		
BZK	**C94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C94/02*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/03*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle R* *Indicator: C94/04*	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en *Aard controle R* *Indicator: C94/05*	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen *Aard controle R* *Indicator: C94/06*	
		1	*LAI23-03539127*	€ 0	0	0	0	€ 0	
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling *Aard controle R* *Indicator: C94/07*	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle R* *Indicator: C94/08*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle R* *Indicator: C94/09*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/10*			
		1	€ 0	€ 0	€ 0	Nee			

BZK	**C209**	**Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C209/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C209/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/04*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project *Aard controle D2* *Indicator: C209/05*	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/06*
			1 *RHA2023-03501011*	*Uitbreiding woonwagenstandplaatsen gemeente Maasgouw*	€ 0	€ 0	€ 0	1
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/07*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/08*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle R.* *Indicator: C209/10*		
			1 *Uitbreiding woonwagenstandplaatsen gemeente Maasgouw*	0	Ja	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/11*					
			Nee					
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 222.559	€ 86.000	€ 19.757	€ 2.121	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*		
			1					

OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 532	€ 0	€ 8.000	€ 0	€ 118.579		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1							
IenW	**E44B**	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/01*	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*	
		1	060983 Gemeente Venlo	5000005386	€ 71.104	€ 71.104	€ 437.268	€ 437.268	
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*				
		1	060983 Gemeente Venlo	5000005386	Nee				
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/10*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*			
		1	060983 Gemeente Venlo	5000005386	Zaaknummer 31182563	Nee			

IenW	**E84**	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*			
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee			
				Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*		
			1	341 Links afslaan verbieden door aanleg doorgetrokken middengeleider|aantal in Stuks	Nee	0			
			2	346 Voetgangersoversteekplaats (VOP) in gebiedsontsluitingsweg 50 km/h|aantal in Stuks	Nee	0			
EZK	**F28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: F28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: F28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/06*	
			€ 50.000	€ 12.774	€ 0	€ 62.774	€ 169.376	€ 169.376	
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/07*						
			Nee						

SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 4.032.382	€ 64.082	€ 122.714	€ 1.569	€ 90.575	€ 140
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 29.564	€ 21.259	€ 0	€ 444.111	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			-€ 664	€ 0	-€ 1.435	€ 0	€ 52.310	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	-€ 2.372	€ 38.561	€ 1.297
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 152
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 3.805	€ 182
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 569	€ 47
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6	Totaal	€ 0	€ 0	-€ 2.372	€ 42.935	€ 1.678

	Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja
6	Totaal	0	0	N.v.t.

	Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

	Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
6	Totaal	0	0	0

SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*				
			€ 219.986	€ 0	Ja				
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*				
			€ 0	€ 0	Ja				
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05		
			€ 35.098	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		

VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 504.443	€ 369.923				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	753227 Tennisclub Heel. CV ketel vervangen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	753230 Vervangen kunstgras tennisbanen TV Wessem	€ 14.216	€ 14.216	€ 0	€ 0	
		3	753231 Vervang. kunstgras+afrastering tennisbanen Park E9	€ 19.892	€ 19.892	€ 0	€ 0	
		4	753231 Vervang. kunstgras+afrastering tennisbanen Park E9	€ 2.814	€ 2.814	€ 0	€ 0	Niet opgenomen in de SPUK aanvraag. Betreft artikel 13
		5	753842 Aanpassingen diverse buitensportaccomodaties	€ 5.729	€ 5.729	€ 0	€ 0	
		6	753842 Aanpassingen diverse buitensportaccomodaties	€ 939	€ 939	€ 0	€ 0	Niet opgenomen in de SPUK aanvraag. Betreft artikel 13
		7	753509 Inrichting ontmoetingsruimte Andreashal	€ 11.514	€ 11.514	€ 0	€ 0	
		8	Sportzaal Wessem (de Tump)	€ 168.758	€ 168.758	€ 0	€ 0	
		9	Groot onderhoud gebouwen sport / 792047	€ 42.528	€ 42.528	€ 0	€ 0	
		10	Exploitatie buitensportaccommodaties / 653001	€ 40.809	€ 0	€ 40.809	€ 0	
		11	Exploitatie binnensportaccommodaties sportbedrijft Stichting Menswel Beheer Maasgouw / 653001	€ 48.328	€ 0	€ 0	€ 48.328	
		12	Mengpercentage	€ 14.395	€ 0	€ 0	€ 14.395	

VWS	H8	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1038947	€ 85.142	€ 0	€ 19.231	€ 0	€ 85.142
		2	1042058	€ 37.717	€ 0	-€ 19.231	€ 0	€ 37.717

	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*
1	1038947	Ja
2	1042058	Ja

VWS	H12	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/04*
			€ 6.533	€ 26.873	Ja	Nee

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026							
				Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 19.721	€ 15.000	€ 3.944	€ 15.000	Ja
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 135.770	€ 108.616	€ 27.154	€ 108.616	Ja
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 30.340	€ 21.974	€ 6.068	€ 21.974	Ja
			4	Kansrijke Start	€ 22.755	€ 37.244	€ 0	€ 37.244	Ja
			5	Mentale Gezondheid	€ 10.619	€ 11.616	€ 0	€ 11.616	Ja
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 26.547	€ 22.224	€ 4.323	€ 22.224	Ja
			7	Valpreventie	€ 78.125	€ 55.375	€ 15.624	€ 55.375	Ja
			8	Leefomgeving	€ 15.170	€ 9.865	€ 3.034	€ 9.865	Ja
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 3.793	€ 3.198	€ 595	€ 3.198	Ja
			10	Versterken sociale basis	€ 55.370	€ 45.923	€ 9.447	€ 45.923	Ja
			11	Mantelzorg	€ 15.169	€ 6.191	€ 3.034	€ 6.191	Ja
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 15.170	€ 11.872	€ 3.033	€ 11.872	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 8.343	€ 1.580	€ 1.669	€ 1.580	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 3.792	€ 3.792	€ 0	€ 3.792	Ja
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 13.501	€ 3.890	€ 2.700	€ 3.890	Ja

	Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*
1	Lokaal Sportakkoord	N.v.t.
2	Brede regeling combinatiefuncties	N.v.t.
3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	N.v.t.
4	Kansrijke Start	N.v.t.
5	Mentale Gezondheid	N.v.t.
6	Aanpak overgewicht en obesitas	N.v.t.
7	Valpreventie	N.v.t.
8	Leefomgeving	N.v.t.
9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	N.v.t.
10	Versterken sociale basis	N.v.t.
11	Mantelzorg	N.v.t.
12	Eén tegen eenzaamheid	N.v.t.
13	Welzijn op recept	N.v.t.
14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	N.v.t.
15	Coördinatiekosten regionale aanpak	N.v.t.

Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/09*
Nee

VWS	H32	**Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/03*		
			MEOZ23086	€ 43.232	€ 43.232		
			Naam zwembad *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/04*	Totale verlening per zwembad (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/05*	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H32/06*	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: H32/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/08*
		1	*Eurobad Maasbracht*	€ 32.725	€ 32.725	Ja	
		2	*Weerderhof*	€ 10.507	€ 10.507	Ja	

6.9 Bijlage overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Lasten	Overzicht programma's	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
01 - Algemeen bestuur en bedrijfsvoering		**3.499.501**	**4.020.874**	**4.024.598**	**-3.724**
	0.1 - Bestuur	1.288.957	1.618.266	1.707.079	-88.813
	1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	1.974.086	2.062.286	2.098.580	-36.294
	1.2 - Openbare orde en veiligheid	134.713	147.077	125.318	21.759
	3.1 - Economische ontwikkeling	14.500	38.500	38.000	500
	5.7 - Openb.groen en (openlucht) recr	-	91.300	1.200	90.100
	6.1 - Samenkracht en burgerpart.	87.245	63.445	54.421	9.024
02 - Dienstverlening		**657.389**	**869.167**	**750.595**	**118.572**
	0.2 - Burgerzaken	506.815	717.280	618.261	99.019
	1.2 - Openbare orde en veiligheid	9.000	9.000	854	8.146
	7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	141.574	142.887	131.480	11.407
03 - Sociaal Domein		**32.349.650**	**42.714.630**	**38.147.649**	**4.566.981**
	3.4 - Economische promotie	13.484	13.484	13.449	35
	4.1 - Openbaar basisonderwijs	54.903	54.903	47.982	6.921
	4.2 - Onderwijshuisvesting	919.738	1.682.038	944.082	737.956
	4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingenz.	841.038	957.689	965.052	-7.363
	5.1 - Sportbeleid en activering	1.684.715	2.148.429	1.901.648	246.781
	5.2 - Sportaccommodaties	1.380.460	1.518.871	1.493.123	25.748
	5.3 - Cultuurpres, -prod. en -part.	510.168	657.232	519.604	137.628
	5.6 - Media	350.558	379.458	378.231	1.227
	5.7 - Openb.groen en (openlucht) recr	68.185	64.754	60.601	4.153
	6.1 - Samenkracht en burgerpart.	3.017.457	6.032.403	4.099.449	1.932.954
	6.2 - Toegang + eerstelijnsvoorziening	1.304.399	1.307.399	1.248.144	59.255
	6.3 - Inkomensregelingen	6.896.330	10.541.483	9.699.106	842.377
	6.4 - WSW en beschut werk	2.671.334	3.092.683	3.058.065	34.618
	6.5 - Arbeidsparticipatie	665.296	688.896	498.234	190.662
	6.6 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.433.257	1.774.257	1.654.797	119.460
	6.71a - Hulp bij huishouden (WMO)	2.508.667	2.601.067	2.583.898	17.169
	6.71b - Begeleiding (WMO)	1.359.700	1.216.850	1.240.699	-23.849
	6.71c - Dagbesteding (WMO)	-	439.450	415.756	23.694
	6.72 - Maatwerkdienstverlening 18-	4.189.000	-	-	-
	6.72a - Jeugdhulp begeleiding	46.434	257.634	240.337	17.297
	6.72b - Jeugdhulp behandeling	-	712.400	822.369	-109.969
	6.72c - Jeugdhulp dagbesteding	-	548.200	566.311	-18.111
	6.73a - Pleegzorg	-	163.000	177.038	-14.038
	6.73b - Gezinsgericht	-	-	26.141	-26.141
	6.73c - Jeugdhulp met verblijf overig	-	564.800	924.717	-359.917
	6.74a - Jeugdhulp GGZ zonder verblijf	-	1.176.800	1.255.403	-78.603
	6.74b - Jeugdhulp cr./LTA/GGZ-verblijf	-	1.297.800	805.601	492.199
	6.74c - Gesloten plaatsing	-	103.800	256.519	-152.719
	6.81a - Beschermd wonen (WMO)	693.405	622.999	324.171	298.828
	6.81b - Maatsch.- en vrouwenopvang	30.000	30.000	16.738	13.262
	6.82 - Geëscaleerde zorg 18-	591.000	-	-	-
	6.82a - Jeugdbescherming	104.477	458.177	453.632	4.545
	6.82b - Jeugdreclassering	-	43.500	33.697	9.803
	7.1 - Volksgezondheid	1.015.645	1.564.174	1.423.057	141.117
04 - Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed		**8.188.536**	**8.432.406**	**7.940.333**	**492.073**
	0.3 - Beheer ov. gebouwen en grond.	109.742	109.742	107.922	1.820
	2.1 - Verkeer en vervoer	4.057.934	4.185.579	3.968.071	217.508
	2.2 - Parkeren	22.559	22.559	21.377	1.182
	2.4 - Economische havens en waterw.	61.803	81.084	74.293	6.791
	3.3 - Bedrijvenloket + bedrijfsregeling.	311	311	380	-69
	5.7 - Openb.groen en (openlucht) recr	1.990.490	2.045.931	1.902.046	143.885
	7.2 - Riolering	1.938.028	1.979.531	1.861.949	117.582
	7.4 - Milieubeheer	7.669	7.669	4.295	3.374
05 - Leefomgeving, wonen en economie		**10.168.130**	**12.737.640**	**13.868.415**	**-1.130.775**
	0.3 - Beheer ov. gebouwen en grond.	122.234	140.706	139.695	1.011
	2.1 - Verkeer en vervoer	265.912	300.348	294.018	6.330
	2.3 - Recreatieve havens	100.084	117.947	103.480	14.467
	2.4 - Economische havens en waterw.	61.193	61.193	19.529	41.664
	3.1 - Economische ontwikkeling	364.781	394.787	325.287	69.500
	3.3 - Bedrijvenloket + bedrijfsregeling.	73.779	55.930	37.505	18.425
	3.4 - Economische promotie	868.006	920.197	767.597	152.600
	5.4 - Musea	168.702	180.502	181.973	-1.471
	5.5 - Cultureel erfgoed	175.023	240.453	215.429	25.024
	5.7 - Openb.groen en (openlucht) recr	509.279	600.988	416.709	184.279
	7.3 - Afval	2.622.097	2.843.097	2.827.832	15.265
	7.4 - Milieubeheer	267.839	2.044.139	386.787	1.657.352
	8.1 - Ruimte en leefomgeving	866.487	988.512	914.336	74.176
	8.2 - Grondexpl.(niet bedrijventerrein)	-84.900	-84.900	3.484.948	-3.569.848
	8.3 - Wonen en bouwen	3.787.614	3.933.741	3.753.289	180.452
06 - Gebiedsontwikkelingen		**633.497**	**1.720.577**	**291.953**	**1.428.624**
	2.4 - Economische havens en waterw.	-	32.000	-	32.000
	8.2 - Grondexpl.(niet bedrijventerrein)	243.497	63.497	64.753	-1.256
	8.3 - Wonen en bouwen	390.000	1.625.080	227.200	1.397.880
07 - Algemene dekkingsmiddelen		**732.733**	**1.009.437**	**1.166.952**	**-157.515**
	0.5 - Treasury	536.500	688.300	670.627	17.673
	0.61 - OZB woningen	193.233	212.737	212.748	-11
	0.64 - Belastingen overig	3.000	108.400	283.577	-175.177
	0.8 - Overige baten en lasten	-	-	-	-
08 - Overhead		**10.982.129**	**12.073.328**	**12.133.849**	**-60.521**
	0.4 - Overhead	10.982.129	12.073.328	12.133.849	-60.521
10 - Onvoorzien		**696.037**	**-**	**-290**	**290**
	0.8 - Overige baten en lasten	696.037	-	-290	290
Totaal Lasten		**67.907.602**	**83.578.059**	**78.324.054**	**5.254.005**

Baten	Overzicht programma's	Primitieve raming 2023	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil raming -/- realisatie 2023
01 - Algemeen bestuur en bedrijfsvoering		**96.692**	**106.730**	**149.785**	**43.055**
	0.1 - Bestuur	-	24.038	75.979	51.941
	1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	76.032	62.032	61.870	-162
	1.2 - Openbare orde en veiligheid	20.660	20.660	11.936	-8.724
02 - Dienstverlening		**303.469**	**343.349**	**380.615**	**37.266**
	0.2 - Burgerzaken	220.415	257.695	289.017	31.322
	7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	83.054	85.654	91.598	5.944
03 - Sociaal Domein		**6.481.595**	**10.520.012**	**12.209.699**	**1.689.687**
	4.2 - Onderwijshuisvesting	137.119	148.119	147.680	-439
	4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingenz.	133.548	245.499	212.201	-33.298
	5.1 - Sportbeleid en activering	614.331	905.187	821.089	-84.098
	5.2 - Sportaccommodaties	91.897	105.425	113.117	7.692
	5.3 - Cultuurpres, -prod. en -part.	6.121	5.121	30.999	25.878
	5.6 - Media	-	23.900	23.863	-37
	6.1 - Samenkracht en burgerpart.	175.150	2.463.393	4.416.356	1.952.963
	6.2 - Toegang + eerstelijnsvoorziening	-	-	73.428	73.428
	6.3 - Inkomensregelingen	4.140.302	5.073.158	4.673.391	-399.767
	6.4 - WSW en beschut werk	-	-	-1	-1
	6.5 - Arbeidsparticipatie	-	-	-	-
	6.6 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	248.400	260.200	249.304	-10.896
	6.81a - Beschermd wonen (WMO)	922.527	1.000.881	1.205.807	204.926
	7.1 - Volksgezondheid	12.200	289.129	242.466	-46.663
04 - Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed		**4.287.203**	**4.706.341**	**4.684.216**	**-22.125**
	2.1 - Verkeer en vervoer	40.500	422.500	438.743	16.243
	2.4 - Economische havens en waterw.	500	500	18.500	18.000
	5.7 - Openb.groen en (openlucht) recr	1	1	1.001	1.000
	7.2 - Riolering	4.245.883	4.283.021	4.225.971	-57.050
	7.4 - Milieubeheer	319	319	-	-319
05 - Leefomgeving, wonen en economie		**3.903.023**	**6.347.598**	**7.666.259**	**1.318.661**
	0.3 - Beheer ov. gebouwen en grond.	69.320	1.013.550	123.687	-889.863
	0.63 - Parkeerbelasting	105.000	90.000	113.575	23.575
	2.3 - Recreatieve havens	25.240	25.240	23.935	-1.305
	3.3 - Bedrijvenloket + bedrijfsregeling.	28.050	28.050	33.965	5.915
	3.4 - Economische promotie	25.750	15.250	16.694	1.444
	5.4 - Musea	8.700	8.700	9.402	702
	5.5 - Cultureel erfgoed	5	5	5	-
	5.7 - Openb.groen en (openlucht) recr	50.050	56.895	52.579	-4.316
	7.3 - Afval	3.172.650	3.084.650	3.032.331	-52.319
	7.4 - Milieubeheer	2.867	1.462.867	134.707	-1.328.160
	8.1 - Ruimte en leefomgeving	10.000	20.000	37.384	17.384
	8.2 - Grondexpl.(niet bedrijventerrein)	-	-	3.610.145	3.610.145
	8.3 - Wonen en bouwen	405.391	542.391	477.850	-64.541
06 - Gebiedsontwikkelingen		-	-	-	-
	8.3 - Wonen en bouwen	-	-	-	-
07 - Algemene dekkingsmiddelen		**49.746.700**	**54.355.667**	**54.426.393**	**70.726**
	0.5 - Treasury	1.222.279	1.986.847	2.057.713	70.866
	0.61 - OZB woningen	2.922.475	2.955.475	2.867.149	-88.326
	0.62 - OZB niet-woningen	1.680.500	2.080.900	2.252.466	171.566
	0.64 - Belastingen overig	138.924	138.924	131.431	-7.493
	0.7 - Alg. en overige uitk. Gem.fonds	42.900.722	46.307.230	46.252.593	-54.637
	3.4 - Economische promotie	881.800	886.291	865.040	-21.251
08 - Overhead		**245.300**	**412.800**	**654.152**	**241.352**
	0.4 - Overhead	245.300	412.800	654.152	241.352
10 - Onvoorzien		-	-	**5.852**	**5.852**
	0.8 - Overige baten en lasten	-	-	5.852	5.852
Totaal Baten		**65.063.982**	**76.792.497**	**80.176.971**	**3.384.474**
Totaal Saldo van baten en lasten		**-2.843.620**	**-6.785.562**	**1.852.917**	**8.638.479**
Mutaties reserves					
	Toevoegingen	400.000	2.208.510	1.302.119	906.392
	Onttrekkingen	3.243.620	8.994.072	5.826.985	-3.167.087
Totaal Mutaties reserves		**2.843.620**	**6.785.562**	**4.524.867**	**-2.260.695**
SALDO		**-**	**-**	**6.377.783**	**6.377.783**

6.10 Bijlage Incidentele baten en lasten

INCIDENTELE LASTEN:	Raming 2023	Realisatie 2023	Toelichting
Programma 1 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering			
BR Claims: Maatregelen Corona	€ 12.364	€ -	Extra corona middelen. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
Programma 2 Dienstverlening			
Programma 3 Sociaal Domein			
BR claims: Subsidie gemeenschapshuis Don Bosco	€ 13.336	€ 13.336	Betreft subsidie gemeenschapshuis Don Bosco.
BR claims: Opvang vluchtelingen / storting in claims reserve	€ 105.000	€ 104.622	Betreft afrekening SPUK Oekraine 2022.
BR claims: Opvang vluchtelingen / uitgaven 2023	€ 105.000	€ -	Bedrag is niet uitgegeven. Valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Nieuw inburgeringsstelsel	€ 32.400	€ -	Betreft kosten voor de nieuwe inburgeringswet. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Trajecten 2020 statushouders	€ 100.000	€ -	Betreft doorontwikkeling Participatiewet. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
Reserve Ontwikkelingsbedrijf: Tijdelijke huisvesting verenigingen Wessem	€ 95.000	€ 15.000	Betreft vervoerskosten schoolonderwijs bij de verbouwing sporthal Wessem. Over naar 2024.
BR claims: Uitvoeringskosten TOZO	€ 21.224	€ 20.207	Betreft de uitvoeringskosten TOZO. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Versterken sociale basis	€ 20.000	€ 5.000	Betreft kosten woon/zorgvisie. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
Algemene reserve: BeregeningsinstallatieTennispark E9 Mbr	€ 12.000	€ 12.000	Betreft aanleg beregeningsinstallatie tennispark.
BR claims: TONK (va 2022 voor inzet energie)	€ 198.610	€ 90.177	Betreft extra inzet middelen energie armoede. Over naar 2024.
BR claims: Uitkering participatiewet	€ 67.600	€ -	Betreft doorontwikkeling Participatiewet. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Nieuwe inburgeringswet	€ 16.700	€ -	Betreft kosten de nieuwe inburgeringswet. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Sociaal wijkteam	€ 11.500	€ 11.500	Betreft de uitvoering van het plan doorontwikkeling van het Sociaal wijkteam.
BR claims: Combinatiefuncties	€ 51.100	€ 51.100	Betreft kosten combinatiefuncties (Wel.kom).
BR claims: Opvang vluchtelingen	€ 670.000	€ 670.000	Betreft opvang vluchtelingen Oekraine.
BR claims: Energietoeslag	€ 435.000	€ 435.000	Betreft energietoeslag (minima te compenseren voor de energiekosten).
BR claims: Gezond in de stad	€ 10.000	€ 4.890	Betreft kosten kansrijke start. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Wet Nieuwe Inburgering	€ 25.218	€ -	Betreft kosten de nieuwe inburgeringswet. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Project innovatiekosten alg.voorzieningen Wmo Awbz	€ 12.100	€ -	Betreft bekostiging van Movisie. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
Algemene reserve: Maatschappelijke ondersteuning verenigingen	€ 176.000	€ 46.110	Betreft de uitvoering van het plan van aanpak ondersteuning verenigingen tijdens de energiecrisis. Over naar 2024.
Toekomstbestendige zorg	€ 105.000	€ 85.000	De sociale basis verstevigen door extra aandacht voor de kwaliteit en het bereik van voorliggende voorzieningen.
Versterken sociale basisinfrastructuur	€ 67.500	€ 67.500	Betreft versterken van sociale basisinfrastructuur. Wel.kom heeft middelen gekregen voor extra formatie voor de inzet van expertise.
Dorpscontactpersoon	€ 78.500	€ 53.000	Betreft inzet van dorpscontactpersoon.
Inclusie	€ 75.500	€ 75.500	Tijdelijke uitbreiding van de formatie.
Sport; aanleg jeu de boules baan Linne en omvorming sportveld MBC 13	€ 21.000	€ 16.500	De jeu de boules baan in Linne is gerealiseerd. Omvorming regulier sportveld MBC 13 is gedeeltelijk gerealiseerd.
Bibliotheek	€ 29.000	€ 29.000	Betreft het realiseren een bibliotheekvoorziening voor de inwoners.
Beleidsmedewerker lokaal preventief jeugdbeleid en onderwijs (begroting 2022	€ 83.700	€ 83.700	Betreft inzet personeel
Cultuurbeleid (begroting 2022)	€ 7.500	€ 7.500	Bijdrage Cultuurregio Noord Limburg 2023

INCIDENTELE LASTEN:	Raming 2023	Realisatie 2023	Toelichting
Programma 4 Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed			
BR claims: Opstellen beleidsplan Nautische Voorzieningen	€ 23.000	€ -	Betreft het opstellen van het beleidsplan Nautische Voorzieningen. Over naar 2024.
BR claims: Klimaatadaptatie Groen	€ 25.000	€ 24.274	Betreft het vergroenen i.h.k.v. bestrijding hitte stress. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Onderhoud wegen	€ 100.000	€ 100.000	Betreft onderhoud wegen/asfaltwerkzaamheden.
BR Stevolgelden: Rollator pad Stevensweert	€ 50.000	€ 50.000	Betreft aanleg rollator pad herinrichting oude kern Stevensweert fase 1.
BR claims: Onderzoeken reconstructie Heerbaan in relatie tot Daelzicht	€ -	€ 16.443	Betreft een bijdrage aan reconstructie Heerbaan.
Nieuw beleidsplan openbare verlichting	€ 15.000	€ 12.000	In de raadsvergadering van 19dec2023 is het nieuwe beleidplan Openbare verlichting 2024-2028 vastgesteld.
Indexatie energiekosten	€ 420.000	€ 293.400	Indexatie energiekosten.
Programma 5 Leefomgeving, wonen en economie			
Algemene reserve: Afvalstoffenheffing 2023	€ 239.000	€ 239.000	Betreft de minderopbrengsten voor aantal ledigingen en voor containervolume.
BR claims: Ondersteuning woonwagen project	€ 9.500	€ -	Betreft inzet tijdelijke ondersteuning project woonwagens. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Actieplan Energie 2022	€ 217.900	€ -	Betreft de verdere uitwerking van het Actieplan Energie. Over naar 2024.
BR claims: Aanpassingen in het bestemmingsplan Schippersdock tbv Boulevard	€ 104.060	€ -	Betreft Planologische aanpassingen Nautische Boulevard. Over naar 2024.
BR opstart Omgevingswet: Voortgang invoering Omgevingswet	€ 67.300	€ 31.572	Betreft de kosten van invoering Omgevingswet. Over naar 2024.
BR claims: 1.000.000 Bomenplan	€ 83.000	€ 75.795	Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
GKM reserve: Het 1.000.000 bomenplan	€ 20.000	€ 20.000	Het project is in 2023 afgerond.
BR claims: Kerkenvisie (stads- en dorpsvernieuwing)	€ 25.000	€ 17.900	Betreft het opstellen van een kerkenvisie. Over naar 2024.
BR claims: Nationaal Isolatieprogramma	€ 101.100	€ 101.100	Betreft reservering van gelden voor het Nationale Isolatieprogramma.
BR claims: Onderzoek alternatieve ontsluiting kern Maasbracht	€ 34.550	€ 17.300	Betreft onderzoek alternatieve ontsluiting kern Masbracht. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Bijdrage aan de RUD NL 2023	€ 12.400	€ 12.400	Betreft eenmalige bijdrage aan RUD.
BR claims: Regiovisie toerisme en recreatie	€ 38.000	€ 8.500	Betreft het opstellen van uitvoeringsprogramma R&T. Over naar 2024.
BR claims: Stimuleren innovatie en ondernemerschap lokaal	€ 10.000	€ -	Betreft het opstellen van een ondernemersplan. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Versterking ondernemerschap lokaal 2019	€ 20.000	€ -	Betreft het opstellen van een ondernemersplan. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Cofinanciering waterrecreatie Maasplassen	€ 91.600	€ 42.299	Betreft ondersteuning toeristische initiatieven. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
Reserve Stevolgelden: Accommodatie in Stevensweert	€ 20.000	€ -	Renovatie ontmoetingsruimte in Stevensweert
Reserve Stevolgelden: Domicilia	€ 10.940	€ -	Betreft een bijdrage aan Stg. Domicilia renovatie gebouw. Over naar 2024.
Reserve Stevolgelden: Recreatie en toerisme Ohe en Laak	€ 10.135	€ 2.800	Betreft een bijdrage aan het opwaarderen van een wandelroute. Over naar 2024.
Extra taken MER-OD	€ 135.000	€ 135.000	In overleg met MER OD een Uitvoeringsprogramma 2023 geformuleerd.
Groenimpuls Maasgouw	€ 100.000	€ 1.200	Betreft verhogen van het aandeel "groen" binnen de gemeentegrenzen van Maasgouw.
Communicatie duurzaamheid	€ 80.000	€ 25.000	Betreft extra personele capaciteit.
Woonwagenstandplaatsen	€ 30.000	€ -	Betreft uitbreiding van het aantal standplaatsen en overdracht van standplaatsen met toekomstperspectief.
Regionale verkeersplannen	€ 24.000	€ 24.000	Betreft regionaal, effectief en duurzaam wegen en weggebruik op elkaar afstemmen.
Economisch uitvoeringsprogramma (personeel)	€ 80.000	€ 80.000	Betreft inzet personele capaciteit.
Economisch uitvoeringsprogramma (overige kosten)	€ 30.000	€ -	Betreft het zorgen voor werkgelegenheid en welvaard door het faciliteren van economische ontwikkelingen.
Revitalisering industriehaven Koeweide Maasbracht	€ 50.000	€ 10.000	Betreft een toekomstbestendig bedrijventerreing Koeweide Maasbracht.
Waardevol Toerisme Maasgouw	€ 75.000	€ 37.800	Betreft een nieuw beleid met een uitvoeringsprogramma binnen de filosofie "waardevol toerisme".

INCIDENTELE LASTEN:	Raming 2023	Realisatie 2023	Toelichting
Programma 6 Gebiedsontwikkelingen			
BR claims: Kansenkaart herstructurering herbestemd voor project haven	€ 32.000	€ -	Betreft ondersteuning projecten haven. Over naar 2024.
BR claims: Kansenkaart herstructurering/hoogwaterplan Thorn	€ 1.000.000	€ -	Betreft bijdrage aan gebiedsontwikkeling Thorn Wessem. Over naar 2024.
BR claims: Maasresidentie Thorn	€ 22.100	€ 6.230	Betreft gebiedsontwikkeling omgeving Maasresidence Thorn. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Vakantieparken / recreatieve ontwikkelingen	€ 34.580	€ 26.700	Betreft verkeersonderzoek Maasresidence. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Vakantieparken	€ 14.400	€ 9.215	Betreft inzet vitaliteitsmanager vakantieparken. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
Gecoördineerde aanpak van gebiedsontwikkelingen (personeel)	€ 200.000	€ 36.000	Betreft gecoördineerde aanpak van de zes grootschalige gebiedsontwikkelingen.
Gecoördineerde aanpak van gebiedsontwikkelingen (advies en overige kosten)	€ 300.000	€ 185.000	Betreft gecoördineerde aanpak van de zes grootschalige gebiedsontwikkelingen.
Gebiedsontwikkeling vakantieparken	€ 90.000	€ -	Betreft externe advieskosten voor de drie vakantieparken in Maasgouw: Heelderpeel, Boschmolenplas en Porta Isola.
Programma 8 Overhead			
Reserve voormalig personeel: Storting in reserve (voormalig) personeel	€ 400.000	€ 400.000	Dotatie reserve.
Reserve voormalig personeel: Ontslagvergoeding	€ -	€ 103.872	Betreft onttrekking uit de reserve voormalig personeel i.v.m. ontslagvergoeding.
BR claims: Inhuur tijdelijk personeel	€ 90.100	€ 88.894	Betreft tijdelijke inhuur ondersteuning op het sociaal en- fysiek domein.
BR claims: Nieuwe koppeling GBI	€ 20.000	€ 19.990	Betreft realiseren koppeling GBI.
BR claims: Lean Green Belt	€ 15.500	€ 15.500	Betreft Lean Green Belt opleiding.
Algemene reserve: Gerechtelijke procedure AKD	€ 15.000	€ -	Betreft juridische advieskosten. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Huisvesting gemeentehuis Mbr aanpassing	€ 38.060	€ 38.060	Betreft aanpassingen in het gemeentehuis.
BR claims: Digitale toegankelijkheid website	€ 13.000	€ -	Betreft het beter toegankelijk maken website. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Opstellen ondernemers database	€ 12.850	€ 1.154	Het opstellen van een ondernemersdatabase. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR Claims: Verhuiskosten archief	€ 11.500	€ 9.404	Betreft verhuiskosten archief. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
Aanschaf persoonlijke internet pagina (PIP)	€ 10.000	€ -	Betreft het implementeren van een PIP om inwonders digitaal van dienst te kunnen zijn.
Aanschaf e-dienst huwelijk- en geregistreerd partnerschap	€ 9.000	€ -	Betreft het optimaliseren digitale toegankelijkheid door het huwelijk en het geregistreerd partnerschap digitaal aan te bieden aan inwoners.
Totaal raming incidentele lasten	**7.337.427**	**4.214.444**	

INCIDENTELE BATEN	Raming 2023	Realisatie 2023	Toelichting
Programma 1 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering			
BR Claims: Maatregelen Corona	€ 12.364	€ -	Extra corona middelen. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
Programma 3 Sociaal Domein			
BR claims: Opvang vluchtelingen / inkomst provincie.	€ 105.000	€ 104.622	Nabetaling declaratie over 2022
BR claims: Subsidie gemeenschapshuis Don Bosco	€ 13.336	€ 13.336	Betreft subsidie gemeenschapshuis Don Bosco.
BR claims: Opvang vluchtelingen / dekking van uitgaven 2023	€ 105.000	€ -	Bedrag is niet uitgegeven. Valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Nieuw inburgeringsstelsel	€ 32.400	€ -	Betreft kosten voor de nieuwe inburgeringswet. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Trajecten 2020 statushouders	€ 100.000	€ -	Betreft doorontwikkeling Participatiewet. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
Reserve Ontwikkelingsbedrijf: Tijdelijke huisvesting verenigingen Wessem	€ 95.000	€ 15.000	Betreft vervoerskosten schoolonderwijs bij de verbouwing sporthal Wessem. Over naar 2024.
BR claims: Uitvoeringskosten TOZO	€ 21.224	€ 20.207	Betreft de uitvoeringskosten TOZO. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Versterken sociale basis	€ 20.000	€ 5.000	Betreft kosten woon/zorgvisie. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
Algemene reserve: BeregeningsinstallatieTennispark E9 Mbr	€ 12.000	€ 12.000	Betreft aanleg beregeningsinstallatie tennispark.
BR claims: TONK (va 2022 voor inzet energie)	€ 198.610	€ 90.177	Betreft extra inzet middelen energie armoede. Over naar 2024.
BR claims: Uitkering participatiewet	€ 67.600	€ -	Betreft doorontwikkeling Participatiewet. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Nieuwe inburgeringswet	€ 16.700	€ -	Betreft kosten de nieuwe inburgeringswet. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Sociaal wijkteam	€ 11.500	€ 11.500	Betreft de uitvoering van het plan doorontwikkeling van het Sociaal wijkteam.
BR claims: Combinatiefuncties	€ 51.100	€ 51.100	Betreft kosten combinatiefuncties (Wel.kom).
BR claims: Opvang vluchtelingen	€ 670.000	€ 670.000	Betreft opvang vluchtelingen Oekraine.
BR claims: Energietoeslag	€ 435.000	€ 435.000	Betreft energietoeslag (minima te compenseren voor de energiekosten).
BR claims: Gezond in de stad	€ 10.000	€ 4.890	Betreft kosten kansrijke start. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Wet Nieuwe Inburgering	€ 25.218	€ -	Betreft kosten de nieuwe inburgeringswet. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Project innovatiekosten alg.voorzieningen Wmo Awbz	€ 12.100	€ -	Betreft bekostiging van Movisie. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
Algemene reserve: Maatschappelijke ondersteuning verenigingen	€ 176.000	€ 46.110	Betreft de uitvoering van het plan van aanpak ondersteuning verenigingen tijdens de energiecrisis. Over naar 2024.
Programma 4 Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed			
Algemene reserve: Clauscentrale (bijdrage Provincie)	€ 240.000	€ 240.000	Afrekening subsidie ontsluitingsweg Clauscentrale
BR claims: Opstellen beleidsplan Nautische Voorzieningen	€ 23.000	€ -	Betreft het opstellen van het beleidsplan Nautische Voorzieningen. Over naar 2024.
BR claims: Klimaatadaptatie Groen	€ 25.000	€ 24.274	Betreft het vergroenen i.h.k.v. bestrijding hitte stress. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Onderhoud wegen	€ 100.000	€ 100.000	Betreft onderhoud wegen/asfaltwerkzaamheden.
BR Stevolgelden: Rollator pad Stevensweert	€ 50.000	€ 50.000	Betreft aanleg rollator pad herinrichting oude kern Stevensweert fase 1.
BR claims: Onderzoeken reconstructie Heerbaan in relatie tot Daelzicht	€ -	€ 16.443	Betreft een bijdrage aan reconstructie Heerbaan.

INCIDENTELE BATEN	Raming 2023	Realisatie 2023	Toelichting
Programma 5 Leefomgeving, wonen en economie			
Algemene reserve: Afvalstoffenheffing 2023	€ 239.000	€ 239.000	Betreft de minderopbrengsten voor aantal ledigingen en voor containervolume.
BR claims: Ondersteuning woonwagen project	€ 9.500	€ -	Betreft inzet tijdelijke ondersteuning project woonwagens. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Actieplan Energie 2022	€ 217.900	€ -	Betreft de verdere uitwerking van het Actieplan Energie. Over naar 2024.
BR claims: Aanpassingen in het bestemmingsplan Schippersdock tbv Boulevard	€ 104.060	€ -	Betreft Planologische aanpassingen Nautische Boulevard. Over naar 2024.
BR opstart Omgevingswet: Voortgang invoering Omgevingswet	€ 67.300	€ 31.572	Betreft de kosten van invoering Omgevingswet. Over naar 2024.
BR claims: 1.000.000 Bomenplan	€ 83.000	€ 75.795	Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
GKM reserve: Het 1.000.000 bomenplan	€ 20.000	€ 20.000	Het project is in 2023 afgerond.
BR claims: Kerkenvisie (stads- en dorpsvernieuwing)	€ 25.000	€ 17.900	Betreft het opstellen van een kerkenvisie. Over naar 2024.
BR claims: Nationaal Isolatieprogramma	€ 101.100	€ 101.100	Betreft reservering van gelden voor het Nationale Isolatieprogramma.
BR claims: Onderzoek alternatieve ontsluiting kern Maasbracht	€ 34.550	€ 17.300	Betreft onderzoek alternatieve ontsluiting kern Masbracht. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Bijdrage aan de RUD NL 2023	€ 12.400	€ 12.400	Betreft eenmalige bijdrage aan RUD.
BR claims: Regiovisie toerisme en recreatie	€ 38.000	€ 8.500	Betreft het opstellen van uitvoeringsprogramma R&T. Over naar 2024.
BR claims: Stimuleren innovatie en ondernemerschap lokaal	€ 10.000	€ -	Betreft het opstellen van een ondernemersplan. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Versterking ondernemerschap lokaal 2019	€ 20.000	€ -	Betreft het opstellen van een ondernemersplan. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Cofinanciering waterrecreatie Maasplassen	€ 91.600	€ 42.299	Betreft ondersteuning toeristische initiatieven. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
Reserve Stevolgelden: Accommodatie in Stevensweert	€ 20.000	€ -	Renovatie ontmoetingsruimte in Stevensweert
Reserve Stevolgelden: Domicilia	€ 10.940	€ -	Betreft een bijdrage aan Stg. Domicilia renovatie gebouw. Over naar 2024.
Reserve Stevolgelden: Recreatie en toerisme Ohe en Laak	€ 10.135	€ 2.800	Betreft een bijdrage aan het opwaarderen van een wandelroute. Over naar 2024.
Grondexploitatie winstnemingen	€ -	€ 83.900	Zie paragraaf Grondbeleid
Programma 6 Gebiedsontwikkelingen			
BR claims: Kansenkaart herstructurering herbestemd voor project haven	€ 32.000	€ -	Betreft ondersteuning projecten haven. Over naar 2024.
BR claims: Kansenkaart herstructurering/hoogwaterplan Thorn	€ 1.000.000	€ -	Betreft bijdrage aan gebiedsontwikkeling Thorn Wessem. Over naar 2024.
BR claims: Maasresidentie Thorn	€ 22.100	€ 6.230	Betreft gebiedsontwikkeling omgeving Maasresidence Thorn. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Vakantieparken / recreatieve ontwikkelingen	€ 34.580	€ 26.700	Betreft verkeersonderzoek Maasresidence. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Vakantieparken	€ 14.400	€ 9.215	Betreft inzet vitaliteitsmanager vakantieparken. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
Programma 8 Overhead			
Reserve voormalig personeel: Ontslagvergoeding	€ -	€ 103.872	Betreft onttrekking uit de reserve voormalig personeel i.v.m. ontslagvergoeding.
BR claims: Inhuur tijdelijk personeel	€ 90.100	€ 88.894	Betreft tijdelijke inhuur ondersteuning op het sociaal en- fysiek domein.
BR claims: Nieuwe koppeling GBI	€ 20.000	€ 19.990	Betreft realiseren koppeling GBI.
BR claims: Lean Green Belt	€ 15.500	€ 15.500	Betreft Lean Green Belt opleiding.
Algemene reserve: Gerechtelijke procedure AKD	€ 15.000	€ -	Betreft juridische advieskosten. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Huisvesting gemeentehuis Mbr aanpassing	€ 38.060	€ 38.060	Betreft aanpassingen in het gemeentehuis.
BR claims: Digitale toegankelijkheid website	€ 13.000	€ -	Betreft het beter toegankelijk maken website. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR claims: Opstellen ondernemers database	€ 12.850	€ 1.154	Het opstellen van een ondernemersdatabase. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
BR Claims: Verhuiskosten archief	€ 11.500	€ 9.404	Betreft verhuiskosten archief. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2023.
Totaal raming incidentele baten	**5.061.727**	**2.881.244**	

RSM Netherlands Accountants N.V.
Bekkerweg 10
Postbus 6005
6401 SB Heerlen
T 045 405 55 55
www.rsmnl.com

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Maasgouw

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2023 van de gemeente Maasgouw te Maasgouw gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2023 en van het vermogen van de gemeente Maasgouw op 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:
1. het overzicht van baten en lasten over 2023;
2. de balans per 31 december 2023;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het college van burgemeester en wethouders over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2023;
4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol 2023 van de gemeente Maasgouw en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Maasgouw zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikte is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden - rechtmatigheidsverantwoording
Wij vestigen de aandacht op het onderdeel rechtmatigheidsverantwoording in de toelichting op de jaarrekening op paginanummer 7 tot en met 9 van deel B van de jaarstukken. Het college van burgemeester en wethouders heeft in deze rechtmatigheidsverantwoording toegelicht dat een deel van de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het totaal aan geconstateerde afwijkingen (rechtmatigheidsfouten), voor een bedrag van in totaal € 1.653.330 ligt boven de door de gemeenteraad vastgestelde verantwoordingsgrens. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD
ASSURANCE | TAX | CONSULTING

RSM Netherlands Accountants N.V. is een onafhankelijk lid van het RSM netwerk en handelt onder de naam RSM. RSM is de handelsnaam van elk bij het RSM netwerk aangesloten kantoor. Het RSM netwerk is een samenwerkingsverband van onafhankelijke accountants- en advieskantoren, die ieder voor eigen verantwoordelijkheid werken. Het RSM netwerk bestaat in geen enkel rechtsgebied als afzonderlijke rechtspersoon. Op alle opdrachten zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, die op verzoek kosteloos worden toegezonden. RSM Netherlands Accountants N.V. is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 34255759.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel
Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 796.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de gemeenteraad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 100.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa-, of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's
Wij hebben risico’s geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de gemeente Maasgouw en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico’s en het interne beheersingssysteem monitort, alsmede de wijze waarop de gemeenteraad toezicht uitoefent en op de uitkomsten daarvan.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd. De organisatie heeft heeft diverse maatregelen verweven in de interne beheersing binnen de diverse processen. Een interne frauderisicoanalyse waarin frauderisico’s worden geïdentificeerd en relevante interne controlemaatregelen worden gedefinieerd om deze frauderisico’s te mitigeren is vooralsnog niet gestructureerd aanwezig.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de leden van het management en gevraagd of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico’s op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico’s en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door het management
Het management bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Hoewel het risico dat het management interne beheersingsmaatregelen doorbreekt in sommige entiteiten groter is dan in andere, is het in alle entiteiten aanwezig. Als gevolg van de onvoorspelbaarheid van de wijze waarop het management interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, vormt dit een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude en vormt het om die reden een significant risico. Dit betreft een vanuit de regelgeving verplicht frauderisico dat geadresseerd dient te worden tijdens de jaarrekeningcontrole.

Wij hebben inzicht verkregen in de voor de financiële administratie gehanteerde dagboeken, alsmede de aard van de journaliseringen die op deze dagboeken plaatsvinden. Tevens hebben wij het bestaan van het proces omtrent het doorvoeren van memoriaalboekingen getoetst. Op basis van het inzicht in dagboeken en journaliseringen hebben wij voor de dagboeken waarop memoriaalboekingen plaatsvinden, onderzoek verricht naar de doorgevoerde memoriaalboekingen.

Wij hebben inzicht verkregen in de wijze waarop het betalingsproces is vormgegeven en hebben de aanwezigheid van het vierogenprincipe in het betalingsproces getoetst. Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden ten aanzien van uitgaande betalingen uitgevoerd, uitgaande van een risico op onrechtmatige betalingen als gevolg van onterechte wijzigingen in een bankrekeningnummer van een crediteur.

Wij hebben inzicht verkregen in de wijze waarop de gemeente het proces ten aanzien van schattingen heeft vormgegeven. Wij hebben specifieke werkzaamheden uitgevoerd ten aanzien van de jaarrekeningposten waarvoor een materieel schattingsrisico is geconstateerd, waaronder de voorzieningen inclusief de debiteurenvoorziening. Hierbij hebben wij door middel van diverse detailwerkzaamheden aansluitingen gemaakt tussen de verantwoording en de onderliggende brondocumentatie.

Wij hebben geïdentificeerd of er sprake is van significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.

Voorts hebben wij in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Tevens hebben wij kennisgenomen van advocatenbrieven en zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor signalen van fraude. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Frauderisico dat de Europese aanbestedingsregels niet worden nageleefd
Gemeenten doen zaken met een omvangrijk aantal leveranciers. Het risico bestaat dat de Europese aanbestedingsregels niet worden nageleefd om opdrachten onterecht aan bevriende partijen te kunnen gunnen, hetgeen tot onrechtmatige besteding van middelen leidt.

Wij hebben door middel van het voeren van interviews inzicht verkregen in het aanbestedingsproces van de gemeente. Tevens hebben wij werkzaamheden uitgevoerd om het bestaan van het aanbestedingsproces vast te stellen.

Wij hebben werkzaamheden uitgevoerd uitgaande van de cumulatieve meerjarige bestedingen per leverancier. Hierbij hebben wij deelwaarnemingen uitgevoerd, waarbij wij voor bestedingen die de Europese drempelwaarden overschrijden aansluiting hebben gezocht met de onderliggende aanbestedingsdocumentatie.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie
Zoals toegelicht in de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in de jaarstukken heeft het college van burgemeester en wethouders een beoordeling opgesteld van de mogelijkheden van de gemeente om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie op te vangen en de bedrijfsvoering zonder tussenkomst van de provinciale toezichthouder voort te zetten.
Wij hebben onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd om de risico-inschatting van het college van burgemeester en wethouders te evalueren:

- Kennisnemen van de analyse in de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" van het college van burgemeester en wethouders en overwegen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle van de jaarrekening kennis hebben genomen en door het bevragen van de organisatie over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan deze analyse.
- Kennisnemen van de meerjarenbegroting en de ontwikkelingen in de sector decentrale overheden.
- Inzicht verkrijgen in de verplichte financiële kengetallen in relatie tot de gangbare ratio's in de sector.
- Inwinnen van inlichtingen over kennis inzake het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere exploitatie.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie
De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten
Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstrekking SiSa.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstrekking SiSa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2023, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2023 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader behorend bij het controleprotocol 2023 van de gemeente Maasgouw en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol 2023 van de gemeente Maasgouw, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Heerlen, 27 juni 2024
RSM Netherlands Accountants N.V.

Digitaal ondertekend door:

Stefan Prevoo
July 26 2024 2:25 PM +02:00

drs. S.J.M. Prevoo RA